

ŠKOLSKÉ KNIŽNICE AKO INFORMAČNÉ A KULTÚRNE CENTRÁ ŠKÔL

Národný inštitút vzdelávania a mládeže
2022

Zostavila Rozália Cenigová

ŠKOLSKÉ KNIŽNICE AKO INFORMAČNÉ A KULTÚRNE CENTRÁ ŠKÔL

16. medzinárodná konferencia

organizovaná pod záštitou

Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Národný inštitút vzdelávania a mládeže
2022

<http://www.spgk.sk>

© Národný inštitút vzdelávania a mládeže, 2022

ISBN 978 – 80 – 565 – 1517 – 4

EAN 9788056515174

**Ďakujeme Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
za prevzatie osobnej záštity nad 16. medzinárodnou konferenciou *Školské knižnice ako
informačné a kultúrne centrá škôl*.**

OBSAH

PROGRAM 16. MEDZINÁRODNEJ KONFERENCIE	6
ÚVOD	7
I. ANALÝZA STAVU ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC NA SLOVENSKU	8
<i>Rozália Cenigová</i> Analýza stavu školských knižníc za rok 2021 a projekty na podporu čítania	9
II. PROJEKTY NA ROZVÍJANIE ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI	66
<i>Vít Richter</i> Podpora čtenářství v rodině z pohledu průzkumů čtenářství v České republice	67
<i>Jiří Trávniček</i> Rodina, škola, knihovna, stát – jejich role při podpoře čtenářství	78
<i>Eva Kukořová</i> Školská knižnice – inšpirujúci zdroj poznania a tvorivosti	82
<i>Jana Dvořáková</i> Školní knihovna Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži se představuje	90
<i>Eva Kubalová</i> Záložka do knihy ako kreatívny prostriedok vzdelávacieho procesu	98
<i>Veronika Vrábelová</i> Čitateľské aktivity v Školskej knižnici Ladislava Novomeského	104
<i>Sylvia Bognárová</i> Aktivity školskej knižnice zamerané na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti	110
Príloha č. 1 Vyhodnotenie 12. ročníka česko-slovenského projektu pre základné školy a osemročné gymnáziá <i>Záložka do knihy spája školy</i>	118
Príloha č. 2 Hodnotenie 12. ročníka česko-slovenského projektu <i>Záložka do knihy spája</i> <i>školy</i> základnými školami a osemročnými gymnáziami	125
Príloha č. 3 Vyhodnotenie 10. ročníka celoslovenského projektu pre stredné školy <i>Záložka do knihy spája slovenské školy</i>	201
Príloha č. 4 Hodnotenie 10. ročníka celoslovenského projektu <i>Záložka do knihy spája</i> <i>slovenské školy</i> strednými školami	207
Príloha č. 5 Vyhodnotenie 17. ročníka celoslovenského projektu <i>Najzaujímavejšie</i> <i>podujatie školskej knižnice</i> k Medzinárodnému dňu školských knižníc 25. októbra 2021	238
Príloha č. 6 Fotogaléria zo 16. medzinárodnej konferencie	255

16. medzinárodná konferencia

ŠKOLSKÉ KNIŽNICE AKO INFORMAČNÉ A KULTÚRNE CENTRÁ ŠKÔL

organizovaná pod záštitou
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

8. septembra 2022 Univerzitná knižnica v Bratislave

09.30 – 10.00	Prezentácia
10.00 – 10.20	Otvorenie medzinárodnej konferencie
10.20 – 11.00	Analýza stavu školských knižníc za rok 2021 a projekty na podporu čítania <i>Rozália Cenigová, Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava</i>
11.00 – 11.20	Podpora čtenářství v rodině z pohledu průzkumů čtenářství v České republice <i>Vít Richter, Národní knihovna České republiky, Praha, Česká republika</i>
11.20 – 11.40	Rodina, škola, knihovna, stát – jejich role při podpoře čtenářství <i>Jiří Trávníček, Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., Brno, Česká republika</i>
11.40 – 12.00	Školská knižnica – inšpirujúci zdroj poznania a tvorivosti <i>Eva Kukoľová, Základná škola, Lipová, Spišská Nová Ves</i>
12.00 – 12.30	Slávnostné ocenenie víťazov celoslovenského projektu „Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc 25. októbra 2021
12.30 – 13.20	Obedňajšia prestávka
13.20 – 13.40	Školní knihovna Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži se představuje <i>Jana Dvořáková, Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, Česká republika</i>
13.40 – 14.00	Záložka do knihy ako kreatívny prostriedok vzdelávacieho procesu <i>Eva Kubalová, Gymnázium Jozefa Miloslava Hurbana, Čadca</i>
14.00 – 14.20	Čitateľské aktivity v Školskej knižnici Ladislava Novomeského <i>Veronika Vrabelová, Gymnázium Ladislava Novomeského, Bratislava</i>
14.20 – 14.40	Aktivity školskej knižnice zamerané na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti <i>Sylvia Bognárová, Špeciálna základná škola, Zlaté Klasy</i>
14.40 – 15.00	Diskusia a ukončenie medzinárodnej konferencie

ÚVOD

Šestnásty ročník medzinárodnej konferencie *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* zorganizoval Národný inštitút vzdelávania a mládeže pod záštitou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky 8. septembra 2022 v prednáškovej sále Univerzitetnej knižnice v Bratislave. Medzinárodnú konferenciu slávnostne otvorila zástupkyňa Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Slávka Veningerová, ktorá spoločne s riaditeľom odboru podpory neformálneho vzdelávania Národného inštitútu vzdelávania a mládeže Tomášom Horváthom aj ocenila víťazov 17. ročníka celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*.

Na medzinárodnej konferencii sa zúčastnili zástupcovia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a zástupcovia pedagogickej a knihovníckej verejnosti zo Slovenskej republiky a z Českej republiky.

Texty uverejnené v tomto zborníku sú rozdelené do dvoch častí.

Časť *Analýza stavu školských knižníc na Slovensku* prináša aktuálne informácie o stave knižničného fondu, používateľoch, výpožičkách a službách, vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatiach, informačných technológiách, zamestnancoch školských knižníc a hospodárení školských knižníc. Obsiahlu časť analýzy tvoria podnetné informácie o inšpiratívnych projektoch, ktoré boli zamerané na rozvoj jazykovej kultúry a čitateľskej gramotnosti žiakov v Slovenskej republike a v Českej republike. Súčasťou analýzy je aj stručný prierez vybraných činností metodického centra pre školské knižnice za kalendárny rok 2021 a návrh opatrení na skvalitnenie úrovne zabezpečenia činnosti školských knižníc.

V časti *Projekty na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti* sú uvedené cenné informácie o podpore čítania v rodine z pohľadu vykonaných prieskumov čítania v Českej republike a o úlohe rodiny, školy, knižnice a štátu pri podpore samotného čítania. Ďalej sa tam nachádzajú pozoruhodné príklady dobrej praxe zo slovenských a českých školských knižníc pri podpore kreatívneho čítania a vzdelávania žiakov základných a stredných škôl. Prvé tri školské knižnice, ktoré boli ocenené v rámci 17. ročníka celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*, stručne popisujú aj svoje stratégie rozvoja čitateľských zručností nielen počas osláv Medzinárodného dňa školských knižníc, ale aj počas celého školského roka.

Obsah zborníka uzatvárajú prílohy, ako sú: vyhodnotenia troch projektov na podporu kreatívneho čítania metodickým centrom Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice (12. ročník česko-slovenského projektu pre základné školy a osemročné gymnáziá *Záložka do knihy spája školy*, 10. ročník celoslovenského projektu pre stredné školy *Záložka do knihy spája slovenské školy*, 17. ročník celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*) a fotogaléria zo 16. medzinárodnej konferencie *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl*. Prvé dva uvedené projekty ešte dopĺňajú hodnotenia školských koordinátorov zo základných škôl, osemročných gymnázií a stredných škôl.

Rozália Cenigová

I. Analýza stavu školských knižníc na Slovensku

ANALÝZA STAVU ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC ZA ROK 2021 A PROJEKTY NA PODPORU ČÍTANIA

Rozália Cenigová

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo školstva“) v zmysle zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov vykonáva každoročne štátne štatistické zisťovanie v oblasti školských knižníc. Štatistické zisťovanie sa riadi Programom štátnych štatistických zisťovaní, ktorý zostavuje Štatistický úrad Slovenskej republiky v súčinnosti s ministerstvom školstva. Štátne štatistické zisťovanie za oblasť školských knižníc je realizované prostredníctvom ročného štatistického *Výkazu o školskej a akademickej knižnici Škol (MŠVVŠ SR) 10 – 01* (ďalej len „štatistický výkaz“). Spravidajskou jednotkou štatistického zisťovania je **základná škola, gymnázium, stredná odborná škola, konzervatórium alebo škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami**, ktorej organizačným útvarom je školská knižnica. Škola vyplňa štatistické údaje prostredníctvom elektronického štatistického zisťovania ministerstva školstva. Koordináciou a zabezpečením všetkých úloh a povinností súvisiacich s výkonom štatistického zisťovania je poverené Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky (ďalej len „CVTI SR“). Zber štatistických údajov a ich schválenie vykonávajú regionálne úrady školskej správy v sídle kraja (ďalej len „RÚŠŠ“).¹

Hneď na úvod je potrebné poukázať na dôležitú skutočnosť, že koncom marca 2021 ministerstvo školstva uviedlo do praxe **schválený návrh na zrušenie konkrétnych štatistických ukazovateľov v štatistickom výkaze o školskej knižnici**, ktorý sa týkal zberu štatistických údajov za kalendárny rok 2021. Uvedený návrh vypracovalo 18. novembra 2020 metodické centrum pre školské knižnice, ktoré bolo súčasťou úseku metodiky a rozvoja knižničného systému Slovenskej pedagogickej knižnice (ďalej len „metodické centrum pre školské knižnice“)², pre potreby ministerstva školstva v súlade s STN 2789 (01 0150) Informácie a dokumentácia. Medzinárodná knižničná štatistika (2009). Návrh sa týkal zrušenia konkrétnych štatistických ukazovateľov (napr. vykazovania počtu evidovaných knižničných jednotiek zvlášť z odbornej literatúry a zvlášť z krásnej literatúry, vykazovania počtu používateľov podľa kategórií pedagogickí a odborní zamestnanci a žiaci, vykazovania počtu návštev fyzických osôb v školskej knižnici, vykazovania počtu výpožičiek podľa členenia literatúry – zvlášť odbornej literatúry a zvlášť krásnej literatúry, počtu výpožičiek periodík, počtu výpožičiek audiovizuálnych a elektronických dokumentov, počtu výpožičiek špeciálnych dokumentov, vykazovania finančných nákladov na činnosť školskej knižnice a mzdových nákladov) s cieľom zjednodušiť priebežnú evidenciu štatistických údajov

---

¹ Regionálne úrady školskej správy boli zriadené ako orgány miestnej štátnej správy v sídle každého kraja k 1. januáru 2022 a ako samostatné subjekty od tohto termínu začali vykazovať doterajšiu agendu odborov školstva okresných úradov v sídle kraja.

² Slovenská pedagogická knižnica bola dňom 1. novembra 2021 organizačne začlenená do odboru Slovenskej pedagogickej knižnice ako organizačného útvaru Metodicko-pedagogického centra. Od 1. júla 2022 sa stala organizačnou zložkou Národného inštitútu vzdelávania a mládeže. Úsek metodiky a rozvoja knižničného systému Slovenskej pedagogickej knižnice sa organizačne začlenil do oddelenia metodiky školských a akademických knižníc, edičných a digitálnych služieb. Dňom 1. septembra 2022 zanikol odbor Slovenskej pedagogickej knižnice. Bolo vytvorené oddelenie Slovenskej pedagogickej knižnice, ktoré sa začlenilo do odboru podpory neformálneho vzdelávania.

v školských knižniciach a zvýšiť relevantnosť zisťovaných štatistických údajov za sledované štatistické obdobie.³

Východiskovými materiálmi pre vypracovanie uvedenej analýzy boli štatistické údaje, ktoré vykázali školské knižnice v štatistickom výkaze za rok 2021. Školské knižnice pri vyplňovaní štatistických výkazov prevzali súhrnné údaje zo základnej odbornej evidencie (z prírastkového zoznamu a zo zoznamu úbytkov), z pomocnej odbornej evidencie (z evidencie absenčných výpožičiek a prezenčných výpožičiek, evidencie došlých čísiel periodík) a z ďalšej doplňujúcej evidencie, ktoré priebežne viedli počas kalendárneho roka a ktoré uzatvorili k 31. decembru 2021.

Doplňujúcimi materiálmi pri vypracúvaní analýzy boli napríklad platné právne predpisy, metodické odporúčania, interné správy a poznatky metodického centra pre školské knižnice. Súčasťou analýzy sú takisto zapracované poznatky, ktoré boli získané metodickým centrom pre školské knižnice zo **692 poskytnutých odborných konzultácií počas** zberu štatistických údajov od 10. januára 2022 do 3. marca 2022, a rovnako aj informácie z printových a elektronických médií, riadené telefonické rozhovory s vybranými zriaďovateľmi školských knižníc a školskými knihovníkmi.

Jadro analýzy tvoria aktuálne informácie o stave knižničného fondu, používateľoch, výpožičkách a službách, vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatiach, informačných technológiách, zamestnancoch školských knižníc a hospodárení školských knižníc. Obsiahlu časť analýzy tvoria inšpiratívne a obdivuhodné príklady dobrej praxe zo školských knižníc a podnetné informácie o pozoruhodných projektoch, ktoré boli zamerané na rozvoj jazykovej kultúry a čitateľskej gramotnosti žiakov v Slovenskej republike a v Českej republike a ktoré realizovalo metodické centrum pre školské knižnice. Súčasťou analýzy je aj stručný prierez vybraných činností metodického centra pre školské knižnice za kalendárny rok 2021 a návrh opatrení na skvalitnenie úrovne zabezpečenia činnosti školských knižníc.

Analýza stavu školských knižníc za rok 2021 bola sťažená z dvoch hlavných dôvodov, ktoré neumožňovali **dostupné štatistické údaje**, vykázané za roky 2020 a 2021, **navzájom rovnocenne porovnávať**, a to ani štatistické údaje školských knižníc základných škôl, školských knižníc stredných škôl, školských knižníc špeciálnych škôl a školských knižníc spojených škôl. Prvým dôvodom bol **rozdielny počet štatistických ukazovateľov** za obe štatistické obdobia.⁴ Druhým dôvodom boli **rozdielne platné podmienky pre poskytovanie knižnično-informačných služieb** školských knižníc základných škôl, školských knižníc stredných škôl, školských knižníc špeciálnych škôl a školských knižníc spojených škôl v rokoch 2020 a 2021, a to na základe **dodržiavania dôležitých bezpečnostných opatrení** vydaných vo forme uznesení vládou Slovenskej republiky a vyhláškami Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky proti rozšíreniu ochorenia COVID-19 a rozhodnutiami ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

---

³ Za aktívnu pomoc a profesionálny prístup pri uskutočnení zmien v uvedenom výkaze znovu vyjadrujeme veľkú vďaku zástupcom ministerstva školstva: ministrom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Branislavovi Gröhlingovi, generálnej riaditeľke sekcie predprimárneho a základného vzdelávania Kataríne Kalašovej, riaditeľke odboru predprimárneho vzdelávania a základných škôl Anne Chlupíkovej, zamestnancovi uvedeného odboru Mikulášovi Prokopovi, generálnemu riaditeľovi sekcie informačných technológií Petrovi Kadlecovi, zamestnancovi uvedenej sekcie Jurajovi Ždiňákovi; vedúcej oddelenia štatistiky a služieb CVTI SR Jane Čabalovej; zástupcom Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a zástupcom Slovenskej národnej knižnice.

⁴ V roku 2020 štatistický výkaz obsahoval 47 štatistických ukazovateľov a v roku 2021 po jeho schválenej úprave len 21 štatistických ukazovateľov.

Napríklad počas kalendárneho roka 2020 boli školské knižnice, respektíve školy z **dôvodu pandémie vírusu COVID-19 viackrát zatvorené** na základe rozhodnutia ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (napr. od 16. marca 2020 do 31. mája 2020 boli zatvorené všetky základné školy a stredné školy, od 26. októbra 2020 do 31. decembra 2020 bolo prerušené vyučovanie v základných školách pre žiakov v piatom až deviatom ročníku, v základných školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v piatom až desiatom ročníku, v stredných školách a stredných školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami). Aj v školách, ktoré mohli na základe rozhodnutia ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky školské vyučovanie realizovať v prezenčnej forme (napr. od 1. júna 2020 mohli zriaďovatelia otvoriť prvých päť ročníkov základných škôl, od 22. júna do 30. júna 2020 sa mohli vrátiť do škôl šiestaci až deviataci základných škôl a žiaci stredných škôl), smeli školské knižnice **poskytovať knižnično-informačné služby v obmedzenom režime, a to z dôvodu dodržiavania dôležitých bezpečnostných opatrení** vydaných vo forme uznesení vlády Slovenskej republiky a vyhláškami Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky proti rozšíreniu ochorenia COVID-19.

Od 1. septembra 2020 sa školy riadili rozhodnutím ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, podľa ktorého riaditeľ školy mohol poskytnúť žiakom jednej triedy alebo žiakom viacerých tried voľno z dôvodu podozrenia na výskyt ochorenia COVID-19. Od začiatku školského roka 2021/2022 sa školy riadili Školským semaforom, ktorý vypracovalo ministerstvo školstva a ktorý stanovoval základné prevádzkové podmienky škôl a školských zariadení vrátane špecifík dodržiavania protiepidemických opatrení a odporúčaní v školskom prostredí. Jeho cieľom bolo udržať bezpečné prostredie v školách a školských zariadeniach po dobu trvania pandémie ochorenia COVID-19.

Na základe uvedeného môžeme skonštatovať, že v sledovanom štatistickom období boli školské knižnice buď **zatvorené počas určitej doby**, alebo smeli **poskytovať knižnično-informačné služby v obmedzenom režime**, či ich dokonca mohol počas výpožičných hodín **navštevovať zredukovaný počet používateľov** pri poskytnutí voľna v období prezenčného školského vyučovania žiakom jednej triedy alebo žiakom viacerých tried z dôvodu podozrenia na výskyt ochorenia COVID-19.

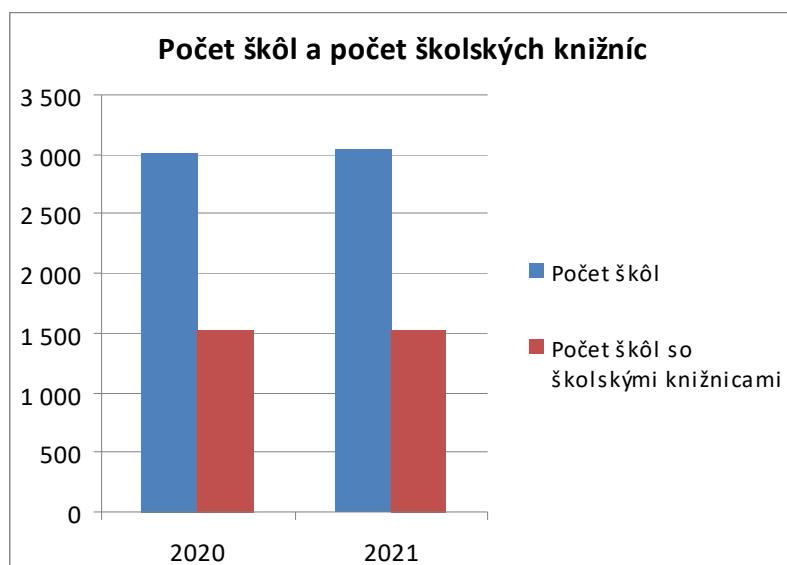
POČET ŠKÔL A ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Podľa celkového sumáru štatistického zisťovania bolo k 31. decembru 2021 evidovaných **1 531 školských knižníc**, ktoré boli **zriadené v súlade so zákonom č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 (ďalej len „zákon o knižniciach“)**. Tieto školské knižnice boli súčasťou 1 531 základných škôl, gymnázií, stredných odborných škôl, konzervatórií a škôl pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Uvedeným školám poskytovali informačné a dokumentačné zabezpečenie výchovy a vzdelávania a výchovno-vzdelávacích potrieb (tabuľka 1).

Tabuľka 1 Počet škôl a školských knižníc v rokoch 2020 a 2021

Ukazovateľ	2020	2021	Nárast/pokles (%)
Počet škôl	3 014	3 040	+0,86
Počet škôl so školskými knižnicami	1 534	1 531	-0,20
z toho integrované s verejnou knižnicou	24	23	-4,17

Graf 1 Počet škôl a počet školských knižníc v rokoch 2020 a 2021

Po jedenásťkrát sa uskutočnil adresný zber štatistických údajov o školských knižniciach, a to na základe **webového registra**, ktorý bol vytvorený z identifikačných údajov o školských knižniciach, ktoré systematicky vedie metodické centrum pre školské knižnice v **Adresári školských knižníc v Slovenskej republike**. Do webového registra mali prístup len tie základné školy, gymnáziá, stredné odborné školy, konzervatóriá a školy pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktoré mali od roku 2000 do roku 2021 zriadené školské knižnice v súlade s platnou legislatívou a zároveň boli aj zaevidované v **Zozname knižníc Slovenskej republiky**, ktorý vedie Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo kultúry“)⁵. V súčasnosti existuje zhoda medzi evidovanými knižnicami v uvedenom zozname a v Adresári školských knižníc v Slovenskej republike.

V priebehu roka 2021 bolo zrušených **8 školských knižníc**, a to v dôsledku **vyradenia 7 škôl** zo siete škôl a školských zariadení ministerstvom školstva a **zlúčenia dvoch školských knižníc do jednej školskej knižnice z dôvodu zlúčenia dvoch škôl**.

V sledovanom štatistickom období boli zriadené **4 školské knižnice**, z ktorých jedna školská knižnica obnovila činnosť po niekoľkých rokoch a 3 školské knižnice boli spolu s ďalšími školskými knižnicami finančne podporené z eurofondovej výzvy zameranej **na budovanie a zlepšenie technického vybavenia jazykových učební, školských knižníc, odborných učební rôzneho druhu v základných školách** v rámci Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP-PO2-SC222-2016-13). Riadiacim orgánom uvedeného Integrovaného

⁵ Výnimkou bola jedna školská knižnica, ktorá nemala prístup do webového registra, pretože škola, ktorej bola súčasťou, mala pozastavenú činnosť.

regionálneho operačného programu je Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo investícií“).⁶ Prioritnou osou uvedenej eurofondovej výzvy je *Pahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám*. Jej špecifickým cieľom je *zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl*. Celková alokácia na výzvu je **54 634 430 €**.⁷ Pri školskej knižnici boli stanovené celkové oprávnené výdavky v sume **52 450 €**. Na technické a technologické vybavenie školskej knižnice bol stanovený limit 6 900 €, na knižničný fond bol stanovený limit 37 500 € a na nábytok bol stanovený limit 8 050 €. Spolu bolo podporených 158 školských knižníc.

Z celkového počtu **3 040 základných škôl, stredných škôl, špeciálnych škôl a spojených škôl** evidovaných v sieti škôl a školských zariadení ministerstva školstva v školskom roku 2021/2022 nemalo zriadenú školskú knižnicu v súlade s platnou legislatívou **približne 50 % škôl**. Tieto školy využívali na informačné a dokumentačné zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu prevažne svoje kabinetné zbierky kníh (tabuľka 2 a graf 2). Niektoré z nich využívali aj knižnično-informačné služby pobočiek verejných knižníc, ktoré boli zriadené priamo v priestoroch daných základných škôl a ktoré poskytovali knižnično-informačné služby buď dennodenne, alebo len jeden deň v týždni.

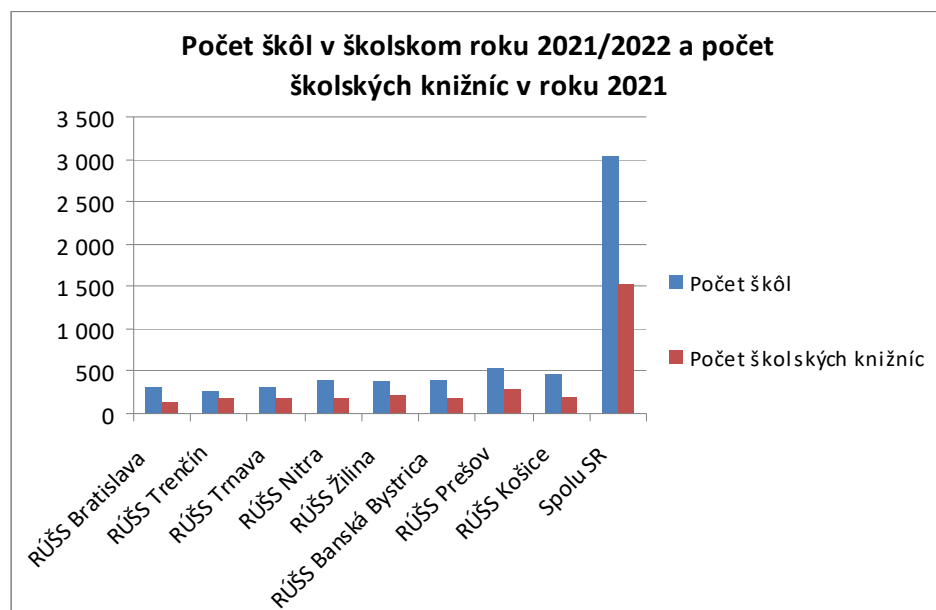
Tabuľka 2 Počet škôl v školskom roku 2021/2022 a počet školských knižníc v roku 2021 v rámci RÚŠS v sídle kraja

Ukazovateľ	Počet škôl	Počet školských knižníc	%
RÚŠS Bratislava	302	133	44
RÚŠS Trenčín	259	183	71
RÚŠS Trnava	312	167	54
RÚŠS Nitra	399	184	46
RÚŠS Žilina	374	213	57
RÚŠS Banská Bystrica	396	175	44
RÚŠS Prešov	540	279	52
RÚŠS Košice	458	197	43
Spolu Slovenská republika	3 040	1 531	50

⁶ Do roku 2020 to bolo Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky.

⁷ Oprávnenými prijímateľmi financií sú organizácie štátnej správy, obce, samosprávne kraje, mimovládne organizácie a subjekty súkromného sektora.

Graf 2 Počet škôl v školskom roku 2021/2022 a počet školských knižníc v roku 2021 v rámci RÚŠS v sídle kraja

KNIŽNIČNÝ FOND

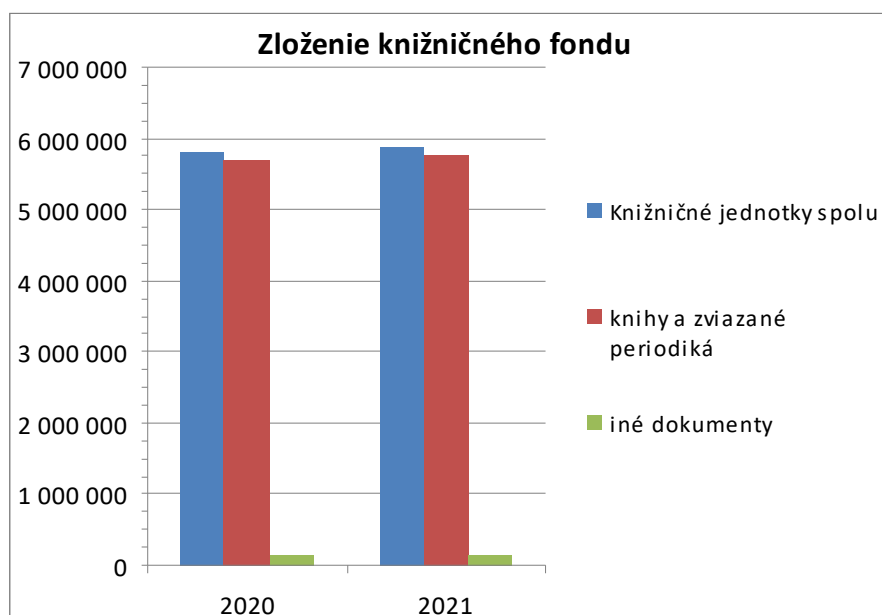
Školské knižnice k 31. decembru 2021 evidovali v prírastkových zoznamoch v listinnej alebo elektronickej forme **5 889 029 knižničných jednotiek** (tabuľka 3). Po prepočítaní uvedeného počtu knižničných jednotiek s počtom školských knižníc pripadlo na jednu školskú knižnicu približne **3 847 knižničných jednotiek**, čo je až o 50 knižničných jednotiek viac ako v roku 2020. Na druhej strane je potrebné uviesť, že z celkového počtu 1 531 školských knižníc evidovalo vo svojom knižničnom fonde **12 školských knižníc** menej ako 200 knižničných jednotiek. V roku 2020 to bolo 11 školských knižníc.

Tabuľka 3 Knižničný fond v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021

Ukazovateľ	2020	2021	Nárast/pokles (%)
Knižničné jednotky spolu	5 825 273	5 889 029	+1,09
z toho knihy a zviazané periodiká	5 693 490	5 759 651	+1,16
Počet titulov dochádzajúcich periodík	1 096	1 016	-7,30
Ročný prírastok knižničných jednotiek	92 960	184 596	+98,56
Úbytky knižničných jednotiek	79 031	95 386	+20,70

Z celkového počtu 1 531 školských knižníc, ktoré evidovali knihy a zviazané periodiká, len **457 školských knižníc** (30 %) evidovalo aj audiovizuálne, elektronické a iné špeciálne dokumenty (graf 3).

Graf 3 Zloženie knižničného fondu v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021

Kým počet knižničných jednotiek po prepočítaní s celkovým počtom registrovaných používateľov opäť zaznamenal mierny nárast, tak počet knižničných jednotiek po prepočítaní s celkovým počtom potenciálnych používateľov zostal rovnaký ako za predchádzajúce štatistické obdobia. Napríklad na **jedného registrovaného používateľa** pripadlo približne **25 zväzkov** (predtým to bolo 23 zväzkov) a na **jedného potenciálneho používateľa** pripadlo **12 zväzkov**.

Počet **titulov dochádzajúcich periodík** po prepočítaní na jednu školskú knižnicu predstavoval **0,66 titulu**. Oproti predchádzajúcemu roku je to nepatrný pokles o 0,05 titulu.

Školské knižnice dopĺňali svoje knižničné fondy v súlade so špecializáciou svojej školy, s obsahom svojho školského vzdelávacieho programu, učebnými osnovami, regionálnou príslušnosťou, jazykovými znalosťami a informačnými potrebami svojich používateľov. Dopĺňovanie robili formou nákupu, darom alebo inak.

Dobrou správou je, že po prvýkrát od zberu štatistických údajov bol zaznamenaný vysoký nárast ročného prírastku knižničných jednotiek, ktorý vykázalo spolu 1 069 školských knižníc (69,82 %). Kým za rok 2020 to bol nárast len o 11,67 %, tak za rok 2021 to bol nárast **až o 98,56 %**. Negatívnou správou je, že ročný prírastok knižničných jednotiek nevykázalo až **462 školských knižníc (20,18 %)**.

Ročný prírastok knižničných dokumentov výrazne ovplyvnili možnosti doplnenia knižničného fondu prostredníctvom akvizície, a to v rámci:

- uvedenej eurofondovej výzvy ministerstva investícií zameranej **na budovanie a zlepšenie technického vybavenia jazykových učební, školských knižníc, odborných učební rôzneho druhu v základných školách**. Na nákup knižničného fondu pre jednu školskú knižnicu bol stanovený limit 37 500 €;

- výzvy *Čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť v základnej škole* (výška alokácie bola 18 miliónov €)⁸, ktorú ešte v roku 2018 vyhlásilo ministerstvo školstva ako sprostredkovateľský orgán pre prioritnú os *Vzdelávanie* operačného programu *Ludské zdroje*. Základné školy sa mohli uchádzať aj o príspevok na pomôcky (napr. nákup kníh), ktoré boli previazané s predmetom výzvy. Zakúpené knihy boli následne zaevidované do prírastkových zoznamov školských knižníc základných škôl;
- dopytovo-orientovanej výzvy (plánovaná výška alokácie bola 20 miliónov €), ktorú vyhlásilo ministerstvo školstva v novembri v roku 2018 s **cieľom zvýšiť kvalitu vzdelávania na gymnáziách v oblastiach čitateľskej, matematickej, finančnej a prírodovednej gramotnosti**. Gymnázia sa mohli uchádzať o príspevok na pomôcky (napr. nákup kníh), ktoré boli previazané s predmetom výzvy. Zakúpené knihy boli takisto zaevidované do knižničného fondu školských knižníc gymnázií;
- rozvojového projektu *Čítame radi*, ktorého **výzvu** ministerstvo školstva v spolupráci so Združením vydavateľov a kníhkupcov Slovenskej republiky najskôr vyhlásilo 8. decembra 2020.⁹ Výzva bola určená všetkým verejným, cirkevným a súkromným základným školám na nákup detských a mládežníckych kníh, respektíve aj odbornej literatúry pre zamestnancov uvedených škôl. Cieľom rozvojového projektu bolo, aby deti (žiaci) čítali rady a mali atraktívnu a veku primeranú literatúru. Ministerstvo školstva vyčlenilo na rozvojový projekt **128 200 €**, pričom jedna škola mohla **získať maximálne 800 € a minimálne 200 € na nákup krásnej literatúry a odbornej literatúry**. Školy podávali elektronické žiadosti do 14. decembra 2020. **Do uvedeného rozvojového projektu sa zapojilo 1 397 oprávnených žiadateľov, z ktorých komisia vymenovaná ministrom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky vybrala 471 škôl**. Vybrané školy dostali finančné prostriedky ešte v decembri 2020, pričom nákup kníh bolo potrebné realizovať až od 2. januára 2021 do 15. marca 2021. Ďalej je potrebné uviesť, že ministerstvo školstva vzhľadom na vysoký počet kvalitne vypracovaných žiadostí navýšilo z vlastných zdrojov pôvodnú sumu 128 200 € na **348 228 €** na nákup krásnej literatúry a odbornej literatúry. Zároveň ministerstvo školstva poskytlo Zväzu vydavateľov a kníhkupcov SR, s ktorým na projekte spolupracovalo, zoznamy kníhkupectiev preferovaných školami. Zapojené školy u svojho miestneho kníhkupca, ktorého uviedli v žiadosti, mohli získať zľavu najmenej 20 % na nákup kníh. Začiatkom februára 2021 ministerstvo školstva vzhľadom k navýšeniu finančných prostriedkov na rozvojový projekt *Čítame radi* pokračovalo vo výbere z tých žiadateľov, ktorých žiadosť v rámci uvedeného rozvojového projektu nebola podporená v dôsledku obmedzených finančných prostriedkov ešte v decembri 2020. Ministerstvo školstva vyčlenilo na pokračovanie rozvojového projektu pod názvom *Čítame radi 2* sumu 400 000 €. Na základe bodového ohodnotenia členov komisie bolo rozdelených **400 000 € medzi 551 podporených žiadostí (škôl)**. Zoznamy kníhkupectiev, ktoré školy uviedli vo svojej žiadosti ako preferované, boli opäť poskytnuté Zväzu vydavateľov a kníhkupcov SR na dojednanie špeciálnych zliav pre jednotlivé kníhkupectvá. Školy však mali možnosť nakupovať v akomkoľvek kníhkupectve alebo kníhkupectvách, kde by si zabezpečili zvýhodnené podmienky. Finančné prostriedky určené na nákup kníh bolo potrebné vyčerpať do konca septembra 2021.

⁸ www.minedu.sk

⁹ <https://www.minedu.sk/podpora-citateľskej-gramotnosti-rozvojovy-projekt-citame-radi/>

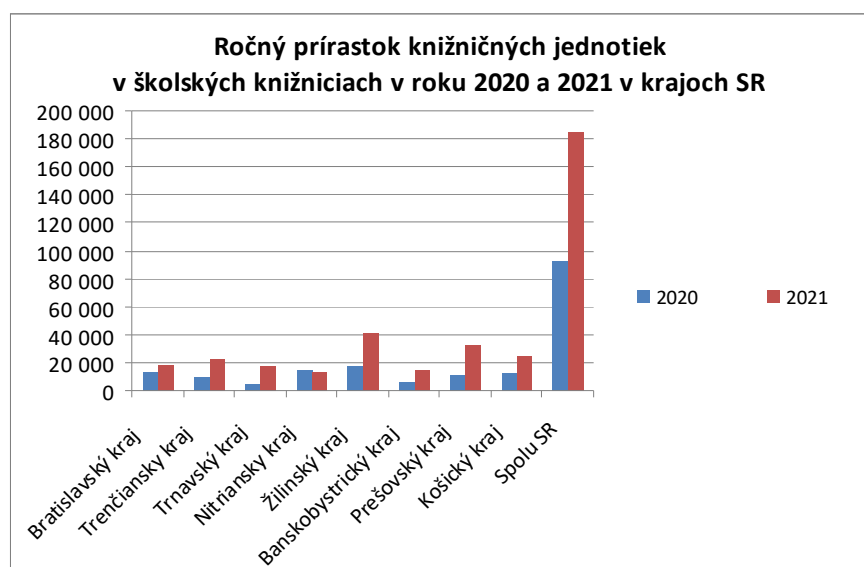
Vzhľadom na uvedené pozitívne skutočnosti sa **ročný prírastok** po prepočítaní na jedného registrovaného používateľa oproti roku 2020 **zvýšil o 0,45 titulu**, a to konkrétne z 0,34 titulu na 0,79 titulu.

Za povšimnutie stojí skutočnosť, že **najväčší nárast** v rámci ročného prírastku knižničných jednotiek za rok 2021 zaznamenali **školské knižnice z Trnavského kraja**, a to až o **236,11 %**. O niečo menší nárast ročného prírastku knižničných jednotiek dosiahli **školské knižnice z Prešovského kraja (193,37 %)**. Vysoký nárast ročného prírastku knižničných jednotiek dosiahli aj **školské knižnice z Banskobystrického kraja (142,86 %)**, **školské knižnice zo Žilinského kraja (127,73 %)**, **školské knižnice z Trenčianskeho kraja (120,02 %)** a **školské knižnice z Košického kraja (91,99 %)**. Najmenší nárast ročného prírastku knižničných jednotiek vykázali **školské knižnice z Bratislavského kraja (27,86 %)** spolu so **školskými knižnicami z Nitrianskeho kraja (7,20 %)**.

Tabuľka 4 Ročný prírastok knižničných jednotiek v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021 v krajoch Slovenskej republiky

Ukazovateľ	2020	2021	Nárast/pokles (%)
Bratislavský kraj	14 212	18 171	+27,86
Trenčiansky kraj	10 442	22 295	+120,02
Trnavský kraj	5 250	17 645	+236,11
Nitriansky kraj	14 685	13 627	+7,20
Žilinský kraj	17 818	40 577	+127,73
Banskobystrický kraj	6 378	15 490	+142,86
Prešovský kraj	10 852	31 836	+193,37
Košický kraj	12 998	24 955	+91,99
Spolu Slovenská republika	92 960	184 596	+98,58

Graf 4 Ročný prírastok knižničných jednotiek v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021 v krajoch Slovenskej republiky

V porovnaní s predchádzajúcim rokom **školské knižnice integrované s verejnými knižnicami** dosiahli nárast ročného prírastku knižničných jednotiek až o **297,99 %**. Na druhej strane, čo je veľmi zlá správa, až 13 % zo školských knižníc integrovaných s verejnými knižnicami nezískalo počas roka 2021 žiadnu knižničnú jednotku do svojho knižničného fondu.

Pováčšine školské knižnice o nových prírastkoch do knižničného fondu informovali svojich registrovaných i potenciálnych používateľov prostredníctvom napríklad:

- zverejňovaných zoznamov kníh a ostatných knižničných dokumentov na informačných paneloch umiestnených priamo v priestoroch školskej knižnice alebo školy, či na školskom intranete,
- odvysielaných krátkych školských relácií v školskom rozhlase,
- uverejňovaných stručných informácií o zakúpených knižničných dokumentoch v školskom časopise,
- pripravovaných výstaviiek s takzvanými knižnými novinkami alebo tematickými výstavkami knižničných dokumentov.

Školské knižnice v súlade s § 14 ods. 5 a 6 knižničného zákona vyradili zo svojich knižničných fondov **95 386 knižničných jednotiek**, ktoré najmä nezodpovedali odbornej špecializácii danej školy, boli multiplikátom alebo duplikátom knižničného dokumentu, boli z obsahovej stránky zastarané, boli poškodené alebo stratené.

POČET POUŽÍVATEĽOV

Na základe prepočítania štatistických údajov (tabuľka 5) bolo zistené, že pandémia koronavírusu ovplyvnila aj počet **registrovaných používateľov z celkového počtu potenciálnych používateľov**. Ten sa oproti roku 2020 znížil až o deväť percentuálnych bodov, a to z predchádzajúcich 57 % na **48 %**. Z celkového počtu 1 531 školských knižníc vykázalo **32 % školských knižníc** rovnaký počet registrovaných používateľov i potenciálnych používateľov. Na základe uvedeného je potrebné hneď dodať, že vykázané údaje o počte registrovaných používateľov sa musia brať len ako orientačné údaje, nakoľko už pri kontrole štatistických výkazov metodickým centrom pre školské knižnice v čase zberu štatistických údajov (január až február 2022) bolo pri ústnom rozhovore zistené, že mnohé spravodajské jednotky nepochopili termín registrovaní používateľa. V tomto ukazovateli navyše vykazovali:

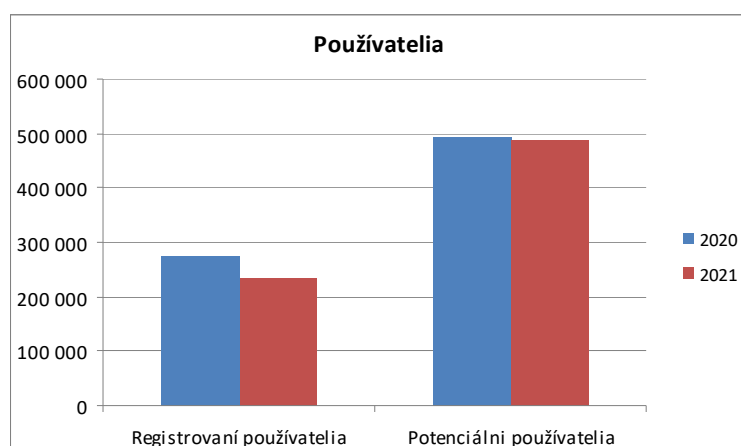
- registrovaných používateľov (žiakov, pedagogických zamestnancov, odborných zamestnancov, poprípade členov miestnych komunít v prípade školských knižníc integrovaných s verejnými knižnicami), ktorí fyzicky nenavštívili školskú knižnicu počas roka 2021, ale boli registrovaní v roku 2020 alebo v predchádzajúcich rokoch,

- všetkých žiakov, pedagogických zamestnancov, odborných zamestnancov, ktorí boli na danej škole k 31. decembru 2021 s komentárom, že by mohli navštevovať školskú knižnicu.¹⁰

Tabuľka 5 Používatelia v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021

Ukazovateľ	2020	2021	Nárast/pokles (%)
Registrovaní používatelia	273 785	233 146	-14,84
Potenciálni používatelia	492 175	486 918	-1,07

Graf 5 Používatelia v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021

Napriek vyššie uvedeným skutočnostiam uvádzame v klesajúcom poradí percentuálne vyjadrenie **počtu registrovaných používateľov z celkového počtu potenciálnych používateľov** v školských knižniciach v krajoch Slovenskej republiky v rokoch 2021 a 2021:

- **59 %** školské knižnice **Banskobystrického kraja** (59 % v roku 2020),
- **54 %** školské knižnice **Košického kraja** (55 % v roku 2020),
- **52 %** školské knižnice **Trenčianskeho kraja** (56 % v roku 2020),
- **49 %** školské knižnice **Nitrianskeho kraja** (59 % v roku 2020),
- **49 %** školské knižnice **Žilinského kraja** (54 % v roku 2020),
- **45 %** školské knižnice **Prešovského kraja** (56 % v roku 2020),
- **44 %** školské knižnice **Banskobystrického kraja** (57 % v roku 2020),
- **35 %** školské knižnice **Bratislavského kraja** (50 % v roku 2020).

¹⁰ Po ukončení štatistického zberu (začiatkom apríla 2022) poslalo metodické centrum pre školské knižnice dotknutým 228 spravodajským jednotkám metodické usmernenie, ktoré sa týkalo evidencie registrovaných používateľov v súlade s platnou legislatívou.

Počas sledovaného obdobia bol v **školských knižniciach integrovaných s verejnými knižnicami** zaznamenaný **pokles registrovaných používateľov až o 23,54 %**. Dôvodom tohto úbytku boli predovšetkým platné protipandemické opatrenia.

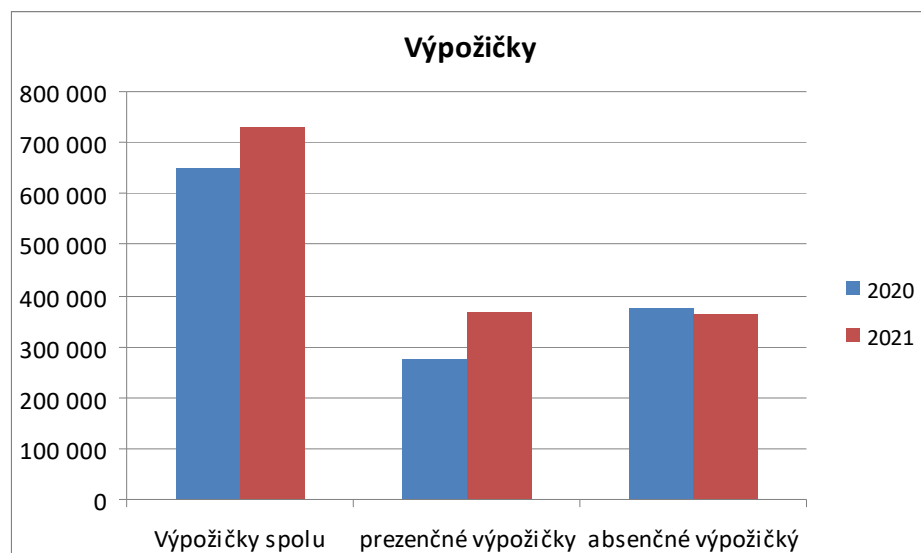
VÝPOŽIČKY

V porovnaní s predchádzajúcim štatistickým obdobím sa **celkový počet výpožičiek v roku 2021 zvýšil o 12 %** a dokonca **počet prezenčných výpožičiek vzrástol až o 33 %** (tabuľka 5). V roku 2020 sa celkový počet výpožičiek oproti roku 2019 znížil až o 51 % a počet prezenčných výpožičiek o 54 %. Rovnako ako v roku 2020, aj v roku 2021 bol zaznamenaný pokles absenčných výpožičiek (graf 6). Kým v roku to bol pokles o 3 %, tak v roku 2020 to bol pokles až o 49 % z dôvodu pandémie koronavírusu.

Tabuľka 5 Výpožičky v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021

Ukazovateľ	2020	2021	Nárast/Pokles (%)
Výpožičky spolu	650 627	730 130	+12,22
v tom			
prezenčné	275 459	366 768	+33,15
absenčné	375 168	363 362	-3,15
Počet študijných a čitateľských miest	17 573	20 145	+14,64
Počet prevádzkových hodín pre používateľov za týždeň	7 757	7 906	+1,92

Graf 6 Výpožičky v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021

Na základe prepočítaných štatistických údajov o výpožičkách a registrovaných používateľoch za roky 2020 a 2021 bolo zistené, že celkový počet výpožičiek na **jedného registrovaného používateľa sa zvýšil o 1 výpožičku**. V roku 2020 to boli približne 2 výpožičky.

Pre zaujímavosť uvádzame v klesajúcom poradí **nárast výpožičiek** za rok 2021 v školských knižniciach v krajoch Slovenskej republiky:

- o **34 %** školské knižnice **Košického kraja**,
- o **26 %** školské knižnice **Trenčianskeho kraja**,
- o **19 %** školské knižnice **Nitrianskeho kraja**,
- o **12 %** školské knižnice **Trnavského kraja**,
- o **8 %** školské knižnice **Žilinského kraja**,
- o **5 %** školské knižnice **Banskobystrického kraja**,
- o **4 %** školské knižnice **Bratislavského kraja**,
- o **2 %** školské knižnice **Prešovského kraja**.

Pretrvávajúcím negatívom je, že nie všetky školské knižnice vykázali prezenčné výpožičky spolu s absenčnými výpožičkami. Dôkazom sú tieto zistenia za roky 2020 a 2021:

- **175 školských knižníc** buď neevidovalo v súlade s platnou legislatívou, alebo vôbec neposkytovalo **prezenčné výpožičky** (v roku 2020 to bolo 175 školských knižníc),
- **493 školských knižníc** buď neevidovalo v súlade s platnou legislatívou, alebo vôbec neposkytovalo **absenčné výpožičky** (v roku 2020 to bolo 355 školských knižníc).

Kvôli objektívnosti musíme pripomenúť **rozdielne platné podmienky súvisiace s činnosťou školských knižníc v rokoch 2020 a 2021 z dôvodu protipandemických opatrení**.

Rovnako je znovu potrebné zdôrazniť, že v niektorých školských knižniciach naďalej pretrváva nedostačujúca evidencia výpožičiek alebo aj nezáujem niektorých zriaďovateľov školských knižníc, ktorí školskú knižnicu považujú za „vecné bremeno“, pretože ich škola neuspela v projekte, z ktorého mohla získať finančné prostriedky aj na činnosť školskej knižnice.¹¹ V zrušení školskej knižnice im buď zabráni samotný zriaďovateľ školy, alebo zákonná povinnosť ponúknuť knižničný fond zrušenej školskej knižnice iným knižniciam knižničného systému Slovenskej republiky.¹²

Spomínaný úbytok registrovaných používateľov v **školských knižniciach integrovaných s verejnými knižnicami** sa prejavil aj v poklese prezenčných výpožičiek a absenčných výpožičiek za rok 2021. Oproti predchádzajúcemu roku to bol **pokles celkového počtu výpožičiek o 22,14 %**.

Po prepočítaní vykázaných študijných a čitateľských miest s celkovým počtom školských knižníc pripadlo na jednu školskú knižnicu približne **13 študijných a čitateľských miest**, teda navyše o jedno študijné a čitateľské miesto ako v roku 2020.

¹¹ Vykazovanie výpožičiek je veľmi dôležité aj z toho dôvodu, že je na ne naviazané finančné odmeňovanie LITA (občianske združenie autorov), ktoré uhrádza Slovenská národná knižnica vo forme licenčnej odmeny za príslušný kalendárny rok. Napríklad v roku 2020 uhradila sumu 360 000 € s DPH za výpožičky z roku 2020.

¹² § 4 ods. 2 písm. j) zákona o knižniciach

Po prepočítaní vykázaného počtu týždenných prevádzkových hodín – výpožičných hodín s celkovým počtom školských knižníc bolo zistené, že jedna školská knižnica poskytovala knižnično-informačné služby svojim používateľom v priemere **5 hodín a 16 minút** (v roku 2020 to bolo 5 hodín a 5 minút). Do týchto prevádzkových hodín – výpožičných hodín boli započítané aj vyučovacie hodiny, ktoré sa pravidelne realizovali v priestoroch školských knižníc a ktoré boli zároveň uvedené v ozname výpožičných hodín danej školskej knižnice.

V súvislosti s **prevádzkovými hodinami – výpožičnými hodinami** je vhodné doplniť tieto údaje a doplňujúce informácie, a to:

- **48 školských knižníc** vykázalo viac ako **25 hodín týždenne**, čo možno pokladať za príklad dobrej knižničnej praxe v prípade, ak v skutočnosti poskytovali knižnično-informačné služby. Na základe riadeného rozhovoru metodickým centrom pre školské knižnice so školskými knihovníkmi považujeme za dôležité uviesť, že nie vždy počas prevádzkových hodín – výpožičných hodín boli aj fyzicky prítomní v školskej knižnici. Poväčšine sa venovali inej agende alebo vyučovaniu mimo priestoru školskej knižnice.
- **493 školských knižníc** malo otvorenú školskú knižnicu len **2 hodiny týždenne**,
- **290 školských knižníc** malo otvorenú školskú knižnicu **1 hodinu týždenne**.

PODUJATIA PRE POUŽÍVATEĽOV

Školské knižnice zorganizovali v priebehu uvedeného štatistického obdobia **8 814 vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí**, ktoré boli zamerané na jazykovú kultúru, podporu vzdelávania, rozvoj čitateľskej gramotnosti a zmysluplné trávenie voľného času používateľov (tabuľka 7), čo je v porovnaní s predchádzajúcim rokom približne o 1 % viac. Podujatia organizovali počas **prezenčnej formy vyučovania**, kedy mohli poskytovať knižnično-informačné služby, **medzi ktoré patrí aj organizovanie kultúrnych a výchovno-vzdelávacích podujatí**.¹³

Tabuľka 7 Podujatia pre používateľov v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021

Ukazovateľ	2020	2021	Nárast/pokles (%)
Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia pre používateľov	8 728	8 814	+0,99

¹³ § 16 ods. 5 písm. h) zákona o knižniciach

Graf 7 Podujatia pre používateľov v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021

Cieľom moderných, inšpiratívnych a zábavných knižničných podujatí bolo:

- umožniť žiakom, aby pred školským kolektívom predviedli svoje schopnosti, vedomosti, osobné talenty,
- podporiť ich informačné zručnosti a prebudiť v nich túžbu po poznávaní, vedomostiach a sebazdokonaľovaní,
- upevniť v nich dôveru vo vlastné schopnosti, zábavnou formou ich pritiahnúť ku knihám a posilniť v nich zároveň aj zdravé sebavedomie,
- prehĺbiť ich vzťah k čítaniu, ktoré žiakom pomáha rozvíjať ich inteligenciu, fantáziu, predstavivosť, zlepšuje ich jazykové a komunikačné zručnosti, rozširuje ich slovnú zásobu, uspokojuje ich emocionálne potreby, zušľachtuje etické hodnoty a napomáha rozlišovať dobro od zla,
- urobiť z knižničných podujatí aj spoločenskú záležitosť, pri ktorej sa žiaci dozvedia niečo zaujímavé napríklad o knihe, o spisovateľovi, ale takisto aj sami o sebe a o druhých,
- poskytnúť informácie o školskej knižnici, jej zmysle, o knižničnom fonde a knižnično-informačných službách.

Školské knižnice organizovali napríklad žiacke besedy o obľúbených knihách, prezentácie vybraných prečítaných kníh, besedy s regionálnymi či celoslovenskými známymi spisovateľmi, semináre, prednášky, divadelné predstavenia, rozprávkové dopoludnia alebo rozprávkové popoludnia, čitateľské maratóny, literárno-hudobné programy, hodiny hlasného čítania, literárne kvízy, literárne súťaže, knižné hádanky (napr. rozprávanie o knihách formou hádaniek o autoroch, názvoch a hlavných literárnych hrdinoch), pasovanie žiakov za čitateľov, výstavy výtvarných prác, výrobu záložiek, recitačné preteky, čitateľské dielne (napr. tvorenie vlastných básní, bájok a poviedok), tvorivé dielne (napr. dramatizácia

literárnych textov s využitím divadelných rekvizít a mimických bábok, vydávanie školského časopisu spojené s písaním poviedok, básní, príbehov, noviniek z prostredia školy a kreslenie ilustrácií), oslavy Medzinárodného dňa školských knižníc, exkurzie v školskej knižnici alebo vyučovacie hodiny, ktoré boli zamerané na aktívnu prácu žiakov s informáciami (napr. s encyklopédiami, výkladovými a jazykovými slovníkmi) buď v triede, alebo v priestoroch školskej knižnice.

Mnoho čitateľských akcií uskutočnili vo forme doplnkového programu v rámci realizácie celoslovenských projektov či medzinárodných projektov zameraných na podporu čitateľskej gramotnosti. Na ilustráciu môžeme uviesť napríklad **projekty metodického centra pre školské knižnice**, ako boli 10. ročník celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy*, 12. ročník česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spája školy*, 17. ročník celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*. Takisto je vhodné spomenúť známe **projekty iných subjektov**, ako boli napríklad 22. ročník Týždňa slovenských knižníc, celoslovenská kampaň *Les ukrytý v knihe*, celoslovenská súťaž *Čítajme s Osmijankom – pridaj sa aj ty!*, 67. ročník celoštátnej súťažnej prehliadky v umeleckom prednese poézie a prózy, v tvorbe detských recitačných kolektívov a divadiel poézie *Hviezdoslavov Kubín*.

Rovnako ako v roku 2020, aj v roku 2021 vychádza po prepočítaní celkového počtu vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí s celkovým počtom školských knižníc približne **6 zorganizovaných podujatí** na jednu školskú knižnicu. Pre zaujímavosť uvádzame, že v roku 2019 pri plnej prevádzke školských knižníc to bolo priemerne 15 podujatí.

Je potrebné uviesť, že knižničné fondy školských knižníc a ich informačné a komunikačné technológie využívali pri podpore rozvoja čitateľskej gramotnosti a informačnej výchovy okrem školských knihovníkov aj niektorí pedagogickí zamestnanci zvlášť počas dištančnej formy učenia, ktorí vo svojej práci aplikovali inovatívne spôsoby učenia so snahou motivovať žiakov k aktívnej práci s knihou doma a k dosiahnutiu kvalitnejšieho vzdelania.

Dobrou správou je, že veľa škôl aktívnu podporu čitateľskej gramotnosti a informačnej výchovy zapracovalo vo forme zrealizovaných vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí do svojej Správy o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy za školský rok 2020/2021.

PRÍKLADY DOBREJ PRAXE ZO ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

V rámci tejto časti analýzy považujeme za vhodné spomenúť dve **elektronické metodické bázy**, ktoré umožňujú školským knihovníkom, učiteľom a vychovávateľom **prevziať praktické inšpirujúce námety** na zorganizovanie podobných alebo kreovaných jednotlivých čitateľských akcií alebo celých podujatí, a to:

- **Elektronická metodická база podujatí Príklady dobrej praxe zo školských knižníc**
Register slúži ako úložisko metodickej bázy podujatí zameraných na **podporu zvyšovania úrovne čitateľskej gramotnosti a kultúry čítania žiakov základných škôl a stredných škôl**, ktoré zorganizovali školské knižnice v rámci celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*. Metodické listy podujatí na princípe dobrovoľnosti poväčšine vypracúvajú školskí knihovníci alebo učitelia, ktorí

spolupracovali na príprave osláv Medzinárodného dňa školských knižníc. Buduje sa od roku 2017. K 31. decembru 2021 obsahovala 71 metodických listov.

- **Elektronická metodická báza podujatí Príklady akcií informačnej výchovy**
Uvedený register slúži ako úložisko metodických listov pre organizáciu vzdelávacích akcií zameraných na podporu zvyšovania úrovne informačnej výchovy. Metodická báza akcií v súčasnosti obsahuje práce študentiek 1. ročníka magisterského štúdia v študijnom programe *Učiteľstvo pre primárne vzdelávanie* Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave.

Obe elektronické metodické bázy sú zverejnené na webovom sídle odboru SPK v časti Školské knižnice. Prvá je zverejnená pod názvom **Príklady dobrej praxe zo školských knižníc** (<http://www.spgk.sk/?priklady-dobrej-praxe-zo-skolskych-kniznic>). Druhá je zverejnená pod záložkou Informačná výchova a volá sa **Príklady akcií informačnej výchovy** (<http://www.spgk.sk/?priklady-akcii-informacnej-vychovy>).

PROJEKY METODICKÉHO CENTRA PRE ŠKOLSKÉ KNIŽNICE ZAMERANÉ NA JAZYKOVÚ KULTÚRU A ROZVOJ ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI ŽIAKOV

Metodické centrum pre školské knižnice v októbri 2021 zorganizovalo **tri projekty** zamerané na jazykovú kultúru a rozvoj čitateľskej gramotnosti. Projektov sa zúčastnilo **1 262 slovenských a českých základných škôl a stredných škôl spolu s 141 702 žiakmi, učiteľmi, školskými knihovníkmi a ostatnými členmi školských komunít.**

Česko-slovenský projekt Záložka do knihy spája školy

Odbor SPK v spolupráci s Knižnicou Jiřího Mahena v Brne zorganizoval pri príležitosti októbra ako **Medzinárodného mesiaca školských knižníc 2021** (International School Library Month 2021) pre základné školy a osemročné gymnáziá **12. ročník česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spája školy*** na tému ***Očarujúci svet knižných príbehov, rozprávok a básní.***

Cieľom česko-slovenského projektu bolo nadviazanie kontaktov medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh. Žiaci vyrobili záložku do knihy, na ktorej ľubovoľnou technikou stvárnilí tému česko-slovenského projektu ***Očarujúci svet knižných príbehov, rozprávok a básní*** a vymenili si ju s rovesníkom z partnerskej školy z Českej republiky, respektíve zo Slovenskej republiky. Rovnako výmenu záložiek využili školy aj k nadviazaniu vzájomnej spolupráce, priateľských kontaktov a na poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry, regionálnych zvykov či života žiakov v Českej republike, respektíve v Slovenskej republike, a zároveň aj ako prierezovú tému do Školského vzdelávacieho programu alebo ako súčasť školského projektu.

Do česko-slovenského projektu sa prihlásilo **934 škôl s celkovým počtom 107 234 žiakov**, z toho bolo **225 českých škôl s celkovým počtom 22 896 žiakov** a **709 slovenských škôl s celkovým počtom 84 338 žiakov.**

Žiaci sa pri hľadaní literárnych motívov na priateľské záložky pre svojich rovesníkov z partnerských škôl inšpirovali svojimi obľúbenými knihami, ktoré si prinášali z domu, knihami vypožičanými z ich školských knižníc, či rozmanitými inšpiratívnymi, tvorivými a podnetnými čitateľskými aktivitami. Pred samotnou výrobou záložiek sa najmladší žiaci často venovali spoločnému čítaniu kníh na vyučovacích hodinách, v školskom klube detí či v školských knižniciach. Prvákom čítali rozprávky a iné pútavé príbehy triedne učiteľky. Pováčšine čítali knihy, ako boli napríklad *Rozprávky o psíčkovi a mačičke*, *Maľovaná abeceda*, *Tri prasiatka*, *Janko Hraško*, *Červená čiapočka*, *Rozprávka o repe*, *Moje prvé rozprávky*, *Danka a Janka*, *Budkáčik a Dubkáčik*, *Zatúlaný Gombík*, *Šmolkovia*, *Snehulienka*, *O Štoplíkovi*, *O Gul'kovi Bombul'kovi*, *Ako Jožko Pletko poplietol si všetko*, *Keby som bola bosorka*, *Ferdo Mravec*, *Devätoro rozprávok*, *Smelý Zajko v Afrike*, *Radosti a starosti opičiaka Eda*, *Zlatá brána*. Na ich záložkách sa najčastejšie objavovali obľúbené očarujúce literárne postavičky z rozprávkových príbehov a detskej poézie od známych slovenských a českých autorov. Starší žiaci sa zase venovali čítaniu dobrodružnej literatúry, fantasy literatúry, dievčenským románom, povestiam či zbierkam poézie. Najčastejšie pracovali s knihami, ako boli napríklad *Malý princ*, *Harry Potter*, *Greg Heffley*, *Anna zo Zeleného domu*, *Jana Eyrová*, *Kočovníci Severu*, *Traja pátrači*, *Dračia pošta*, *Tarzan*, *Denník odvážneho bojka*, *Grázlik Gabo*, *Tigrí tím*, *Staré grécke báje a povestí*, *Bratislavské povesti*, *Marína*, *Zakliata panna vo Váhu a divný Janko*, *Štyria kamaráti*, *Tajné svety*, *Renegáti*, *Čarokrásna Ruca*, *Bola raz jedna láska*, *Prázdniny u starej mamy*.

Žiaci na zadnú stranu záložiek často napísali názov knihy a meno autora, aby nimi obdarovaný rovesník vedel, akú knihu mu darca odporúča prečítať. Taktiež písali poštové alebo mailové adresy, prípadne kontakty na sociálne siete (napr. Facebook, Instagram, Tik Tok), aby mohli medzi sebou udržiavať priateľské vzťahy aj po ukončení realizácie česko-slovenského projektu.

Záložky vyrábali žiaci počas prezenčného vyučovania buď priamo na vyučovacích hodinách (napr. slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy, informatickej výchovy), alebo v školskom klube detí, v rámci krúžkovej činnosti a v školskej knižnici. Pri nariadenej dištančnej forme vyučovania ich zhotovovali doma. Záložky vyrábali podľa svojich schopností, zručností, možností, primerane k svojmu veku a v súlade s vyhlásenou témou.

Doplňujúcim programom výroby záložiek boli najčastejšie tieto inšpiratívne, tvorivé a podnetné čitateľské aktivity: žiacke besedy o prečítaných obľúbených knihách a o literárnych hrdinoch, besedy s regionálnymi spisovateľmi, čitateľské maratóny, literárne kvízy, hodiny hlasného čítania, čítanie dobrodružných príbehov a rozprávok staršími žiakmi mladším žiakom, dramatizácie básničiek a rozprávok, tvorba leporel podľa námety z prečítaných príbehov alebo vypočutých príbehov z cédečiek, písanie vlastných príbehov podľa fantázie, čitateľské dielne, písanie čitateľských denníkov, literárne prezentácie, žiacke prezentácie najobľúbenejších kníh, súťaže o najlepšieho čitateľa, čitateľské bingo, čitateľské rozhlasové relácie, v ktorých v úlohe recitátorov poézie a prózy vystupovali žiaci a učitelia literatúry, informatívne rozhlasové relácie, ktoré zachytávali priebeh prípravy záložiek, prečítané najobľúbenejšie knihy, ktoré žiakov inšpirovali pri ich tvorbe, či dokonca predstavenie všetkým členom školskej komunity pridelenej partnerskej školy spolu s jej regiónom, exkurzie v obecných knižniciach alebo mestských knižniciach.

Niektorí školskí koordinátori sa snažili na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a literatúry zoznámiť žiakov s knihami napísanými v českom jazyku od najznámejších českých spisovateľov.

Mnoho škôl obohatilo výrobu záložiek aj častými návštevami **školskej knižnice**, kde sa aktívne zúčastňovali rôznych originálnych a zaujímavých akcií zameraných na podporu kreatívneho čítania či osláv **Medzinárodného dňa školských knižníc** (napr. *Číta celá škola*, *Čítala mi moja stará mať*, *Z rozprávky do rozprávky*, *Starší čítajú mladším*, *Kvíz o diele a tvorbe Pavla Országha Hviezdoslava*, *Tvorivé čítanie mladších žiakov v školskej knižnici*, *Poznáš názvy kníh?*, *Čítajme spolu*, *Spolu múdrejší*).

Najskôr na ilustráciu uvádzame výber z originálnych, výnimočných a inšpiratívnych aktivít, ktoré zorganizovali české školské koordinátorky na podporu kreatívneho čítania žiakov a prehĺbenie priateľstva medzi českými a slovenskými školami v rámci realizácie česko-slovenského projektu:

- Školská koordinátorka **Petra Wojaczková zo Základnej školy a materskej školy v Polanke nad Odrou** spolu so svojimi kolegyňami pripravila pre každý ročník iné doplnujúce čitateľské aktivity k samotnej výrobe záložiek. Napríklad tretiaci pri tvorení záložiek počúvali rozprávky v slovenčine a následne hovorili o tom, ako dokázali porozumieť jej obsahu. Podrobnejšie sa oboznámili aj s niektorými slovami, ktoré sú odlišné v českom i slovenskom jazyku. Takisto sa rozprávali o Slovensku, o tom, kto tam má príbuzných, alebo tam bol s rodičmi na letnej alebo zimnej dovolenke. Štvrtáci si zase pred samotnou výrobou záložiek pozreli video zo seriálu *Európske pexeso : Cestuj s nami po štátoch Európskej únie*. Pri jeho sledovaní si tiež pripomenuli niekoľko základných informácií o Slovenskej republike, ktoré v minulosti preberali na vyučovaní. Zoznámili sa aj so slovenskými knihami určenými pre najmenšie deti a dokonca ich spolužiačka im po slovensky prečítala celú knihu *Môj Macík* od Márie Rázusovej-Martákovej. Šiestaci na hodinách českého jazyka najskôr súťažili v poznávaní slovenskej slovnéj zásoby z oblasti turizmu. Nato si vypočuli vopred pripravené referáty od troch slovenských spolužiakov, ktorí im povedali o tom, aká je pre nich vzácna slovenčina a slovenská kultúra. Na hodinách českého jazyka sa siedmci a ôsmaci venovali niekoľkým aktivitám, v rámci ktorých sa zoznamovali s odlišnými slovami v slovenskom a českom jazyku. Ako pomôcku využívali knihu *Jak velbloud potkal řavu : Česko-slovenský slovník zakeřných slov pro děti* od Márie Neradovej. Spoločne čítali aj básničky z knižky *Uspávanka pre Martinka* od Ľubomíra Feldeka, humoristickú prózu *Xaver s nohami X* od Daniela Heviera a výber z povestovej tvorby od Jozefa Cígera Hronského *Slovenské povesti*. V rámci osláv vzniku prvej Československej republiky sa 28. októbra ôsmaci a deviataci podrobnejšie zoznámili s osobnosťou Milana Rastislava Štefánika. Zo záujmom si pozreli knihu od Jaroslava Rezníka *Oči plné oblohy* a komiksový román *Štefaník* od Michala Baláža a Gabriely Kyselovej. Niekoľko žiakov si prečítalo knihu od Venduly Borůvkovej *1918 aneb Jak sem dal gól přes celé Československo*.
- Školská koordinátorka **Jarmila Hrušovská zo Základnej školy a materskej školy v Žihobciach** najskôr vybrala pre žiakov niekoľko rozprávok o šašovi, ktoré si počas vyučovacích hodín čítania spoločne prečítali. Nato na hodinách výtvarnej výchovy žiaci s nadšením vyrábali záložky v tvare šaša. Navyše po doručení záložiek od slovenských kamarátov, ktoré si s radosťou medzi sebou rozdelili, čítali si aj slovenské rozprávky, pozreli si webové sídlo slovenskej partnerskej školy a napísali osobné listy svojim rovesníkom z Tomášoviec z lučeneckého okresu.
- Školská koordinátorka **Dana Šamková zo Základnej školy a materskej školy na ulici Františka Vančury v Kroměříži** spolu so svojimi kolegyňami podrobne

vysvetlila žiakom program celej realizácie česko-slovenského projektu. Ako námet pre výrobu záložiek si spoločne zvolili príbeh *O nečesaných vláskách*, rozprávku *O červené Karkulce* a rozprávku *O makové panence* a knihu *Mezi brášky*. Čítanie rozprávok i príbehov spojili s bábkovým divadlom a rozprávaním o najobľúbenejších rozprávkach jednotlivých žiakov. Takisto sa zahrali aj na ilustrátorov a tvorcov obalov na obľúbené knihy. Všetky zrealizované čitateľské aktivity im priniesli radosť. Mali aj veľkú radosť z darovaných záložiek a zo srdečného listu, ktorý im k záložkám do balíka priložili slovenské kamaráti zo Špeciálnej základnej školy v Krupine. Uvedený list si spoločne v rámci takzvanej hodiny slovenského jazyka preložili a postupne si ho v jednotlivých triedach prečítali. Krásne záložky od slovenských rovesníkov si niektorí žiaci hneď vložili do školských učebníc, iní si ich zobrali domov s tým, že si ich vložia do práve čítanej knihy.

- Školská koordinátorka **Jana Chocholáčová z Gymnázia Jana Blahoslava v Ivančiciach** v hodnotení česko-slovenského projektu napísala, že pri výrobe záložiek žiaci počúvali audioknihu *Pes baskervillský*, ktorú napísal Arthur Conan Doyle. Prostredníctvom zvukovej nahrávky si pripomenuli detektívnu literatúru, ktorú preberali na vyučovacích hodinách v roku 2020. V nadväznosti na preberanie učebnej látky „Charakteristika literárneho hrdinu“ na vyučovacích hodinách slohu začali žiaci po vypočutí zvukovej nahrávky písať na školskú tabulu vlastnosti hlavnej literárnej postavy, a to Sherlocka Holmesa. Na základe napísaných vlastností sa ešte snažili vyjadriť jeho charakter. Po skončení výroby záložiek každý žiak pred svojimi spolužiakmi prezentoval svoju záložku. Povedal, aké literárne dielo na záložke zobrazil a z akého dôvodu ho odporúča prečítať svojmu zatiaľ neznámemu kamarátovi z pridelenej slovenskej partnerskej školy. Potom si vybral jedného z hrdinov literárneho príbehu a pokúsil sa stručne charakterizovať.
- Školská koordinátorka **Miroslava Párová z Biskupského gymnázia v Hradci Králové** sa so svojimi žiakmi počas výroby záložiek venovala aj poznávaniu najznámejších predstaviteľov slovenskej literatúry. Žiaci do balíka s krásnymi záložkami priložili aj spoločne napísaný list a drobné sladkosti. A dokonca niektorí z nich aj po oficiálnom ukončení česko-slovenského projektu ďalej pokračujú v dopisovaní s bratislavskými rovesníkmi.

Takisto prinášame výber z originálnych, výnimočných a inšpiratívnych aktivít, ktoré zase zorganizovali slovenské školské koordinátorky na podporu kreatívneho čítania žiakov a prehĺbenie priateľstva medzi slovenskými a českými školami v rámci realizácie uvedeného česko-slovenského projektu a ktoré popísali vo svojich hodnoteniach:

- Školská koordinátorka **Anna Čižnárová zo Základnej školy s materskou školou v Lazanoch** vo svojom hodnotení uviedla, že realizácia česko-slovenského projektu sa v ich škole predĺžila z októbra až do novembra, a to z dôvodu karanténnych opatrení, ktoré si vyžadovali prerušenie prezenčného vyučovania v niekoľkých triedach. V rámci tohto obdobia zrealizovali tieto štyri inšpiratívne čitateľské aktivity: *Knižné rekordy*, *Riešenie knižných šifier*, *Čítala mi stará mať*, *Z rozprávky do rozprávky*. Najväčší ohlas medzi žiakmi mali spomínané posledné dve čitateľské akcie. V rámci podujatia *Čítala mi stará mať* totiž čítala žiakom starodávne príbehy stará mama Haidika z FS Sielnica (ide o folklórny súbor, ktorý sa venuje zachovaniu a obnove ľudových tradícií). Čaro čítania starodávnych príbehov umocnil aj jej laziansky kroj. V rámci podujatia *Z rozprávky do rozprávky* zase siedmáci, ktorí boli preoblečení za

rozprávkové bytosti, navštívili žiakov v nižších ročníkoch a čítali im úryvky zo známych ľudových rozprávok.

- Školská koordinátorka **Eva Košťalová zo Špeciálnej základnej školy pre žiakov s telesným postihnutím v Dolnom Kubíne** povedala, že zapojenie do česko-slovenského projektu bolo pre žiakov s ľahkým a stredným stupňom mentálneho postihnutia príjemným spestrením vyučovania a takisto aj ich voľnočasových aktivít. Na podporu kreatívneho čítania zorganizovali pre žiakov pozoruhodnú aktivitu, ktorú nazvali *Čitateľské kreslo*. Cieľom aktivity bolo predovšetkým spoločným hlasným čítaním priťahnuť žiakov k návratu kontaktu s knihami a navzájom sa v čítaní prirodzene a spontánne motivovať. Žiaci si posadali do kruhu, v strede ktorého umiestnili stoličku. Do takzvaného čitateľského kresla si postupne sadali jednotliví žiaci, ktorí počas piatich minút čítali krátky úryvok zo svojej prinesenej obľúbenej knihy. Napríklad čítali z kníh: *Jožko Mrkvička Spáč* (napísala Mária Ďuričková), *Už ho vezú* (napísala Ľudmila Podjavorinská), *Opice z našej police* (napísala Krista Bendová). Námety pre výrobu záložiek žiaci čerpali zo svojich obľúbených kníh, ktoré si buď požičali zo školskej knižnice, alebo priniesli z domu. Pre kamarátov z pridelenej českej školy písali ešte pohľadnice a kreslili milé obrázky.
- Školská koordinátorka **Monika Kaštanová zo Základnej školy v Turčianskej Štiavničke** uviedla, že ich oslovila myšlienka podpory čítania na školách, rozvíjanie kamarátskych vzťahov medzi žiakmi i samotná príprava záložiek pre českých rovesníkov a ich následná vzájomná výmena. Pri tvorbe záložiek sa inšpirovali dvoma knihami. Prvou z nich bola *Opice z našej police* od Kristy Bendovej a druhou bola *Opica Škorica* od Petra Stoličného. Obe knihy žiaci čítali počas vyučovania. K záložkám pribalili aj list, ktorý spoločne napísali českým kamarátom. Výrobu záložiek doplnili školským podujatím *Strom detských spisovateľov*, v rámci ktorého sa žiaci oboznamovali s najznámejšími slovenskými a českými spisovateľmi a takisto aj so známymi českými knihami preloženými do slovenčiny. Žiaci sa pobavili aj pri prekladaní českých slov do slovenčiny. Na záver podujatia si pozreli rozprávku v českom jazyku.
- Školská koordinátorka **Mária Sýkorová zo Základnej školy na Severnej ulici v Moldave nad Bodvou** napísala, že sa do tohto česko-slovenského projektu každoročne s veľkou radosťou zapájajú, pretože ho prepájajú s mnohým čitateľskými aktivitami, ktoré realizujú nielen v školskej knižnici, ale aj v jednotlivých triedach. Záložky vyrábali prevažne na hodinách slovenského jazyka a literatúry, pričom sa snažili na nich zobrazit' magickosť a čaro rozprávkových príbehov. Napríklad žiaci v nižších ročníkoch vyrábali záložky na motívy z knihy *Rozprávky o psíkovi a mačičke* od Jozefa Čapka. Naopak, žiaci na 2. stupni si zvolili za hlavnú tému záložiek ľubovoľne prečítané príbehy a rozprávky. Výrobu záložiek podporili realizáciou viacerých čitateľských aktivít. Ich každoročnou obľúbenou čitateľskou aktivitou sa stala napríklad *Čaj v školskej knižnici*, v rámci ktorej žiaci 5. ročníka v jej priestoroch čítali rôzne rozprávky pri teplom chutnom čaji. Medzi ďalšie čitateľské aktivity patrila dramatizácia vybraných ľudových rozprávok, ktoré žiaci 1. stupňa práve prečítali na vyučovacej hodine čítania v jednotlivých triedach, a oslava 24-hodinového dňa komiksov, ktorá bola pripravená v spolupráci s Mestskou knižnicou v Moldave nad Bodovou. Samotná oslava sa začala krátkou besedou na tému komiksy. Nato žiaci spoločne vytvárali komiksy s 24 obrázkami zo života ich školy.

- Školská koordinátorka **Dana Brňáková zo Základnej školy s materskou školou v Dunajove** uviedla, že pri výrobe záložiek sa žiaci inšpirovali svojimi najobľúbenejšími rozprávkami. Sprievodným programom česko-slovenského projektu boli tieto čitateľské akcie: *Čítajme si*, dramatizácie rozprávok a žiacke besedy o prečítaných knihách. V podpore kreatívneho čítania pokračovali aj počas vianočného obdobia čitateľskou aktivitou *Posolstvo Vianoc*.
- Školská koordinátorka **Lubomíra Valasová zo Základnej školy sv. Cyrila a Metoda v Spišskej Novej Vsi** pripravila v spolupráci s pedagogickým kolektívom čitateľské aktivity zvlášť pre jednotlivé ročníky. Napríklad žiaci z 1. ročníka si medzi sebou najskôr prerozprávali *Rozprávku o repe* a následne si ju aj zahrli. Žiaci z 2. ročníka spoznávali zase rozprávku *Sol' nad zlato*. Potom sa venovali hlasnému čítaniu a písaniu listov, v ktorých sa snažili vyjadriť vďačnosť svojim rodičom. Žiaci z 3. ročníka vyplňali literárny kvíz, ktorý bol zameraný na poznávanie hlavných literárnych postáv (napr. z kníh *Pipi Dlhá Pančucha*, *Opice z našej police*, *Pat a Mat*) a zberateľov rozprávok. Odpovede si vyberali z niekoľkých možností. Žiaci zo 4. ročníka pracovali s knihou *Rozprávky o Slovensku*, ktorú napísali Alena Doušková, Zuzana Kováčová-Švecová a Simoneta Babiaková. Pracovali s textom, ktorý sa venoval Žilinskému kraju, lebo do neho patrila ich partnerská škola v Oravskom Veselom. Riešili rôzne vlastivedné i gramatické úlohy. Pri čítaní s porozumením sa hravým spôsobom dozvedeli aj mnoho zaujímavostí o drotárstve a tradičných slovenských jedlách typických pre tento región.
- Školská knihovnička **Erika Trnovcová zo Základnej školy Slovenského národného povstania v Strečne** uviedla, že žiaci vyrábali záložky pod vedením svojich triednych učiteľov a vyučujúcich slovenského jazyka a literatúry i výtvarnej výchovy. Samotnej tvorbe záložiek predchádzalo čítanie rozprávok a príbehov. Napríklad druháci si prečítali knižku *Puf a Muf* od Nataši Tanskej. Tretiaci okrem rozprávok spoločne čítali knihu *Štyri kosti pre Flípra* od Gabriely Futovej. Štvrtáci si zase čítali knihu *Matko a Kubko* od Marianny Grznárovej. Piaty sa inšpirovali ľudovými piesňami (napr. Prší, prší; Pec nám spadla; Malička som). Šiestaci čítali známe romány od Julesa Verna (napr. *20 tisíc míľ pod morom*, *Cesta okolo sveta za 80 dní*) a siedmci sa bavili príbehmi z knihy *Pipi Dlhá Pančucha* od Astrid Lindgrenovej. Česko-slovenský projekt zavřili krásnou čitateľskou aktivitou, ktorú nazvali *Básnický dom*, v rámci ktorej žiaci z piateho, šiesteho a siedmeho ročníka samostatne tvorili básne buď na ľubovoľnú tému, alebo na zaujímavé zadanie od školskej koordinátorky.
- Školská koordinátorka **Andreja Bajtošová zo Základnej školy s materskou školou v Hrabušiciach** ďakovala vo svojom mene i v mene svojich kolegov za tento invenčný projekt, v rámci ktorého si žiaci s radosťou vychutnávali strávené chvíle pri čítaní rozmanitých kníh i tvorení záložiek. Počas realizácie česko-slovenského projektu sa žiaci aktívne zúčastňovali čitateľského maratónu. Okrem toho si písali aj čitateľské denníky a aktívne sa zúčastnili súťaže *O najlepšieho čitateľa poézie a prózy*. Žiaci k záložkám priložili krásne súkromné listy, v ktorých svojim rovesníkom z pridelenej partnerskej školy nielen opísali radosť z čítania a výroby záložky, ale aj napísali pár slov o sebe (napr. ako sa volajú, ktorú triedu navštevujú, kde bývajú, čo robia vo voľnom čase).
- Školská koordinátorka **Nikola Turčková zo Základnej školy v Kuneradoch** uviedla, že sa na škole počas októbra popri výrobe záložiek, na ktorých sa snažil každý žiak

znázorniť literárny motív z jeho najobľúbenejšej knihy, venovali aj rôznym aktivitám, ktoré boli zamerané na rozvoj čitateľskej gramotnosti. Spomenula napríklad tieto čitateľské aktivity: čítanie s porozumením, cloze test, maľované čítanie, prednes básne v kruhu, mimočítankové čítanie, čítanie na minútu, písanie čitateľského denníka, návšteva obecnej knižnice a beseda so spisovateľom Braňom Jobusom.

- Školská koordinátorka a zároveň aj školská knihovníčka **Lucia Paľovčíková zo Základnej školy vo Vysokej nad Uhom** napísala, že sa znova s radosťou zapojili do tohto úžasného česko-slovenského projektu zameraného na podporu radosti z čítania a nadväzovania nových srdečných priateľstiev medzi rovesníkmi z pridelených partnerských škôl. Počas mesiaca október v školskej knižnici prebiehal literárny kvíz, v ktorom si mohli žiaci preveriť svoje vedomosti z poznania literárnych pojmov, názvov rozprávok na základe uvedených indícií a spisovateľov detskej literatúry. Navyše v školskom klube detí súbežne prebiehala akcia *Čitateľská štafeta*, v rámci ktorej bola takzvaným štafetovým kolíkom kniha, ktorú si všetci spoločne prečítali. Hlavné literárne postavy z prečítaných príbehov následne motivovali žiakov, aby sa ich pokúsili znázorniť na svojich záložkách.
- Školská koordinátorka **Katarína Tichá zo Základnej školy na Sídlišku II vo Vranove nad Topľou** ďakovala za možnosť zúčastniť sa takéhoto nádherného česko-slovenského projektu, do ktorého sa každoročne veľmi radi zapájajú. Popri výrobe záložiek, pri tvorení ktorých boli najčastejšie žiaci motivovaní rozprávkovými postavami, hrdinami z knižných bestsellerov (napr. *Harry Potter* od britskej autorky J. K. Rowlingovej) a motívmi z lyrických básní, zorganizovali aj niekoľko pozoruhodných čitateľských akcií. Napríklad pre šiestakov usporiadali v školskej knižnici súťaž *Hľadanie detektívnych príbehov*. Pre deviatakov zase pripravili chvíľku poézie pod názvom *Na krídlach poézie*.
- Školská koordinátorka **Anna Mrkvová zo Základnej školy s materskou školou v Makove** napísala, že sa do projektu zapojili všetci žiaci. Inšpiráciu pre návrhy záložiek hľadali v knihách, ktoré si zapožičali zo školskej knižnice. Upútali ich rôzne príbehy, básne a rozprávky. Po prečítaní kníh pokračovali na hodinách výtvarnej výchovy a tvorivej dramatiky kreatívne činnosti, ako bolo vytváranie návrhov literárnych motívov na záložkách, ktoré súviseli s prečítaním prózy, poézie či priamo s knižným hrdinom, kreslenie, maľovanie, strihanie a laminovanie. Znázornené literárne motívy i tvary záložiek boli rôznorodé, a to počnúc písmenkovými záložkami s farebnými mašličkami, ktoré vyrobili prváci, cez retro telefónne slúchadlá, ktoré vyrobili tretiaci inšpirovaní knihou *Mach a Šebestová* od českého spisovateľa Miloša Macoureka, končiac takzvanými detektívnymi záložkami, ktoré vyrobili starší žiaci prekladaním farebných papierov. Na zadnej strane záložiek bolo vždy napísané meno autora a názov knihy ako zdroj inšpirácie na prečítanie pre rovesníka z pridelenej partnerskej školy. Na záver tvorby záložiek nasledovala v každej triede ich slovná prezentácia, ktorú v spolupráci s učiteľom nafotila a nahrála skupinka žiakov. Uvedená reportáž sa následne stala súčasťou školských správ, aby sa o radosť z realizácie česko-slovenského projektu, z podpory kreatívneho čítania a s priateľskej spolupráce s pridelenou školou z Východného Slovenska mohli podeliť so všetkými členmi školskej komunity.
- Školská koordinátorka **Lucia Betková zo Špeciálnej základnej školy v Čiernom Balogu** spolu so svojimi kolegyňami obohatila výrobu záložiek, ktoré vyrábali najmä

na hodinách slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy a pracovného vyučovania, doplnkovým čítaním. Pre starších žiakov vybrali čítanie knihy *Čarokrásna Ruca (Cigánske rozprávky)* od Milana Húževku, prostredníctvom ktorej im priblížili ešte viac ich kultúru. Uvedenú školu totiž navštevujú len žiaci z marginalizovaných rómskych komunít. Pre spštenie čítania detskej poézie zvolili básnickú zbierku *Bola raz jedna láska* od Valentína Šefčíka. V mesiaci október už tradične realizovali na ich škole podnetnú čitateľskú aktivitu nazvanú *Týždeň hlasného čítania*. Kamarátom z pridelenej partnerskej školy do balíka so záložkami pribalili rôzne brožúry o miestach, ktoré by mohli v ich obci navštíviť, a zopár spomienkových predmetov viažúcich sa k ich škole.

- Školská koordinátorka **Stanislava Klírová** a zároveň aj riaditeľka **Základnej školy s materskou školou v Osuskom** uviedla, že sa s radosťou zúčastnili tohto zmysluplného a inšpiratívneho česko-slovenského projektu. Na jeho začiatku si všetci žiaci z 1. až 4. ročníka spoločne prečítali detskú knihu *Včelár Jožko*, ktorú napísala Simona Čechová o prírode a aktivizme. Nato sa o nej veľa rozprávali a zároveň si ju vybrali ako literárny námet pre tvorbu záložiek pre českých rovesníkov z pridelenej partnerskej školy. Spolu so záložkami im poslali aj samotnú knihu *Včelár Jožko*.
- Školská knihovníčka **Sidónia Stanková zo Základnej školy s materskou školou v Krasňanoch** spolu so svojimi kolegyňami pripravili v rámci česko-slovenského projektu obdivuhodné podujatie, ktoré nazvali *Týždeň čítania*. V rámci uvedeného podujatia si spoločne čítali rozprávky, príbehy a poviedky v školskej knižnici i v triedach, pričom si pre každú triedu pripravili iné knihy. Napríklad pre žiakov prvej triedy vybrali ľudové rozprávky, ktoré im čítala učiteľka. Žiaci druhej triedy si prečítali knihu od Márie Ďuričkovej *Nie je škola ako škola (nie je žiak ako žiak)* a do čitateľských denníkov si napísali aj jej stručný obsah. Pre žiakov tretej triedy zvolili opäť knihu od Márie Ďuričkovej, a to príbeh *O Gul'kovi Bombol'kovi*. Žiaci štvrtej triedy sa venovali čítaniu knihy od Petra Stoličného *Dobrá deň, opica Škorica*. Žiaci po prečítaní kníh následne tvorili krásne záložky s rozprávkovými motívami.
- Školská koordinátorka **Zuzana Kopúneková zo Základnej školy s materskou školou v Bohdanovciach nad Trnavou** napísala, že si učiteľky pre spoločné čítanie v jednotlivých triedach samostatne vybrali rozprávky a príbehy, motívy z ktorých potom žiaci zobrazovali na záložkách určených pre ich rovesníkov z pridelenej partnerskej školy. Napríklad prváci si vybrali rozprávku *Snehulienka a sedem trpaslíkov*, ktorú im prečítala učiteľka. Druháci sa najskôr oboznamovali so životom a tvorbou českého spisovateľa Jozefa Čapka. Nato si prečítali jeho knižku *O psíčkovi a mačičke* a vypočuli si aj rozhlasové spracovanie uvedenej rozprávky. Tretiaci si prečítali rozprávku *Zlatovláska* a navštívili obecnú knižnicu. Štvrtáci siahli po knihe rozprávok *Oženil sa Haťa-Paťa*, ktorú ju napísal na motívy ľudovej slovesnosti Štefan Moravčík. Do svojich čitateľských denníkov si napísali krátky obsah rozprávky *O bystrej Ronave* a nakreslili portrét uvedeného spisovateľa podľa vlastnej predstavy. Všetci žiaci spolu s triednymi učiteľkami i vychovávateľkami zvlášť počas októbra často navštevovali školskú knižnicu, kde si prostredníctvom rôznych foriem práce s knihou rozvíjali svoje čitateľské zručnosti.

Školy do balíka so záložkami najčastejšie vkladali rôzne propagačné materiály o svojej škole alebo o obci či o meste, obrazové publikácie z jednotlivých regiónov, rozprávkové knihy, edukačné pexesá, cédečka s ľudovými rozprávkami alebo so školskými pesničkami, školské

časopisy a rozmanité darčkové predmety (napr. tašky, tričká, sladkosti, hračky, vianočné ozdoby). Viacero škôl k záložkám priložilo sprievodné priateľské listy alebo aj samostatné listy od jednotlivých žiakov, či fotografie z priebehu výroby záložiek.

Mnoho škôl si z priateľských záložiek urobilo výstavky alebo nástenky na chodbách školy, v triedach a v školskej knižnici.

S cieľom informovať školskú komunitu a rovnako aj širokú verejnosť o česko-slovenskom projekte uverejňovali školy na webových sídlach svojich škôl fotografie z priebehu tvorby záložiek, fotografie najkrajších záložiek s pripojením krátkych správ alebo aj článkov, ktoré boli publikované v školských časopisoch alebo regionálnych novinách. Dokonca niektoré školy informovali o realizácii uvedeného česko-slovenského projektu na webových sídlach svojich zriaďovateľov. Ako príklad uvádzame článok *Záložky do kníh spojili takmer 1 000 škôl naprieč Slovenskom a Českou republikou*, ktorý napísala školská koordinátorka zo Základnej školy na Šmeralovej ulici v Prešove. Článok spolu s bohatou kolekciou fotografií bol uverejnený na webovom sídle Mestského úradu Prešova začiatkom novembra 2021 (https://www.presov.sk/vyhľadavanie.html?search_string=z%E1lo%9Eky&search_string_verification=&post_verification=adac415344a14040fc202f4ab6fb0bc8).

Niektorí školskí koordinátori sa dohodli aj na spoločnej návšteve v podobe školského výletu alebo vzájomného výmenného pobytu slovenských žiakov do Česka, alebo naopak, českých žiakov na Slovensko po skončení pandémie koronavírusu.

Výmena záložiek znovu pomohla českým a slovenským pedagógom, vychovávateľom v školských kluboch detí a školským knihovníkom hrovou a zábavnou formou získať žiakov pre čítanie s radosťou. Takisto podporila ich dobrý vzťah ku knihám a k školskej knižnici a motivovala ich, aby rozvíjali svoje čitateľské záujmy a osobné talenty. Rovnako im pomohla vytvárať živé priateľské spoločenstvá, v ktorých s radosťou a nadšením pracovali, rozprávali sa o prečítanom a navzájom si odporúčali knihy od českých a slovenských spisovateľov.

Výroba záložiek, konkrétne jej výtvarná činnosť, zároveň pomohla žiakom rozvinúť jemnú motoriku, tvorivosť, predstavivosť, fantáziu, emočnú inteligenciu a umožnila im uspokojiť ich estetické cítenie a potrebu sebarealizácie. Práca na záložkách zároveň priniesla všetkým žiakom, teda aj žiakom s mentálnym postihnutím, žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou, žiakom pochádzajúcim zo sociálne alebo jazykovo znevýhodneného prostredia, ktorí mimo školy nemajú prístup k čítaniu kníh, potešenie z tejto činnosti, obohatila ich o skúsenosť zo sústredenej práce a o pocit hrdosti nad ňou samou. Žiak sa totiž pri nej učí nielen preberať spoločné rozhodovanie o tom, čo sa ho týka, ale učí sa aj rešpektu k potrebám druhých a čestnému plneniu si svojho záväzku voči poväčšine neznámemu rovesníkovi z pridelenej partnerskej školy.

Pridanou hodnotou česko-slovenského projektu bolo aj oživenie vyučovacieho procesu, podpora medzipredmetových vzťahov, rozšírenie vedomostí žiakov zo slovenského jazyka a literatúry, vlastivedy a geografie. Rovnako aj nadviazanie vzájomnej spolupráce medzi školami a spoznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov v oboch republikách.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu za Českú republiku je zverejnené na webovom sídle Knižnice Jiřího Mahena v Brne (www.kjm.cz). Vyhodnotenie česko-slovenského

projektu za Slovenskú republiku a výber z dobrovoľného hodnotenia 399 českými a slovenskými školami **spolu s fotografiami z priebehu výroby záložiek alebo s fotografiami so samotnými najkrajšími záložkami je dostupný na webovom sídle odboru SPK (www.spgk.sk)** v časti Školské knižnice, link Česko-slovenský projekt Záložka do knihy spája školy.

Celoslovenský projekt Záložka do knihy spája slovenské školy

Odbor SPK vyhlásil pri príležitosti októbra ako **Medzinárodného mesiaca školských knižníc 2021** pre stredné školy **10. ročník celoslovenského projektu Záložka do knihy spája slovenské školy** na tému **Významné osobnosti slovenskej literatúry – Pavol Országh Hviezdoslav (100. výročie úmrtia) a Božena Slančíková-Timrava (70. výročie úmrtia)**. Cieľom celoslovenského projektu bolo nadviazanie kontaktov medzi slovenskými strednými školami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh, ktoré žiaci vyrobili ľubovoľnou technikou na tému **Významné osobnosti slovenskej literatúry – Pavol Országh Hviezdoslav (100. výročie úmrtia) a Božena Slančíková-Timrava (70. výročie úmrtia)**. Zámerom celoslovenského projektu bolo aj nadviazanie vzájomnej spolupráce, kontaktov a poznávanie života žiakov v rôznych kútoch Slovenska. Rovnako aj úsilie, aby sa žiaci zážitkovým spôsobom oboznámili s významnými osobnosťami a dielami slovenského realizmu a spoločne si pripomenuli aj ich výročie úmrtia.

Do celoslovenského projektu sa prihlásilo **170 stredných škôl s celkovým počtom 8 495 žiakov**.

Výrobe záložiek predchádzalo vyhľadávanie a štúdium informácií v rôznych informačných zdrojoch nachádzajúcich sa v školskej knižnici a na internete, ktoré sa týkali života a tvorby Pavla Országha Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy, a takisto i živé žiacke diskusie o uvedených najvýznamnejších predstaviteľoch slovenského realizmu, pričom sa často spomínali aj nezvyčajné zaujímavosti z ich súkromného života. Nato sa žiaci snažili umelecky stvárniť literárne motívy z prečítaných lyrických, epických i dramatických diel. Stredoškólači vyrábali záložky rôznych veľkostí, rozmanitých tvarov a s využitím rozličných techník najčastejšie v rámci vyučovania (napr. na hodinách slovenského jazyka a literatúry, občianskej náuky, dejepisu, estetickej výchovy, umenia a kultúry, informatiky), na záujmových krúžkoch a praktických cvičeniach alebo po nástupe na dištančnú formu vzdelávania doma. Na zadnú stranu záložiek poväčšine písali svoje poštové a mailové adresy alebo kontakty na sociálne siete (napr. Facebook, Instagram, Tik Tok), aby mohli medzi sebou navzájom komunikovať a upevňovať priateľské vzťahy aj po oficiálnom ukončení celoslovenského projektu.

Doplňujúcim programom výroby záložiek boli predovšetkým už spomínané žiacke diskusie o živote, literárnej tvorbe a prečítaných dielach od Pavla Országha Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy. Ďalej to boli zábavné vyučovacie hodiny o neznámych a zároveň nezvyčajných skutočnostiach zo života a literárnej tvorby oboch spisovateľov, odborné prednášky (napr. *Prechádzka výročiami – Hviezdoslav, herald čias*) či literárne vychádzky (napr. *Po stopách Pavla Országha Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy*). Písanie čitateľských denníkov (napr. *Predstav nám zaujímavú/obľúbenú knihu*), tvorba takzvaných myšlienkových pamäťových máp (napr. *Čo už o Timrave a Hviezdoslavovi vieme?*) alebo vypracovanie powerpointových prezentácií o uvedených predstaviteľoch realistickej literatúry a ich prezentácia pred spolužiakmi. Počúvanie rozhlasových hier od Pavla Országha

Hviezdoslava (napr. *Hájnikova žena*) a Boženy Slančíkovej-Timravy (napr. *Chudobná rodina*, *Príde čas*, *Všetko za národ*). Spoločné pozeranie videí v rámci vzdelávacieho projektu Baštrng (napr. videá *Ďapákovci*, *Hájnikova žena*, *Ežo Vlkolinský*), riešenie online kvízov prostredníctvom využitia vzdelávacej platformy Kahoot! alebo aktívna účasť na online seminári venovanom živote a literárnej tvorbe Pavla Országha Hviezdoslava. Organizovanie čitateľských maratónov či súťaží v čitateľských zručnostiach (napr. *Viem, čo čítam*). Veľké množstvo škôl pre členov svojej školskej komunity pripravilo aj nástenky a nástenné noviny o živote a literárnych dielach oboch výnimočných slovenských spisovateľov, či zorganizovalo inšpiratívne podujatie v rámci 17. ročníka celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* pri príležitosti osláv Medzinárodného dňa školských knižníc, aby si spoločne pripomenuli výročie ich úmrtia.

Na ilustráciu uvádzame výber z celého množstva najzaujímavejších, najoriginálnejších a najkreatívnejších čitateľských aktivít, ktoré uviedli školské koordinátorky a školskí koordinátori vo svojich hodnoteniach celoslovenského projektu a ktoré sú zároveň dôkazom ich zmysluplného naplnenia poslania celoslovenského projektu:

- Školská koordinátorka **Marta Segénová zo Strednej odbornej školy hotelových služieb a dopravy v Lučenci** vo svojom hodnotení uviedla, že ich škola sa s mimoriadnym záujmom prihlásila do celoslovenského projektu, ktorý bol venovaný Pavlovi Országhovi Hviezdoslavi a Božene Slančíkovej-Timravy, nakoľko Božena Slančíková-Timrava prežila posledné roky svojho života v ich meste. Žiaci si v rámci hodín slovenského jazyka a literatúry vypočuli audioknihu *Hájnikova žena* a niektorí z nich boli takí očarení tvorbou Hviezdoslava, že si následne požičali zo školskej knižnice a jeho iné diela. V rámci doplňujúcich čitateľských aktivít výroby záložiek pozvali do školy Júliusa Lomenčíka z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ktorý si pre žiakov pripravil prednášku *Prechádzka výročiami – Hviezdoslav, herold čias* a zorganizovali vychádzku po stopách Boženy Slančíkovej-Timravy, v rámci ktorej si žiaci pozreli dom, v ktorom spisovateľka bývala. Na mieste jej posledného odpočinku, na jej hrobe, ktorý sa nachádza na lučeneckom cintoríne, zapálili sviečky. Zaujímavé bolo aj náhodné stretnutie na cintoríne so synovcom uvedenej spisovateľky.
- Školský koordinátor **Marián Višňovský zo Strednej odbornej školy pre žiakov s telesným postihnutím na Mokrohájskej v Bratislave** vo svojom hodnotení celoslovenského projektu napísal, že výrobu záložiek si obohatili počúvaním ukážok z tvorby oboch veľikánov. Počúvali rozhlasové hry spracovaných literárnych diel Boženy Slančíkovej-Timravy (napr. *Chudobná rodina*, *Príde čas*, *Všetko za národ*) a Pavla Országha Hviezdoslava (napr. *Hájnikova žena*). A dokonca si na internete pozreli aj Baštrngove videá o *Ďapákovcoch*, *Hájnikovej žene* a *Ežovi Vlkolinskom*. Pre pobavenie kamarátov z pridelenej partnerskej školy pripravili prostredníctvom platformy Kahoot online literárne kvízy. Uvedené literárne kvízy uverejnili aj na sociálnej sieti Facebook, aby sa čo najviac žiakov mohlo virtuálne zabávať.
- Školská koordinátorka **Slavomíra Gáborová zo Strednej odbornej škole obchodu a služieb v Novej Bani** uviedla, že si na vyučovaní slovenského jazyka v mesiacoch september a október prostredníctvom žiakmi pripravenými powerpointovými prezentáciami a pozeraním filmov priblížili život a diela Pavla Országha Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy. V priestoroch školskej knižnice dokonca pre ostatných členov školskej komunity vytvorili projekt o živote a diele spomínaných

slovenských predstaviteľov slovenského realizmu. Navyše pre nich zorganizovali aj burzu kníh.

- Školská koordinátorka **Jana Chlebcová z Obchodnej akadémie v Nitre** vo svojom hodnotení uviedla, že žiaci vyhlásenú tému prijali s nadšením. Samotnej výrobe záložiek najskôr predchádzali žiacke besedy o význame čítania a o obľúbených prečítaných knihách. Žiaci si pripravili powerpointové prezentácie o oboch spomínaných osobnostiach, ktoré sa významným spôsobom zaslúžili o rozvoj slovenskej literatúry. Následne spoločne rozoberali život a literárnu tvorbu Pavla Országha Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy. Výroba záložiek sa páčila najmä tvorivým žiakom, ktorí majú k čítaniu a umeniu pozitívny vzťah. Doplňujúcim programom výroby záložiek bolo sledovanie filmových spracovaní diel Pavla Országha Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy a beseda so spisovateľkou Evou Hraškovou, ktorá predstavila svoju knižnú tvorbu inšpirovanú životnými príbehmi ľudí z jej blízkeho okolia.
- Školská koordinátorka **Iveta Kuzárová zo Spojenej školy v Starej Ľubovni** sa spoločne s kolegyňami rozhodla pre analýzu života a diela Boženy Slančíkovej-Timravy a Pavla Országha Hviezdoslava pomocou bádateľsky orientovaných vyučovacích aktivít, a to formou webquestov. Webquestom predchádzalo tvorenie „pamäťových“ máp, ktoré žiaci zaplnili pomocou burzy nápadov na tému *Čo už o Timrave a Hviezdoslavovi vieme?*. Následne žiaci webquestové úlohy riešili v skupinách, kde si navzájom rozdelili povinnosti. Pracovali s informáciami, ktoré získavali predovšetkým z odporúčaných internetových zdrojov. Výsledkom tímovej práce boli powerpointové prezentácie, ktoré postupne jednotliví žiaci odprezentovali svojim spolužiakom. Ďalej to bolo vzájomné hodnotenie dosiahnutých výsledkov i zdieľanie nájdených pikantérií o oboch významných osobnostiach počas tvorivej skupinovej práce.
- Školský koordinátor **Marcel Krajňák z Hotelovej školy Otta Brucknera v Kežmarku** uviedol, že východiskom pre tvorbu záložiek bola účasť žiakov na online seminári, ktorý bol venovaný 100. výročiu úmrtia Pavla Országha Hviezdoslava a 230. výročiu narodenia a 150. výročiu úmrtia Jána Chalupku. Online seminár sa uskutočnil v rámci 56. ročníka Literárneho Kežmarku, ktorý zorganizovalo mesto Kežmarok v spolupráci so Slovenskou národnou knižnicou. Žiaci sa na ňom oboznámili s viac či menej známymi informáciami najmä o Pavlovi Országhovi Hviezdoslavovi, ktorý v Kežmarku prežil roky svojho stredoškolského štúdia. Informácie, ktoré sa týkali života a tvorby Boženy Slančíkovej-Timravy, žiaci vyhľadávali aj počas knižničného krúžku v knižničnom fonde ich školskej knižnice alebo aj na internete. Výrobu záložiek sprevádzali dve inšpiratívne čitateľské akcie. Prvou z nich bola expozícia o živote a tvorbe Pavla Országha Hviezdoslava, ktorú v spolupráci s vyučujúcimi slovenského jazyka a literatúry pripravili žiaci tretieho ročníka. Expozícia bola prístupná pre všetkých členov školskej komunity vo foyeri ich školy. Druhou obdivuhodnou čitateľskou akciou bola pripravená zábavná vyučovacia hodina v podaní ich riaditeľky školy o neznámych faktoch zo života a tvorby spomínaného spisovateľa.
- Školská koordinátorka **Viktória Bednáriková zo Strednej odbornej školy dopravy a služieb v Nových Zámkoch** napísala, že žiaci z ich školy sa s nadšením pustili do výroby záložiek. Sprievodným programom ich výroby bolo na hodinách slovenského

jazyka a literatúry zážitkové vyučovanie, ktorého hlavnou témou bola významná osobnosť slovenskej literatúry Pavol Országh Hviezdoslav. Žiaci sa rozdelili do pracovných skupín, v ktorých niekoľko dní pracovali na pridelených zadaniach. Napríklad jedna skupina vytvorila pre všetkých powerpointovú prezentáciu o živote a diele Pavla Országha Hviezdoslava. Ďalšia skupina rozoberala prečítané literárne diela uvedeného spisovateľa, napríklad *Hájniovu ženu*, *Eža Vlkolinského*, básne *Pozdrav*, *S Bohom!* a baladu *Zuzanka Hraškovie*. Niektorí zo žiakov sa pokúsili aj o vlastnú tvorbu, ktorá bola inšpirovaná spomínaným spisovateľom. Vďaka uvedeným čitateľským aktivitám na vyučovacích hodinách v podaní žiakov odznelo množstvo zaujímavých informácií, faktov a nádherných veršov.

- Školská koordinátorka **Janka Dzvóniková z Konzervatória v Košiciach** uviedla, že počas októbra prebiehalo na ich škole čítanie ľubovoľných literárnych diel od Pavla Országha Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy, pričom žiaci aj prerozprávali svojim spolužiakom prečítaný príbeh, ktorý ich najviac zaujal. Čítanie literárnych diel od spomínaných predstaviteľov slovenského realizmu doplnili o vypracovanie a prezentovanie powerpointovej prezentácie diela *Ďapákovci* od Boženy Slančíkovej-Timravy a *Hájniovkej ženy* od Pavla Országha Hviezdoslava na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a literatúry.
- Školská koordinátorka **Martina Balogová z Gymnázia v Krompachoch** napísala, že výrobu záložiek sprevádzali tri pozoruhodné čitateľské aktivity. Najskôr to bola burza kníh s názvom *Prines knihu, zober knihu*, v rámci ktorej žiaci doniesli knihy, ktoré prečítali, a zobrali si iné, ktoré priniesli iní žiaci. Následne to bola čitateľská aktivita s názvom *Čitateľský maratón*. Treťou čitateľskou aktivitou bola súťaž v čitateľskej gramotnosti nazvaná *Viem, čo čítam?*
- Školská koordinátorka **Diana Vidinská zo Strednej zdravotníckej školy v Rožňave** uviedla, že tento celoslovenský projekt sa už na ich škole udomácnil. Žiaci sa každoročne tešia na výrobu záložiek i na všetky čitateľské aktivity, ktoré ich sprevádzajú najmä v mesiaci október. Do uvedeného celoslovenského projektu sa s radosťou zapájajú aj členovia krúžku *Čítame vo všetkých jazykoch*, ktorý vedie práve školská koordinátorka. Jeho členovia sa pravidelne stretávajú v týždenných intervaloch a navzájom sa nielen povzbudzujú v čítaní, ale zároveň je ich práca zdrojom inšpirácie pre ostatných žiakov školy.

Väčšina stredných škôl k záložkám do balíka pribalila propagačné materiály o činnosti školy a o svojom regióne, monografie miest a regiónov, informačné brožúrky, školské časopisy, školské ročenky, fotografie žiakov, ktorí sa aktívne zúčastnili výroby záložiek na danej škole, rôzne upomienkové predmety či dokonca darčeky pre školských koordinátorov. Zúčastnené školy na svojich webových sídlach uverejňovali fotografie z priebehu realizácie celoslovenského projektu, fotografie s najkrajšími záložkami, stručné informácie o uvedenom celoslovenskom projekte a takisto písali články do školských časopisov o kreatívnej podpore čítania. Často si zo svojich alebo aj z priateľských záložiek urobili nástenky alebo výstavy vo vestibule škôl alebo v triedach. Rovnako pre členov svojej školskej komunity pripravovali nástenky alebo nástenné noviny k uvedeným výročiam Pavla Országha Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy. Viacerí školskí koordinátori sa navzájom dohodli, že zostanú v priateľskom kontakte a budú hľadať ďalšie spôsoby prehlbovania priateľských vzťahov napríklad aj vo forme spoločnej návštevy zástupcov školy, literárnej exkurzie či školského výletu. Uvedenú spoluprácu môžeme deklarovať na príklade Strednej odbornej školy

polytechnickej z Dolného Kubína, ktorá pozvala rovesníkov zo Strednej odbornej školy chovu koní a služieb zo Šale práve na literárnu exkurziu do Oravského múzea P. O. Hviezdoslava, na návštevu hrobu Pavla Országha Hviezdoslava na dolnokubínskom historickom cintoríne a taktiež na návštevu jeho rodiska vo Vyšnom Kubíne.

Výmena záložiek opäť pomohla pedagógom zábavnou formou získať žiakov pre kreatívne čítanie a upevniť ich vzťah ku knihám a školskej knižnici. Rovnako výrazne prispela k vytváraniu živých spoločenstiev stredoškolákov, v ktorých s radosťou a nadšením pracovali, rozprávali sa o prečítanom a navzájom podporovali svoje čitateľské záujmy a osobné talenty. Výroba záložiek, konkrétne jej výtvarná činnosť, zároveň pomohla žiakom rozvinúť jemnú motoriku, tvorivosť, predstavivosť, fantáziu, emočnú inteligenciu a umožnila im uspokojiť ich estetické cítenie a potrebu seberealizácie. Práca na záložkách zároveň priniesla všetkým žiakom, teda aj žiakom pochádzajúcim zo sociálne znevýhodneného prostredia a málo podnetného prostredia potešenie z tejto činnosti, obohatila ich o skúsenosť zo sústredenej práce a o pocit hrdosti nad ňou samou. Žiak sa pri nej učí nielen preberať spolurozhodovanie o tom, čo sa ho týka, ale učí sa aj rešpektovať potreby druhých a čestne si splniť svoj záväzok voči poväčšine neznámemu kamarátovi z pridelenej partnerskej školy.

Pridanou hodnotou celoslovenského projektu, ako už bolo viackrát uvedené, bolo oživenie vyučovacieho procesu v prezenčnej alebo dištančnej forme, podpora medzipredmetových vzťahov, ako aj podpora štúdia osobností a diel slovenského realizmu a spoločné pripomenutie si 100. výročia úmrtia Pavla Országha Hviezdoslava a 70. výročia úmrtia Boženy Slančíkovej-Timravy v školských komunitách. Rovnako jeho bonusom bolo nadviazanie nových priateľských kontaktov medzi partnerskými školami a rovesníkmi zo všetkých kútov Slovenska.

Vyhodnotenie i výber z dobrovoľného hodnotenia celoslovenského projektu 93 strednými školami spolu s **fotografiami z priebehu výroby záložiek alebo s fotografiami so samotnými najkrajšími záložkami** je dostupný na webovom sídle odboru SPK (www.spgk.sk) v časti Školské knižnice, link Celoslovenský projekt Záložka do knihy spája slovenské školy.

K uvedeným obom projektom, teda k česko-slovenskému projektu *Záložka do knihy spája školy* a celoslovenskému projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy*, považujeme ešte na základe zaslaných hodnotení od školských koordinátoriek a školských koordinátorov **doplniť dôležité informácie**, a to že práca na záložkách prináša žiakom potešenie z tejto činnosti, obohacuje ich o skúsenosť zo sústredenej práce a o pocit hrdosti nad samotnou vyrobenou záložkou. Žiaci sa v rámci týchto projektov učia jednak preberať spolurozhodovanie o tom, čo sa ich týka, a jednak sa učia aj rešpektu k potrebám druhých rovesníkov a k čestnému plneniu si svojho záväzku voči poväčšine neznámemu kamarátovi z pridelenej partnerskej školy.

Celoslovenský projekt Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice

Odbor SPK pri príležitosti **Medzinárodného dňa školských knižníc**, ktorý pripadol na **25. október 2021**, zorganizoval **17. ročník celoslovenského projektu Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice** na tému *Radostná podpora zážitkového učenia školskou knižnicou*. Záštitu nad celoslovenským projektom prevzalo ministerstvo školstva. Cieľom celoslovenského projektu bolo zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý

a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici a k čítaniu, poznávaniu nového. Rovnako jeho zámerom bolo, aby každý žiak mohol prispieť svojou inšpiráciou a svojím talentom k slávnostnému priebehu osláv Medzinárodného dňa školských knižníc.

Do celoslovenského projektu sa do 21. októbra 2021 prihlásilo **185 školských knižníc v základných školách a stredných školách**. Na základe skutočnosti, že z dôvodu zhoršenej epidemiologickej situácie v súvislosti s ochorením Covid-19 niektoré triedy v prihlásených v základných školách a stredných školách prešli na dištančnú výučbu, 29 školských knižníc z prihlásených škôl, ktoré mali pripravené podujatie pre svojich žiakov, ho z uvedeného dôvodu nemohlo zorganizovať. Oslavu Medzinárodného dňa školských knižníc napokon zorganizovalo **158 školských knižníc v základných školách a stredných školách s celkovým počtom 25 973 účastníkov podujatí**.

Odborná porota, zložená zo zástupcu vyhlasovateľa celoslovenského projektu a dvoch zástupcov školských knižníc, hodnotila podujatia v troch kategóriách. V kategórii A hodnotila, či bolo **podujatie v súlade s vyhlásenou témou *Radostná podpora zážitkového učenia školskou knižnicou***, a to hodnotiacimi známkami v škále od 0 bodov do 20 bodov. V kategórii B hodnotila **originalitu a vtipnosť realizovaného podujatia**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 0 bodov do 20 bodov. V kategórii C hodnotila **úroveň popisu podujatia po formálnej stránke – úplnosť povinných údajov**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 0 bodov do 10 bodov.

Odborná komisia nehodnotila podujatie 2 školským knižniciam. Dôvodom ich vyradenia z hodnotiaceho kola bolo nesplnenie formálnych náležitostí v súlade s vyhlásenými podmienkami celoslovenského projektu (nesplnenie povinnej elektronickej registrácie). Do hodnotiaceho kola celoslovenského projektu postúpilo 156 školských knižníc.

Po sčítaní bodov udelených jednotlivými členmi odbornej komisie bolo určené výsledné poradie zúčastnených školských knižníc.

Dvanásť ocenených školských knižníc získalo **knižné dary podľa ich vlastného výberu od Metodicko-pedagogického centra a od štyroch partnerov celoslovenského projektu v celkovej sume 2 610 €**. Prvým siedmim víťazom celoslovenského projektu **venoval organizátor celoslovenského projektu knižné publikácie do ich knižničného fondu v celkovej sume 2 000 €**. Boli to:

- Školská knižnica Základnej školy na Lipovej ulici v Spišskej Novej Vsi,
- Školská knižnica Gymnázia Ladislava Novomeského v Bratislave,
- Školská knižnica Špeciálnej základnej školy v Zlatých Klasoch,
- Školská knižnica Spojenej školy na Pankúchovej ulici v Bratislave,
- Školská knižnica Základnej školy na Pugačevovej ulici v Humennom,
- Školská knižnica Základnej školy v Nesvadoch,
- Školská knižnica Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Trenčíne.

Partneri celoslovenského projektu venovali ďalším piatim oceneným školským knižniciam **knižné publikácie podľa vlastného výberu** do ich knižničného fondu **v celkovej sume 610 €**. Zvláštne ceny získali:

- Školská knižnica Základnej školy s materskou školou Jána Bakossa v Banskej Bystrici,
- Školská knižnica Základnej školy – Grundschule v Kežmarku,
- Školská knižnica Spojenej školy na Tilgnerovej ulici v Bratislave,
- Školská knižnica Spojenej školy internátnej v Trenčíne,
- Školská knižnica Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Galante.

Absolútnym víťazom 17. ročníka celoslovenského projektu sa stala **Školská knižnica Základnej školy na Lipovej ulici v Spišskej Novej Vsi**, ktorá zorganizovala podujatie pod názvom *Kniha oslavuje*. Cieľom podujatia bolo prostredníctvom zábavných foriem práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici a k čítaniu, poznávaniu nového. V úvode podujatia všetci žiaci postupne prezentovali z domu prinesenú najobľúbenejšiu knihu a hovorili svojim spolužiakom, prečo práve túto knihu by si mali prečítať. Nato sa podľa jednotlivých ročníkov aktívne zúčastnili niekoľkých originálnych, vtipných a zábavných čitateľských aktivít. Napríklad prváci v rámci rozprávkového kvízu riešili zaujímavé úlohy, ktoré boli tvorené z klasických rozprávok. Druháci v rámci aktivity nazvanej *Kniholes* vyrábali z tvrdého papiera veselé ponožky, na ktoré nakreslili obľúbené rozprávkové postavičky. Počas tvorivého písania vymýšľali žartovné hádanky, vtipy a pesničky. Tretiaci zase tvorili z tvrdého papiera krásne darčkové hrnčeky, na ktoré písali citáty z obľúbených kníh a farebne ich zdobili. Štvrtáci v malých skupinkách písali srdečné blahoželanía knihám a priali im, aby ich vydavatelia čo najviac vydávali a zaniietení čitatelia čo najviac čítali. Potom špeciálnymi fixkami, ktoré boli určené pre maľovanie a dekoráciu textilu, kreslili na bavlnené tričká farebné obrázky s knižnou tematikou. Ostatné ročníky písali napríklad krásne básničky na tému kniha, ďakovné radostné listy knihám, navrhovali pútavé obaly, inzeráty či reklamy na knihy.

Na druhom mieste sa umiestnila **Školská knižnica Gymnázia Ladislava Novomeského v Bratislave**, ktorá zorganizovala podujatie pod názvom *Cesta k Lacovi Novomeskému*. Podujatie prebiehalo v rámci celého vyučovacieho procesu a bolo určené všetkým žiakom. Otvorili ho moderátori podujatia v školskej aule prostredníctvom prezentácie krátkeho edukatívneho filmu *Lacova ponožka*, ktorého cieľom bolo predstaviť osobnosť Ladislava Novomeského ako politika, novinára, reportéra, publicistu a básnika. Následne sa žiaci v rámci súťaže nazvanej *Rozstrihaný Laco* hrovou formou podrobnejšie zoznamovali s jeho básnickými zbierkami. Ďalšou aktivitou zábavného podujatia bola videoprojekcia s názvom *Duch našej školy*, v ktorom žiaci vyzdvihli vplyv Ladislava Novomeského na harmonický rozvoj mladých osobností, ktoré v minulosti absolvovali ich školu a uplatnili sa v rôznych sférach spoločenského, kultúrneho, športového a politického života. Sprievodným podujatím zážitkového vyučovania bolo celodenné riešenie zábavných a tvorivých čitateľských úloh, na základe ktorých sa žiaci podrobnejšie zoznamovali s krásnymi a podnetnými veršami uvedeného básnika ľavicovej avantgardy. Navyše na obrazovke v priestoroch vstupnej haly školy prebiehala celodenná prezentácia o živote a tvorbe Ladislava Novomeského.

Z tretieho miesta sa radovala **Školská knižnica Špeciálnej základnej školy v Zlatých Klasoch**, ktorá zorganizovala podujatie pod názvom *V kráľovstve rozprávok*. Podujatie zorganizovala vo forme projektového dňa, pričom všetky zábavné a inšpiratívne čitateľské aktivity zvolila v súlade s mentálnymi schopnosťami žiakov a s cieľom podporiť ich kreativitu, fantáziu, dobrý vzťah ku knihe a k školskej knižnici. V rámci pútavých čitateľských aktivít, ktoré nazvala školská knihovníčka podľa jednotlivých ľudových rozprávok, napríklad *Snehulienka a sedem trpaslíkov*, *Tri prasiatka*, *O dvanástich mesiačikoch*, *Vlk a kozliatka*, *Rozprávka o rybárovi a jeho žene*, sa žiaci s pomocou svojich triednych učiteľov venovali motivačnému rozprávaniu o knihe, prezeraniu ilustrácií, maľovaniu obrázkov, prerozprávaniu prečítaného alebo vypočutého obľúbeného príbehu, dramatizácii veselých básničiek a krásnych slovenských ľudových rozprávok, hraníu vtipných malých divadielok s využitím krásnych makiet rozprávkových postáv, spievaniu žartovných pesničiek so sprievodom hudobného nástroja či riešeniu zaujímavých úloh v pracovných listoch, ktoré boli zamerané na hravé poznávanie sveta rozprávok a iných pútavých príbehov zapožičaných zo školskej knižnice.

Štvrtému miestu sa potešila **Školská knižnica Spojenej školy na Pankúchovej ulici v Bratislave**, ktorá zorganizovala podujatie pod názvom *Čitateľské mosty*. Podujatie bolo pripravené vo forme fiktívneho cestovania po svete, pričom takzvaným dopravným prostriedkom boli vlastné skúsenosti, vedomosti a čitateľské zážitky žiakov. Na začiatku podujatia každý žiak dostal z papiera vyrobený cestovný pas, do ktorého si počas jednotlivých tvorivých a mimoriadne pútavých aktivít robil osobné zápisky a lepil nálepky, ktoré mu darovali hlavní hrdinovia po predstavení jednotlivých hraných ukážok z vybraných knižných príbehov z celého sveta. Žiaci sa tak hravou formou zoznámili napríklad s Malým princom z Francúzska, s Harry Potterom z Anglicka, s dômyselným rytierom Don Quijotom de la Mancha zo Španielska, s bratmi Grimmovcami z Nemecka či Mauglim z Indie. Na konci podujatia prebiehala živá diskusia, počas ktorej sa žiaci navzájom delili o príhody, postrehy a skúsenosti z celého inšpiratívneho a mimoriadne pútavého zážitkového učenia sa o významných spisovateľoch, ktorí reprezentovali krajiny ich spolužiakov – rovesníkov na škole.

Piate miesto bolo udelené **Školskej knižnici Základnej školy na Pugačevovej ulici v Humennom**, ktorá zorganizovala podujatie pod názvom *Čarovný svet knihovčielok*. Samotné podujatie prebiehalo vo forme zážitkového vyučovania a s využitím pútavých a zábavných kolektívnych foriem práce s knihami v ich školskej knižnici. Žiaci na piatich stanovištiach, ktoré boli nazvané napríklad *Cestovanie časom*, *Čarovný kútik*, *Meduško*, *Poznáš ma?*, *Knihovčielky na potulkách prírodou*, riešili inšpiratívne zadania rôznych vtipných úloh. Zámerom týchto úloh bolo nielen posilniť dobrý vzťah žiakov ku školskej knižnici, naučiť ich orientovať sa v jej knižničnom fonde a vedieť vyhľadávať konkrétne tituly z odbornej literatúry, ale aj prepojiť čítanie s porozumením s biológiou, geografiu a slovenským jazykom a literatúrou. Riešenia jednotlivých úloh si žiaci zapisovali do pracovných listov, ktoré mali formu medových plástov. Napríklad na stanovišti nazvanom *Knihovčielky na potulkách prírodou* žiaci v oddelení biológie a geografie najskôr hľadali konkrétne tituly kníh (napr. *Krížom krážom prírodou*, *Minipríručka: Hmyz, Základy včelárstva*), v ktorých potom vyhľadávali informácie o živote včiel a ich význame pre našu planétu. Takisto kreslili včielky a tvorili o nich pútavé myšlienkové mapy.

Šieste miesto získala **Školská knižnica Základnej školy v Nesvadoch**, ktorá zorganizovala podujatie pod názvom *Indiánska cesta do školskej knižnice* vo forme zážitkového učenia. Na jeho začiatku sa žiaci v prestrojení za Indiánov prostredníctvom rozmanitých hravých,

vtipných a inšpiratívnych čitateľských aktivít podrobne venovali poznávaniu života Indiánov. Napríklad sa zoznamovali s ich spôsobom stravovania, obliekania, rituálmi či posunkovou rečou. Následne si aktívne a hravou formou vyskúšali aj niektoré zvyky z ich života. Svoju takzvanú indiánsku cestu ukončili v školskej knižnici krstom najmladších prvákov – Indiánov za používateľov školskej knižnice. Zdrojom inšpirácie na zorganizovanie zaujímavého podujatia boli informačné pramene v klasickej i elektronickej forme, ktoré sa nachádzali v knižničnom fonde školskej knižnice.

Siedme miesto patrilo **Školskej knižnici Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Trenčíne**, ktorá zorganizovala podujatie pod názvom *Hobití večierok – vitajte vo svete fantasy* takisto vo forme zážitkového učenia. Žiaci si na hodinách slovenského jazyka a literatúry, spoločenskej komunikácie a anglického jazyka najskôr prečítali rozmanité ukážky z knihy *Hobit* od Johna Ronalda Tolkiena a nato spoločne diskutovali o hobitoch, ich svete, charaktere, výzore, spôsobe života a snažili sa ho porovnávať s ich vlastným životom. V ďalšej časti podujatia navštevovali takzvanú hobitiu noru, v ktorej na motívy mýtov a legiend z knihy *Stredozem* od toho istého autora riešili rôzne originálne, pútavé a vtipné úlohy zamerané na aktívnu prácu s literárnym textom. V jednotlivých podnetných čitateľských aktivitách zároveň prejavili aj svoju kreativitu, šikovnosť či získanú odbornú zručnosť. Napríklad aktivita nazvaná *Hobití večierok* sa stala kulisou pre sebarealizáciu žiakov gastronomických odborov, ktorí pre svojich spolužiakov pripravili takzvané hobitie slávnostné tabule. V kozmetickom a kaderníckom salóne robili zase spolužiačky svojim rovesníckam vizáž na motívy mýtov a legiend zo spomínanej knihy *Stredozem*.

V rámci udeľovania zvláštnych cien celoslovenského projektu školským knižniciam:

- **Klub mladých čitateľov Albatros** (www.kmc.sk) venoval **Školskej knižnici Základnej školy s materskou školou Jána Bakossa v Banskej Bystrici**, ktorá sa umiestnila ako prvá základná škola mimo poradia víťazov, do jej knižničného fondu **knihy v hodnote 150 €**. Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *Cesta okolo sveta za jeden deň* vo forme zážitkového učenia a s využitím informačných zdrojov zo svojho knižničného fondu. Cieľom podujatia bolo, aby všetci žiaci hravou formou a prostredníctvom pripravených exkurzií, besied či workshopov získali bohaté informácie z histórie, vedy, kultúry, umenia či športu jednotlivých vybraných krajín. Napríklad prváci pomysleným spôsobom navštívili v Dánsku známeho rozprávkara Hansa Christiana Andersena a aktívne sa venovali práci s jeho najznámejšími rozprávkami. Druháci podobným fiktívnym spôsobom navštívili Mexiko, kde sa podrobnejšie zoznamovali s jeho hlavným mestom. Žiaci z 2. stupňa zase prostredníctvom aktivít nazvaných *Doprava nielen na kolesách*, *Svetobežníci* a *Krížom krížom* získali bohaté informácie o významných spisovateľoch a najznámejších pamätihodnostiach napríklad z Anglicka, Austrálie, Spojených štátov amerických, Kanady či Nemecka, Francúzska a Ruska. Výstupom zo zaujímavého podujatia boli takzvané študijné galérie umiestnené v priestoroch školskej knižnice a na hlavnej chodbe školy a výstava suvenírov a miniatúr svetových stavieb, ktoré žiaci počas zážitkového učenia spoločne vytvorili.
- **Vydavateľstvo Tatran** (www.slovtatran.sk) venovalo **Školskej knižnici Základnej školy – Grundschule v Kežmarku**, ktorá sa umiestnila ako druhá základná škola mimo poradia víťazov, do jej knižničného fondu **knihy v hodnote 150 €**. Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *Jesenné zážitkové vyučovanie*. Žiaci pracovali na riešení vtipných, inšpirujúcich a zaujímavých čitateľských aktivít vo

svojich triedach. Napríklad prváci si spoločne zahrli bábkové divadielka na motívy ľudových rozprávok, ako boli napríklad *Ako dedko repku zasadil* a *O červenej čiapočke*. Druháci po prečítaní knihy *O Gul'kovi Bombul'kovi* kreslili, maľovali, strihali a spoločne si pripravili knihu, ktorú nazvali *O Gul'kovi*. Štvrtáci sa zase prostredníctvom zaujímavých úloh dozvedeli, ako vzniká kniha, koľko ľudí je potrebných na jej vznik a uvedenie na knižný trh a takisto podľa zadaných indícií z knihy *Harry Potter* riešili pútavé tajničky. Piataci, naopak, zhotovovali 3D modely planét Slnecnej sústavy a Slnka, pričom sa pridržovali informácií z encyklopédií. Šiestaci preložili rozprávku *Žabí princ* do slovenčiny. Zaujímavé podujatie bolo doplnené besedou so spisovateľkou a historičkou Norou Baráthovou.

- **ŠEVT, a. s., (www.sevt.sk/firstnews)** venoval **Školskej knižnici Spojenej školy na Tilgnerovej ulici v Bratislave**, ktorá sa umiestnila ako prvá stredná škola mimo poradia víťazov, do jej knižničného fondu **50 výťažkov anglických novín First News z Veľkej Británie z ročníka 2019/2020 a knihy Practice Book a Course v hodnote 150 €**. Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *Tilgnerácky festival zážitkov – TIFEZA 2021* formou rôznych zaujímavých a vtipných čitateľských aktivít, ako boli napríklad *Karneval literárnych postáv*, *Starší mladším*, *Knižné pokusy*, *Adoptuj si knihu*, *Z ktorej rozprávky*, *Čo vieš o školskej knižnici*, *Čítanie na lavičkách*, *Divy prírody*, *Pomôž Viktorovi Tilgnerovi*. Napríklad v rámci čitateľskej aktivity *Karneval literárnych postáv* prebiehalo čítanie z najobľúbenejších kníh, ktoré si žiaci priniesli do školy, a hádanie, o akú literárnu postavu ide, za ktorú prišiel príslušný žiak preoblečený do školy. V rámci druhej čitateľskej aktivity *Starší mladším* zahrli starší spolužiaci mladším spolužiakom nielen rôzne divadielka, ale aj pre nich pripravili tvorivé úlohy venované najmä poznávaniu najznámejších rozprávkarov. V rámci tretej čitateľskej aktivity *Knižné pokusy* robili žiaci s pomocou učiteľky chémie rozmanité chemické pokusy podľa názorných príkladov, ktoré boli uvedené v požičanej knihe zo školskej knižnice *101 mega vedeckých experimentov*.
- **Knižná edícia pre malých čitateľov Stonožka (www.stonozka.sk)** venovala **Školskej knižnici Spojenej internátnej školy v Trenčíne**, ktorá sa umiestnila ako tretia základná škola mimo poradia víťazov, do jej knižničného fondu **knihy v hodnote 80 €**. Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *Môj literárny vzor*. Samotné podujatie sa začalo reláciou v školskom rozhlase, počas ktorej sa žiaci dozvedeli o celodenných plánovaných čitateľských aktivitách, ktoré boli pre ne pripravené v jednotlivých triedach. Nato sa triedni učitelia rozprávali so žiakmi o ich obľúbených literárnych hrdinoch, knihách, význame čítania a fungovaní školskej knižnice. Ďalej pokračovali v realizácii rôznych zábavných foriem práce s knihami. Hrali sa pútavé didaktické hry. Venovali sa dramatizácii veselého literárneho textu či hraníu rolí, ktoré boli primerané ich zdravotnému znevýhodneniu a veku a ktorých cieľom bolo aj zatriktívnenie čítania, posilnenie vzájomnej spolupatričnosti a súdržnosti v triede. Napríklad žiaci čítali rôzne ľudové rozprávky, snažili sa vytvoriť vlastnú ilustráciu na motívy prečítaného literárneho úryvku, riešili inšpiratívne a vtipné hlavolamy a rébusy. Dokonca vyhľadávali aj zaujímavé informácie na tému, ako vzniká kniha, kto je to spisovateľ, ako sa vyhľadávajú knihy v školskej knižnici.
- **Knižná edícia pre mladých čitateľov YOLI (www.yoli.sk)** venovala **Školskej knižnici Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Galante**, ktorá sa umiestnila ako druhá stredná škola mimo poradia víťazov, do jej knižničného fondu **knihy v hodnote 80 €**. Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *Radostná*

práca s knihami, ktoré pozostávalo zo štyroch originálnych a vtipných čitateľských aktivít. V rámci prvej čitateľskej aktivity nazvanej *Pevnosť kníh* žiaci lúštili zaujímavú literárnu tajničku, ktorej jednotlivé písmenká boli ukryté v podobe ukrytých indícií v priestoroch školy. V rámci druhej čitateľskej aktivity nazvanej *Wallreading* mali žiaci za úlohu zodpovedať na kvízové otázky, ktoré sa týkali troch odlišných textov, ako boli napríklad článok o Karolovi Duchoňovi, ukážky z kníh *Černobyl'ská modlitba* a *Denník odvážneho bojka*. Texty boli umiestnené na rôznych nástenkách v škole. V rámci tretej čitateľskej aktivity nazvanej *Skrývačka* sa žiaci v dvojiciach zahrali na poslov informácií a usilovali sa zachytiť čo najviac pravdivých informácií z vybraného literárneho diela. V rámci poslednej čitateľskej aktivity žiaci vytvárali takzvaný *Strom lásky pre Marínu*. Na kartičky písali najkrajšie verše z najdlhšej ľúbostnej básne venovanej Sládkovičovej láske.

Vyhodnotenie celoslovenského projektu je dostupné na webovom sídle odboru SPK (www.spgk.sk) v časti Školské knižnice, link Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice.

INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

Vzhľadom na už niekoľkokrát spomínanú schválenú redukciu štatistických ukazovateľov ministerstvom školstva nebudeme môcť v úplnosti komentovať proces elektronizácie a internetizácie v školských knižniciach, ale len okrajovo (tabuľka 8). V porovnaní s rokom 2020 sa počet školských knižníc, ktoré vlastnili **automatizovaný knižnično-informačný systém**, v roku 2021 **zvýšil o 6 %**.

Po prvé, pripomíname, že pri zbere tohto štatistického ukazovateľa sa po štvrtýkrát aplikovala metodika CVTI SR, podľa ktorej sa mohli vykazovať okrem automatizovaných knižnično-informačných systémov aj elektronické programy (napr. aScAgenda, eŠkola), ktorých súčasťou bol modul Knižnica, ktorý umožňoval školským knižniciam evidovať všetky povinné údaje v súlade s platným právnym stavom.¹⁴ Školské knižnice najčastejšie využívali tieto automatizované knižnično-informačné systémy: Biblib, Clavius, Knižničný systém pre malé a stredné knižnice, Profilib.¹⁵

Po druhé, považujeme za dôležité znovu pripomenúť eurofondovú výzvu **na budovanie a zlepšenie technického vybavenia jazykových učební, školských knižníc, odborných učební rôzneho druhu v základných školách**, v rámci ktorej bol oprávnenou položkou aj nákup automatizovaného knižnično-informačného systému.¹⁶

---

¹⁴ Ostatné elektronické programy, ktoré nespĺňali všetky zákonom stanovené podmienky napríklad pri vedení odbornej evidencii knižničných dokumentov, evidencii registrovaných používateľov, evidencii absenčných výpožičiek, vyradovaní knižničných dokumentov, nemali školské knižnice v tomto štatistickom ukazovateli vykazovať.

¹⁵ Z finančných prostriedkov ministerstva školstva v rámci rozvojového projektu *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc*, ktorý sa realizoval v rokoch 2006 – 2009, 2011 a 2013, ich malo zakúpených 393 školských knižníc z celkového počtu 602 podporených školských knižníc v základných školách a v stredných školách.

¹⁶ V rámci uvedenej výzvy mala školská knižnica stanovený limit 6 900 € na technické a technologické vybavenie. Oprávnenými položkami boli: 1 počítač pre školského knihovníka, 5 počítačov/notebookov pre používateľov školskej knižnice, 5 tabletov pre používateľov školskej knižnice, **knižnično-informačný systém**, čítačka čiarových kódov, tlačiareň, kopírovací stroj, skener, televízor, DVD prehrávač, dataprojektor a premietacie plátno.

Z celkového počtu 1 531 školských knižníc vykázalo **92 školských knižníc**, že má umiestnený **online katalóg na internete**. Oproti predchádzajúcemu roku je to nárast až o **21,05 %**.

Tabuľka 8 Informačné technológie v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021

Ukazovateľ	2020	2021	Nárast/pokles (%)
Automatizovaný knižnično-informačný systém	512	544	+6,25
Online katalóg školskej knižnice na internete	76	92	+21,05

Za zvlášť dôležité považujeme upozorniť na **nedostatočné vybavenie** školských knižníc **automatizovanými knižnično-informačnými systémami**, ktoré by im pomohli:

- zlepšiť prístup ku knižničnému fondu prostredníctvom **online katalógu**,
- zrýchliť spracovanie knižničných dokumentov a informácií tým, že by sa **vytlúčilo** duplicitné spracovanie tých istých údajov,
- vykonávať elektronickú katalogizáciu a preberať hotové **katalogizačné záznamy** zo Súborného katalógu knižníc Slovenskej republiky,
- skvalitniť poskytovanie **knižnično-informačných služieb** pre používateľov školských knižníc s prepojením jednotlivých online modulov, napríklad online katalógu s výpožičným procesom,
- pripojiť školskú knižnicu na **internet školy**,
- poskytovať **elektronické služby**, napríklad vyhľadávanie v lokálnych a vonkajších databázach,
- poskytovať **základné elektronické služby**, najmä prístup k elektronickému katalógu školskej knižnice, prístup k webovej stránke školskej knižnice, ktorá je súčasťou webového sídla školy alebo v prípade málotriedky príslušnej obce, prezeranie voľných internetových zdrojov v školskej knižnici prostredníctvom elektronických zariadení (počítač, tablet, vreckový počítač a iné) s pripojením na internet, prístup k elektronickej zbierke v školskej knižnici,
- poskytovať **špeciálne elektronické služby**, najmä vo forme prístupu k elektronickej zbierke mimo školskej knižnice, zabezpečenie elektronického dodávania dokumentov, elektronických referenčných služieb, elektronických rešeršných služieb, poskytovanie inštrukcií používateľom k elektronickým službám a zabezpečenie prístupu na internet,
- skvalitniť **vedenie** školskej knižnice a **vykazovanie** štatistických údajov získaním ďalších informácií, ktoré vznikli pri spracovaní,
- **zredukovaním** rutinnej práce školského knihovníka a **získanie časového priestoru** pre zlepšenie knižnično-informačných služieb používateľom školskej knižnice,

- vylepšiť **obraz školskej knižnice** na verejnosti,
- osvojovať, upevňovať a prehĺbovať rozvoj **čitateľskej a informačnej gramotnosti** používateľov školskej knižnice.

K 31. decembru 2021 **nevlastnilo automatizovaný knižnično-informačný systém alebo prestalo v ňom pracovať až 65 %** školských knižníc. Na okraj uvádzame dôležité doplňujúce informácie, ktoré boli získané na základe riadeného rozhovoru s riaditeľmi škôl a so školskými knihovníkmi, že každoročne pribúda väčší počet školských knižníc, ktoré prestávajú spracovávať knižničné jednotky automatizovaným spôsobom v zakúpených automatizovaných knižnično-informačných systémoch,¹⁷ a to z nasledujúcich dôvodov:

- nedostatok finančných prostriedkov na pokrytie nákladov na servis počítačov a tlačiarní, na ročnú aktualizáciu automatizovaných knižnično-informačných systémov alebo ich servis,
- morálna opotrebovanosť počítačov – nedostatok finančných prostriedkov na kúpu nových počítačov,
- zmena školského knihovníka, ktorý nevie pracovať s daným automatizovaným knižnično-informačným systémom alebo dokonca nemá ani záujem pracovať s ním,
- problémy v komunikácii zamestnancov školy (napr. nezáujem riaditeľa školy o podporu prevádzky automatizovaného knižnično-informačného systému alebo dokonca o prevádzku a činnosť školskej knižnice).

Na druhej strane za povšimnutie stojí skutočnosť, že **najväčšie percentuálne zastúpenie počtu automatizovaných knižnično-informačných systémov** v porovnaní s počtom školských knižníc je v **Žilinskom kraji (48,48 %)**. O niečo menší počet vykázali školské knižnice z **Bratislavského kraja (40,60 %)**. Približne rovnaký počet majú školské knižnice z **Nitrianskeho kraja (36,41 %)**, **Prešovského kraja (36,20 %)** a **Trenčianskeho kraja (36,06 %)**. V zostupom poradí nasledujú školské knižnice z **Košického kraja (31,47 %)**, **Banskobystrického kraja (28,57 %)** a **Trnavského kraja (26,95 %)**.

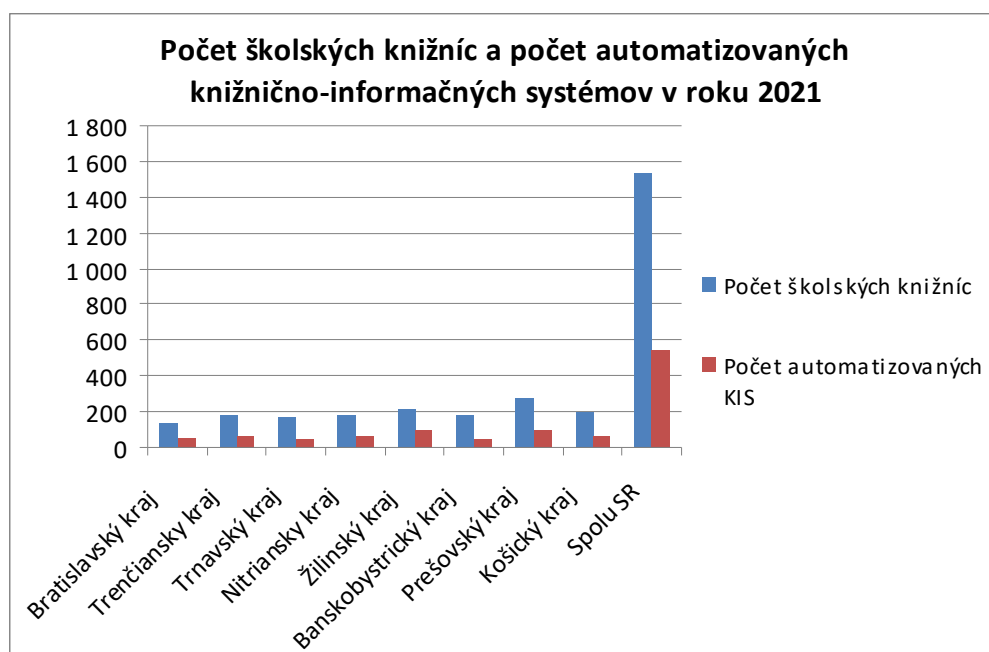
---

¹⁷ Táto skutočnosť sa týka 393 školských knižníc, ktoré si zakúpili automatizovaný knižnično-informačný systém v rámci rozvojového projektu ministerstva školstva *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc* v rokoch 2006 – 2009, 2011 a 2013.

Tabuľka 9 Počet školských knižníc a počet automatizovaných knižnično-informačných systémov v roku 2021

Ukazovateľ	Počet školských knižníc	Počet automatizovaných knižnično-informačných systémov	%
Bratislavský kraj	133	54	40,60
Trenčiansky kraj	183	66	36,06
Trnavský kraj	167	45	26,95
Nitriansky kraj	184	67	36,41
Žilinský kraj	213	99	46,48
Banskobystrický kraj	175	50	28,57
Prešovský kraj	279	101	36,20
Košický kraj	197	62	31,47
Spolu Slovenská republika	1 531	544	35,53

Graf 8 Počet školských knižníc a počet automatizovaných knižnično-informačných systémov v roku 2021 v krajoch Slovenskej republiky

PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE

V roku 2021 vykonávalo odborné knižničné činnosti v 1 531 školských knižniciach **1 802 školských knihovníkov**, čo je oproti predchádzajúcemu štatistickému obdobiu pokles len o **0,06 %** (tabuľka 10). **Funkciu školského knihovníka** vykonávali predovšetkým **učitelia slovenského jazyka a literatúry**, a to popri vyučovaní ako činnosť súvisiacu s výchovno-vzdelávacou činnosťou učiteľa, alebo **vychovávateľa**.¹⁸

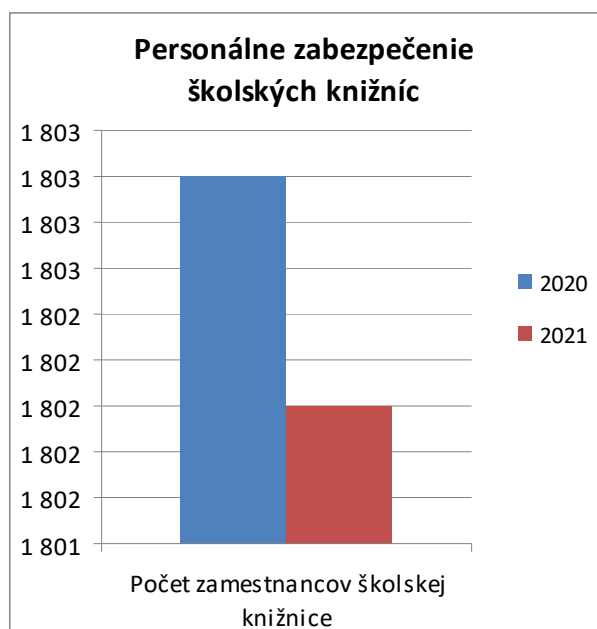
¹⁸ I napriek tomu, že v § 36 ods. 1 písm. l) zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov je uvedený termín **školský špecialista vo**

Dobrou správou je, že mnohí z nich aj v náročnom období trvania pandémie koronavírusu vykonávali svoju prácu s veľkým nadšením, pri vzdelávaní poskytovali svojim používateľom informačnú podporu, inšpiratívnym spôsobom rozvíjali kreatívne čítanie na svojej škole a organizovaním vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí (prostredníctvom voľnočasových aktivít) navzájom spájali členov školskej komunity, aby upevnili ich sebavedomie, rozvinuli ich sociálne kompetencie a osobné talenty.

Tabuľka 10 Personálne zabezpečenie v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021

Ukazovateľ	2020	2021	Nárast/pokles (%)
Počet zamestnancov školskej knižnice (fyzické osoby)	1 803	1 802	-0,06

Graf 9 Personálne zabezpečenie v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021

Zriadovatelia školských knižníc (riaditelia škôl a starostovia obcí), školskí knihovníci a pedagogickí zamestnanci využívali odborné poradenstvo metodického centra pre školské knižnice pri výkone odborných knižničných činností a pri organizovaní vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí, ktoré boli zamerané na jazykovú kultúru a čitateľskú gramotnosť používateľov.

V rámci výkonu odborných knižničných činností, ako sú **doplňovanie knižničného fondu, odborná evidencia a spracovanie knižničných dokumentov, revízia knižničného fondu, vyradovanie knižničného fondu, organizácia, uchovávanie a ochrana knižničného fondu a poskytovanie knižnično-informačných služieb**, boli predmetom odborných konzultácií predovšetkým otázky zamerané na:

výchove a vzdelávaní, ktorý v súlade s § 38 ods. 4 písm. b) uvedeného zákona vykonáva činnosti v oblasti "využívania knižničných služieb a informačných služieb pre potreby výchovy a vzdelávania, aktualizácie vzdelávania, sebarozvoja žiakov, pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov", pre potreby aplikačnej praxe naďalej používame termín školský knihovník.

- vedenie základnej odbornej evidencie knižničného fondu (napr. vedenie prírastkového zoznamu a zoznamu úbytkov),
- vedenie pomocnej odbornej evidencie (napr. vedenie evidencie absenčných výpožičiek, vedenie evidencie prezenčných výpožičiek, evidencie došlých čísiel periodík),
- vedenie ďalšej pomocnej evidencie (napr. evidencia registrovaných používateľov, evidencia vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí, denný zápis o činnosti školskej knižnice),
- vykonávanie revízie knižničného fondu (napr. vydanie príkazu na vykonanie revízie knižničného fondu, vydanie menovacieho dekrétu členom revíznej komisie, vypracovanie zápisnice o výsledku revízie knižničného fondu, vypracovanie zoznamu knižničných dokumentov navrhnutých na vyradenie),
- vyradovanie knižničných dokumentov (vydanie menovacieho dekrétu členom vyradovacej komisie, vypracovanie zoznamu vyradených knižničných dokumentov, povinnosť ponúknuť vyradené knižničné dokumenty iným knižniciam knižničného systému Slovenskej republiky),
- prípravu rozmanitých podujatí a akcií zameraných na rozvoj informačnej výchovy a čitateľskej gramotnosti,
- vyplňanie štatistických údajov o činnosti školskej knižnice za dané štatistické obdobie,
- postup pri zriadení školskej knižnice alebo pri jej zrušení, prípadne pri zlúčení školskej knižnice s verejnou knižnicou alebo zlúčení školských knižníc z dôvodu zlúčenia dvoch škôl do jednej spojenej školy.

Počas roka 2021 bolo v rámci odbornej poradenskej a konzultačnej služby poskytnutých **3 412 odborných konzultácií**, a to vo forme elektronickej pošty (2 744 písomne evidovaných konzultácií), telefonicky (664 písomne evidovaných konzultácií) a 4 osobných návštev buď v školských knižniciach, alebo návštev školských knihovníkov odboru SPK.

Riaditelia škôl a školskí knihovníci o činnosti svojej školskej knižnice informovali napríklad:

- na pracovných poradách v škole,
- na pracovných stretnutiach so zriaďovateľom školy,
- na stretnutiach s rodičmi žiakov,
- prostredníctvom vydaných stručných informačných materiálov o knižničnom fonde, o poskytovaných knižnično-informačných službách a výpožičných hodinách,
- prostredníctvom článkov a reportáží v regionálnych či celoslovenských printových alebo elektronických médiách,

- prostredníctvom webovej stránky školskej knižnice, ktorá bola súčasťou webového sídla školy alebo obce v prípade málotriedok,
- prostredníctvom Správy o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy za školský rok 2020/2021, v ktorých uvádzali zrealizované vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia zamerané na rozvoj čitateľskej gramotnosti a informačnej výchovy alebo aj stručné zhrnutie práce školského knihovníka.

Ako dôležitý doplnok uvádzame, že niektorí zriaďovatelia školských knižníc využívali na **finančné odmeňovanie práce školského knihovníka** dva základné nástroje, a to osobný príplatok a/alebo odmenu v súlade so zákonom č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Poniektorí z nich namiesto priamej finančnej odmeny za prácu v školskej knižnici poskytli školským knihovníkom náhradné voľno.

Na základe vyššie uvedeného a takisto reálnej skutočnosti, že mnohé školy vo svojich rozpočtoch (v takzvanom normatívnom financovaní) nedokážu vyčleniť finančné prostriedky na mzdové ohodnotenie školského knihovníka, bolo by vhodné, ak by sa do budúcnosti **zvážili dva spôsoby ich financovania, a to následnou úpravou úväzku učiteľa v zákone č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.** Uvádzame dva návrhy úpravy úväzku učiteľa, ktoré vzišli z riadeného rozhovoru metodičky z metodického centra pre školské knižnice s mnohými riaditeľmi škôl a školskými knihovníkmi.

Prvý návrh úpravy úväzku učiteľa, ktorý vykonáva funkciu školského knihovníka podľa počtu žiakov školy:

- škola s počtom žiakov do 100 – 10 % úväzok školského knihovníka,
- škola s počtom žiakov do 200 – 25 % úväzok školského knihovníka,
- škola s počtom žiakov do 500 – 50 % úväzok školského knihovníka,
- škola s počtom žiakov nad 500 žiakov – 100 % úväzok školského knihovníka.

Druhý návrh úpravy úväzku učiteľa, ktorý vykonáva funkciu školského knihovníka podľa počtu žiakov školy:

- škola s počtom žiakov do 100 – zníženie úväzku učiteľa o 2 hodiny týždenne,
- škola s počtom žiakov do 200 – zníženie úväzku učiteľa o 4 hodiny týždenne,
- škola s počtom žiakov do 500 – zníženie úväzku učiteľa o 6 hodín týždenne,
- škola s počtom žiakov nad 500 žiakov – zníženie úväzku učiteľa o 8 hodín týždenne.

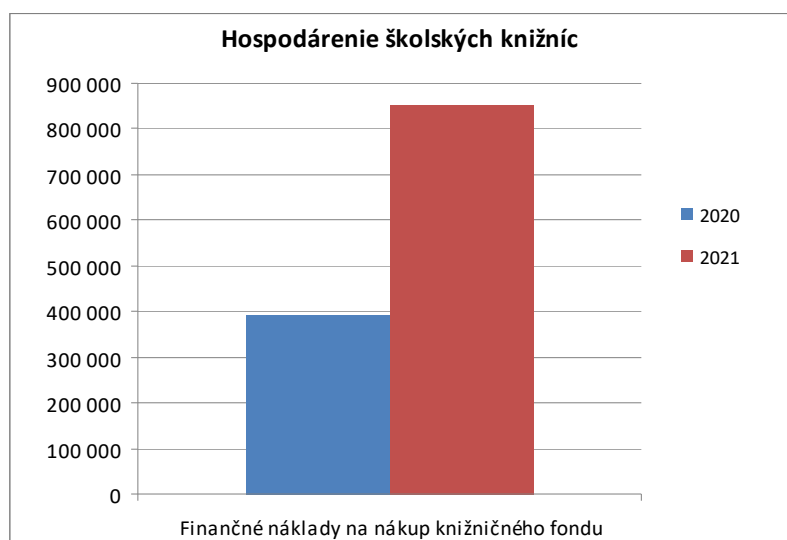
HOSPODÁRENIE ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Spomínaná redukcia štatistických ukazovateľov v rámci štatistického výkazu sa týkala aj modulu Hospodárenie školských knižníc, z ktorého boli vyradené finančné náklady na činnosť školskej knižnice a mzdové náklady. Z tohto dôvodu uvádzame len finančné náklady na nákup knižničného fondu do školskej knižnice (tabuľka 11). Vysoko pozitívnu správou je, že sa oproti roku 2020 **zvýšil nákup knižničného fondu až o 117,64 %**, pritom kladný údaj v tomto štatistickom ukazovateli **vykázalo 60 %** školských knižníc. V roku 2020 sme zaznamenali zvýšenie o 16,65 %. Je potrebné povedať, že vysoký objem finančných nákladov na nákup knižničného fondu do školských knižníc bol dosiahnutý predovšetkým vďaka realizácii spomenutého **rozvojového projektu Čítame radi** ministerstvom školstva.

Tabuľka 11 Hospodárenie v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021

Ukazovateľ	2020	2021	Nárast/pokles (%)
Finančné náklady na nákup knižničného fondu	392 568	854 380	+117,64

Graf 10 Hospodárenie v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021

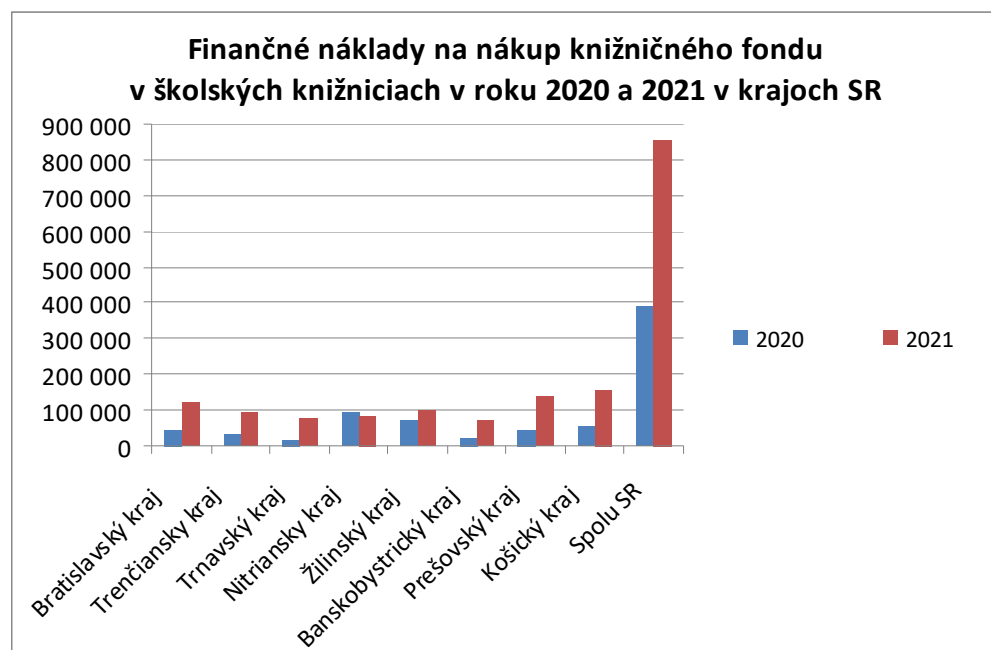

Z hľadiska najväčšieho nárastu objemu vynaložených finančných prostriedkov na nákup knižničného fondu v roku 2021 sa na pomyslenom prvom mieste umiestnili **školské knižnice z Trnavského kraja**, ktoré zaznamenali nárast až o **337,47 %**. Vysoký nárast vynaložených finančných nákladov na kúpu knižničného fondu vykázali aj **školské knižnice z Banskobystrického kraja (213,09 %)**, **školské knižnice z Prešovského kraja (199,32 %)**, **školské knižnice z Trenčianskeho kraja (198,40 %)**, **školské knižnice z Košického kraja (173,72 %)** a **školské knižnice z Bratislavského kraja (172,84 %)**. Najmenší nárast ročného prírastku knižničných jednotiek vykázali **školské knižnice zo Žilinského kraja (27,86 %)**. Naopak, pokles vynaložených finančných nákladov na kúpu knižničného fondu vykázali **školské knižnice z Nitrianskeho kraja**, a to až o **10,79 %**.

Tabuľka 12 Finančné náklady na nákup knižničného fondu v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021 v krajoch Slovenskej republiky

Ukazovateľ	2020	2021	Nárast/pokles (%)
Bratislavský kraj	44 973	122 706	+172,84
Trenčiansky kraj	32 652	97 434	+198,40
Trnavský kraj	17 321	75 775	+337,47
Nitriansky kraj	96 479	86 069	-10,79
Žilinský kraj	73 166	100 823	+37,80
Banskobystrický kraj	24 087	75 414	+213,09
Prešovský kraj	46 062	137 873	+199,32
Košický kraj	57 828	158 286	+173,72
Spolu Slovenská republika	392 568	854 380	+117,64

Graf 11 Finančné náklady na nákup knižničného fondu v školských knižniciach v rokoch 2020 a 2021 v krajoch Slovenskej republiky

V prípade **23 školských knižníc integrovaných s verejnými knižnicami** bol zaznamenaný nárast finančných nákladov na **nákup knižničného fondu až o 330,09 %**, pritom kladné čísla vykázalo 83 % školských knižníc integrovaných s verejnými knižnicami.

ČINNOSŤ METODICKÉHO CENTRA PRE ŠKOLSKÉ KNIŽNICE

Odbor SPK je poverený metodickým riadením školských knižníc v oblasti tvorby metodických materiálov a poskytovaním odborného poradenstva. Činnosť **metodického centra pre školské knižnice zabezpečuje len jedna zamestnankyňa**, metodička pre školské knižnice. Metodické centrum pre školské knižnice svoje **strategické poslanie plnilo** v roku 2021 viacerými **spôsobmi a formami**.

Odborné konzultácie pre školských knihovníkov

Odborná poradenská a konzultačná služba poskytovaná zriaďovateľom školských knižníc a školským knihovníkom v rámci výkonu odborných knižničných činností (napr. doplňovanie knižničného fondu, odborná evidencia a spracovanie knižničných dokumentov, revízia knižničného fondu, vyradovanie knižničného fondu, organizácia, uchovávanie a ochrana knižničného fondu a poskytovanie knižnično-informačných služieb), pri zriadení, zlúčení alebo zrušení školskej knižnice, pri vyplňovaní výkazu o školskej a akademickej knižnici Škol (MŠVVŠ SR) 10 – 01 za rok 2020 vo forme elektronickej pošty (2 744 konzultácií), telefonicky (664 konzultácií) a osobne (4 konzultácie, návštevy v školských knižniciach a návštevy školských knihovníkov odboru SPK).

Priebežná aktualizácia informácií a metodických dokumentov v časti Školské knižnice v rámci webového sídla odboru SPK

Webové rozhranie časti *Školské knižnice* obsahuje aktuálne informácie a metodické dokumenty, ktoré sú adekvátne pre činnosť školských knižníc a ktoré uľahčujú a zefektívňujú prácu školským knihovníkom (<http://www.spkg.sk/?aktuality>). Uvedené **webové rozhranie je rozdelené na kategórie**: *Aktuality, Štatistika školských knižníc, Zriadenie školskej knižnice, Pomôcky pre doplňovanie knižničného fondu, Príručka pre školského knihovníka, Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc, Medzinárodná konferencia Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl, Informačná výchova, Podujatia na podporu a rozvoj čitateľskej gramotnosti, Príklady dobrej praxe zo školských knižníc, Celoslovenský projekt pre stredné školy Záložka do knihy spája slovenské školy, Česko-slovenský projekt pre základné školy a osemročné gymnáziá Záložka do knihy spája školy, Celoslovenský projekt Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice, Adresár školských knižníc v Slovenskej republike, Kontakty*. Jednotlivé **kategórie sa ďalej členia na podkategórie**. Napríklad kategória *Zriadenie školskej knižnice* sa člení na podkategórie: *Legislatíva, Koncepcia vybavenia školských knižníc, Metodické materiály, Medzinárodné odporúčania, Automatizované knižnično-informačné systémy*.

Vypracovanie a aktualizácia metodických materiálov:

- **Metodické usmernenie č. 1/2021 k povinným evidenciám školskej knižnice**
Doplňa a upravuje postup pri povinných evidenciách školskej knižnice v súlade s vyhláškou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 201/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú **podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie knižničných dokumentov a o revízii a vyradovaní knižničného fondu v knižniciach**, ktorá bola zriadená v súlade so zákonom o knižniciach a **upravuje rozsah požadovaných údajov pre štátne štatistické zisťovanie za rok 2021**, ktoré je povinná škola ako spravodajská jednotka v zmysle zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov poskytnúť ministerstvu školstva. Jeho súčasťou je päť vzorových materiálov na vedenie evidencie používateľov, absenčných výpožičiek, prezenčných výpožičiek, vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí a denného zápisu o činnosti školskej knižnice.
- **Metodické usmernenie č. 2/2021 pre školské knižnice k zápisu knižničných dokumentov do prírastkového zoznamu**
Doplňa postup **pri zápise knižničných dokumentov do prírastkového zoznamu** školskej knižnice v súlade so zákonom o knižniciach a s vyhláškou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 201/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie knižničných dokumentov a o revízii a vyradovaní knižničného fondu v knižniciach.

- **Metodický pokyn Oznam o štátnom štatistickom zisťovaní v oblasti školstva za rok 2020 – Výkaz o školskej a akademickej knižnici Škol (MSVVS SR) 10 – 01 a ďalšie doplňujúce informácie**
Obsahuje podrobnosti o zbere štatistických údajov o školskej knižnici a doplňujúce informácie k vykazovaniu štatistických údajov za oblasť knižničného fondu, používateľov, výpožičiek a služieb, doplňajúcich ukazovateľov, informačných technológií, zamestnancov knižnice, hospodárenia a siete knižníc za kalendárny rok 2020.
- **Metodický pokyn k povinnému uzatvoreniu odbornej evidencie v školskej knižnici za rok 2021**
Obsahuje podrobnosti pri uzatvorení povinných evidencií školskej knižnice v súlade s platnými právnymi predpismi za kalendárny rok 2021 a pri štátnom štatistickom zbere informácií ministerstvom školstva o školskej knižnici za rok 2021. Jeho súčasťou sú dve prílohy. Prvou prílohou je *Vzor záznamu o uzatvorení a autorizácii čiastkového prírastkového zoznamu v elektronickej podobe, ktorý viedla Školská knižnica Základnej školy v Ábelovej*. Druhou prílohou je *Vzor záznamu o uzatvorení a autorizácii čiastkového zoznamu úbytkov v elektronickej podobe, ktorý viedla Školská knižnica Základnej školy v Ábelovej*.
- **Metodický materiál Webový register pre zber štatistických údajov o školskej knižnici za rok 2021**
Bol vypracovaný pre potreby CVTI SR, ktoré vykonávalo adresný zber štatistických údajov o 1 531 školských knižniciach za rok 2021.
- **Metodický materiál Kalendár vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice**
Obsahuje prehľad o organizovaní národných a medzinárodných vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí určených na skvalitnenie činnosti školských knižníc a podporu čítania v základných školách, v stredných školách a v školských knižniciach v roku 2021.
- **Elektronická metodická báza Automatizované knižnično-informačné systémy – aktualizovaná**
Obsahuje históriu, zloženie modulov, základné technické a komunikačné zabezpečenie, cenník pre školské knižnice a referencie o vhodných automatizovaných knižnično-informačných systémoch pre školské knižnice. Sú to tieto automatizované knižnično-informačné systémy: Biblib, Clavius, KIS MaSK, ProfliB, Tritius.
- **Metodický materiál Podujatia na podporu a rozvoj čitateľskej gramotnosti – aktualizovaný**
Obsahuje prehľad príkladov na realizáciu rôznych foriem a metód individuálnej alebo kolektívnej práce s používateľmi školskej knižnice. Osobitne sú v ňom uvedené projekty metodického centra pre školské knižnice zamerané na podporu čitateľskej gramotnosti a zvlášť projekty iných subjektov. Uvedený materiál je vhodný aj pre základné školy a stredné školy, ktoré majú len kabinetné zbierky, pretože účasť v niektorých projektoch nie je podmienená zriadením a činnosťou školskej knižnice.

- **Elektronická metodická báza podujatí *Príklady dobrej praxe zo školských knižníc***
Register slúži ako úložisko metodickej bázy podujatí zameraných na **podporu zvyšovania úrovne čitateľskej gramotnosti a kultúry čítania žiakov základných škôl a stredných škôl**, ktoré zorganizovali školské knižnice. Jeho cieľom je ponúknuť školským knihovníkom praktické námety a zdroj inšpirácie na zorganizovanie podobných alebo kreovaných podujatí. Metodická báza podujatí je priebežne doplňovaná **metodickými listami** podujatí, ktoré na princípe dobrovoľnosti vypracúvajú školské knižnice. V rámci nej sa zvlášť nachádzajú námety pre základné školy, námety pre stredné školy a súťaže. K 31. decembru 2021 bolo zverejnených 71 metodických listov.
- **Elektronická metodická báza podujatí *Príklady akcií informačnej výchovy***
Register slúži ako úložisko metodických listov pre organizáciu vzdelávacích akcií zameraných na podporu zvyšovania úrovne informačnej výchovy. Jeho cieľom je ponúknuť školským knihovníkom a učiteľom praktické námety a zdroj inšpirácie na zorganizovanie podobných alebo kreovaných akcií. V súčasnosti obsahuje práce študentiek 1. ročníka magisterského štúdia v študijnom programe *Učiteľstvo pre primárne vzdelávanie* Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave realizované v školskom roku 2017/2018 pod vedením prof. PhDr. Oľgy Zápotočnej, CSc. Počas roka 2021 nebola doplnená novými metodickými listami.
- **Propagačný leták *Štruktúra webu časti Školské knižnice v rámci Slovenskej pedagogickej knižnice*** – aktualizovaný
Obsahuje mapu webového sídla Slovenskej pedagogickej knižnice – časti *Školské knižnice*, a to rozdelenie od kategórií na najvyššej úrovni cez kategórie na nižších úrovniach až po konkrétne dokumenty.
- **Metodický pokyn pre vyplňovanie štatistického výkazu o školskej knižnici Škol (MŠVVŠ SR) 10 – 01 určeného pre automatizované spracovanie s účinnosťou od 1. septembra 2021 a aktualizácia uvedeného štatistického výkazu**
Oba materiály boli aktualizované o nové skutočnosti (vyradenie konkrétnych štatistických ukazovateľov, ako boli napr. vykazovanie počtu evidovaných knižničných jednotiek z odbornej literatúry a z krásnej literatúry, vykazovanie počtu používateľov podľa kategórií pedagogickí a odborní zamestnanci a žiaci, vykazovanie počtu návštev fyzických osôb v školskej knižnici, vykazovanie počtu výpožičiek podľa členenia literatúry – zvlášť odbornej literatúry a zvlášť krásnej literatúry, počtu výpožičiek periodík, počtu výpožičiek audiovizuálnych a elektronických dokumentov, počtu výpožičiek špeciálnych dokumentov, vykazovanie MVS iným knižniciam, vykazovanie MVS z iných knižníc, vykazovanie počtu bibliografií a rešerší, vykazovanie celkovej plochy knižnice v m², vykazovanie akcií informačnej výchovy, vykazovanie počtu počítačových staníc v knižnici, vykazovanie počtu počítačových staníc prístupných používateľom s pripojením na internet, vykazovanie webovej stránky knižnice, vykazovanie počtu zamestnancov knižnice s prihliadnutím zvlášť na VŠ knihovnícke vzdelanie a zvlášť na SŠ knihovnícke vzdelanie, vykazovanie finančných nákladov na činnosť školskej knižnice a vykazovanie mzdových nákladov) na základe spolupráce s ministerstvom školstva a CVTI SR.

- **Adresár regionálnych knižníc poskytujúcich metodickú pomoc pre školské knižnice** – aktualizovaný
Obsahuje údaje o regionálnych knižniciach v rámci Slovenskej republiky, ktoré majú právo poskytnúť metodickú pomoc a poradenské služby školským knižniciam a upozorňovať ich na nedostatky v poskytovaní knižnično-informačných služieb. Samotné údaje sú rozdelené do nasledujúcich častí: názov samosprávneho kraja, názov a adresa knižnice, webové sídlo knižnice, meno kontaktnej osoby, telefónne číslo a elektronická adresa.
- **Adresár školských knižníc v Slovenskej republike** – aktualizovaný
Obsahuje 19 identifikačných údajov o zriadených školských knižniciach v súlade s platnou legislatívou, a to: *kód školy, evidenčné číslo v Zozname knižníc Slovenskej republiky, názov školskej knižnice, názov školy, mesto/obec, ulica, PSČ, predvoľba, telefón, štatutárny orgán školy/riaditeľ školy, email školy, vedúci školský knihovník, email vedúceho školského knihovníka, webové sídlo školy, názov knižnično-informačného systému, rozvojový projekt ministerstva školstva „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“, kód okresu, druh školy, forma zriaďovateľa.* V sledovanom období sa aktualizoval v mesačných intervaloch, a to na základe zaslaných formulárov (kópií) o zriadení školských knižníc a oznamov (kópií) o zrušení školských knižníc zákonným spôsobom, na základe spolupráce s oddelením štatistiky a služieb CVTI SR. Na základe spolupráce s ministerstvom kultúry bola v mesiaci október 2021 vykonaná vzájomná kontrola zaslaných písomností zriaďovateľmi školských knižníc do **Zoznamu knižníc Slovenskej republiky** a do **Adresára školských knižníc v Slovenskej republike**, a to buď vo forme oznamu o zrušení školskej knižnice v súlade s platnou legislatívou, alebo vo forme vyplneného formulára o zriadení školskej knižnice. Následne boli vykonané potrebné zmeny v oboch dokumentoch. Adresár školských knižníc v Slovenskej republike je sprístupnený verejnosti na webovom sídle odboru SPK (www.spgk.sk), a to v časti Školské knižnice, a na informačnom portáli InfoLib, takisto v časti Školské knižnice.
- **Zorganizovanie 15. medzinárodnej konferencie Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl**
Medzinárodná konferencia *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* sa konala 9. septembra 2021 pod záštitou **ministerstva školstva** pri zachovaní platných hygienických opatrení proti šíreniu vírusu COVID-19. Zúčastnili sa jej zástupcovia ministerstva školstva a zástupcovia pedagogickej a knihovníckej verejnosti zo Slovenskej republiky a z Českej republiky (59 účastníkov). Cieľom medzinárodnej konferencie bolo charakterizovať špecifiká a úskalia činnosti školských knižníc, odovzdať si praxou overené dobré skúsenosti, vzájomne sa obohatiť o nové podnetné informácie a prehĺbiť úspešnú spoluprácu medzi slovenskými a českými odborníkmi z pedagogickej a knihovníckej oblasti. Medzinárodná konferencia prezentovala súčasný stav školských knižníc v základných školách a stredných školách, inšpirujúce národné a medzinárodné projekty zamerané na podporu kreatívneho čítania žiakov v slovenských a českých základných školách a osemročných gymnáziách, poznatky o celoštátnom reprezentatívnom prieskume detí zameranom na čítanie kníh počas pandémie COVID-19 v Českej republike, informácie o úlohe učiteľa ako aktívneho podporovateľa čítania a vplyve rodinného prostredia na vzťah detí ku knihám a k čítaniu všeobecne. Rovnako prezentovala aj moderné knižničné podujatia zamerané na podporu čítania žiakov. Súčasťou medzinárodnej konferencie bolo aj ocenenie víťazov 16. ročníka celoslovenského projektu

Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice k Medzinárodnému dňu školských knižníc.

- **Príprava, realizácia a vyhodnotenie 12. ročníka česko-slovenského projektu pre základné školy a osemročné gymnáziá *Záložka do knihy spája školy***

V októbri, v Medzinárodnom mesiaci školských knižníc 2021, sa **107 234 žiakov z 934 základných škôl a osemročných gymnázií zo Slovenskej republiky a z Českej republiky** zapojilo do 12. ročníka česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spája školy* na vyhlásenú tému *Očarujúci svet knižných príbehov, rozprávok a básní*. Česko-slovenský projekt zorganizoval odbor SPK v spolupráci s Knižnicou Jiřího Mahena v Brne s cieľom podporiť rovesnícke čítanie prostredníctvom výmeny záložiek do kníh a nadviazať kontakty medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami. Rovnako jeho zámerom bolo aj poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry a života žiakov v oboch priateľských republikách. Pridanou hodnotou uvedeného česko-slovenského projektu bolo aktívne zapojenie do podpory kreatívneho čítania aj žiakov s mentálnym postihnutím, žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, žiakov pochádzajúcich zo sociálne alebo jazykovo znevýhodneného prostredia, ktorí mimo školy nemajú prístup k čítaniu kníh. Vyhodnotenie česko-slovenského projektu je sprístupnené na webovom sídle odboru SPK (www.spgk.sk), a to v časti *Školské knižnice*, link Česko-slovenský projekt Záložka do knihy spája školy, a na webovom sídle Knižnice Jiřího Mahena v Brne (www.kjm.cz).

- **Príprava, realizácia a vyhodnotenie 10. ročníka celoslovenského projektu pre stredné školy *Záložka do knihy spája slovenské školy***

V októbri sa takisto pri príležitosti Medzinárodného mesiaca školských knižníc 2021 zapojilo **8 495 žiakov zo 170 stredných škôl do 10. ročníka celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy*** na vyhlásenú tému *Významné osobnosti slovenskej literatúry – Pavol Országh Hviezdoslav (100. výročie úmrtia) a Božena Slančíková-Timrava (70. výročie úmrtia)*. Celoslovenský projekt zorganizoval odbor SPK s cieľom podporiť rovesnícke čítanie a rozvoj informačných schopností, zručností a návykov žiakov stredných škôl a umožniť školám kreatívnu formou oživiť vyučovanie. Pridanou hodnotou celoslovenského projektu bolo nielen spestrenie vyučovacieho procesu, podpora medzipredmetových vzťahov, ale aj podpora štúdia osobností a diel slovenského realizmu a spoločné pripomenutie si 100. výročie úmrtia Pavla Országha Hviezdoslava a 70. výročie úmrtia Boženy Slančíkovej-Timravy v školských komunitách. Rovnako jeho bonusom bolo nadviazanie nových priateľských kontaktov medzi partnerskými školami a rovesníkmi zo všetkých kútov Slovenska. Vyhodnotenie celoslovenského projektu je sprístupnené na webovom sídle odboru SPK (www.spgk.sk), a to v časti *Školské knižnice*, link Celoslovenský projekt Záložka do knihy spája slovenské školy.

- **Príprava, realizácia a vyhodnotenie 17. ročníka celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice k Medzinárodnému dňu školských knižníc***

Pri príležitosti Medzinárodného dňa školských knižníc 25. októbra 2021 sa **158 školských knižníc** v základných školách, stredných školách a spojených školách s celkovým počtom **25 973 účastníkov** z radov žiakov, pedagogických zamestnancov a nepedagogických zamestnancov zapojilo do 17. ročníka celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* na vyhlásenú tému *Radostná podpora*

zážitkového učenia školskou knižnicou. Záštitu nad celoslovenským projektom prevzalo **ministerstvo školstva**. Cieľom celoslovenského projektu bolo zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, k školskej knižnici, čítaniu a poznávaniu nového. Prvým siedmim víťazom celoslovenského projektu venovalo Metodicko-pedagogické centrum **knižné publikácie v celkovej hodnote 2 000 €**. Partnermi celoslovenského projektu boli: **Klub mladých čitateľov Albatros** (www.kmc.sk), **Vydavateľstvo Tatran** (www.slovtatran.sk), **ŠEVT, a. s.**, (www.sevt.sk/firstnews), **Knižná edícia pre malých čitateľov Stonožka** (www.stonozka.sk) a **Knižná edícia pre mladých čitateľov YOLI** (www.yoli.sk). Uvedení partneri spoločne darovali ďalším piatim oceneným školským knižniciam **knižničné publikácie** v celkovej hodnote **610 €**. Vyhodnotenie celoslovenského projektu je sprístupnené na webovom sídle odboru SPK (www.spgk.sk), a to v časti *Školské knižnice*, link Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice.

- **Príprava a realizácia dvoch celoslovenských online odborných seminárov zameraných na vedenie povinných odborných evidencií školskej knižnice a na elektronizáciu školských knižníc**

Oba celoslovenské online odborné semináre zorganizovalo metodické centrum pre školské knižnice v dňoch 22. mája 2021 a 27. mája 2021 pre **274 účastníkov**, z ktorých najväčšie zastúpenie mali školskí knihovníci zo základných škôl a stredných škôl. V rámci doobedňajšieho programu odznela obširna prednáška metodičky z metodického centra pre školské knižnice na tému *Povinné odborné evidencie a ďalšie evidencie školskej knižnice*. V rámci poobedňajšieho programu boli prezentované štyri automatizované knižnično-informačné systémy (Tritius, Biblib, KIS MaSK, Profilib), ktoré využívajú školské knižnice.

- **Vyhodnotenie plnenia Uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 620/2014 týkajúceho sa Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 – 2020: vyhodnotenie za rok 2020**

Materiál bol vypracovaný pre potreby ministerstva školstva a obsahoval vyhodnotenie plnenia strategických oblastí vyplývajúcich zo Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 – 2020 pre odbor SPK za rok 2020 za sieť školských knižníc.

- **Vyhodnotenie plnenia Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 – 2020 za sieť školských knižníc**

Materiál bol vypracovaný pre potreby ministerstva kultúry a obsahoval informácie za oblasť školských knižníc do **Komplexnej správy o stave Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 – 2020**.

- **Prednášková činnosť**

V rámci prednáškovej činnosti boli odprezentované metodičkou z metodického centra pre školské knižnice **tri prednášky**. Prvé dve prednášky s rovnakým názvom *Povinné odborné evidencie a ďalšie evidencie školskej knižnice* odzneli na celoslovenských online odborných seminároch zameraných na vedenie povinných odborných evidencií školskej knižnice a na elektronizáciu školskej knižnice. Tretia prednáška bola prezentovaná pod názvom *Analýza stavu školských knižníc za rok 2020 a projekty na podporu čítania* na 15. medzinárodnej konferencii *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* v Univerzitnej knižnici v Bratislave. Jej jadro tvorili informácie

o činnosti školských knižníc a aktivitách metodického centra pre školské knižnice v roku 2020.

- **Publikačná činnosť**

Informácie o činnosti školských knižníc, projektoch na podporu čítania žiakov základných škôl a stredných škôl a aktivitách metodického centra pre školské knižnice boli publikované v domácich a zahraničných elektronických periodikách (napr. *Knižnica, Bulletin SAK, Čtenář*), v elektronickom zborníku (napr. *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl*) a iných elektronických médiách. Celkovo bolo publikovaných **13 článkov**.

- **Propagačná činnosť**

Činnosť školských knižníc, projekty na podporu čítania žiakov základných škôl a stredných škôl a aktivity metodického centra pre školské knižnice boli propagované v **slovenských printových a elektronických médiách** (napr. informačný portál ministerstva školstva, informačný portál *InfoLib*), v **zahraničných printových a elektronických médiách** (napr. informačný portál Národnej knižnice Českej republiky, konkrétne elektronická konferencia *Drтина*) prostredníctvom tlačových správ a rôznych článkov.

- **Edičná činnosť**

Edičná činnosť spočívala v zostavení a vydaní elektronického zborníka z **15. medzinárodnej konferencie Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl** v počte 150 kusov. Koncom septembra a začiatkom októbra 2021 bol zborník distribuovaný štátnym inštitúciám v súlade s platnou legislatívou a všetkým účastníkom medzinárodnej konferencie. Zborník je prístupný vo formáte pdf aj širokej verejnosti na webovom sídle odboru SPK (www.spgk.sk), a to v časti *Školské knižnice*, link Medzinárodná konferencia Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl.

- **Členstvo v pracovnej komisii**

Metodička z metodického centra pre školské knižnice bola členkou a zároveň aj predsedníčkou **odbornej komisie Fondu na podporu umenia pre hodnotenie žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov z FPU** pre Program 5.1.3 Podujatia, vzdelávacie aktivity a odborná činnosť knižníc a Program 5.1.4 Akvizícia knižníc.

ZHRNUTIE

Na základe uvedených skutočností, ako boli **rozdielne platné podmienky pre poskytovanie knižnično-informačných služieb školských knižníc** v rokoch 2020 a 2021, a to na základe **dodržiavania dôležitých protipandemických opatrení** vydaných vo forme uznesení vlády Slovenskej republiky, vyhláškami Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky proti rozšíreniu ochorenia COVID-19 a rozhodnutiami ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, **evidencia zredukovaných štatistických údajov** na základe schváleného inovovaného štatistického výkazu ministerstvom školstva a rovnako aj na základe **analýzy vybraných štatistických ukazovateľov o 1 531 školských knižniciach za rok 2021**, možno stručne konštatovať výrazne **pozitívne zistenia** i pretrvávajúce **negatívne zistenia**.

Za výrazne pozitívne zistenia považujeme:

- **Pretrvávajúci záujem o podporu kreatívneho rovesníckeho čítania, o podporu systematického rozvíjania informačných schopností, zručností, návykov a osobných talentov žiakov a o podporu zvyšovania vzdelanostnej úrovne používateľov** – dokazuje to napríklad zapojenie **1 262** slovenských a českých základných škôl a stredných škôl zo Slovenskej republiky a z Českej republiky s celkovým počtom **141 702** žiakov, pedagogických a nepedagogických zamestnancov, odborných zamestnancov a rodičov žiakov do troch projektov, ktoré organizovalo metodické centrum pre školské knižnice na podporu kreatívneho čítania.
- **Zreteľnú angažovanosť samotných zriaďovateľov školských knižníc a školských knihovníkov na prevádzke a činnosti svojich školských knižníc, ktorí si uvedomovali prínos poskytovania kvalitných knižnično-informačných služieb „živej“ školskej knižnice nielen pre zvyšovanie úrovne vzdelania všetkých členov školskej komunity a kvality ich života, ale aj pre dobro celej spoločnosti** – dokazuje to aktívne využívanie odborného poradenstva a konzultačnej služby metodickým centrom pre školské knižnice pri výkone odborných knižničných činností a pri organizovaní vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí zameraných na jazykovú kultúru a čitateľskú gramotnosť používateľov v celkovom počte **3 412 odborných konzultácií** a rovnako aj **aktívna účasť 274 zriaďovateľov školských knižníc a školských knihovníkov** na dvoch celoslovenských online odborných seminároch zameraných na vedenie povinných odborných evidencií školskej knižnice a na elektronizáciu školskej knižnice, ktoré zorganizovalo metodické centrum pre školské knižnice.
- **Aktívne využívanie rôznych foriem financovania činnosti školských knižníc zriaďovateľmi školských knižníc** – dokazuje to zapojenie sa do výziev na predkladanie projektov financovaných zo štrukturálnych fondov Európskej únie, výziev ministerstva školstva, výziev rôznych občianskych združení a nadácií, poprípade získanie finančných prostriedkov od rodičovských združení.

Za negatívne zistenia a zároveň oblasti vyžadujúce zlepšenie považujeme:

- **Nízku úroveň elektronizácie vnútorných knižničných procesov, kooperácie a výmeny informácií s inými knižnicami a aplikácie informačných a komunikačných technológií** – dokazujú to zistenia, že približne **64 %** školských knižníc nevlastní alebo nepracuje s automatizovaným knižnično-informačným systémom a **94 %** školských knižníc nemá vystavený online katalóg na internete buď z dôvodu, že školská knižnica nevlastní knižnično-informačný systém, alebo v prípade jeho vlastníctva má iný dôvod na jeho nevystavovanie (napr. nespracovanie celého knižničného fondu alebo aj nezakúpenie webového katalógu).
- **Nízku úroveň zabezpečenia odborných knižničných činností školských knižníc** – dokazujú to zistenia z predchádzajúcich štatistických období. Prvým hlavným dôvodom je, že funkciu školského knihovníka vykonávali predovšetkým učitelia slovenského jazyka a literatúry, a to popri vyučovaní ako činnosť súvisiacu s výchovno-vzdelávacou činnosťou učiteľa, alebo vychovávateľa, z ktorých približne **97 %** bolo bez odborného knihovníckeho vzdelania. Druhým hlavným dôvodom je, že

mnohé školy vo svojich rozpočtoch (v takzvanom normatívnom financovaní) nevyčlenili finančné prostriedky na mzdové ohodnotenie školského knihovníka.

Výber dôležitých vykázaných štatistických údajov o činnosti školských knižníc pred pandémiou koronavírusu a po druhom roku pandémie koronavírusu

Pre zaujímavosť uvádzame výber dôležitých vykázaných štatistických údajov 1 540 školskými knižnicami **pred pandémiou koronavírusu** a vykázanými štatistickými údajmi 1 531 školskými knižnicami **po druhom roku pandémie koronavírusu** (tabuľka 13). Na základe súhrnných dát môžeme konštatovať, že protipandemické opatrenia sa výrazne premietli jednak v **obmedzenom prístupe ku klasickému knižničnému fondu**, čo sa následne prejavilo v nízkom počte výpožičiek knižničných dokumentov v školskej knižnici a výpožičiek knižničných dokumentov mimo priestorov školskej knižnice (**-45,13 %**), a takisto v **obmedzenom poskytovaní ostatných knižnično-informačných služieb**, čo sa zase prejavilo najmä v nízkom počte zorganizovaných vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí (**-62,40 %**). V dôsledku pandémie koronavírusu **nemohli byť teda uspokojené všetky informačné potreby, požiadavky a záujmy ich používateľov**.

Na druhej strane sa proces skvalitňovania úrovne zabezpečenia činnosti školských knižníc výrazne prejavil najmä v **doplňovaní kvalitného knižničného fondu**, čoho dôkazom je vysoký ročný prírastok knižničného fondu (**+98,57 %**) vďaka vysoko zvýšeným finančným nákladom na jeho nákup (**+153,87 %**), a v **očistení knižničného fondu** od takzvaných mŕtvych knižničných dokumentov (nevyužívaných alebo veľmi málo využívaných knižničných dokumentov), ktoré najmä nezodpovedali odbornej špecializácii školskej knižnice, boli multiplikátom alebo duplikátom knižničného dokumentu, čo zase dokazujú úbytky knižničných jednotiek (**+153,87 %**).

Tabuľka 13 Výber dôležitých štatistických údajov o činnosti školských knižníc v rokoch 2019 a 2021

Ukazovateľ	2019	2021	Nárast/pokles
Ročný prírastok knižničného fondu	92 960	184 596	+98,57 %
Úbytky knižničných jednotiek	65 748	95 386	+45,08 %
Výpožičky	1 330 539	730 130	-45,13 %
Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia	23 444	8 814	-62,40 %
Finančné náklady na nákup knižničného fondu (€)	336 536	854 380	+153,87 %

OPATRENIA

Návrh opatrení na skvalitnenie úrovne zabezpečenia činnosti školských knižníc:

- každoročne realizovať rozvojový projekt ministerstva školstva *Čítame radi*, ktorého prioritou je podpora a rozvíjanie čitateľskej gramotnosti prostredníctvom doplňovania kvalitného knižničného fondu,
- pripraviť rozvojový projekt napríklad s názvom *Elektronizácia školských knižníc*, ktorý by bol zameraný na skvalitnenie, modernizáciu a ďalší rozvoj školských knižníc v oblasti automatizácie vnútorných knižničných procesov, kooperácie a výmeny

informácií s inými knižnicami, aplikácie informačných a komunikačných technológií s cieľom rozšíriť a skvalitniť dostupný a efektívny prístup k informačným zdrojom a knižnično-informačným službám. Jeho súčasťou by mali byť aj vyčlenené finančné prostriedky napríklad na pokrytie nákladov na obnovu alebo servis automatizovaných knižnično-informačných systémov, nákup nových počítačov, tlačiarňí a čítačiek čiarových kódov,

- vytvoriť **podmienky pre vzdelávanie školských knihovníkov**, aby získali vedomosti a zručnosti potrebné pri výkone odborných knižničných činností,
- vytvoriť **podmienky na finančné odmeňovanie práce školského knihovníka** v rámci normatívneho financovania školy,
- využívať **viacdrojové financovanie činnosti školských knižníc** s cieľom zvýšiť efektívnosť knižničných činností, udržiavať kvalitný knižničný fond, rozvíjať dostatočne dostupný a efektívny prístup k informačným zdrojom a knižnično-informačným službám, rozvíjať čitateľskú gramotnosť a realizovať informačnú výchovu žiakov základných škôl a stredných škôl.

ZÁVER

Vychádzajúc z uvedených skutočností môžeme konštatovať, že školská knižnica je bezpečným a priateľským miestom, kde sa môžu všetci jej používatelia bezstarostne stretávať, rozvíjať svoje kognitívne a sociálne zručnosti, osobné talenty a nachádzať svoje jedinečné záľuby. Takisto školská knižnica pomáha žiakom efektívnejšie sa učiť a učiteľom lepšie učiť. Rovnako napomáha spestriť a oživiť vyučovacie hodiny prostredníctvom aplikovania rôznorodých metód a foriem individuálnej alebo skupinovej práce s klasickými alebo elektronickými informačnými zdrojmi. Zároveň zábavným a inšpiratívnym spôsobom motivuje jej používateľov ku kreatívnemu čítaniu, rozvíja ich svet fantázie a predstavivosti, kultivuje ich jazykový prejav a rozširuje slovnú zásobu.

Pridanou hodnotou školskej knižnice je, že jej používatelia, najmä z radov žiakov, sa môžu aj individuálne obracať na školského knihovníka, keď potrebujú pomoc pri vyhľadávaní informácií a informačných zdrojov pri riešení školských úloh alebo školských projektov, alebo rozvíjaní svojich záľub. Výhodou je, že školský knihovník pri častej interakcii so žiakmi vie, čo ktorý žiak rád číta, o aké témy sa zaujíma a aká je jeho úroveň čítania. Na základe toho môže adresnejšie pracovať s jednotlivými používateľmi a odporučiť im vhodné knihy.

Odbornú pomoc školských knihovníkov taktiež využívajú pedagogickí zamestnanci pri organizovaní doplňujúcich čitateľských aktivít k preberanému učivu alebo v rámci účasti v školských, národných alebo medzinárodných projektoch. Uvedené tvrdenie môžeme ilustrovať napríklad na realizácii česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spája školy* a celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy*, ktoré na jednej strane umožňujú slovenským a českým učiteľom, školským knihovníkom, vychovávateľom a odborným zamestnancom (napr. špeciálnym pedagógom a školským psychológom) zábavnou a hravou formou získať žiakov zo základných škôl a stredných škôl pre čítanie a poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry, regionálnych zvykov či života žiakov v oboch republikách. Na druhej strane zase oba uvedené projekty poskytujú žiakom možnosť výberu

kníh podľa ich čitateľských záujmov, nenútene sa rozprávať o prečítanom a priateľsky odporučiť svojim spolužiakom i rovesníkom z pridelených partnerských škôl tie najzaujímavejšie tituly. Je dôležité poznamenať, že na poznávanie literatúry využívajú školskí koordinátori projektov nielen klasické papierové knihy, ale čoraz viac aj ich filmové spracovanie či dokonca ich zvukové nahrávky vo forme rozhlasových hier alebo audiokníh.

Dobrou správou je, že sa školským knižniciam darí zapájať do inšpiratívnych čitateľských aktivít poväčšine všetkých žiakov školy, teda aj žiakov zo sociálne alebo jazykovo znevýhodneného prostredia či žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sa buď stretávajú s malou podporou čítania v rodine, alebo v ich domácom prostredí dokonca absentujú knihy. Zároveň učia žiakov, že ich vzdelávanie bude pokračovať aj po skončení školskej dochádzky. Akcentujú, že vzdelávanie je celoživotný proces, ktorý bude mať vplyv aj na kvalitu ich života.

Záverom sa nádejame, že k plneniu poslania školských knižníc, akým je predovšetkým informačné a dokumentačné zabezpečenie výchovy a vzdelávania a výchovných a vzdelávacích potrieb, podpora a rozvoj čitateľskej gramotnosti a informačnej výchovy, bude naďalej prispievať aj aktívne využívanie rôznych foriem financovania činnosti školských knižníc zriaďovateľmi školských knižníc napríklad aj zapojením sa do výziev financovaných zo štrukturálnych fondov Európskej únie, výziev ministerstva školstva, výziev rôznych občianskych združení a nadácií, poprípade získavaním finančných prostriedkov od rodičovských združení, výsledkom čoho bude dopĺňovanie kvalitného knižničného fondu, umožnenie efektívneho prístupu ku klasickým a elektronickým informačným zdrojom a poskytovanie kvalitných knižnično-informačných služieb.

LITERATÚRA

[CENIGOVÁ, Rozália]: Celoslovenské online semináre zamerané na prácu v školskej knižnici. In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2021-04-05]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/celoslovenske-online-seminare-zamerane-na-pracu-v-skolskej-kniznici/>.

CENIGOVÁ, Rozália: Celoslovenské odborné online semináre zamerané na prácu v školskej knižnici. In: *Knižnica*, roč. 22, č. 3 (2021), s. 47 – 51. ISSN 1336-0965 [online]. [cit. 2021-04-10]. Dostupné na: https://snk.sk/images/Edicna_cinnost/Casopis_Kniznica/2021/2021_10_04_Kniznica_03_2021_komplet.pdf.

CENIGOVÁ, Rozália: Česko-slovenský projekt Záložka do knihy spája školy / Záložka do knihy spojuje školy. In: *Čtenář*, roč. 73, č. 6 (2021), s. 212 – 213. ISSN 0011-2321.

CENIGOVÁ, Rozália: Čitateľské aktivity školských knižníc v roku 2020. In: *Knižnica*, roč. 22, č. 2 (2021), s. 61 – 72. ISSN 1336-0965 [online]. [cit. 2021-07-07]. Dostupné na: https://www.snk.sk/images/Edicna_cinnost/Casopis_Kniznica/2021/2021_07_06_Kniznica_02_2021_komplet.pdf.

[CENIGOVÁ, Rozália]: Kreatívne čitateľské projekty s podporou záložky do knihy. In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2021-03-

09]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/kreativne-citateľske-projekty-s-podporou-zalozky-do-knihy/>.

CENIGOVÁ, Rozália: Online celoslovenský seminár organizovaný pre školské knižnice / Online nationwide seminar organized for School Libraries. In: *Bulletin SAK*, roč. 28, č. 4 (2020), s. 39 – 40. ISSN 1335-7905 [online]. [cit. 2021-13-04]. Dostupné na: http://sakba.sk/wp-content/uploads/2021/02/SAK_2020_4.pdf.

[CENIGOVÁ, Rozália]: Oslavy Medzinárodného dňa školských knižníc budú 25. októbra 2021 v slovenských školách. In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2021-10-22]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/oslavy-medzinarodneho-dna-skolskych-kniznic-budu-25-oktobra-2021-v-slovenskych-skolach/>.

[CENIGOVÁ, Rozália]: 15. jubilejná medzinárodná konferencia Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl. In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2021-10-09]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/15-jubilejna-medzinarodna-konferencia-skolske-kniznice-ako-informacne-a-kulturne-centra-skol/>.

[CENIGOVÁ, Rozália]: Poznáme už víťazov 17. ročníka celoslovenského projektu „Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2021-10-12]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/poznáme-vitazov-17-rocnika-celoslovenskeho-projektu-najzaujimavejsie-podujatie-skolskej-kniznice/>.

CENIGOVÁ, Rozália: *Príručka pre školského knihovníka*. 2. doplnené a prepracované vydanie. Bratislava: Slovenská pedagogická knižnica, 2018. 229 s. ISBN 978-80-972668-3-7. Dostupné na: <http://www.spgk.sk/?prirucka-pre-skolskeho-knihovnika>

[CENIGOVÁ, Rozália]: Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl. In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2021-25-08]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/28003-sk/skolske-kniznice-ako-informacne-a-kulturne-centra-skol/>.

CENIGOVÁ, Rozália: 14. medzinárodná konferencia „Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl“ / 14th International Conference „School Libraries as an Information and Cultural centres of Schools“. In: *Bulletin SAK*, roč. 28, č. 4 (2020), s. 19 – 22. ISSN 1335-7905 [online]. [cit. 2021-13-04]. Dostupné na: http://sakba.sk/wp-content/uploads/2021/02/SAK_2020_4.pdf.

[CENIGOVÁ, Rozália]: Vyhlásenie 17. ročníka celoslovenského projektu „Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2021-20-09]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/vyhlasenie-17-rocnika-celoslovenskeho-projektu-najzaujimavejsie-podujatie-skolskej-kniznice/>.

[CENIGOVÁ, Rozália]: Záložku do knihy si chce znovu darovať takmer 120-tisíc slovenských a českých rovesníkov. In: *Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky* [online]. [cit. 2021-10-20]. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/zalozku-do-knihy-si-chce-znovu-darovat-takmer-120-tisic-slovenskych-a-ceskych-rovesnikov/>.

<http://www.kjm.cz>

<https://www.minedu.sk>

[https://www.minedu.sk/podpora-citateľskej-gramotnosti-rozvojovy-projekt-citame-radi-/](https://www.minedu.sk/podpora-citateľskej-gramotnosti-rozvojovy-projekt-citame-radi/)

<http://www.sevt.sk/firstnews>

<http://www.slovtatran.sk>

<http://www.spgk.sk>

<http://www.spgk.sk/?priklady-akcii-informacnej-vychovy>

<http://www.spgk.sk/?priklady-dobrej-praxe-zo-skolskych-kniznic>

<http://www.stonozka.sk>

<http://www.yoli.sk>

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Rozália Cenigová
Oddelenie Slovenskej pedagogickej knižnice
Odbor podpory neformálneho vzdelávania
Národný inštitút vzdelávania a mládeže
Pracovisko Hálova 6
851 01 Bratislava
Slovenská republika
e-mail: rozalia.cenigova@mpc-edu.sk

II. Projekty na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti

PODPORA ČTENÁŘSTVÍ V RODINĚ Z POHLEDU PRŮZKUMŮ ČTENÁŘSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Vít Richter

Národní knihovna ČR od roku 2013 uskutečňuje pravidelné, celostátní, reprezentativní výzkumy čtenářství dětí a mládeže ve věku 6 až 19 let¹. Poslední průzkum realizovaný v roce 2021 byl příležitostí nejen sledovat základní vývojové trendy dětského čtenářství, ale více se zaměřit na složité období pandemie COVID 19. Vlastní výzkum provedla agentura Nielsen Admosphere s využitím metody CAWI². Celkový počet 1 523 respondentů byl rozdělen do tří skupin: mladší děti (6 – 8 let) 517 respondentů, starší děti (9 – 14 let) 860 respondentů a mládež (15 – 19 let) 663 respondentů. Kvantitativní průzkum byl provázán s průzkumem kvalitativním. Bližší informace o průzkumu jsou dostupné z webové stránky Knihovnického institutu Národní knihovny ČR³, který pro rok 2022 připravuje vydání komplexních výsledků z průzkumu v samostatné monografii.

Dětské čtenářství v celostátních průzkumech zkoumáme na půdorysu pomyslného trojúhelníku, který vnímáme jako prostor, ve kterém jsou koncentrovány hlavní aktivity na podporu a rozvoj čtenářské gramotnosti a čtenářství. Tento prostor je symbolizován třemi vrcholy: rodina – škola – knihovna. V následujícím příspěvku se soustředíme na prezentaci a komentování dat z průzkumu, která se týkají podpory čtenářství v rodině. V příspěvku komentujeme pouze výběr některých údajů.

ČTENÁŘSTVÍ RODIČŮ – PŘÍKLADY TÁHNOU

Čtenářství rodičů a vztah rodičů ke knihám má silný vliv na to, zda se snaží ve svých dětech pěstovat lásku ke knihám. U mladších školních dětí jde rodičům zejména o to, aby se dítě naučilo dobře číst a k dennímu čtení děti „nutí“ i rodiče, kteří sami nijak silný vztah ke knihám nemají. Zejména u starších dětí je však vliv rodiny na rozvoj jejich čtenářství patrný. „*Rodiče mě prostě vedli k tomu, abych měla ráda knížky. Už odmalička mi četli. A zásobovali mě knihami.*“ (dívka, 11 let, prima 8letého gymnázia, Sedlčany). „*Mamka mě vodí do knihovny nebo jde sama a přinese tři knihy, ať si z nich vyberu, co se mi líbí.*“ (chlapec, 10 let, 4. třída, Rožnov). Ne vždy jsou rodiče v podpoře čtenářství hned úspěšní, ale pozitivní příklad z rodiny si s sebou děti odnášejí a snáze si najdou cestu ke knihám v pozdějším věku. „*Rodiče i brácha čtou hodně, to já tolik nečtu. Možná mě to někdy začne bavit víc.*“ (chlapec, 12 let, 6. třída, Praha).

V rámci rozhovorů řada rodičů dětí ve věku 6 – 8 let tvrdila, že na volnočasové čtení nemají čas, zatěžuje je zejména práce a každodenní péče o rodinu a domácnost. „*Od té doby, co se*

¹ FRIEDLANDEROVÁ, Hana et al. *České děti a mládež jako čtenáři 2017*. První vydání. Brno: Host, 2018. 150 stran. ISBN 978-80-7577-804-8.

PRÁZOVÁ, Irena et al. *České děti jako čtenáři*. První vydání. Brno: Host, 2014. 135 stran. ISBN 978-80-7491-492-8.

² CAWI (Computer Assisted Web Interviewing) je online metoda sběru dotazníkových dat. Používá se pro kvantitativní, ale čím dál tím častěji také kvalitativní výzkum. Dotazníky jsou distribuovány pomocí webových odkazů, které dotazníky zpřístupní. Odpovědi se zaznamenávají v elektronické podobě, což umožňuje jejich rychlé a efektivní zpracování.

³ Výsledky průzkumu „České děti jako čtenáři v době pandemie 2021“, dostupné z: https://ipk.nkp.cz/odborne-cinnosti/ctenarstvi-1/12_Cten.htm#pruzkumy

narodily děti, to je bída. Těším se, až odrostou a budu si moct zase něco přečíst. Občas si v rychlosti přečtu jednu kapitolu z knížky.“ (matka 8leté dívky z 3. třídy, Praha). Jak ukazují výsledky z kvantitativní části výzkumu, za „nečtenáře“ se však považuje pouze 8 % matek. Otců „nečtenářů“ byla v rámci výzkumu označena zhruba třetina. Je však třeba si uvědomit, že matky častěji vyplňovaly s dětmi dotazník a tím pádem také častěji vypovídaly za své partnery – otce dětí.

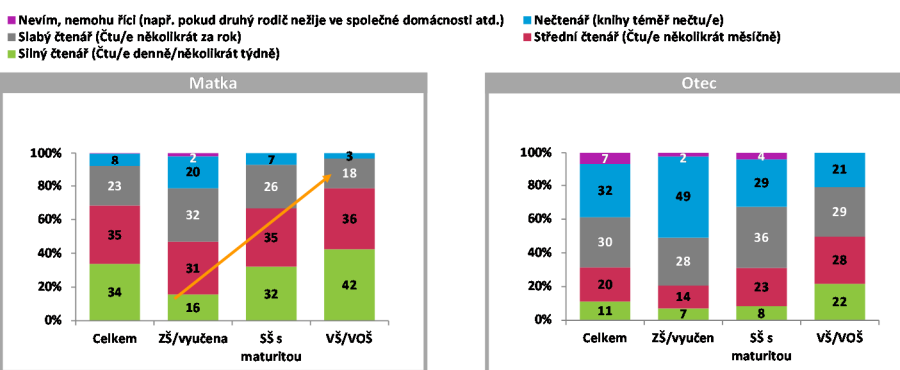
Výsledky výzkumu však potvrzují, že matky dětí ve věku 6 – 8 let jsou silnějšími čtenářkami než jejich otcové. Čtení knih úzce souvisí se vzděláním rodičů, s rostoucím vzděláním roste také jejich čtenářství. **Naprostá většina vysokoškolsky vzdělaných matek čte knihy alespoň několikrát za rok.** Pouze pětina otců s vysokoškolským vzděláním nečte, vedle toho ale přibližně polovina otců se základním vzděláním patří mezi nečtenáře.

- **Někteří rodiče čtou „z nutnosti“ odbornou literaturu** – ať už kvůli dálkovému studiu, nebo jako součást zaměstnání – a na jinou četbu se jim nedostává sil. Literaturu, kterou si sami vyberou, čtou většinou jen na dovolené. „Jako malá jsem byla vášnivá čtenářka, teď už na to nemám čas. Jsem začínající učitelka a čtu metodickou přípravu.“ (matka 8letého chlapce z 2. třídy, Praha). „Čtu přes léto na dovolené, jinak na to není čas.“ (matka 8letého chlapce z 3. třídy, Liberec)
- **Jsou ale i takoví rodiče, kteří nečtou vůbec** (výrazně častěji otcové, kteří čtou jen časopisy nebo zprávy na internetu). „Do 20 let jsem četl, pak to upadávalo. Teď čtu jen zprávy na internetu.“ (otec 8letého chlapce z 2. třídy, Vizovice)
- **Najdou se však i (spíše) výjimky, které se čtení věnují často.** „Čtu hodně a v několika jazycích, máme doma narvanou knihovnu.“ (matka 7letého chlapce z 2. třídy, Hradec Králové)

Jak byste se ohodnotil/a sebe a druhého rodiče dotazovaného dítěte jako čtenáře?

Základ: Celý vzorek, N=517

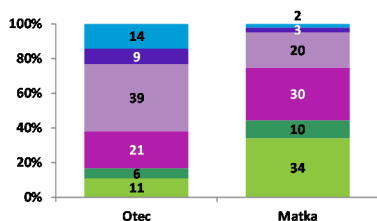
Stejně jako u čtení knih obecně i u návštěvy knihovny jsou aktivnější matky 6 – 8letých dětí než jejich otcové. Matky nejenom, že v uplynulém roce tj. během pandemie knihovnu navštívily častěji, ale i celkový podíl těch, které někdy ve svém životě využívaly služeb knihovny, je větší než u otců mladších dětí.

Chodíte někdy Vy sám (sama) a druhý rodič do veřejné knihovny?

Základ: Celý vzorek, N=517

- Nevím, neumím odpovědět za partnera
- Nikdy v životě jsem ještě ve veřejné knihovně nebyl/a
- Nikdy jsem (pravidelně) do knihovny nechodil/a
- Již nějakou dobu před pandemií jsem nechodil/a, ale kdysi jsem chodil/a
- Chodil/a jsem před pandemií, ale v uplynulém roce jsem služeb knihovny nevyužil/a
- Ano, využil/a jsem služeb knihovny v uplynulém roce alespoň jednou

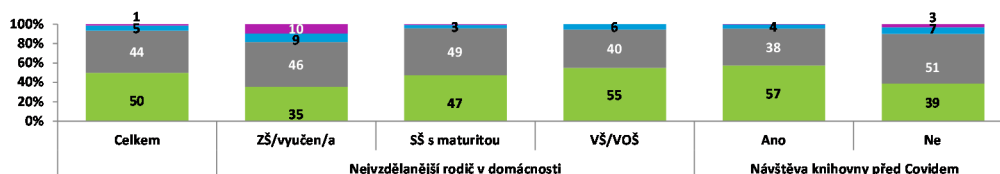

Vzdělání rodičů hraje také významnou roli při předávání čtenářských návyků a seznamování dětí s knihou, častěji také dávají dětem knihu jako dárek. Vysokoškolsky vzdělaní rodiče začínají dětem číst dříve než rodiče s nižším vzděláním, stejně jako rodiče, kteří navštěvují pravidelně knihovnu, dbají na to, aby začali s předčítáním dětem co nejdříve, a také častěji s sebou berou děti do knihovny a seznamují je s čtenářským prostředím.

Od kdy jste četl/a svému dítěti/prohlížel/a si s ním knihy Vy sám/sama nebo druhý rodič?

Základ: Celý vzorek, N=517

- od doby krátce po jeho narození
- od 2-3 let
- od 4 let a později
- nikdy jsem dítěti nečetl/a

JAKÉ MAJÍ RODIČE NÁZORY NA ČTENÍ

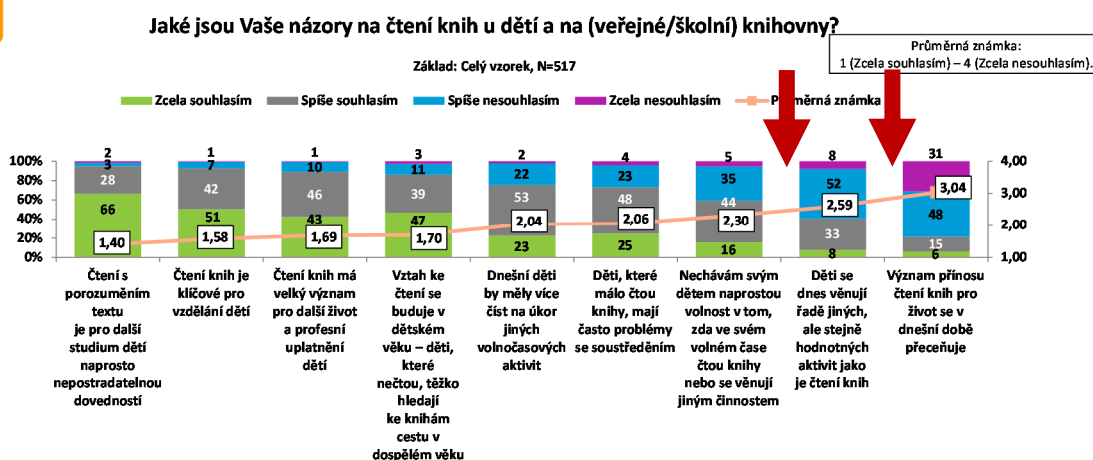
Nejmladší děti z kategorie 6 – 8 let byly dotazovány za přítomnosti svých rodičů, což umožnilo směřovat některé dotazy také na rodiče. Většina rodičů dětí ve věku 6 až 8 let se shoduje v tom, že čtení je důležité. Rodiče vnímají četbu knih jako přínosnou pro děti v následujících oblastech:

- **primární, praktická role** – být schopen číst text (dáno věkem dětí, jde tu o to, aby dítě umělo číst),
- **je klíčové pro vzdělávání dětí** (93 % rodičů určitě ano/spíše ano), 94 % rodičů souhlasí s tím, že čtení s porozuměním textu je pro další studium dětí naprosto nepostradatelnou dovedností,
- **rozvíjí fantazii** – zmiňováno nejčastěji,
- **rozvíjí dítě po jazykové stránce** – rozšiřuje slovní zásobu, vštěpuje správnou gramatiku a syntax,

- **přináší informační obohacení** – rozšiřuje obzory, vědomosti, v rámci rozhovorů zaznělo i to, že pokud člověk/dítě přečte text, zapamatuje si informace v psané formě lépe, než pokud je jen slyší,
- je to **zábava či relaxace**,
- celkově **formuje osobnost** – jak pěstováním návyku, sebevzděláváním se, tak i vcit'ováním se do postav, prožíváním příběhů.

Méně rodičů než v 2017 se domnívá, že:

- děti se dnes věnují radě jiných, **stejně hodnotných aktivit, jako je čtení**,
- význam čtení pro život se v dnešní době přeceňuje.

JAK HODNOTÍ RODIČE VOLNOČASOVÉ AKTIVITY DĚTÍ VE VĚKU 6 AŽ 8 LET

Srovnání 2017 – 2021

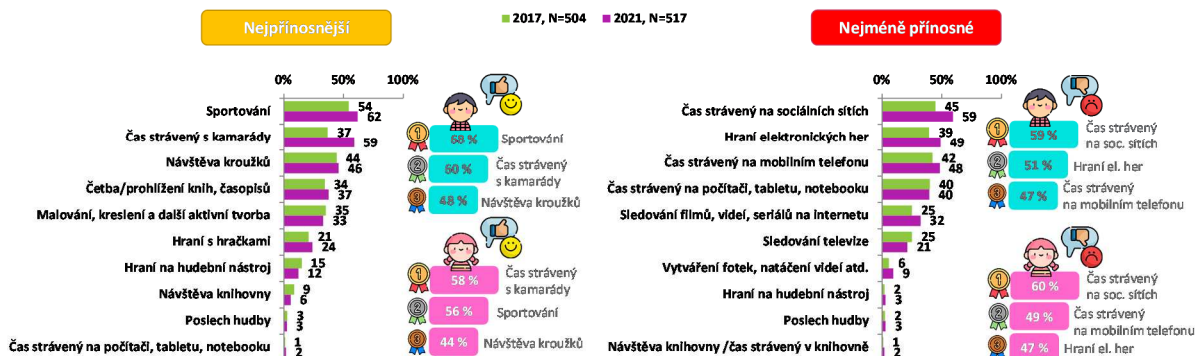
Přínosné volnočasové aktivity – růst počtu rodičů, kteří považují dané aktivity za přínosné

- Čas strávený s kamarády – růst o 22 %
- Sportování – růst o 7 %

Nejméně přínosné volnočasové aktivity – růst počtu rodičů, kteří považují dané aktivity za nejméně přínosné

- Čas strávený na sociálních sítích – největší nárůst o 15 %
- Hraní elektronických her – růst o 10 %
- Sledování filmů, seriálů a videí – růst o 7 %
- Čas na mobilním telefonu – růst o 6 %
- Čas na počítači, tabletu, notebooku – stejná hodnota

Základ: Celý vzorek, N=různé

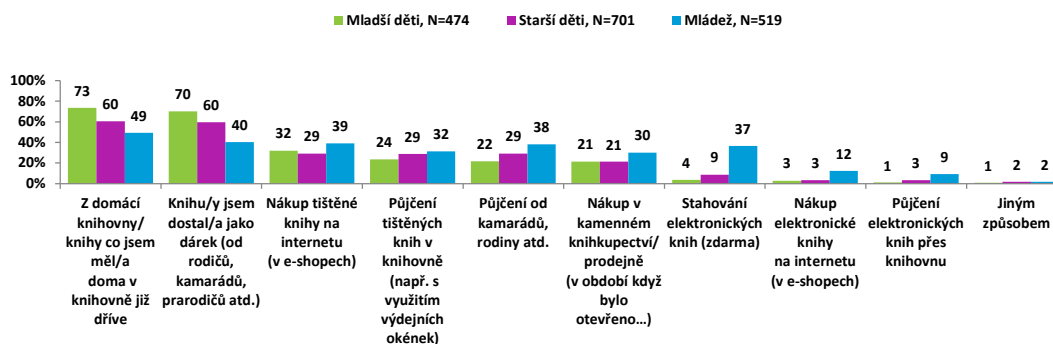

DOMÁCÍ KNIHOVNY, NÁKUP KNIH, KNIHA JAKO DÁREK

Významná část nejmladších i starších dětí a mládeže čerpala v období pandemie knihy ke čtení z domácích zásob – domácí knihovny a také získávala knihy jako dárek. U obou těchto způsobu je však patrný klesající trend s rostoucím věkem dětí. Výsledky výzkumu ukazují, že naopak s rostoucím věkem děti častěji získávají knihy zapůjčením od kamarádů a roste i podíl těch, kteří knihu získaly zapůjčením v knihovně. Významným zdrojem knih v době pandemie byl také nákup tištěných knih na internetu. Mládež ve srovnání s mladší i starší generací dětí získávala knihy na internetu výrazně častěji, zejména stahováním elektronických knih (zdarma). Méně často (pochopitelně) využívaly děti nákup knih v kamenném knihkupectví, často i s cílem podpořit autora. „Knihy kupujeme, abychom podpořili autora, nebo se nám tak líbí, že je prostě chceme mít doma.“ (matka 6leté dívky z 1. třídy, Mikulov)

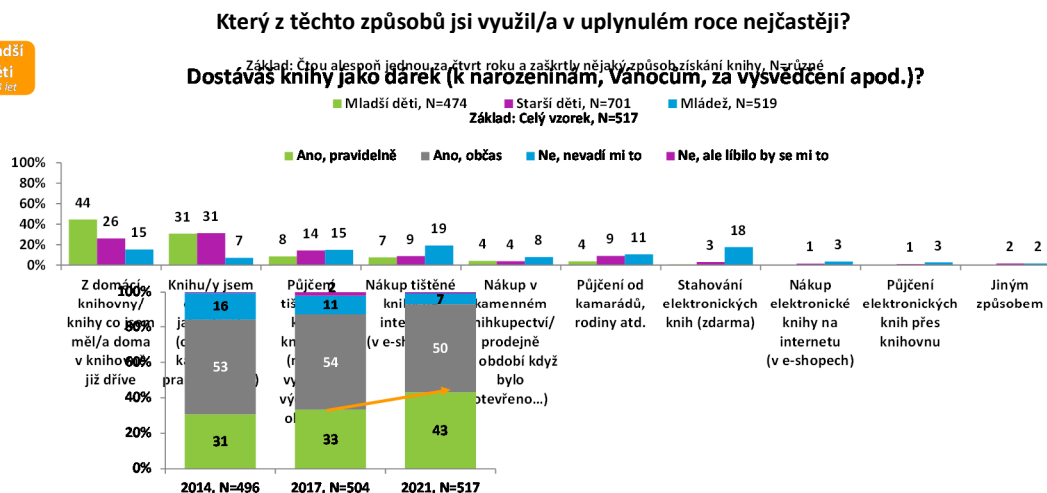
Kde jsi získával/a v uplynulém období koronavirové pandemie (posledních 12 měsíců) knihy ke čtení?

Základ: Čtou knihy alespoň jednou za čtvrt roku, N=různé

Nejčastějším zdrojem knih v období pandemie byla u nejmladších školních dětí **domácí knihovna**, na druhém místě **knihy, které děti získaly jako dárek**. Starší školní děti nejčastěji získaly knihy ke čtení formou dárku, domácí knihovna byla až na druhém místě. **Mládež nejčastěji získávala knihy na internetu**, zakoupením tištěných knih nebo stahováním elektronických knih zdarma. Celkově však mládež využívala větší škálu zdrojů knih z domácí knihovny.

Podíl mladších školních dětí, které dostávají pravidelně knihu jako dárek, se meziročně zvýšil z 33 % na 43 %.

HODNOCENÍ KNIHOVEN ZE STRANY RODIČŮ DĚTÍ VE VĚKU 6 AŽ 8 LET

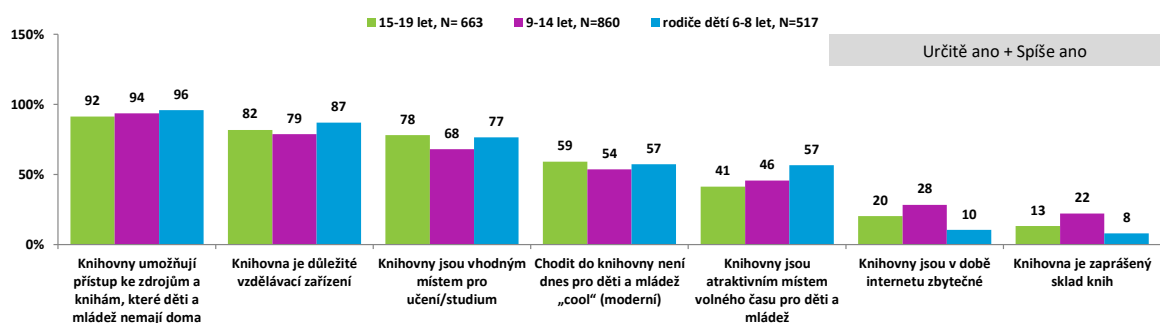
Nejčastějším iniciátorem využívání veřejných knihoven dětmi jsou rodiče a škola. Většina rodičů deklaruje velmi pozitivní vztah ke knihovnám a oceňují jejich význam jak v oblasti podpory čtenářství, tak i vzdělávání. To potvrdily i výstupy individuálních rozhovorů, kde se všichni rodiče shodli na tom, že veřejné knihovny jsou důležité, přínosné, pro některé i nezastupitelné a sdružují v sobě složku vzdělávací, zábavnou, kulturní a společenskou. Knihovny podle rodičů zpřístupňují knihy každému. Za malý poplatek si člověk může vypůjčit téměř jakoukoliv knihu. „*Lidi můžou číst velké množství knih, i když nemají moc peněz, ušetří. Navíc, kdybych si všechny ty knihy měla kupovat, tak nevím, kam bych je dávala, doma nemáme moc místa.*“ (matka 8letého chlapce z 2. třídy, Mělník). „*Sežene se tam téměř vše, i to, co není v knihkupectví. A když nějakou knihu u nás nemají, tak si ji můžete objednat.*“ (matka 8letého chlapce z 3. třídy, Liberec). Někteří rodiče v rámci rozhovorů ocenili i hustou síť knihoven v ČR. Další oceňovanou aktivitou knihoven ze strany rodičů je pořádání kulturně-společenských akcí: nejčastěji bylo zmíněno **čtení pro děti**, méně často již **společná tvorba** a **workshopy, umělecká představení**, přednášky nebo podporování menšin skrze pořádané akce.

„*Ve středu mají před knihovnou tzv. žlutý ostrůvek, ve znaku mají čmeláka Čtendu, někdo tam vždy předčítá, chodí tam hodně předškoláci nebo prvňáci. Příští týden tam chceme jít.*“ (matka 8letého chlapce z 2. třídy, Mělník). Rodiče oceňují knihovny i jako místo pro setkávání (na akcích nebo i například v kavárnách), pro odpočinek (příjemné prostředí, možnost číst si na místě, herny pro děti) nebo studium (studovny). Další výhodou je také to, že **nabízejí technické vybavení** – PC s internetem, kopírovací služby atd., v jednom případě byl zmíněn i 3D tisk nebo šicí stroje (Mikulov).

Pozitivní vztah ke knihovnám u rodičů není v řadě oblastí výrazně ovlivněn vzděláním rodičů. Například s tím, že knihovny hrají nepostradatelnou roli v rozvoji dětského čtenářství, souhlasí ve stejné míře (na úrovni 84 – 85 %) rodiče s různou úrovní nejvyššího dosaženého vzdělání. Rozdíly z hlediska vzdělání lze nalézt zejména v roli, kterou různě vzdělaní rodiče přisuzují knihovnám v oblasti vzdělávání (rodiny s rodičem s VŠ vzděláním přisuzují v této oblasti knihovnám větší důležitost než rodiny, kde jsou rodiče s nižším vzděláním) a také v již výše zmíněných výrocích o knihovnách jako zaprášeném skladu knih a jejich nepotřebnosti v době internetu. Výrazné rozdíly v hodnocení významu knihoven jsou (celkem nepřekvapivě) mezi rodiči čtenáři a nečtenáři.

V každém řádku vyber, jak moc souhlasíš, či nesouhlasíš s daným tvrzením/větou:

Základ: Celý vzorek

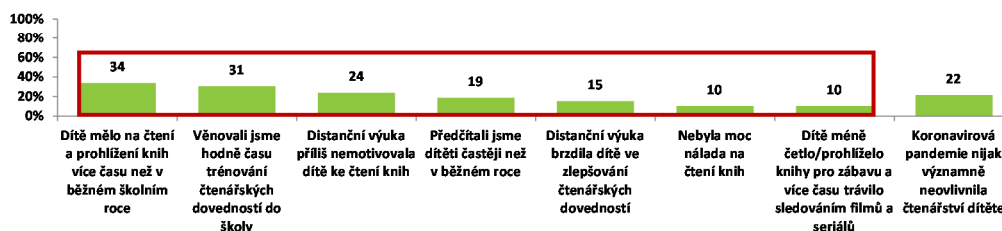
VLIV PANDEMIE NA ČTENÁŘSTVÍ VE VĚKU 6 AŽ 8 LET

Koronavirová pandemie ovlivnila nějakým způsobem čtenářství 78 % mladších školních dětí. Zhruba třetina rodičů se domnívá, že děti v tomto školním roce měly více času na čtení a prohlížení knih. Téměř třetina rodičů odpověděla, že věnovali s dítětem hodně času trénování čtenářských dovedností do školy. **Čím častěji rodiče čtou, tím více jsou toho názoru, že v posledním roce pandemie měly děti více času na čtení knih.** Děti, které v období pandemie četly častěji, měly na čtení více času než v běžném školním roce a více času věnovaly trénování čtenářských dovedností do školy. **Téměř čtvrtina rodičů zastává názor, že distanční výuka příliš nemotivovala děti ke čtení knih** a 15 % rodičů si myslí, že distanční výuka brzdila dítě ve zlepšování čtenářských dovedností.

Ovlivnila koronavirová pandemie v tomto školním roce čtení knih u Vašeho dítěte (včetně těch, co čtete společně s dítětem)?

Základ: Celý vzorek, N=517

Koronavirová pandemie významně neovlivnila čtenářství starších dětí a mladé generace. Necelá pětina dětí a mládeže v rámci výzkumu uvedla, že četla knihy častěji než před pandemií, nejčastěji protože na čtení knih měly více času než při běžné školní výuce a mimoškolních aktivitách. Pozitivním zjištěním je, že část aktivnějších čtenářů uvedla, že je čtení knih začalo více bavit. Zejména určitá část mladé generace, u které pandemie podpořila čtení knih, uvedla jako důvod to, že je četba knih uklidňuje a že si čtením knih odpočinou lépe než sledováním filmů, seriálů, ať již na zařízeních, nebo v televizi.

VLIV PANDEMIE NA VOLNOČASOVÉ AKTIVITY A ČTENÁŘSTVÍ

Koronavirová pandemie se promítla do zvýšené mediální konzumace dětí i mládeže. Mezi mediální aktivity, kterým se děti věnovaly výrazně častěji než v době předpandemické patří zejména:

Aktivity, kterým se děti a mládež věnovaly více než před pandemií

- Hraní elektronických her na zařízeních
- Sledování filmů, videí a seriálů na zařízeních
- Využívání sociálních sítí (starší děti a mládež)
- Hraní společenských her (mladší školní děti)

Aktivity, kterým se děti a mládež věnovaly méně než před pandemií

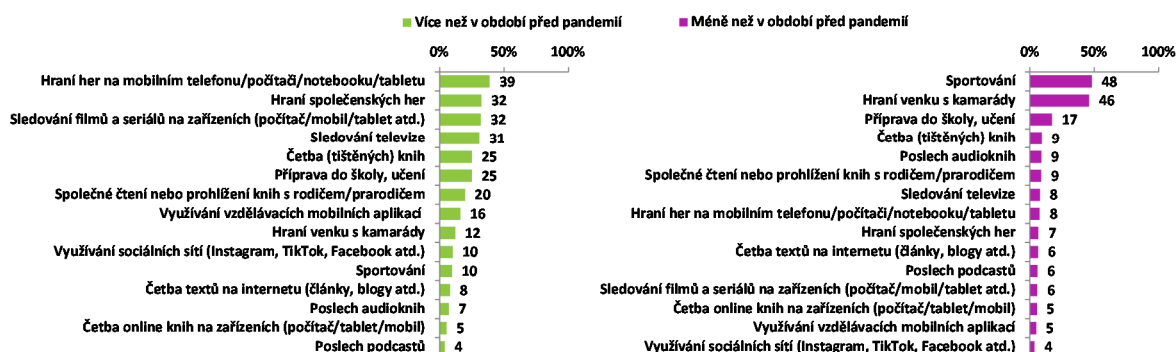
- Sportování (mladší a starší školní děti)
- Čas strávený venku s kamarády
- Příprava do školy (mládež)

Nejmladší školní děti se v době pandemie **častěji věnovaly aktivitám na digitálních zařízeních** zejména **hraní elektronických her nebo sledování filmů a seriálů** a sledování televize. Větší prostor však díky pandemii dostaly i **některé offline společné rodinné aktivity**, jako například **hraní společenských her**, ale i četba knih, čtení s rodiči a příprava do školy. Jedná se především o aktivity, které se odehrávají doma. Naopak méně času než před pandemií děti v posledním roce věnovaly sportování a hraní venku s kamarády.

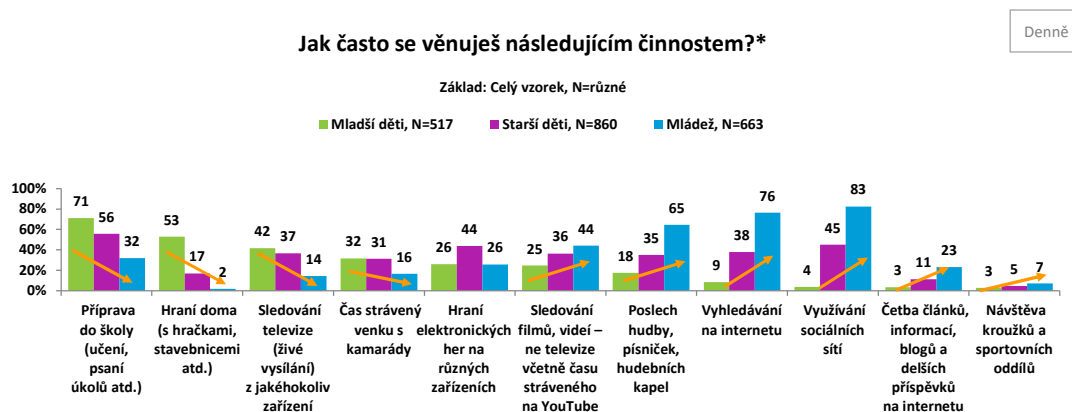
Jak se změnilo chování Vašeho dítěte v tomto roce (v období koronavirové pandemie, distanční výuky atd.)?

Základ: Celý vzorek, N=517

VOLNÝ ČAS DĚTÍ – HLAVNÍ TRENDY

- S rostoucím věkem dětí
  - klesá denní frekvence přípravy do školy, hraní doma, sledování televize a čas strávený venku s kamarády,
  - roste denní frekvence sledování filmů, videí (ne televize), poslechu hudby, vyhledávání na internetu, využívání soc. sítí, četby článků, blogů atp. na internetu.
- Starší děti věnují denně více času na hraní elektronických her než mladší děti a mládež.

VYUŽÍVÁNÍ DIGITÁLNÍCH MÉDIÍ – NASTAVENÍ OMEZENÍ A KONTROLA ZE STRANY RODIČŮ

Vybavenost u většiny digitálních zařízení i jejich užívání roste významně s věkem dětí, nejvíce digitálních zařízení vlastní a využívá mládež. Přesto se dá říci, že již děti ve věku 6 – 8 let mají velice široký přístup k digitálním zařízením a také je poměrně často využívají.

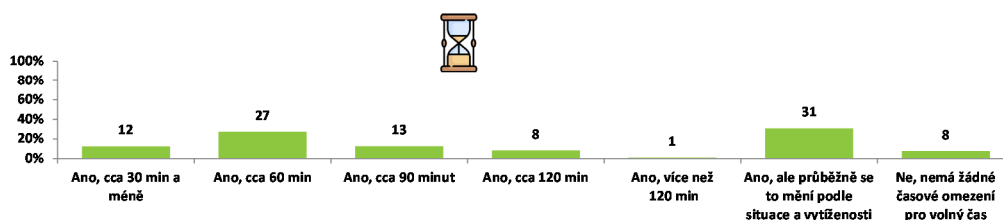
Smartphone vlastní celkem 42 % dětí ve věku 6 – 8 let /1. – 3. třída/, 79 % dětí 9 – 14 let a 95 % mladých 15 – 19 let. Kromě toho k běžnému vybavení dnešních domácností patří také televize, rozhlas, počítač, tablet a další zařízení včetně připojení k internetu.

- Téměř každý rodič mladších dětí (9 z 10) svým dětem omezuje čas pro zábavu na elektronických zařízeních. Rodiče nejčastěji volí omezení na jednu hodinu denně.
- Významná část těchto rodičů (téměř třetina) mění nastavení časového limitu průběžně podle situace a vytíženosti.
- U dětí, kterým rodiče více omezují čas strávený na elektronických zařízeních, roste frekvence čtení.
- Kontrola dodržování pravidel většinou probíhá za přímé účasti dospělého či sourozence.

Má vaše dítě omezený čas pro zábavu na elektronických zařízeních (hraní PC her, čas trávený na tabletu, mobilu atd.)?

Základ: Vlastní nebo využívají elektronická zařízení, N=512

U starších dětí a mládeže kontrola ze strany rodičů klesá s rostoucím věkem dětí. Většina starších dětí v rámci rozhovorů uvedla, že je rodiče v čase stráveném před obrazovkou/displejem příliš nelimitují. Část dětí si nejdříve musí splnit povinnosti a jít ven. **Spíše výjimečně jsou nastavena přísnější pravidla** (konkrétní časové omezení). **Nejčastějším modelem** je však to, že sice **nejsou dána žádná pravidla**, dítě má k technologiím plný přístup, ale **rodiče se ozvou**, pokud jim připadá, že **dítě tímto způsobem už tráví příliš mnoho času**.

PODPORA ČTENÁŘSTVÍ V RODINĚ

- Rodiče mají podstatný vliv na **organizaci volného času svých dětí**. V posledních desetiletích je patrný trend v některých rodinách více dětský volný čas organizovat, například navštěvováním různých kroužků, rozšiřování sportovních aktivit, výuka jazyků, návštěva knihoven apod.
- **Vliv rodičů** na volný čas dětí a mladých lidí **se proměňuje** s rostoucím věkem dítěte. Zatímco v prvních letech školní docházky je tento vliv ještě dost silný, s rostoucím věkem dítěte postupně slábne.
- Na strukturu volného času dnešních dětí mají stále **silnější vliv různé digitální mediální aktivity** – sledování televize, videa, hraní počítačových her, využívání internetu a zapojení do sociálních sítí. Zde mohou rodiče působit jako **regulátoři obsahu a času**, které dítě stráví v digitálním prostředí.
- Čtenba knihy vždy vyžaduje určité soustředění a klidné prostředí. Rodiče v tomto případě mohou pro dítě vytvářet určitý **klidový prostor**, např. určitou část dne či volného času dítěte vyhradit pro četbu.
- Důležitým aspektem podpory čtenářství ze strany rodiny je **samotný příklad rodičů jako čtenářů**.
- Aktivní podpora dětského čtenářství ze strany rodičů by měla začít již v raném věku, především **předčítáním, společným čtením a vzájemným povídáním či diskuzí o obsahu přečtených knih**. S tím také bezprostředně souvisí i **domácí čtení nahlas**.
- **Doporučení rodičů při výběru knih** má zásadní význam zejména pro mladší děti. Důležité je, aby rodiče při doporučování dokázali nalézt určitý odstup, protože starší tituly, které sami četli ve svém dětství, nemusí být pro současné děti již zajímavé a jazykově přístupné.

- Důležitým aspektem podpory čtenářství ze strany rodičů je vytváření **vlastní domácí knihovny**, která by měla uspokojit prvotní čtenářské zájmy dítěte a postupně se proměnit ve **vlastní dětskou knihovničku**. Z tohoto hlediska je velmi důležité **darování knih** v mladším i starším věku dítěte u příležitosti různých svátků a výročí. Při vytvoření domácí knihovničky dítěte je také pro dítě inspirující **společný nákup knih**, kdy si samo dítě může vybrat knihy, které ho zajímají.
- Dalším prvkem podpory čtenářství ze strany rodičů by měla být společná **návštěva veřejné knihovny**, která by se měla stát samozřejmou součástí volnočasových aktivit dítěte. Pro mladší děti je důležité, aby si rodiče našli svůj čas k **doprovodu dítěte do knihovny** a později stačí už pouze podpora k využívání služeb a dalších aktivit knihovny.

ADRESA A E-MAIL

PhDr. Vít Richter
Národní knihovna České republiky
Klementinum 190
110 00 Praha 1
Česká republika
e-mail: vit.richter@nkp.cz

RODINA, ŠKOLA, KNIHOVNA, STÁT... – JEJICH ROLE PŘI PODPOŘE ČTENÁŘSTVÍ

Jiří Trávníček

Národní knihovna ČR a Ústav pro českou literaturu AV ČR mají za sebou čtyři velká statistická šetření čtenářů a čtení české dospělé populace ((2007, 2010, 2013, 2018)¹, kromě toho jsou tu i tři velká šetření populace dětí coby čtenářů (2013/2014, 2017, 2021)², takže je tu i výhoda časové řady. Je to i velký výzkum kvalitativní – prostřednictvím čtenářských životopisů.³ To vše už snad dává věrohodnou příležitost se pro účely tohoto příspěvku osvobodit od dat, korelací a trendů a podívat se na vše, co se nám shromáždilo, poněkud z nadhledu. Nadto máme po ruce i mnoho výzkumů z jiných zemí, díky nimž ty naše můžeme lépe kontextualizovat, a tím si jejich zjištění i lépe „přečíst“. Možná je to i příležitost změnit tóninu – z popisu, analýzy a interpretace přejdeme na doporučení. Jinými slovy: něco jsme se o našem čtenářství v době digitální dozvěděli, což nám snad dává jisté opodstatnění zformulovat nějaká doporučení.⁴

RODINA

Rodina:

- Vychovávat spíše příkladem a láskou než mentorováním a radami.
- Nemyslet si, že předčítání dětem v rodině je bonusem navíc – je nutným základem. Děti vybavuje pocitem přijetí, bezpečí; dále vytváří jejich „ekosystém“ představ a slov, z něhož budou čerpat dále. Tento „ekosystém“ jim umožňuje snadněji vstupovat do různých nových prostředí a navazovat kontakty s lidmi. Činí je sociabilnějšími.
- Vyhnout se tomu, aby se dětem doma nepředčítalo. U dětí, jimž se nepředčítalo, se postupně zvyšuje jejich handicap, z čehož plyne pozdější bariéra mezi rodinou a školou.
- Vytvářet obraz čtení jako něčeho samozřejmého. Přítomnost knih v rodině a obraz čtoucích rodičů je hodnotou samou o sobě.

---

¹ Jejich knižní výstupy: Jiří Trávníček: *Čteme? Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize* (2007), Brno–Praha: Host–Národní knihovna, 2008; tent.: *Čtenáři a interneti. Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke čtení* (2010), *Překnížkováno. Co čteme a kupujeme* (2013), Brno–Praha: Host–Národní knihovna, 2014. 2011; tent.: *Překnížkováno. Co čteme a kupujeme* (2013), Brno–Praha: Host–Národní knihovna, 2014; tent. *Rodina, škola a knihovna. Náš vztah ke čtení a co ho ovlivňuje* (2018), *Překnížkováno. Co čteme a kupujeme* (2013), Brno–Praha: Host–Národní knihovna, 2019.

² Hana Friedlaenderová – Hana Landová – Irena Prázová – Vít Richter: *České děti jako čtenáři 2017*, Brno – Praha: Host – Národní knihovna, 2018; Hana Friedlaenderová – Hana Landová – Irena Prázová – Vít Richter: *České děti a mládež jako čtenáři 2017*, Brno – Praha: Host – Národní knihovna, 2018.

³ Jiří Trávníček: *Česká čtenářská republika. Generace – fenomény – životopisy*, Brno–Praha: Host–Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2017.

⁴ Jde o doplnění kapitoly z knihy *Rodina, škola a knihovna*, cit. dílo, s. 150 – 152.

- Zejména u mužů (otců) dbát na to, aby si jejich děti (zejména synové) z domu neodnášely představu, že číst je jen „taková ženská zábava“.
- Myslet na knihu jako dárek – to je totiž nenápadný, ale velmi výrazný prvek čtenářské socializace.
- Nepodléhat představě o tom, že jako rodiče nejsme tak vzdělaní. Vzdělanostní deficit rodičů (nižší formální vzdělání) není to nejpodstatnější; podstatnější je, jak se doma čtenářsky chováme (čtení, domácí knihovna, předčítání, rozmluvy o přečteném).

ŠKOLA

Škola:

- Mít na mysli, že povinná/školní četba není věcí nového konceptu či systému, ale spíše přístupu.
- „Odmramorizovat“ literaturu; neprezentovat ji žákům a studentům jako absolutní a jednou provždy nesporné hodnoty, tedy bez ohledu na vývojovou fázi čtenářských životopisů žáků/studentů; více dbát na vývojovou psychologii, tj. mít větší citlivost k věku žáků či studentů. Pracovat více s aktuálními podněty žáků a studentů, snažit se jim naslouchat a rozvíjet je.
- Neohrnovat nos nad takzvanou žánrovou literaturou, jako je fantasy či detektivka. V jistém období čtenářského životopisu ji nahradí máloco. Nezatěžovat čtení u žáků či studentů pocitem viny, pokud ji budou číst.
- Být jako učitelé více otevření, a to i vůči sobě – nebát se prezentovat osobní zážitky a zkušenosti z vlastní četby. Nebýt pouhými administrátory probírané látky.
- Netrvat na tom, že škola je tu od toho, aby učila především literaturu, a ne aby vychovávala ke čtenářství (to ať se odehraje jinde); čili najít účinný kompromis mezi hlediskem estetickým, pedagogickým a inspiračním.
- „Odsektorizovat“ čtenářskou socializaci, tedy nenechávat ji jen na češtinářích. Mnohdy má pro žáky či studenty větší dopad, když s tipem, názorem na knihu, vlastním čtenářským zážitkem přijde třeba fyzikář(ka) či matematikář(ka).
- Navázat co nejtěsnější spolupráci s místní veřejnou knihovnou. Podílet se na dramaturgii jejích akcí.

VEŘEJNÁ KNIHOVNA

Veřejná knihovna:

- Dbát o co nejtěsnější propojení se školou.

- Být si vědomi toho, že v dnešní době knihovna není pouhou půjčovnou knih, ale že to nejcennější, co může nabídnout, jsou specifická soft skills – vlídnou a poučenou obsluhu, osobně angažovaný přístup.
- Doporučovat literaturu (tituly) svým čtenářům neautoritativně a bez předsudků.
- Nevěnovat se jen dětem; nezapomínat ani na jiné věkové skupiny.

VEŘEJNOST, MÉDIA A STÁT

Veřejnost, média a stát:

- „Odkampanovat“ a „odprojektovat“ přístupy – podpora čtenářství není záležitostí jednoho grantu či jednoho projektu; je to iniciativa na dlouhou dobu. Jejím časovým a hodnotovým horizontem by mělo být uvažování o něčem takovém, jako je program trvale udržitelného čtenářství.
- Více zvýraznit roli státu – dát dohromady dlouhodobý program či schéma na podporu čtenářství.
- Vytvořit samostatnou dotační kapitolu na iniciativy směřující k podpoře čtenářství.
- Klíčem k rozvoji čtenářství nejsou jen její instance, jako je škola, knihovna a knižní trh, ale především rodina – k ní třeba napřít své úsilí.
- Pěstovat obraz čtení ve veřejném prostoru, a to jako něčeho samozřejmého, co patří k naší každodennosti.
- Pro propagaci a podporu čtenářství získávat lidi, kteří ve veřejnosti nejsou primárně spojováni s knihou a čtením (sportovce, herce, podnikatele ad.).
- Více se poučit, jak se to dělá v cizině (zejména ve skandinávských zemích).

VŠICHNI, DOHROMADY (PRŮNIK)

Všichni, dohromady (průnik):

- Myslet inkluzivně. Vycházet z toho, že příslušníky čtenářské kultury jsme všichni, tedy i ti, kdo se na ní svým chováním nepodílejí či téměř nepodílejí. Nestavět mezi nimi a těmi aktivními bariéry.
- Věřit více vývojovým psychologům než sociálním inženýrům a ideologům.
- „Odpraktizovat“ přístup ke čtenářství a čtení, tedy neřešit jen aktuální problémy, ale být schopni nabídnout i pohled dopředu, kulturní předvídatost, vizi.

- Přestat vnímat čtení a čtenářství jako věc pouhé výchovy, tedy dovednosti či kompetence, a vnímat je spíše jako věc životního stylu či kulturního návyku. Jako kulturní samozřejmost.
- Vnímat čtení a čtenářství jako „příčnou“ aktivitu, tedy takovou, jež není spojena buď jen se vzděláním, nebo s volným časem.
- Vyhybat se lacinému kulturnímu katastrofismu („nečte se“, „čtení upadá“); více pracovat s pozitivními příklady.
- Přestat vnímat čtení jako něco pasivního (v protikladu k tvorbě).

ZÁVĚR

Na závěr jedna osobní poznámka. Svě studenty nechávám psát čtenářské životopisy. Člověk je přinutí, aby si urovnali svou čtenářskou dráhu, zjistili, co, jak a kdy v ní pro ně bylo důležité. Zároveň je to pro mě poznání toho, kam se posouvá vkus dnešní generace plus minus dvacetiletých a jak se mění jeho těžiště. Dochází i na cenná svědectví ze všech prostředí, jimiž studenti prošli, hlavně rodiny, školy i knihovny. Zde uvádím jedno svědectví na téma školy:

Také jsem si přečetl životopisné knihy několika sportovců – např. Arnold: Neschválený životopis (Wendy Leigh). Na to se váže jedna moje velmi negativní zkušenost ze školy. Poslední jmenovanou knihu jsem si připravil pro hodinu literární výchovy. Úkolem bylo představit oblíbenou knihu spolužákům. Jelikož se mi kniha velmi líbila pro svou útočnou dikci dané novinářky, rozhodl jsem se vzít si ji asi v 9. třídě na hodinu literatury a spolužákům toto dílo představit. Paní učitelka mě za můj výkon téměř doslova rozmetala v prach. Už jen samotný výběr velmi ironickou formou zadupala do země. Mnohé jsem si z toho nedělal – jistě si ale čtenář tohoto textu představí, jakou důvěru ve mně dále paní učitelka vyvolávala. Již jsem do školy žádnou knihu nikdy na ukázkou nepřinesl.

Co k tomu dodat? Komentář nechávám na každém z vás.

ADRESA A E-MAIL

Prof. PhDr. Jiří Trávniček, M.A.
 Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.
 Květná 8
 603 00 Brno
 Česká republika
 e-mail: travnicek@ucl.cas.cz

ŠKOLSKÁ KNIŽNICA – INŠPIRUJÚCI ZDROJ POZNANIA A TVORIVOSTI

Eva Kukoľová

Súčasná história **Základnej školy na Lipovej ulici v Spišskej Novej Vsi** sa začala odvíjať od školského roka 1973/74, kedy sa škola presťahovala do novopostavenej budovy na sídlisku, v ktorej pôsobí dodnes. Od tohto obdobia sa datuje aj založenie školskej knižnice, ktorá prešla za tie roky niekoľkými zmenami. Súčasťou základnej školy je školský klub detí, Školské stredisko záujmovej činnosti, ako aj Centrum voľného času pri ZŠ.

Okrem toho, že sa žiaci vzdelávajú v kmeňových triedach, v odborných učebniach rôzneho zamerania, v učebniach informatiky, majú možnosť využívať aj priestory **školskej knižnice**. Pre všetkých žiakov je k dispozícii v utorok v čase od 13.00 – do 14.00 hodiny za účelom vypožičania si kníh podľa ich záujmov a ponuky školskej knižnice, avšak po dohode je im školská knižnica k dispozícii v ktorýkoľvek deň v týždni, aj v popoludňajších hodinách. Učiteľky využívajú priestory školskej knižnice priebežne počas celého roka, a to nielen na hodine čítania a literatúry, ale aj pri blokovom vyučovaní, tvorbe projektov a triednických hodinách. Školská knižnica je plne využívaná, slúži aj ako relaxačné centrum, čítareň. Učiteľky slovenského jazyka a literatúry v priebehu roka požičiavajú knihy zo školskej knižnice pre celé kolektívy tried v rámci mimočítankového čítania.

Školská knižnica

Školská knižnica momentálne disponuje 2 087 knižničnými dokumentmi prevažne z krásnej literatúry. Takisto sa v knižničnom fonde nachádzajú aj rôzne encyklopédie a iná odborná literatúra, ktorá je primeraná veku žiakov. V roku 2020 sme zareagovali na výzvu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky na predloženie žiadosti o poskytnutie finančných prostriedkov na rozvojový projekt **Čítame radi**, ktorý bol určený pre základné školy. Jeho cieľom bolo podporiť čitateľskú gramotnosť žiakov. V roku 2021 sme získali z uvedeného rozvojového projektu sumu **800 eur** na nákup kníh do našej školskej knižnice.

Zapojením sa do dvoch ročníkov **celoslovenského projektu Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice**, ktorý sa organizuje každoročne pri príležitosti **Medzinárodného dňa**

najpútavejšia alebo najzábavnejšia. Cieľom bolo zaujať žiakov – poslucháčov a primäť ich k tomu, aby si knihy, ktoré ich oslovili, taktiež prečítali.

Literárny piknik

Čitateľská súťaž v hláskovaní slov

V našej škole prebiehala **Čitateľská súťaž v hláskovaní slov**, ktorá je určená žiakom 2. až 4. ročníka. Spočívala v správnom vyhláskovaní slov na základe sluchovej analýzy. Žiaci si ťahali lístočky s číslami, ktorým prináležali slová. Tie vyslovila učiteľka a úlohou žiakov bolo slová vyhláskovať. Víťazmi za jednotlivé ročníky sa stali tí, ktorí bezchybne vyhláskovali čo najväčší počet slov.

Potulky rozprávkami

Pre predškolákov susednej materskej školy sme v priestoroch našej školskej knižnice pripravili zábavné popoludnie **Potulky rozprávkami**, ktoré zahŕňali tieto aktivity: Rozprávkové hádanky a popletené rozprávky, Obrázková osnova – usporiadanie častí rozprávky podľa deja, Čelovka – aká som rozprávková postava, Zázračný chodník – športové aktivity, Zmyslové poznávanie rozprávok. Žiaci si odniesli okrem pekných zážitkov aj sladké odmeny a omaľovánky s rozprávkovými postavami.

Čo by sa stalo, keby neexistovala abeceda?

V čitateľskej dielni **Čo by sa stalo, keby neexistovala abeceda?** žiaci kreslili takzvanú *Veselú abecedu*, vymýšľali o nej čo najdlhšie vety, príbehy, skladali pieseň, znakovú (tajnú) abecedu, či usporadúvali knihy podľa mien autorov v abecednom poradí.

Česko-slovenský projekt Záložka do knihy spája školy

Niekoľkokrát sme sa zapojili aj do česko-slovenského projektu **Záložka do knihy spája školy**, ktorého cieľom je podpora rozvoja čitateľských kompetencií a upevnenie kontaktov medzi partnerskými školami prostredníctvom výmeny záložiek do kníh. Naši žiaci so záujmom tvorili záložky ľubovoľnou technikou, najčastejšie využili prácu s papierom, pričom sme sa snažili

držať stanovenej témy. Tvorbe záložiek predchádzalo čítanie rozprávok a úryvkov z kníh i dramatisácia textov. Ďalej sme sa rozprávali o jednotlivých literárnych ukážkach. V rámci realizácie uvedeného projektu žiaci navštívili školskú knižnicu a takisto aj Spišské kultúrne centrum a knižnicu v Spišskej Novej Vsi, s ktorými udržiavame dlhoročnú spoluprácu. Žiaci si vypožičali knihy aj domov. Záložky potešili a urobili žiakom radosť. Využívali ich aj na hodine čítania.

Záložka do knihy spája triedy: Vyroba záložku pre svoju kamošku/kamoša

Okrem zapojenia sa do vyššie uvedeného projektu, sme si vytvorili aj vlastnú aktivitu s názvom ***Záložka do knihy spája triedy: Vyroba záložku pre svoju kamošku/kamoša***. Cieľom aktivity bolo utužovanie rovesníckych vzťahov medzi triedami 1. – 4. ročníka a prehĺbenie kladného vzťahu ku knihám. Žiaci vytvorili ľubovoľnou technikou záložku do knihy. Na rubovú stranu napísali názov knihy, ktorú odporúčajú, motto alebo nejakú peknú myšlienku, odkaz, meno a priezvisko. Záložku si vymenili so žiakmi tried toho istého ročníka.

CELOSLOVENSKÝ PROJEKT NAJZAUJÍMAVEJŠIE PODUJATIE ŠKOLSKEJ KNIŽNICE

Od roku 2012 sa pravidelne zúčastňujeme celoslovenského projektu ***Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice***, ktorý sa každoročne organizuje štvrtý októbrový pondelok pri príležitosti **Medzinárodného dňa školských knižníc**. Oslavy 17. ročníka uvedeného projektu sa konali 25. októbra 2021 na tému ***Radostná podpora zážitkového učenia školskou knižnicou***. Naša školská knižnica pripravila podujatie pod názvom ***Kniha oslavuje*** s cieľom pripraviť knihám oslavu so všetkým čo k tomu patrí, podobne ako keď ľudia oslavujú narodeniny. Knihy dostali darčeky nielen formou tvorivého písania, ale aj tvorbou darčkových predmetov. Hlavným cieľom dňa bolo povýšiť knihu ako takú na piedestál a v dnešnej dobe plnej technických výdobytkov znova jej prinavrátiť vážnosť a dôležitosť v každodennom živote človeka. Taktiež vytvoriť príjemnú a kreatívnu atmosféru pri tvorbe básní, úvah, blahoželaní, obálok, či suvenírov.

Knihám sme na ich počesť pripravili párty – vyzdobili triedy a školskú knižnicu balónmi, konfetami, nechýbalo pohostenie, netradičná torta. V tento deň si všetci žiaci priniesli do školy svoju obľúbenú knihu. V úvode si posadali do kruhu a prezentovali knihu – prečo ju priniesli, čo sa im na nej najviac páči a či ju odporúčajú prečítať aj ostatným spolužiakom. Urobili si z kníh v triede mini výstavku. Ďalšie aktivity po ročníkoch smerovali práve k ich knihe, alebo vo všeobecnosti ku knihe ako takej.

Čitateľské aktivity pripravené pre jednotlivé ročníky

1. ročník

Rozprávkový kvíz

Prváci si zábavnou formou pripomenuli klasické rozprávky vo veľmi peknej a pútavej powerpointovej prezentácii, kde mali na výber z troch možností pri určovaní názvu rozprávky, alebo jej postavičky, doplniť chýbajúce slovo, určiť čo sa nachádza na obrázku, či identifikovať predmet danej rozprávky.

Tvorba ponožiek – Kniholes

Ako darček knihe prváci vyrábali veselé ponožky z tvrdého papiera. Najskôr na papier nakreslili ponožky. Potom ich vystrihli a následne na ne nakreslili rozprávkové postavičky

alebo veselé obrázky. Potom k sebe priradili dve rozdielne ponožky a spolu ich zopli spinkami. Takto vytvorili produkty ponožiek so značkou *Kniholes*, ktoré všetkých potešili.

Tvorba ponožiek Kniholes

2. ročník

Hádanka, vtíp, alebo pieseň knihe

V prvej časti tvorivého písania boli žiaci motivovaní vymyslieť knihe hádanku, vtíp, alebo pieseň. Stačilo vytvoriť štvorveršie, alebo päťveršie – cinquain, čo sa im s pomocou učiteliek podarilo. Vznikli nápadité výtvary, doplnené kresbami.

Príklad: *Hádanka ako akrostich*

K – krásna

N – nápaditá

I – inšpiratívna

H – hlbavá

A – atraktívna

Tvorba magnetiek – suvenírov

Na túto činnosť sa žiaci veľmi tešili. Vyrábali magnetky z viečok na zaváranie fliaš. Vybrali si obrázok – rozprávkovú postavičku, ktorú obkreslili, vymaľovali, vystrihli a prilepili do vnútra viečka na zaváranie. Z opačnej strany prilepili magnet a magnetka bola hotová. Zo všetkých magnetiek postavili pyramídu, na jej vrchol umiestnili, alebo dokreslili sviečku a takto pripravili knihám netradičnú tortu.

3. ročník

Báseň pre knihu, o knihe

Keďže básní s tematikou kníh je pomerne málo, žiaci sa podujali vyplniť túto medzeru a spriadali verše, ktoré im vychádzali z pera, akoby bolo čarovné.

Príklad:

Knižka je môj kamarát,

vždy som ju mal veľmi rád.

Je to verná spoločníčka,

prikrýva mi večer čo večer viečka.

Darčekový hrnček s citátmi

K posedeniu s knihou v ruke, v teplých ponožkách *Kniholes*, určite patrí aj teplý bylinkový rozvoniavajúci čaj, ktorý bol pripravený v krásnom hrnčeku s citátmi o knihách a s obrázkom

k nemu prináležiacom. Tieto hrnčeky vytvárali tretiaci. Obkreslili makety hrnčekov, vybrali vhodný citát, ktorý naň napísali a farebne dotvorili. Určite prispeli k príjemnej atmosfére s knihou.

Príklady:

- “Čítanie je pre myseľ tým, čo cvičenie pre telo.” Addison
- “Pite plnými dúškami z dobrých kníh.” Wooden
- “Miestnosť bez kníh je ako telo bez duše.” Cicero

Oslava knihy, hrnčeky s citátmi

4. ročník

Blahoželanie knihe

Vzhľadom k tomu, že v dnešnej dobe prevláda písanie mailov a SMS správ, chceli sme žiakom priblížiť písanie klasických pohľadníc a blahoželaní. Vytvorili sme vo veľkom formáte A3 blahoželanía a do nich žiaci v skupinách vpisovali oslovenie, názov knihy, autora, adresu – mohlo to byť vydavateľstvo, alebo si mohli adresu vymyslieť aj sami. Blahoželali knihám k sviatku a popriali im veľa dobrých a zanietených čitateľov, aby ich vydavateľstvá čo najviac vydávali, písomká aby sa nerozutekali, ale pekne krásne príbehy vytvárali a takto svojich verných čitateľov oslovovali.

Obálky pre knihu

V ďalšej časti dňa sa žiaci venovali výrobe obálok pre knihy, aby sa komfortnejšie cítili a dostali tak nový šat. Z tvrdého papiera vystrihli skladané obálky a tie dotvárali ozdobnými papiermi, vystrihovačkami, samolepkami, či dokresľovaním. Vznikli unikátne obálky, ktoré žiaci vedia ďalej využiť vo svojej domácej knižnici, alebo podarovať srdcu blízkym.

Tričká s vtipným citátom

Niekoľko dievčat sa venovalo dotváraniu bielych tričiek, na ktoré fixkami na textil nakreslili farebné obrázky s knižnou tematikou a dopísali k nim vtipné citáty o knihách. Opäť vznikli originály tričiek, ktorými by vedeli obdať zanietených čitateľov.

5. ročník

Netradičná báseň o knihe

Piataci sa v tento deň zamerali na básnickú tvorbu. Najskôr si zahrli rýmovačku – tvorili rýmy na dané slová, ktoré ich pripravili na tvorbu básní, skladanie textov. Hľadali vhodný rým

k slovu na základe poslednej slabiky predchádzajúceho slova. Venovali sa tvorbe básní, a to aj netradičným formám, ako je nonsens. Pracovali v skupinách. A vytvorili naozaj krásne básne.

6. ročník

Ďakovný list knihe a návrhy na obálku knihy

Úlohou šiestakov bolo napísať knihe ďakovný list, pranie, prípadne odporúčania. Napríklad: „*Ako ísť s dobou, ako konkurovať novým technológiám – tabletom, mobilom.*“ Okrem ďakovného listu vytvárali návrhy na obálku knihy. Žiaci mohli pracovať v skupinkách a spoločne pracovať na jednotlivých úlohách.

7. ročník

Inzerát

Žiaci siedmich ročníkov počas Medzinárodného dňa školských knižníc vytvárali vtipné a zaujímavé inzeráty na tému kniha. Svoje inzeráty doplnili vlastnými kresbami a obrázkami. Niektorí z nich pracovali v skupinkách, iní to zvládli sami.

8. ročník

Reklama na knihy

Žiaci ôsmeho ročníka naplno využili svoju fantáziu, obrazotvornosť a predstavy, ktoré pretavili do výroby reklamy na knihy. Každá reklama obsahovala okrem textu aj obrázky a kresby žiakov. Žiaci pracovali v skupinkách, v ktorých nebola núdza o kreatívne nápady.

9. ročník

Úvaha

Úlohou žiakov deviatego ročníka bolo rozvíjať krásu slova s myšlienkou potreby kníh pre ľudstvo. Svoje idey rozvíjali v útvare výkladového slohového postupu – v úvahe – napríklad na témy:

- „*Bol by svet iný bez kníh? Aký by bol tento svet?*“
- „*Prečo sa „kniha“ volá „kniha“? Mohla by sa volať ináč? A ako?*“
- „*Čo by sa udialo, keby „kniha“ ožila? Vedela by rozprávať?*“
- „*Každodenný život s knihou.*“
- „*Ak by sa dal napísať životopis „knihy“, aký by bol?*“

Deviatci sa nad položenými otázkami zamýšľali v skupinkách.

Záver podujatia

ZÁVER

Aktuálne trendy vzdelávania žiakov smerujú k vytváraniu a rozvoju schopností samostatného štúdia, celoživotného vzdelávania a schopností využívania nadobudnutých poznatkov vo všetkých oblastiach života. Tu sa črtá veľký priestor pre prácu školských knižníc. Školská knižnica sa tak stáva centrom, ktoré poskytuje zdroje a služby pre vyučovací proces, stáva sa alternatívnou triedou, kde si na mieste žiaci zdokonaľujú samostatnú prácu s informačnými zdrojmi. Rovnako je školská knižnica aj centrom pre realizáciu voľnočasových a atraktívnych čitateľských aktivít.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Eva Kukoľová

Základná škola

Lipová 13

052 01 Spišská Nová Ves

Slovenská republika

e-mail: skola@zslipovasnv.sk

ŠKOLNÍ KNIHOVNA ARCIBISKUPSKÉHO GYMNÁZIA V KROMĚŘÍŽI SE PŘEDSTAVUJE

Jana Dvořáková

Ráda bych vám představila naši Školní knihovnu Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži neboli Agéčka. Když Arcibiskupské gymnázium (AG) znovuobnovilo svou činnost v roce 1991, tak se snažilo vedení školy i o znovuobnovení profesorské a žakovské knihovny. **Knihovna se začala budovat asi od roku 1994 a zároveň se stává informačním centrem školy.** Zpočátku byl fond vytvářen díky dárcům, ale samozřejmě i vedení školy uvolnilo finance na nákup knih a podniklo další nezbytné kroky, například vyčlenilo třetí největší místnost (po aule a tělocvičně) k vytvoření školní knihovny. **V roce 2002 byla zaregistrována školní knihovna na Ministerstvu kultury ČR jako veřejná knihovna, nabízející informační služby nejen studentům a zaměstnancům, ale i široké veřejnosti.**

Samozřejmě, pokud knihovna „žije“, tak se dále rozvíjí. A reaguje na potřeby svých uživatelů a celkově společnosti. Naše školní knihovna se snaží zapojit do života školy a podpořit rozvoj studentů, vzdělávání pedagogů a zároveň vytvořit příjemné místo k relaxaci. Samozřejmostí je **automatizovaný knihovní systém Koha**, díky kterému je možné veškerý zkatologizovaný fond (knihy, CD, periodika, hry a jiné dokumenty) vyhledávat, prodlužovat či rezervovat přes online účet čtenáře. **Díky podpoře našeho ředitele AG a zřizovatele Arcibiskupství olomouckého** máme novou knihovnu s dvěma sklady, včetně veškerého interiérového vybavení. Návrh zpracoval architekt Petr Shromáždil. Knihovna se navíc rozšířila o **multifunkční místnost**, která je hojně využívána. Využívají ji studenti, když chtějí studovat, číst si nebo naopak, když se chtějí bavit či něco hrát; slouží k různým konzultacím, doučování; využívá se v projektu Doprovázení, k výchovně vzdělávacím programům pro děti a mládež. A díky dotaci ministerstva kultury jsme loni vybavili knihovnu šesti novými osobními počítači a audiovizuální technikou. Mám radost, že můžu pracovat v tak pěkné knihovně.

Naším specifikem je poměrně rozsáhlý **fond duchovní a filozofické literatury**. Letošní školní rok jsme jej nabídli farnosti a půjčujeme zde jednou měsíčně knihy a cédéčka. Zájem čtenářské veřejnosti se potvrdil a budeme pokračovat i další školní rok.

Školní knihovna Arcibiskupského gymnázia

Školní knihovna Arcibiskupského gymnázia

ŠKOLNÍ KLUB PŘI AG

V knihovně je zřízeno školské zařízení pro zájmové vzdělávání, tzv. **Školní klub při AG**, tedy jedná se o mimoškolní aktivity, určené zejména dětem a mládeži cca od 4. – 9. třídy základní školy.

Aktivity:

- Děti zde jednorázově či na pokračování plní různé úkoly, skládají a řeší různé kvízy, které pro ně připravujeme, a také individuálně rozvíjíme možnosti dítěte. Kdo zvládne luštit až do konce, stává se šampion a dostává ocenění. Snažíme se se rozvíjet možnosti dítěte v jeho individuálním tempu.
- Hry mají k dispozici volně k využívání v školní knihovně. Na prázdniny a na víkendy je půjčujeme domů. Učitelé a vychovatelé je využívají při výletech, společných akcích mimo školu.
- Využíváme pro jednotlivce hry firmy Mindok typu Smart Games, které rozvíjí myšlení, prostorovou představivost, logiku a posilujeme soustředěnost, například Tučňáci na ledu, Autoblok, Labyrint, Tři oříšky pro veverku nebo Brick by brick, firmy, Happy cube – kostky různé úrovně a obtížnosti, tangramy, hlavolamy.
- Děti luští časopis Makovici na pokračování i do měsíčních soutěží, využíváme různých kvízů a úkolů, například z časopisu Raketa.
- Po školním vyučování si společně spíše zahrají rychlejší společenské hry, například kostky Brain box, Ubongo, Dixit, Duch, Dobble, mikádo, Cluster, pexesa, pexetria, apod.
- Také si zde píší domácí úlohy, čtou, chodí si zahrát různé společenské hry, někdy vypůjčí badminton nebo pingpongový set a jdou hrát na školní hřiště.

- Cca jednou za měsíc nabízíme společné skládání puzzle (500 – 1000 dílků) na pokračování Vyhodnocujeme pak ty děti, které se nejvíce zapojily.
- V rámci školního klubu doučuji ukrajinské děti český jazyk

Z činnosti školního klubu při AG

BIBLIOBOX

Protože jsem v době covidové chtěla, aby školní knihovna fungovala distančně, tak jsme půjčovali přes okénko vrátnice školy a vracelo se do bibliobox, který jsem narychlo vytvořila z krabic. Letos jsem využila staré dřevěné skříňky, které nám upravil školník a vyhlásila jsem ve spolupráci s učitelkou výtvarné výchovy soutěž o výtvarné návrhy na bibliobox AG. Návrhy jsou to vskutku originální a bylo těžké mezi nimi vybrat. A tak ve spolupráci s učitelem IT bylo spuštěno losování a bodování přes QR kódy pro všechny studenty a zaměstnance školy. Vyhrály 2 návrhy, které se teď momentálně realizují. Jeden bibliobox bude sloužit ve škole. Jeden poputuje do farností, kde také půjčujeme knihy.

Návrhy na bibliobox

Vítězný bibliobox

ZKUŠENOSTI Z VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ

Moje zkušenosti z výchovně vzdělávacích programů:

- Mnohem lépe se pracuje se skupinou do 20 žáků.
- Často program potřebuje 60 minut a více. Když je to pouze 45 min, je to uspěchané a neprožije se to a nezažije, což je škoda. To je problém zejména na 2. stupni i na SŠ, kdy program může trvat pouze 45 minut i s kontrolou docházky.
- Je velmi přínosné, když se s tématem či knihou dále pracuje ve vyučování. Tady hodně záleží na spolupráci s učitelem. Snažím se dát učiteli nějaký podnět, jak dále s dětmi může pracovat, jak může navázat na tento program.
- Využívám okamžitého zájmu a vždy půjčuji aspoň knihu či knihy, s kterými jsme pracovali domů dětem nebo učitelce, která s nimi knihu dočte či bude dále pracovat.
- Zapojení školní knihovny do projektových dnů školy je vždy dobré a přínosné. Nejsme tak svázáni časem; v minulých letech to bylo třeba Den s Múzami, Občan Havel, Zdravý životní styl, Den jazyků, AG čte Čapka.
- Je dobré si stanovit výchovně vzdělávací cíl toho konkrétního programu a jaké kompetence chceme u dětí posílit tímto programem. A v nabídce zahrnout jaké vzdělávací oblasti se to bude týkat.

- Snažím se děti různými metodami aktivovat, probudit zájem o knihu či dané téma, aby nebyly pouze pasivními návštěvníky programu.
- Čím jsou starší, tím pro ně vzájemné sdílení poznatků, názorů, pocitů má často vyšší hodnotu, než když to lektor řekne již pěkně naformulované.

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY

Z letošních programů, které jsem realizovala, bych vás ráda seznámila:

- **Informační lekce Poznáváme knihovnu (6. třída – 1. ročníky SŠ)**
Studenti se seznamují s knihovnou a čtenářským účtem a jeho možnostmi, vyhledávají ve dvojicích knihy a jiné knihovní jednotky v prostoru i na online webovém katalogu [Vyhledávání v katalogu \(agkm.cz\)](http://Vyhledávání_v_katalogu_agkm.cz).
- **Literární happening Noc literatury 2021**
Ve spolupráci s učitelem českého jazyka jsme oslovili studenty AG a připravili je k veřejnému přednesovému čtení, které u nás organizují Centra pro literaturu a SKIP. Plánujeme i zapojení do Noci literatury 2022 dne 21. 9. 2022.
- **Výchovně vzdělávací program Pavel Čech a jeho tvorba. Velké dobrodružství Pepíka Střechy (4. – 5. třída)**
Seznamují s autorem pomocí videa. Nachystám si předměty, které do příběhu patří a evokují zvědavost i zvědavost dětí, o čem by kniha mohla být. Užívám metody čtení s předvídáním, společně čteme slovo i obraz, domýšlíme, diskutujeme o pocitech neúspěchu, strachu z neznámého, zažíváme radost z objevování.
- **Literárně vzdělávací program Pohádky v literatuře a filmu (4. – 6. třída)**
Úvodem povídáme, jaký je rozdíl mezi pohádkami lidovými x umělými x filmovými x divadelními a jaké znají spisovatele či sběratele pohádek. Mám přichystané úryvky tištěných pohádek, které zkusí nacvičit a zahrát si ve skupině. Rozvrhnou si role, využívají drobné rekvizity, zkouší být herci a zdramatizovat literární pohádku. Ostatní pak hádají, o jakou pohádku se jedná. Na závěr ještě rádi zpíváme společně píseň z filmové pohádky. Program potřebuje minimálně 90 minut.
- **Literárně vzdělávací program Současní spisovatelé pro mládež (8. třída – 1. ročník SŠ)**
Pomocí počítačové a názorné prezentace knih, dialogu se studenty a jejich zkušenostmi s přečtenými tituly se seznamujeme s autory a jejich tvorbou, a dalšími zajímavostmi z jakých pohnutek knihy vznikaly a vznikají. Snažím se je podnítit k diskusi a zájmu o knihy. Prezentuji současné autory, jejich webové stránky a knihy, které máme v knihovně. Za pomoci dialogu a diskuse seznamují i ostatní studenti s přečtenými tituly.
- **Literárně vzdělávací program Začínající básníci (1. – 3. třída)**
Program vedu odlehčenou formou pomocí nonsensových básniček, hádanek. Děti zkouší skládat ve dvojicích či samy básničku, pak čtou a přednášejí ostatním. Nechávejí ostatním hádat hádanky, zpívají zhudebněnou básničku s pomocí youtube.

Letos jsem využila sbírky M. Kratochvíla: Pes nám spadla, J. Žáčka: Hádanky a luštěniny do školy i na prázdniny, Z. Pospíšilové: Proč? Z. Havlíčkové: Logopedické hádanky. Každý si vybere domů básničku, která se mu líbila a kdo chce, si vypůjčí knížky s poezií. Využívám radost z objevování slov a tvoření něčeho nového. Další vyzkoušené tipy: Pospíšilová: Máš nadání na hádání, Pečonková: Sto zvířátek v hádankách.

- **Literárně tvořivý program Děti prerie (1. – 3. třída)**

Stejnomená kniha od spisovatele O. Balíka a ilustrovaná Janem Šormem nás seznamuje s Indiány, respektive s kočovným životem Lakotů. Společně čteme a odhalujeme význam indiánských jmen, učíme se lakotská slovíčka, která máme vypsaná v textu knížky a tvoříme si indiánskou čelenku z pírek.

- **Výchovně vzdělávací program Holocaust v literatuře (8. třída – SŠ)**

Nejlépe pokud se uskuteční 2 lekce. Téma uvedu společně s dětmi do historických souvislostí, a pak již za pomoci knihy a jejích úryvků poznáváme a zamýšlíme se nad životem Židů. Využívám k tomu řízené čtení, předvídání, videoukázky. Letos jsem využila knihu paní Erbenové: Sen a zfilmovanou verzi O zlém snu, zpřístupněnou na webu Jeden svět na školách (www.jsns.cz), kde je spousta dalších materiálů pro různá aktuální společenská témata, například válka na Ukrajině. Žáci mají velké rozdíly ve znalostech této problematiky. Další vyzkoušené tipy: U. Orlev: Ostrov v ptačí ulici, M. Gruenbaum: Někde ještě svítí slunce, O. Weissová Deník, tištěné metodické materiály Příběhy bezpráví, vydané organizací Člověk v tísni nebo výukové materiály Naši nebo cizí?, vydané Tereziánskou iniciativou. Další lekce zahrnuje již dílnu čtení na toto téma.

- **Literárně vzdělávací program Jonáš spěchá domů (1. – 2. třída)**

Kniha R. Valeše a Marky Míkové o medvídku Jonášovi nás vybízí k zamyšlení, co je to domov a kde bydlíme, co můžeme všechno na cestách objevovat. Využívám radost ze společného čtení a objevování. Vedu lekci za pomoci řízeného čtení, společného čtení ukázek, vyhledávání informací o zvířatech, o houbách, o vesmíru a místech v encyklopediích a v mapě. Po přečtení knihy může navazovat výtvarný program namalovat, vystříhat či vytvořit všechny postavy příběhu, které medvídek potká.

- **Výchovně vzdělávací program Zeměpisné hrátky po Evropě (5. – 9. třída)**

Námětem tohoto programu mi byla kniha J. Mlynářové: Zeměpisné hrátky po Evropě, kdy jsem naskenovala kvízy dle vlastního uvážení pro 5. třídu. Děti pracovaly ve dvojicích, každá skupinka měla k dispozici počítač nebo tablet a řešily různé kvízy, které byly bodově ohodnocené. Pracovaly i ukrajinské děti, kterým jsem vytvořila podle této knížky také pracovní listy. Samozřejmě měly k dispozici počítač s ukrajinskou klávesnicí. Je třeba počítat na program minimálně 60 minut, lépe 90 minut, aby žáci mohli sami seznámit a dát hádat druhým spolužákům, a tak se učí hrou a opakováním. Na závěr bylo vyhodnocení

- **Výchovně vzdělávací program Nechte mě být (4. – 6. třída)**

V programu na motivy knihy I. Březinové: Útěk Kryšpína N. se zamýšlíme nad tématem šikany, oběti a agresora a co to s sebou přináší a co dělat, když se něco takového stane. Evokuji zájem o příběh pomocí hesel útěk, strach, brouci, ticho, násilí. K hlubšímu prožití pocitů a vcítění se do druhého využívám karty emocí Moře emocí

anebo Život je život z nakladatelství B-creative (viz www.b-creative.com) Pak čtu úryvky z knihy a nechávám konec otevřený. Knihu hned půjčuji do třídy k dočtení.

• **Dílny čtení (2. třída – SŠ)**

V tomto programu seznámím zlehka s nachystanou literaturou a vybídnu k vybrání titulu, který je zaujal. Děti se začnou do knihy cca 15 – 20 minut. Usiluji o soustředěné čtení a porozumění, pak se sdílení s ostatními. Na závěr dostávají osobní záznam z četby, který vyplní a s kterým dále pracují ve vyučování s učitelem.

Témata:

- Kniha pro tebe
- Literatura anglicky psaná
- Báje a pověsti
- Komiksy
- Projekt Čtení pomáhá
- Odborná literatura
- Holocaust

POČIN ŠKOLNÍCH KNIHOVEN 2021

Naše škola získala Cenu za literaturu pro děti a mládež „SUK – čteme všichni na podporu a rozvoj čtenářské gramotnosti“ v kategorii **Počín školních knihoven 2021** za projekt **Moderní knihovna v srdci historického města**. Proběhla celková rekonstrukce knihovny, která se rozšířila o multifunkční místnost. Nový moderní interiér byl vybudován s ohledem na podporu vzdělávání, rozvoj čtenářských programů i k relaxaci. Ocenění uděluje Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze. Cena je nazvaná podle Václava Františka Suka, pedagoga a knihovníka, iniciátora vybudování největší sbírky literatury pro děti a mládež.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Jana Dvořáková
Školní knihovna Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži
Pilařova 3
767 01 Kroměříž
Česká republika
e-mail: knihovna@agkm.cz

ZÁLOŽKA DO KNIHY AKO KREATÍVNY PROSTRIEDOK VZDELÁVACIEHO PROCESU

Eva Kubalová

Umenie je syntézou umeleckého diela, umeleckej tvorby a samozrejme percepcie a recepcie. Aby vzniklo umelecké dielo, musí tu byť podnet, inšpirácia a zároveň, ako uvádza Jiří Kulka: „*Umelecké dielo je esteticky komunikovaný artefakt, presnejšie súbor všetkých možností konkrétnych realizácií umeleckého projektu a ich recepcií.*“

Využívam túto dedukciu, aby som poukázala na vzájomnú analógiu umenia s tvorbou záložiek do knihy. Slovenská pedagogická knižnica dala svojmu **celoslovenskému projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy***, ako aj **česko-slovenskému projektu *Záložka do knihy spája školy*** jedinečnú invenciu, aby učitelia mohli zaradiť záložku do knihy ako kreatívny prostriedok výchovno-vzdelávacieho procesu, aby sa záložka mohla stať nielen významným činiteľom pri rozvíjaní čitateľskej gramotnosti, ale aj pri rozvoji kultúrneho a duchovného bohatstva, estetického vnímania, estetického zážitku a významne prispela k rozvoju osobnosti žiaka.

Každá záložka do knihy je malým umeleckým originálom s veľkou výpovednou hodnotou. Kvalita výpovede závisí od témy, námetu, prípravnej fázy, motivácie, od realizácie predstáv a fantázie, od estetickej reflexie. Učiteľ práve v tej prvotnej fáze tvorby zohráva významnú úlohu. Veľký priestor ponúkajú hodiny učebného predmetu umenie a kultúra, v elementárnej podobe aj výtvarná výchova.

VNÍMANIE OBRAZU A VÝRAZOVÉ PROSTRIEDKY UMENIA

Vnímanie obrazu a výrazové prostriedky umenia aplikujeme pri tvorivom procese vzniku záložky. Môžeme **pracovať s pojmi:**

- Podložka alebo materiál: plátno, papier, preglejka, kartón, lepenka, sololit, drevené dosky, netradičný materiál...
- Výtvarná technika: kresba (lína, čiara, farba), maľba (svetlo, tieň, farba), akvarel, pastel, gvaš, tempera, olejomaľba, enkaustika, akryl, grafika – tlač z výšky, tlač z hĺbky, tlač z plochy a iné techniky (napr. basreliéf, muchláž, koláž, asambláž)
- Farba, plocha, tvar, priestor, svetlo a tieň, proporcia, zlatý rez, kompozícia, perspektíva, rytmus, symetria, rovnováha, dôraz, gradácia, jednota v mnohosti, chaos
- Maliarsky rukopis, symboly, atribúty, alegória
- Námet – figurálne maliarstvo, portrét, autoportrét, akt, žánrové maliarstvo, historické udalosti, zátišie, krajinomaľba, veduta – pohľad na mesto, hrad, sakrálny, mytologický námet
- Obsah diela – posolstvo, odkaz, výpoveď, filozofická myšlienka

- Názov obrazu, dátum vzniku, signatúra autora na obraze – podpis, monogram, piktografická značka

VÝTVARNÉ SPRACOVANIE

Žiaci sa môžu rozhodnúť, či si zvolia **obrazné, realistické** spracovanie témy alebo využijú lyrickú, geometrickú **abstrakciu, štylizáciu**. Vytvárame pevnú záložku, premyslíme kompozíciu na obidvoch stranách. Žiaci, ktorí si myslia, že nemajú výtvarné nadanie, radi pracujú s ornamentom, geometriou. Žiaci, ktorí poznajú moderné umelecké smery, inklinujú k takémuto zobrazeniu, napríklad využívajú impresionizmus, pointilizmus, fauvizmus, kubizmus, surrealizmus, op-art, pop-art... Vďačnými tvorcami záložiek sú najmä žiaci prvého ročníka. Diagnostiku ich kultúrno-umeleckých schopností overujeme už v septembri na vyučovacej hodine umenia a kultúry pod názvom *Trieda má talent*. Je to zaujímavý spôsob, ako sa vzájomne bližšie spoznať, ako odhaliť svoje schopnosti, zručnosti, záľuby a záujmy. Žiaci rozvíjajú schopnosť vzájomne spolupracovať a kultúrne komunikovať na základe pravidiel etikety.

Fotogaléria záložiek z česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spája školy*

Záložky na tému Rozprávky, bájky, povesti a príbehy nepoznajú hranice

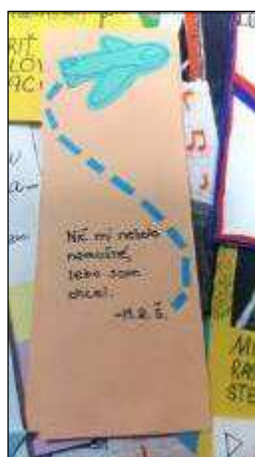

Záložky na tému Očarujúci svet knižných príbehov, rozprávok a básní

Fotogaléria záložiek z celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy*

Záložky na tému Knihy rozprávajú príbehy

Záložky na tému Milan Rastislav Štefánik alebo iné významné osobnosti, ktoré spájajú Čechov a Slovákov

Záložky na tému Osobnosti a diela slovenskej dramatickej tvorby

Záložky na tému Významné osobnosti slovenskej literatúry – Pavol Országh Hviezdoslav (100. výročie úmrtia) a Božena Slančíková-Timrava (70. výročie úmrtia)

PRÁCA S CITÁCIOU A TYPY PÍSMO

Žiakov učíme používať presnú citáciu, voľnú citáciu, parafrázu, najst' zaujímavú, zrozumiteľnú, výstižnú sentenciu, pracovať s vhodným typom písma. Obľúbenou aktivitou bola *tvorba ex librisov* a využitie *písma art nouveau* pri vlastnom signovaní. Znalosť rôznych typov písma a ich správneho použitia napomáha k tvorbe estetických dizajnov. Dôležité je, aby dizajn komunikoval to, čo má.

Tvorivý proces výroby záložiek

PRÍBEH ZÁLOŽKY

Záložka má niekoľko príbehov. Príbeh tvorcu, príbeh inšpirácie a témy, príbeh tvorivého procesu, príbeh knihy, príbeh prijímateľa. Záložky majú svojich neznámych adresátov, ale určite sú robené s láskou pre všetkých, ktorí pocit lásky poznajú a ktorí pocit lásky a radosti vedia rozdávať. Tvorivý proces niekedy prináša väčšiu katarziu ako očakávané obdarovanie a rýchle ukončenie projektu. Možno by bolo vhodné zamyslieť sa nad netradičnou formou

odovzdávania záložiek, na iných kultúrnych miestach, so zaujímavou osobnosťou, hravou formou. Zaujímavé je využitie dadaistickej hry **Čo prezradí záložka** o tvorcovi, čo prezradí o mne, čo prezrádzajú symboly, znaky a písmo. Žiaci pracujú s fantáziou, rozvíjajú komunikatívnosť, sebapoznávanie. Náhodne si vyberajú záložku z veľkej obálky, komentujú vybraný produkt, hľadajú pozitíva a konštruktívnou metódou navrhujú zmeny alebo prezradia miesto záložky v ich súkromnej knižnici. Na konci školského roka prezradia, čo sa stalo so záložkou.

ZÁLOŽKA DO KNIHY SPÁJA A VZDELÁVA

Záložka do knihy je základná informačná jednotka dobrej knihy. Môže pridať k informačnej funkcii kartotečného lístka úžitkovú, estetickú a umeleckú funkciu. Záložky do knihy sú vyjadrením individuality. Dnešný mediálny trh a propagačné firmy si uvedomujú význam tohto produktu. Ponúkajú naozaj kreatívne výtvyry. Moja prvá magnetická záložka bola spomienkou na Rím a Sixtínsku kaplnku. Stvorenie Adama je asi najslávnejší výjav z knihy Genesis od renesančného umelca. Boh stvorí človeka a symbolicky mu odovzdá časť svojho poznania a múdrosti. Keď začal prvý ročník česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spája školy*, hneď som vedela, že učiteľka z partnerskej školy ocení môj darček, pretože naša spolupráca bola veľmi srdečná. Z nesmelej komunikácie vzniklo veľké priateľstvo. Oba spomínané projekty, teda **celoslovenský projekt Záložka do knihy spája slovenské školy** a **česko-slovenský projekt Záložka do knihy spája školy**, do ktorých sa každoročne zapájame, ponúkajú takéto možnosti pre všetkých účastníkov. Spájajú kolektív pri spoločnej aktivite a prinášajú nové informácie, poznatky, skúsenosti. Žiaci aktívne vyhľadávajú, spracúvajú a používajú informácie z literárnych prameňov, získavajú informácie z integrovaného informačného systému a internetu. Adekvátne komunikujú s prihliadnutím na komunikačnú situáciu – pri písomnom prejave aplikujú pravopisnú normu – verejne prezentujú a obhajujú svoj výtvarný prejav, vlastný názor alebo sa inšpirujú inými komunikantmi, intelektuálne a kultúrne obohacujú svoje poznanie.

Spolupráca s Kysuckou knižnicou

ZÁVER

Záložka dokáže veľké veci. Spojila školy, spojila celé Slovensko, spojila Česko a Slovensko, kultúru a umenie v európskom kontexte. Ďakujeme Slovenskej pedagogickej knižnici za to, že propaguje ľudskosť a knižnicu ako Raj.

LITERATÚRA

KULKA, Jiří: *Psychologie umění*. Praha: Grada Publishing, 2008. 440 s. ISBN 978-80-247-2329-7.

ZUBAL, Ivan: *Encyklopédia obrazu*. Bratislava: Slovart, 2004. 256 s. ISBN 807145687X.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Eva Kubalová
Gymnázium Jozefa Miloslava Hurbana
17. novembra 1296
022 01 Čadca
Slovenská republika
e-mail: kubalova.eva@gymcadca.eu

ČITATELSKÉ AKTIVITY V ŠKOLSKEJ KNIŽNICI LADISLAVA NOVOMESKÉHO

Veronika Vrábellová

Prioritou rôznorodých aktivít v našej školskej knižnici je bezpochyby podporovať a podnecovať žiakov k zážitkovému čítaniu a k čítaniu s porozumením. Vytvárame tým priestor nielen k estetickému vnímaniu literatúry, ale aj k samostatnému individuálnemu kritickému mysleniu žiakov na prvom i druhom stupni nášho gymnázia. Na prvý pohľad by sa mohlo javiť, že žiaci čítajú menej ako v minulosti, ale táto premisa na našej škole neplatí. Dôkazom je stále rastúca požiadavka rozširovať knižničný fond o nové tituly kníh. Na pôde našej školy aktivizujeme žiakov rôznymi formami, nielen na hodinách slovenského jazyka, ale aj aktivitami, ktoré realizuje školská knižnica.

Žiaľ, negatívom v kontinuálnom rozvíjaní spomínaných aktivít bolo obdobie pandémie, kedy školská knižnica nemohla slúžiť svojmu primárnemu poslaniu. Avšak online priestor nám otvoril cestu k individuálnej komunikácii, analýzam a interpretáciám žiakmi prečítaných kníh.

Cez **Microsoft Teams** sa nám počas pandémie podarilo vytvoriť **databázu kníh**, odporúčaných samotnými žiakmi, pre jednotlivé ročníky. Súčasťou boli aj samostatné **žiacke recenzie**, za ktoré boli žiaci hodnotení a pozitívne motivovaní. Inšpiratívnou výzvou bol medzitriedny súboj v počte prečítaných kníh. Víťazná trieda mala možnosť spolu participovať na výbere nových knižných titulov do školskej knižnice.

Čitateľské aktivity, ktoré vám predstavíme v nasledujúcich riadkoch, nie sú len záležitosťou posledného roka, ale ide o čitateľské aktivity, ktoré sa konali ešte pred pandemiou.

NAJZAUJÍMAVEJŠIE PODUJATIE ŠKOLSKEJ KNIŽNICE

Naša školská knižnica sa už dlhé roky zapája do **celoslovenského projektu Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice**, ktorý sa každoročne organizuje pri príležitosti **Medzinárodného dňa školských knižníc** s cieľom zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici a k čítaniu, poznávaniu nového. Uvedený projekt sa koná pod záštitou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

V rámci jeho 17. ročníka sa nám konečne podarilo uspieť a obsadiť **2. miesto** v zadanej téme **Radostná podpora zážitkového učenia školskou knižnicou**.

Dňa 25. októbra 2021 sme zorganizovali podujatie pod názvom **Cesta k Lacovi Novomeskému**, ktoré prebiehalo v rámci celého vyučovacieho procesu pre všetkých žiakov. Podujatie otvorili moderátori, naši žiaci, v školskej aule prostredníctvom prezentácie krátkeho edukatívneho filmu *Lacova ponožka*, ktorého cieľom bolo predstaviť osobnosť Ladislava Novomeského ako politika, novinára, reportéra, publicistu a básnika. Nato sa žiaci v rámci súťaže nazwanej *Rozstrihaný Laco* hravou formou podrobnejšie zoznamovali s jeho básnickými zbierkami. Ďalšou aktivitou zábavného podujatia bola videoprojekcia s názvom *Duch našej školy*, v ktorom žiaci vyzdvihli vplyv Ladislava Novomeského na harmonický rozvoj mladých osobností, ktoré sa uplatnili v rôznych sférach spoločenského, kultúrneho, športového a politického života a ktoré boli žiakmi školy. Sprievodným podujatím

zážitkového vyučovania bolo *celodenné riešenie zábavných a tvorivých čitateľských úloh*, na základe ktorých sa žiaci podrobnejšie zoznamovali s krásnymi a podnetnými veršami uvedeného básnika ľavicovej avantgardy. Navyše na obrazovke v priestoroch vstupnej haly školy prebiehala celodenná prezentácia o živote a tvorbe Ladislava Novomeského.

Momentky z podujatia

ZÁLOŽKA DO KNIHY SPÁJA ŠKOLY

Už tradičnou aktivitou, do ktorej sa aj naša školská knižnica každoročne zapája, je **česko-slovenský projekt Záložka do knihy spája školy**, ktorého cieľom je nadviazanie kontaktov medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh. Určite ho všetci dobre poznáte. Žiaci našej školy sa ho každoročne chopia originálnym spôsobom.

Pred dvomi rokmi sme vytvárali záložky s QR kódmi, ktoré presmerovali českých žiakov na stránky o konkrétnej knihe, na vytvorený kvíz, youtube video o danej knihe alebo len na kontakt na žiakov. Na záložke nebolo napísané, o akú knihu ide. Žiaci, ktorým putovali záložky, mali sami uhádnuť názov knihy a spojiť sa s naším žiakom, či toto tajomstvo naozaj rozlúštili. Niektorí žiaci sú v kontakte doteraz.

Ďalší ročník uvedeného česko-slovenského projektu sme venovali najmä autorom kníh. Vytvárali sme záložky v tvare vlajok krajín, z ktorých autori pochádzajú, a k nim sme dotvorili postavy známych literárnych hrdinov, ktorých autori vytvorili.

Záložky s QR kódom

Záložky v tvare vlajok krajín, z ktorých spisovatelia pochádzajú spolu s postavami známych literárnych hrdinov

ČITÁREŇ U LACA

Väčší projekt, ktorý naša školská knižnica organizovala, bolo vytvorenie priestoru, tzv. oddychovej zóny, kam môžu žiaci prísť počas voľnej hodiny, prestávky alebo na konci vyučovania. Pod záštitou školskej knižnice sme so žiakmi revitalizovali starý priestor našej školy a premenili sme ho na **Čítareň u Laca**. Ide o harmonické miesto, ktoré majú na starosti vždy iní žiaci. Žiaci sem môžu priniesť svoje knihy, ktoré už prečítali, alebo môžu si vziať hocijakú knihu z regálu a po prečítaní ju vrátiť alebo darovať ďalej.

Čítareň u Laca

SWAPY

V spomínanej *Čítárni u Laca* organizujeme už tradičné *Swapy – Prines knihu, vezmi si inú*. Tieto „swapy“ sa tešia veľkej obľube. Konali sa tu viackrát aj výstavy našich žiakov.

PYŽAMKOVÉ ČÍTANIE

Pyžamkové čítanie je projekt, ktorý sa u nás konal dlhé roky, pokiaľ ho pandémia neprerušila. Bol však stálym projektom v našej školskej knižnici. Primárne bol zameraný pre žiakov prvého stupňa nášho gymnázia. Išlo o podvečernú aktivitu, počas ktorej si žiaci priniesli vlastné knihy, svoju vlastnú tvorbu a samozrejme aj pyžamá. Tento plnohodnotný večer býva nabitý príjemnou atmosférou, je plný tvorivosti. Čítame si úryvky z rôznych kníh a potom o nich diskutujeme. Hráme rôzne kvízy a hry o knihách, ktoré si žiaci dopredu pripravili. Venujeme sa kreatívnemu písaniu, či si skúšame rôzne scénky z kníh. Samozrejme nechýba ani občerstvenie v podobe koláčikov a čaju.

LITERÁRNO-UMELECKÝ KRÚŽOK

Na podnet *Pyžamkového čítania* sme realizovali v našej školskej knižnici **literárno-umelecký krúžok**. Žiaci sa stretávali na týždennej báze. Náplň krúžku bola jednoduchá. Láska ku knihám. Raz za mesiac sme rozoberali vždy jednu knihu, ktorú niekto určil na prečítanie. Vznikali obohacujúce diskusie, recenzie z rôznych uhlov pohľadov. Popri tejto činnosti sa žiaci snažili zveľadiť aj priestory našej školskej knižnice. Vznikli v nej aj rôzne výtvarné realizácie na jej skrášlenie a prilákanie čitateľov.

Literárno-umelecký krúžok

VERNISÁŽE A VÝSTAVY

Naša školská knižnica je zároveň aj miestom umeleckým, preto ponúka priestor aj pre rozvíjajúcich sa umelcov. Konajú sa v nej krásne **vernissáže a výstavy**, ktoré si žiak našej školy zorganizuje. Priláka tak aj do školskej knižnice mnohých kamarátov, ktorí by inak záujem o toto miesto možno nemali.

POŽIČAJ MI KNIHU

Projekt *Požičaj mi knihu* sa v našej školskej knižnici taktiež tešil veľkému úspechu. Naši žiaci dali k dispozícii na mesiac svoju obľúbenú knihu so zaujímavou recenziou a následne si mohli inú požičať, ktorú niekto tiež takto ponúkol.

KNIŽNÝ POKLAD V NAŠEJ RODINE

Zaujímavou akciou bola prezentácia najstaršej knihy v rodine s názvom *Knižný poklad v našej rodine*. Žiaci priniesli veľmi zaujímavé knihy aj s konkrétnymi podpismi autorov, napríklad od Dobroslava Chrobáka *Drak sa vracia*, najstaršie vydanie Eleny Maróthy-Šoltésovej, vydanie učebnice dejepisu z Prvej slovenskej republiky, bibliu napísanú švabachom. Za každou knihou sa skrýval zaujímavý rodinný príbeh, ako ku knihe prišli.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Veronika Vrábellová
Gymnázium Ladislava Novomeského
Tomášikova 889/1
821 04 Bratislava

Slovenská republika
e-mail: veronika.vrablova@gln.sk

AKTIVITY ŠKOLSKEJ KNIŽNICE ZAMERANÉ NA ROZVÍJANIE ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI

Sylvia Bognárová

Špeciálna základná škola v Zlatých Klasoch poskytuje základné vzdelanie pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Škola má deväť ročníkov a dve oddelenia školského klubu detí. Vnútorne sa diferencuje podľa mentálnej úrovne žiakov. Podľa variantu A sa vzdelávajú žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, podľa variantu B žiaci so stredným stupňom mentálneho postihnutia a podľa variantu C sa vzdelávajú žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia.

Súčasťou našej školy je **školská knižnica**, ktorá realizuje aktivity a podujatia na rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov školy tak na vyučovacích hodinách, ako aj mimo vyučovania. Tieto sú zamerané na vzbudenie záujmu žiakov o čítanie, rozvíjanie ich čitateľských zručností a návykov, porozumenie čítaniu a podporu návštevy školskej knižnice. Aktivity a podujatia na rozvoj čitateľskej gramotnosti organizuje školská knihovníčka, ktorá je zároveň koordinátorkou čitateľskej gramotnosti, v spolupráci s vedením školy, triednymi učiteľmi a vychovávateľkami školského klubu detí.

ROZVOJ A PODPORA ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI

Čitateľská gramotnosť je univerzálna technika, ktorá robí žiaka schopným nielen prečítať slová, vety a celé texty, ale aj pochopiť prečítané a ďalej s obsahom a získanými informáciami pracovať. Výchovno-vzdelávací proces v špeciálnej základnej škole je silno ovplyvnený **hravými činnosťami a zážitkovým učením**. V rámci výchovno-vzdelávacieho procesu podporujeme vyjadrovanie myšlienok a pocitov prostredníctvom slov, obrazov a pohybu. Našou snahou je formovať kladný vzťah žiakov ku knihe a literatúre, vypestovať správne čitateľské návyky, vzbudiť u nich potešenie a radosť z čítania. V začiatkoch rozvíjania čítania s porozumením vyberáme texty krátkych foriem, dĺžku textov upravujeme v závislosti od rozvinutosti jednotlivých procesov porozumenia. Napríklad na hodinách slovenského jazyka a literatúry žiaci počúvajú príbehy (hlasné čítanie vyučujúceho) a následne si overujú porozumenie textu odpoveďou na otázky, reprodukciou úryvku z príbehu a kreslením obľúbených rozprávkových postáv.

Ciele **čitateľskej gramotnosti** majú nadpredmetový charakter, a preto ju rozvíjame nielen na hodinách slovenského jazyka a literatúry, ale aj na ostatných vyučovacích predmetoch. Každý učiteľ, ktorý chce, aby jeho žiaci čítali s porozumením, hľadá najvhodnejšie metódy a spôsoby práce. Naším cieľom je viesť žiakov od radosti z počúvania k radosti z vlastného čítania.

Na **podporu zvyšovania čitateľskej gramotnosti** žiakov využívame špecifické metódy a formy individuálnej a kolektívnej práce, ako sú napríklad: rozvíjanie aktívneho počúvania s porozumením čítaním krátkych literárnych textov, veršov, rozprávok a príbehov s detským hrdinom; hlasné čítanie učiteľa a žiaka a dramatizácia prečítaného textu.

Pri **overovaní porozumenia vypočutého textu** uplatňujeme metódy tvorivej dramatizácie, metódy didaktických hier – schopnosť vyjadriť sa a vlastnými slovami rozprávať o prečítanej knižke a tvorbu ilustrácii s cieľom rozvíjať fantáziu, predstavivosť a slovnú zásobu žiakov.

ČINNOSŤ ŠKOLSKEJ KNIŽNICE

Činnosť školskej knižnice je zameraná na:

- podporu zvyšovania informačnej gramotnosti a čitateľskej kultúry žiakov,
- podporu čítania žiakov a formovanie kladného vzťahu žiakov ku knihe a literatúre,
- zdokonalenie čitateľských zručností a rozširovanie poznatkov z mimočítankovej literatúry,
- podporu vyučovacieho procesu.

Knihy do školskej knižnice získavame darom, nákupom, ako aj z mimorozpočtových zdrojov tým, že sa zapájame do rôznych projektov na podporu čítania a na zlepšenie vybavenia knižničného fondu. V roku 2020 sme získali finančné prostriedky na nákup kníh z rozvojového projektu *Čítame radi*, ktorý vyhlásilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky na podporu čitateľskej gramotnosti. V roku 2021 sme sa zapojili do **17. ročníka celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice***, v ktorom sme sa umiestnili na 3. mieste. Od organizátora celoslovenského projektu sme získali finančný grant na nákup kníh. Sme hrdí na to, že sme uspeli v týchto projektoch a môžeme pre našich žiakov pripraviť ďalšie čitateľské aktivity s využitím nových zaujímavých a pekných kníh.

Počas školského roka využívame školskú knižnicu na realizáciu výchovno-vzdelávacích podujatí pre žiakov v čase vyučovania i mimo vyučovania, aj ako odborné, informačné centrum pre pedagógov. Ponuka knižničného fondu je pestrá a vyznačuje sa najmä rôznorodosťou žánrov a tematickým zameraním. Knihy zo školskej knižnice pravidelne využívajú žiaci i vyučujúci aj pri mimoškolských aktivitách organizovaných koordinátormi výchovno-vzdelávacích oblastí.

Činnosť školskej knižnice je aktívne podporovaná vedením školy. Každú aktivitu, podujatie zverejňujeme na webovom sídle školy (<https://skolavklasoch.edupage.org/>).

ČITATELSKÉ AKTIVITY ŠKOLSKEJ KNIŽNICE

Číta celá škola

Obsahom komunitnej čitateľskej aktivity je takzvané čítanie „veľkých“ pre „malých“. Triedni učitelia pripravujú vhodnú rozprávku, povesť, úryvok, alebo obrázkové texty na čítanie. Formou spoločného čítania v triede žiaci nahlas čítajú krátke príbehy, verše, prezerajú farebné ilustrácie, oboznamujú sa s novými knihami v školskej knižnici. Pre všetky triedy je určený deň a vymedzený čas.

Záložka do knihy spája školy

Každoročne sa zapájame do **česko-slovenského projektu Záložka do knihy spája školy**, ktorý organizuje Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave v spolupráci s Knižnicou Jiřího Mahena v Brne s cieľom nadviazať priateľské kontakty medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a podporiť čítanie prostredníctvom výmeny záložiek do kníh. Projekt motivuje žiakov k čítaniu, podporuje kreativitu, estetické cítenie a v neposlednom rade rozvíja aj čitateľskú gramotnosť. Aktivita sa uskutočňuje každoročne v mesiaci október na vyučovacích hodinách slovenského jazyka, pracovného vyučovania, výtvarnej výchovy a v rámci záujmovej činnosti v školskom klube detí. Žiaci s pomocou vyučujúcich vytvárajú zaujímavé a nápadité záložky na vyhlásenú tému daného ročníka česko-slovenského projektu. Záložky si navzájom vymieňame s určenou partnerskou školou.

Čítanie v školskom klube detí

Čítaniu sa pravidelne venujú aj vychovávatelia v školskom klube detí, keďže mnoho žiakov školy nie je v domácom prostredí vedených k čítaniu, dokonca nemajú doma žiadnu knihu. Vychovávateľky v školskom klube detí v rámci relaxačnej časti čítajú deťom nahlas príbehy na pokračovanie. Pozitívnym javom je, že viacero detí si knihu vypožičia zo školskej knižnice a sami si ju ešte raz prelistujú alebo prečítajú. Po prečítaní žiaci kreslia obľúbené rozprávkové bytosti.

Čítanie v školskom klube detí

Hodiny hlasného čítania

Čitateľská aktivita sa realizuje niekoľkokrát v školskom roku na hodinách slovenského jazyka a literatúry. Cieľom je náučnými formami práce s knihou motivovať žiakov k čítaniu, podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, k poznávaniu nového. Žiaci majú možnosť prezerat' a vyberat' zo školskej knižnice obrázkové knihy, leporelá, encyklopédie, atlasy zvierat a kuchárske knihy. Starší žiaci čítajú rozprávky alebo krátke poviedky na pokračovanie. Mladším žiakom predčítajú vyučujúci.

Hodiny hlasného čítania

Čítajme si...

Do celoslovenského detského čitateľského maratónu *Čítajme si...*, ktorý organizačne zastrešuje Linka detskej istoty, sa takisto každoročne zapájame. Cieľom projektu je **vzbudiť v deťoch záujem o čítanie a zároveň poukázať na význam literatúry pre detského čitateľa**. Podujatie realizujeme niekoľkohodinovým nepretržitým čítaním, pri ktorom sa striedajú žiaci z jednotlivých ročníkov. Úlohou žiakov je prečítať jednu stranu z určenej knihy. Časový limit na čítanie je neobmedzený. Snaha žiakov je odmenená sladkosťou a záložkami do kníh, ktoré zasiela Linka detskej istoty. Svoju účasť na čitateľskom maratóne žiaci potvrdia podpisom na plagáte a na výsledkovej listine.

Čítajme si 2022

Vianočné čítanie

Túto čitateľskú aktivitu organizujeme v adventnom období, kedy čítame vianočné príbehy, rozprávky, modlitby (napr. *Štedrovečerné rozprávky*, *Vianočné rozprávky pri kozube*, *Moja prvá Biblia*). Čítaním a rozhovormi si navodíme vianočnú náladu a takisto si priblížime vianočné zvyky a tradície. Cieľom tejto aktivity je nenásilne formovať kladný vzťah ku knihe a literatúre vo vianočnom duchu.

Vianočné čítanie

NAJZAUJÍMAVEJŠIE PODUJATIE ŠKOLSKEJ KNIŽNICE

V roku 2021 sme sa prvýkrát zapojili do **17. ročníka celoslovenského projektu Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice**, ktorý sa organizoval pri príležitosti Medzinárodného dňa školských knižníc na tému *Radostná podpora zážitkového učenia školskou knižnicou*. Do osláv Medzinárodného dňa školských knižníc sme sa zapojili celá škola. Zorganizovali sme podujatie pod názvom **V kráľovstve rozprávok** s cieľom zážitkovými a zábavnými formami posilniť vzťah žiakov ku knihám, podporiť v nich dobrý a trvalý vzťah ku knihe, k čítaniu, poznávaniu nového v rámci všetkých predmetov kognitívneho zamerania, ako sú matematika, prírodoveda, vlastiveda, slovenský jazyk, literatúra, pracovné vyučovanie a hudobná výchova. Podujatie sme realizovali vo forme projektového dňa v čase od 9. do 13. hodiny. Jednotlivé vyučovacie hodiny boli zamerané na aktivity a úlohy spojené s témou vybranej rozprávky. Žiaci rýchlo nadviazali kontakt s rozprávkovými bytosťami, vžili sa do deja, tešili sa s nimi, ba aj niekedy smútili. Žiaci tým, že sa stotožnili s postavami z rozprávok, si ani neuvedomili, že sa učia a získavajú nové vedomosti.

Čitateľské aktivity na jednotlivých vyučovacích hodinách boli jednoduché, primerané veku a mentálnym schopnostiam žiakov. Na netradičnej vyučovacej hodine vyučujúci využívali metódy motivačného rozprávania o knihe, prezeranie ilustrácií, prerozprávanie príbehu, názornú prezentáciu prostredníctvom interaktívnej tabule, dramatizáciu literárnych textov alebo dramatizáciu s využitím makiet rozprávkových postáv, kreslenie, napodobňovanie postáv z rozprávok a overovania poznatkov v zaujímavých pracovných listoch.

Tvorivé čitateľské aktivity využívajúce motívy rozprávok

1. trieda (4., 8. až 10. ročník – variant C)

Snehulienka a sedem trpaslíkov

Žiaci pracovali s obrázkovým materiálom a skladali ich podľa dejovej postupnosti rozprávky o ***Snehulienke a siedmich trpaslíkoch***. Vyučujúca pre žiačky pripravila aj „princeznovské šaty“, ktoré si mohli obliecť a cítiť sa ako skutočné princezné.

2. trieda (1. a 3. ročník – variant A; 1. a 3. ročník – variant B)

Rozprávka o repe

Po prerozprávání **Rozprávky o repe** vyučujúca dramtizáciou deja naučila žiakov základným matematickým pojmom pred a za. Žiaci pomenovávali členov rodiny, ich funkciu v rodine a rozprávali sa o správaní k starším. Dramatizácia rozprávky sa skončila vytiahnutím veľkej repy za pomoci členov rodiny i zvieratiek.

Dramatizácia Rozprávky o repe

3. trieda (4. ročník – variant B, 5. ročník – variant A, 6. ročník – variant B)

Tri prasiatka

Žiaci pracovali s rozprávkou o **Troch prasiatkach**. Tri prasiatka naučili žiakov stavať domčeky z rôznych materiálov a nebát sa ťažšej práce. Naučili sa rozpoznávať pevnejšie a trvalejšie materiály, ktoré v rozprávke rôznym spôsobom chránili prasiatka.

4. trieda (4. ročník – variant A)

O dvanástich mesiačikoch

Žiaci sa venovali rozprávke **O dvanástich mesiačikoch**. Na základe jej deja sa učili nielen orientovať sa v kalendárnom roku, ale si aj utvrdzovali poznatky o ročných obdobiach. Vyučujúca spestrila čitateľskú aktivitu piesňou, ktorú žiaci spievali v sprievode gitary.

Rozprávka O dvanástich mesiačikoch

5. trieda (6. ročník – variant A)

Rozprávka o vlkovi a kozliatkach

Žiaci 6. ročníka najskôr sami čítali **Rozprávku o vlkovi a kozliatkach**. Po jej prečítaní sa s vyučujúcou porozprávali o starostlivosti matiek, poslušnosti detí a súdržnosti súrodencov. Po prečítaní rozprávky si žiaci so záujmom pozreli modernú verziu rozprávky s pesničkami na YouTube.

6. a 7. trieda (7. ročník – variant A)

Rozprávka o rybárovi a jeho žene

Žiaci čítali **Rozprávku o rybárovi a jeho žene** po častiach a následne prerozprávali jej príbeh. V pracovných listoch riešili úlohy, ktoré vychádzali z deja rozprávky. Okrem toho aj vyfarbovali obrázky z príbehu, z ktorých spoločne vyrobili leporelo.

8. trieda (8. ročník – variant A a variant B)

Brémski muzikanti

Žiaci spoločne čítali rozprávku **Brémski muzikanti**. Po prečítaní rozprávky sa orientovali v texte pomocou učiteľom kladených otázok. Následne reprodukovali rozprávku slovne podľa obrázkov komiksu Los músicos de Bremen (www.behance.net). Ďalšou aktivitou bola samostatná a spoločná práca s pracovnými listami. Žiaci riešili rozmanité príklady, ktoré pre nich pripravili štyria brémski muzikanti. Napríklad spájali čísla – číselné obrázky, prekonávali labyrint, vyhľadávali rozdiely medzi „rovnakými“ obrázkami, skladali obrázok pomocou matematických príkladov, počítali peniaze, ktoré z hostinca ukradli zbojníci, v grafickom programe Skicár nakreslili chalupu, v ktorej sa ubytovali takzvané „príšery“. Následne si na glóbose pozreli, kde sa nachádza Slovensko a Nemecko. Porovnávali obe krajiny, ich vlajky, štátne znaky. Na internete vyhľadávali informácie o Nemecku, o krajine, odkiaľ pochádzali brémski muzikanti. Nájdene symboly, obrázky, zaujímavosti o štáte si následne vytlačili. Takisto na základe zistených informácií a obrázkového materiálu spoločne vypracovávali myšlienkovú mapu o Nemecku. S pomocou učiteľov zhotovovali masky hlavných postáv z uvedenej rozprávky **Brémski muzikanti**. Vznikli tak masky týchto postáv: somár, pes, mačka, kohút, gazda, zbojník. Ďalej sa učili prostredníctvom interaktívnej tabule poznávať zvuky klasických hudobných nástrojov. Čitateľskú aktivitu ukončili spoločným pozeraním videa o inštalácii sochy Brémski mestskí muzikanti na Námestí Mateja Korvína v bratislavskom Starom Meste. Socha znázorňuje legendárnu rozprávku o vôli žiť a nevzdávať sa napriek nepriazni osudu.

9. trieda (9. ročník – variant A, 10. ročník – variant B)

Rozprávka o Popoluške

Žiaci po prečítaní **Rozprávky o Popoluške** pracovali s textom. Do pracovného listu napísali hlavné postavy, ktoré následne podľa charakteru rozdelili na kladné a záporné a vyjadrili svoj vlastný názor na ich správanie. Venovali sa nielen téme rodina a rodinné vzťahy, práva a povinnosti členov rodiny, ale aj právam a povinnostiam súčasných detí.

Kráľovstvo rozprávok dalo našim žiakom nielen nové poznatky a informácie, ale aj návody na správanie a dodržiavanie medziľudských vzťahov. Podľa žiakov vyučovanie v tento deň bolo zaujímavejšie, vyučovací deň rýchlejšie plynul a žiaci zistili, čo všetko im knihy ponúkajú.

ZÁVER

Poslaním školskej knižnice je nielen ponúkať žiakom knihy, ale naučiť ich aj knihy používať v bežnom živote. Kniha im dáva zábavu, poučenie aj cenné rady. Aby ich vedeli plnohodnotne využívať, je potrebné zvládnuť čitateľské techniky a dosiahnuť čo najvyššiu čitateľskú gramotnosť. Je preto veľmi dôležité, aby žiaci nadobudli kladný vzťah k čítaniu, aby nečítali pretože musia, ale aby si uvedomili, že čítanie obohacuje ich samých. Kvalitné

čitateľské zručnosti sú predpokladom nielen kvalitného zvládnutia učiva, ale aj predpokladom plnohodnotného praktického života.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Sylvia Bognárová
Špeciálna základná škola
Čakanská cesta 800/1
930 39 Zlaté Klasy
Slovenská republika
e-mail: sylvia.bognarova@gmail.com

Príloha č. 1 Vyhodnotenie 12. ročníka česko-slovenského projektu pre základné školy a osemročné gymnáziá *Záložka do knihy spája školy*

Vyhodnotenie
12. ročníka česko-slovenského projektu
pre základné školy a osemročné gymnáziá

Záložka do knihy spája školy:
Očarujúci svet knižných príbehov, rozprávok a básní

Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice Metodicko-pedagogického centra v Bratislave v spolupráci s Knižnicou Jiřího Mahena v Brne vyhlásili pri príležitosti októbra ako **Medzinárodného mesiaca školských knižníc 2021** (International School Library Month 2021) pre základné školy a osemročné gymnáziá 12. ročník česko-slovenského projektu ***Záložka do knihy spája školy: Očarujúci svet knižných príbehov, rozprávok a básní.***

Cieľ česko-slovenského projektu

Cieľom česko-slovenského projektu bolo nadviazanie kontaktov medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh. Žiaci vyrobili záložku do knihy, na ktorej ľubovoľnou technikou stvárnilí tému česko-slovenského projektu ***Očarujúci svet knižných príbehov, rozprávok a básní*** a vymenili si ju s partnerskou školou z Českej republiky, respektíve zo Slovenskej republiky. Výmenu záložiek využili školy taktiež k nadviazaniu vzájomnej spolupráce, priateľských kontaktov a na poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry, regionálnych zvykov či života žiakov v Českej republike a zároveň aj ako prierezovú tému do Školského vzdelávacieho programu alebo ako súčasť školského projektu.

Priebeh česko-slovenského projektu

Slovenské a české základné školy a osemročné gymnáziá, ktoré sa chceli zúčastniť česko-slovenského projektu, vyplnili do 24. septembra 2021 elektronickú prihlášku, ktorá bola k dispozícii pre slovenské školy na webovom sídle Odboru Slovenskej pedagogickej knižnice a pre české školy na webovom sídle Knižnice Jiřího Mahena v Brne. Na základe spracovaných údajov z elektronických prihlášok zo Slovenskej republiky a z Českej republiky vytvoril Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice 467 partnerských dvojíc s prihliadnutím na typ školy a druh školy (napr. základná škola, špeciálna škola, málotriedka, osemročné gymnázium), stupeň zapojenia žiakov zo základnej školy (napr. len 1. stupeň, len 2. stupeň, spolu 1. a 2. stupeň), počet prihlásených žiakov a vopred dohodnuté partnerstvo medzi dvoma školami. Z uvedeného počtu bolo 225 partnerských dvojíc vytvorených medzi českými a slovenskými školami a 242 partnerských dvojíc medzi samotnými slovenskými školami, a to z dôvodu menšieho počtu prihlásených českých škôl.

V dňoch 29. a 30. septembra 2021 zaslal Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice kontaktné údaje každej partnerskej dvojici spolu s podrobnými doplňujúcimi informáciami o realizácii česko-slovenského projektu. Zúčastnené partnerské dvojice informoval o tom, že vzájomná komunikácia, výmena záložiek i nadväzovanie priateľských kontaktov bude len v ich pôsobnosti. Termín ukončenia výmeny záložiek bol stanovený na 31. október 2021.

Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice priebežne posielal zúčastneným českým a slovenským školám dôležité informácie a pokyny ako postupovať pri realizácii česko-slovenského projektu. Termín výmeny záložiek a zaslania dobrovoľného vyhodnotenia bol stanovený na 16. november 2021.

Odporúčané čitateľské aktivity

Na začiatku realizácie česko-slovenského projektu Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice zúčastneným českým a slovenským školám odporúča, aby výrobu záložiek doplnili rôznymi sprievodnými aktivitami zameranými na podporu kreatívneho čítania. Napríklad hodinami hlasného čítania, literárnymi kvízmi, recitačnými alebo čitateľskými súťažami, žiackymi besedami o prečítaných knihách, besedami s rodičmi alebo starými rodičmi žiakov o obľúbených knihách, besedami so spisovateľmi alebo s ilustrátormi, návštevami školskej knižnice alebo verejnej knižnice, rozhlasovými reláciami s cieľom priblížiť celej školskej komunite pridelenú partnerskú školu, vyučovacími hodinami zameranými na poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov v Slovenskej republike a v Českej republike.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu za Slovenskú republiku

Do česko-slovenského projektu sa prihlásilo **934 škôl s celkovým počtom 107 234 žiakov**, z toho bolo **225 českých škôl s celkovým počtom 22 896 žiakov** a **709 slovenských škôl s celkovým počtom 84 338 žiakov**.

Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice poslal poďakovanie každej zúčastnenej českej i slovenskej škole za aktívnu účasť v česko-slovenskom projekte a za zmysluplné, radostné a inšpiratívne naplnenie poslania projektu. Následne slovenské školy vyzval na dobrovoľné vyhodnotenie česko-slovenského projektu a pripojenie fotografií z priebehu výroby záložiek alebo fotografií najkrajších záložiek.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu za Českú republiku zverejní na webovom sídle Knižnica Jiřího Mahena v Brne (www.kjm.cz).

Výber z dobrovoľného hodnotenia česko-slovenského projektu 399 českými a slovenskými školami spolu s fotografiami z priebehu výroby záložiek alebo s fotografiami so samotnými najkrajšími záložkami je dostupný na tejto webovej adrese:

<http://spgk.sk/?vyhodnotenie-12-rocnika-cesko-slovenskeho-projektu-pre-zakladne-skoly-a-osemrocne-gymnazia-zalozka-do-knihy-spaja-skoly>

Ocenenie škôl za účasť v česko-slovenskom projekte

Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice všetkým zúčastneným českým školám a slovenským školám, ktoré si čestne splnili svoje záväzky voči svojej partnerskej škole, zaslal **diplom za účasť v česko-slovenskom projekte**.

Výroba záložiek

Žiaci sa pri hľadaní literárnych motívov na priateľské záložky pre svojich rovesníkov z partnerských škôl inšpirovali svojimi obľúbenými knihami, ktoré si prinášali z domu, knihami vypožičanými z ich školských knižníc, či rozmanitými inšpiratívnymi, tvorivými a podnetnými čitateľskými aktivitami. Pred samotnou výrobou záložiek sa najmladší žiaci často venovali spoločnému čítaniu kníh na vyučovacích hodinách, v školskom klube detí či v školských knižniciach. Prvákom čítali rozprávky a iné pútavé príbehy triedne učiteľky. Poväčšine čítali knihy, ako boli napríklad Rozprávky o psíčkovi a mačičke, Tri prasiatka, Janko Hraško, Červená čiapočka, Moje prvé rozprávky, Danka a Janka, Budkáčik a Dubkáčik, Zatúlaný Gombík, Šmolkovia, Snehulienka. Na ich záložkách sa najčastejšie objavovali obľúbené očarujúce literárne postavičky z rozprávkových príbehov a detskej poézie od známych slovenských a českých autorov. Starší žiaci sa venovali čítaniu dobrodružnej literatúry, fantasy literatúry, dievčenským románom, povestiam či zbierkam poézie. Najčastejšie pracovali s knihami, ako sú napríklad Malý princ, Harry Potter, Greg Heffley, Dračia pošta, Tarzan, Tigrí tím, Staré grécke báje a povestí, Bratislavské povestí, Marína, Zakliata panna vo Váhu a divný Janko.

Žiaci na zadnú stranu záložiek najčastejšie napísali názov knihy a meno autora, aby obdarovaný rovesník vedel, akú knihu mu darca odporúča prečítať. Taktiež písali poštové alebo mailové adresy, prípadne kontakty na sociálne siete (napr. Facebook, Instagram, Tik Tok), aby mohli medzi sebou udržiavať priateľské vzťahy aj po ukončení realizácie česko-slovenského projektu.

Záložky vyrábali žiaci počas prezenčného vyučovania buď priamo na vyučovacích hodinách (napr. slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy, informatickej výchovy), alebo v školskom klube detí, v rámci krúžkovej činnosti a v školskej knižnici. Pri nariadenej dištančnej forme vyučovania ich zhotovovali doma. Záložky vyrábali podľa svojich schopností, zručností, možností, primerane k svojmu veku a v súlade s vyhlásenou témou.

Čitateľské aktivity

Doplňujúcim programom výroby záložiek boli najčastejšie tieto inšpiratívne, tvorivé a podnetné čitateľské aktivity: žiacke besedy o prečítaných obľúbených knihách a o literárnych hrdinoch, čitateľské maratóny, literárne kvízy, hodiny hlasného čítania, čítanie dobrodružných príbehov a rozprávok staršími žiakmi mladším žiakom, dramatizácie básničiek a rozprávok, tvorba leporel podľa námetu z prečítaných alebo vypočutých príbehov, písanie vlastných príbehov podľa fantázie, čitateľské dielne, písanie čitateľských denníkov, literárne prezentácie, rozhlasové relácie, ktoré zachytávali priebeh prípravy záložiek, prečítané najobľúbenejšie knihy, ktoré žiakov inšpirovali pri ich tvorbe, či dokonca predstavenie všetkým členom školskej komunity pridelenú partnerskú školu spolu s jej regiónom. Niektorí školskí koordinátori sa snažili na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a literatúry zoznámiť žiakov s knihami napísanými v českom jazyku od najznámejších českých spisovateľov.

Mnoho škôl obohatilo výrobu záložiek aj častými návštevami školskej knižnice, kde sa aktívne zúčastňovali rôznych originálnych a zaujímavých akcií zameraných na podporu kreatívneho čítania či osláv Medzinárodného dňa školských knižníc (napr. Číta celá škola, Čítala mi moja stará mať, Z rozprávky do rozprávky, Starší čítajú mladším).

Výmena záložiek

Školy do balíka so záložkami najčastejšie vkladali rôzne propagačné materiály o svojej škole alebo o obci či o meste, obrazové publikácie z jednotlivých regiónov, rozprávkové knihy, edukačné pexesá, cédečká s ľudovými rozprávkami alebo so školskými pesničkami, školské časopisy a rozmanité darčkové predmety (napr. tašky, tričká, sladkosti, hračky, vianočné ozdoby). Viacero škôl k záložkám priložilo sprievodné priateľské listy alebo aj samostatné listy od jednotlivých žiakov, či fotografie z priebehu výroby záložiek.

Mnoho škôl si z priateľských záložiek urobilo výstavky alebo nástenky na chodbách školy, v triedach a v školskej knižnici.

S cieľom informovať školskú komunitu a rovnako aj širokú verejnosť o česko-slovenskom projekte uverejňovali školy na webových sídlach svojich škôl fotografie z priebehu tvorby záložiek, fotografie najkrajších záložiek s pripojením krátkych správ, či dokonca článkov, ktoré boli publikované v školských časopisoch alebo regionálnych novinách. Niektorí školskí koordinátori sa dohodli aj na spoločnej návšteve v podobe školského výletu alebo vzájomného výmenného pobytu slovenských žiakov do Česka, alebo naopak, českých žiakov na Slovensko po skončení pandémie koronavírusu.

Výber z vyjadrenia niektorých pedagogických zamestnancov z Českej republiky a zo Slovenskej republiky

„Vášho krásneho projektu sa zúčastňujeme opakovane a vždy nám prinesie nové podnety, a to nielen výtvarné, ale pochopiteľne i čitateľské. Umožňuje žiakom vytvárať priateľstvá na diaľku. A keď hovorím za seba, tak našej generácii skôr narodených znie slovenčina milo a veľmi povedome, veď sme boli jeden štát a myslím si, že i dnes pociťujeme vzájomné sympatie ako súrodenci, ktoré síce už vyleteli z hniezda, ale stále ich spájajú spomienky na spoločné detstvo.“

Miroslava Párová, Biskupské gymnázium, Hradec Králové

„Chceli by sme Vám poďakovať za zaujímavý projekt, do ktorého sa naše gymnázium zapojilo už ôsmykrát. Projekt vždy prezentujeme v rámci Dňa otvorených dverí na našej škole, kedy vystavíme nielen práce našich žiakov na fotografiách, ale tiež aj fotografie záložiek a darčeky, ktoré sme dostali od našej partnerskej slovenskej školy. Vystavené materiály majú vždy u rodičov, žiakov i ďalších návštevníkov veľký pozitívny ohlas.“

Jana Chocholáčová, Gymnázium Jana Blahoslava, Ivančice

„Tešíme sa, že sme sa opäť mohli zapojiť do tohto úžasného projektu, do ktorého sa žiaci rok čo rok veľmi radi zapájajú. My učitelia sa zasa tešíme, že rok čo rok nám pribúda čoraz viac zanietých čitateľov, ktorí radi navštevujú našu školskú knižnicu.“

Anna Mináriková, Základná škola s materskou školou, Vavrečka, Slovenská republika

„Váš projekt Záložka do knihy spája školy má krásnu myšlienku. Nielen žiaci, ale aj učitelia sme nadšení. Veľmi pekne Vám ďakujeme a tešíme sa, ako sa zapojíme do ďalšieho ročníka.“

Jana Cimerman, Základná škola, Kráľová nad Váhom

„Každá aktivita, ktorou žiaci nájdu cestu ku knihe, je len prínosom k ich čitateľskej gramotnosti. Preto veríme, že i týmto projektom sme žiakov opäť priviedli k pravidelnému čítaniu, ktoré ich len obohatí a rozšíri ich vedomosti a rozvíri ich fantáziu a tvorivé myslenie.“

Stanislava Kunová, Základná škola Rudolfa Jašíka, Partizánske

„Tento projekt nám vniesol do triedy veľmi pozitívne pocity, nadšenie, očakávanie a aj poznanie, že práca žiakov, ich námaha bola vyvážená rovnakou námahou od iných žiakov a nevyšla nazmar. Záložky našli konkrétne využitie, čo aj bolo trochu zámerom, dostali sa do už rozčítaných kníh žiakov.“

Iveta Haštová, Súkromná základná škola Wonderschool, Bratislava

„Tento projekt sa žiakom našej školy veľmi páči. Mnohí žiaci radi trávia čas v školskej knižnici pri dobrej knihe, radi čítajú. Pri výrobe záložiek využívajú svoje vedomosti z prečítaných kníh, rozvíjajú svoju predstavivosť, fantáziu, sú kreatívni. Výroba záložiek nevyvoláva rivalitu, ale stmeluje triedne priateľstvá, prináša radosť z možnosti obdarovania a zároveň sa žiaci tešia z darčeka.“

Lucia Holováčová, Základná škola s materskou školou, Dolná Strehová

„Realizácia projektu sa pre nás stáva neoceniteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu, pretože sme v ňom našli spôsob ako viesť žiakov k radosti z obdarovania iných a podporovať u žiakov formovanie pozitívnych hodnôt.“

Lucia Mikulová, Základná škola s materskou školou, Krompachy

Prínos česko-slovenského projektu

Výmena záložiek znovu pomohla českým a slovenským pedagógom, vychovávateľom v školských kluboch detí a školským knihovníkom hrou a zábavnou formou získať žiakov pre čítanie s radosťou. Takisto podporila ich dobrý vzťah ku knihám a k školskej knižnici a motivovala ich, aby rozvíjali svoje čitateľské záujmy a osobné talenty. Rovnako im pomohla vytvárať živé priateľské spoločenstvá, v ktorých s radosťou a nadšením pracovali, rozprávali sa o prečítanom a navzájom si odporúčali knihy od českých a slovenských spisovateľov.

Výroba záložiek, konkrétne jej výtvarná činnosť, zároveň pomohla žiakom rozvinúť jemnú motoriku, tvorivosť, predstavivosť, fantáziu, emočnú inteligenciu a umožnila im uspokojiť ich estetické cítenie a potrebu sebarealizácie. Práca na záložkách zároveň priniesla všetkým žiakom, teda aj žiakom s mentálnym postihnutím, žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou, žiakom pochádzajúcim zo sociálne alebo jazykovo znevýhodneného prostredia, ktorí mimo školy nemajú prístup k čítaniu kníh, potešenie z tejto činnosti, obohatila ich o skúsenosť zo sústredenej práce a o pocit hrdosti nad ňou samou. Žiak sa pri nej učí nielen preberať spolurozhodovanie o tom, čo sa ho týka, ale učí sa aj rešpektu k potrebám druhých a čestnému plneniu si svojho záväzku voči poväčšine neznámemu kamarátovi z pridelenej partnerskej školy.

Pridanou hodnotou česko-slovenského projektu bolo aj oživenie vyučovacieho procesu, podpora medzipredmetových vzťahov, rozšírenie vedomostí žiakov zo slovenského jazyka a literatúry, vlastivedy a geografie. Rovnako aj nadviazanie vzájomnej spolupráce medzi školami a spoznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov v oboch republikách.

Pod'akovanie

Naše úprimné pod'akovanie patrí **všetkým**, ktorí sa slobodne a dobrovoľne zapojili do česko-slovenského projektu a podieľali sa na jeho príprave, propagácii, realizácii a hodnotení v Českej republike a v Slovenskej republike.

Ďalej ďakujeme **tvorivým, inšpirujúcim a šľachetným českým a slovenským školským koordinátorom** česko-slovenského projektu za prijatie pridelenej partnerskej školy, za skvelú koordináciu výroby záložiek na svojej škole a úsilie, aby zobrazený motív na záložke bol v súlade s vyhlásenou témou, a za priateľskú komunikáciu so svojou partnerskou školou.

Osobitne ďakujeme im a ich vzácnym kolegom za všetky originálne, kreatívne a inšpirujúce aktivity, ktoré zrealizovali na podporu kreatívneho čítania v triedach alebo v školských knižniciach.

Oprávnené im patrí naša veľká vďaka, úprimný obdiv a hlboká úcta.

Špeciálne poďakovanie

Naša úprimná a hlboká vďačnosť patrí aj **českým a slovenským žiakom** základných škôl a osemročných gymnázií za to, že sa opäť stali nezvyčajnými poslami priateľstva a dobrosrdečnosti a využili svoje nadšenie, nadanie a talenty na ušľachtilý cieľ, ktorým je sebazvedľávanie a vzdelávanie druhých, a že vytvárali živé priateľstva nielen v rámci svojich tried, ale aj medzi školami.

Zvláštne poďakovanie

Zvlášť chceme poďakovať všetkým **slovenským školám**, ktoré z dôvodu malého počtu prihlásených českých škôl s pokorou prijali za svojho partnera pridelenú slovenskú školu.

Poďakovanie českému partnerovi

Veľká vďaka patrí **zástupcom Knižnice Jiřího Mahena v Brne** za možnosť spoločne realizovať česko-slovenský projekt aj počas pandémie koronavírusu. Menovite ďakujeme riaditeľke knižnice Ing. Libuši Nivnickej za jej veľkorysosť naďalej podporovať čítanie, vytváranie priateľských vzťahov medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov v oboch republikách. Srdečne ďakujeme aj garantke česko-slovenského projektu za Českú republiku Mgr. Pavlíne Lišovskej za jej profesionálny vklad do tohto česko-slovenského projektu.

Vypracovala

Mgr. Rozália Cenigová, metodička a hlavný odborný garant česko-slovenského projektu
(25. 11. 2021)

Metodicko-pedagogické centrum, Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice, Ševčenkova 11,
850 05 Bratislava

Tel.: 02/68 20 86 10

E-mail: rozalia.cenigova@mpc-edu.sk

www.spgk.sk

Organizátori:

Príloha č. 2 Hodnotenie 12. ročníka česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spája školy základnými školami a osemročnými gymnáziami*

Hodnotenie
12. ročníka česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spája školy*
Očarující svet knižných príbehov, rozprávok a básní
základnými školami a osemročnými gymnáziami

(výber z 399 dobrovoľných hodnotení)

Čestní hostia z Českej republiky

„Ráda bych Vás informovala, že jsem naší partnerské škole zaslali vyrobené záložky. Současně jsme do obálky vložili dopis, který napsali žáci 4. ročníku, a informační materiály o našem městě Kladně.“

Jana Chmelařová, Základní škola a mateřská škola, Norská, Kladno

„Naše záložky jsem již poslala i různými publikacemi a suvenýry s tématy Prahy, konkrétně Vinohrad. Projektu se účastníme pravidelně, již po čtvrté a moc se nám témata líbí...“

Romana Stará, Fakultní základní škola, Praha 2 – Vinohrady

„Žáci 3.B si při práci povídali o Slovensku, o tom, kdo tam má příbuzné nebo tam byl s rodiči na dovolené. Po poslechu pohádky ve slovenštině pak hodnotili, jak dokážou porozumět řeči našich sousedů a seznámili se s některými slovy odlišnými v obou jazycích. V třídě 4.A dvouhodinový blok zahájili krátkým videem ze seriálu Evropské pexeso, při jehož sledování si připomenuli pár informací o zemi našich sousedů. Seznámili se s knihami pro nejmenší děti, psanými ve slovenštině. Žačka přečetla celou knihu Já Macík krásnou slovenštinou. Ve skupinách se seznamovali se slovenskými slovíčky z těchto oblastí: jídlo, hračky, tělo, vlastnosti a činnosti. V 6. ročníku proběhla v hodinách českého jazyka soutěž spojená se zajímavou slovenskou slovní zásobou, důležitou především pro turisty cestující k našim východním sousedům...“.

Petra Wojaczková, Základní škola a mateřská škola, Polanka nad Odrou

„Při tvoření záložek jsme poslouchali audioknihu od A. C. Doylea – Pes baskervillský (připomněli jsme si detektivní žánr, který jsme probírali minulý školní rok). Dalším krokem byla charakteristika Sherlocka Holmese – probíráme ve slohu téma Charakteristika literárního hrdiny. Společně jsme na tabuli vypsali vlastnosti této postavy a poté se snažili postihnout její charakter. Nakonec každý ze žáků ostatním předvedl svou záložku, seznámil nás s dílem, které na záložce doporučuje, potom si zvolil jednoho z hrdinů příběhu a zkusil ho krátce charakterizovat.“

Jana Chocholáčová, Gymnázium Jana Blahoslava, Ivančice

Slovenská republika

„Tento rok boli našou inšpiráciou knihy nielen zo školskej knižnice, ale aj knihy, ktoré si žiaci obľúbili. Boli to úryvky z dobrodružných príbehov, rozprávok i básničiek. Našou inšpiráciou napríklad boli Bambi, Parožtekovci, Ružový balónik, Tancovanie s drakom, Lietajúci mlyn, Klások, Ukradnuté slniečko, Najkrajšie rozprávky. Najprv sme si knihy predstavili, niečo o nich porozprávali a žiaci si ich potom mali možnosť prečítať.“

Ingrid Bašistová, Základná škola s materskou školou, Gerlachov

„V školskej knižnici, v triede sme si celý týždeň čítali rozprávky, príbehy a poviedky od slovenských spisovateľov. Spoločne sme potom vytvárali krásne rozprávkové záložky. Tento rok sme sa zamerali na knižky podľa jednotlivých tried. Napríklad žiaci prvej triedy tvorili rozprávkové postavičky a vymaľovali krásne záložky. Pri tvorbe záložiek im triedna učiteľka čítala rozprávky. Druhý ročník si vybral knihu od M. Ďuríčkovej Nie je škola ako škola. Druháci si napísali aj krátky obsah do čitateľského denníka. V treťom ročníku žiaci pracovali s knihou O gul'kovi Bombul'kovi od M. Ďuríčkovej a v štvrtom ročníku s knihou Opica Škorica.“

Sidónia Stanková, Základná škola s materskou školou, Krasňany

„Našimi doplňujúcimi čitateľskými aktivitami boli: Knižné rekordy – prezentácia; Riešenie knižných šifier – kto spozná na šifre najviac knižných titulov; Čítala mi stará mať – stará mama Haidika z FS Sielnica žiakom čítala starodávne príbehy, ktoré sa stávali na krížnych cestách plných stríg, temných síl a zla. Čaro starodávnych príbehov umocnil aj Haidikin laziansky kroj, ktorý si žiaci zvedavo poobzerali zblízka; Z rozprávky do rozprávky – siedmáci preoblečení za rozprávkové bytosti navštívili žiakov v nižších ročníkoch a čítali im úryvky zo známych rozprávok.“

Anna Čižnárová, Základná škola s materskou školou, Lazany

„Podobne ako minulý školský rok aj teraz sme sa tešili na kreatívne hodiny, ktorých výsledkom bolo vytvorenie krásnych záložiek. V rámci vyučovacích hodín čítania a slovenského jazyka a literatúry vyučujúca prvého ročníka čítala žiakom rôzne rozprávky, následne na predmete výtvarná výchova žiaci vyrábali záložky na tému, ktorá korešpondovala s danou tematikou. V ostatných triedach, teda v druhom, treťom a štvrtom ročníku si už žiaci čítali rozprávky samé. Žiaci 2. stupňa viedli diskusie o rôznych knihách, významných postavách. Takisto sa dožadovali návštevy školskej knižnice, a taktiež mali veľký záujem o voľnočasové aktivity a krúžok, ktorý na našej škole prebieha s názvom Mladý poet.“

Janka Zbojová, Základná škola, Beckov

„Počas trvania projektu sme mali aj doplňujúce čitateľské akcie – čitateľské dielne v triedach, Čitateľské bingo – čítanie príbehov s rôznymi úlohami – napríklad čítanie príbehu v stane, v prírode, v rôznych častiach domu či bytu. Najusilovnejší žiaci boli odmenení diplomom.“

Eva Marková, Základná škola s materskou školou, Liesek

„Žiaci vyrábali záložky s motívmi rozprávkových postáv, ako aj postáv z obľúbených hier (aj tých počítačových). Záložky z dôvodu časovej tiesne vyrábali jednak na hodinách literatúry, ale počas karantény doma. Starší žiaci (ôsmaci) pridali aj obľúbený citát, v slovenskom, občas i anglickom jazyku. A žiaci z 5.A vytvorili pre našich českých kamarátov srdce s pamiatkami a budovami našej Rožňavy.“

Marcela Bundová, Základná škola, Pionierov, Rožňava

„Výroba záložiek sa našim žiakom veľmi páčila, privítali by takúto aktivitu i každý deň. Záložky tvorili na hodine slovenského jazyka, ale i doma. Na záložky vyobrazovali motívy svojich obľúbených rozprávok, ktoré prečítali, ale i rozprávok, ktoré poznajú z televízie. Najčastejšie zobrazovaným inšpiračným zdrojom žiakov pri tvorbe ich záložiek bol ešte stále veľmi žiadaný a čitateľmi obdivovaný Harry Potter. K záložke každý žiak pribalil i odporúčanie svojej obľúbenej knihy, aby tak spolužiakovi z partnerskej školy poskytol knižnú inšpiráciu. V rámci podpory čítania absolvovali žiaci prímú návštevu školskej knižnice, z ktorej takmer všetci odchádzali s knižkou v ruke. Zúčastnili sa tiež čitateľskej súťaže na hodine literatúry. Žiaci sekundy si zase priniesli knižky, ktoré im boli inšpiráciou pre vytvorenie záložky, do školy na hodinu slovenčiny, a pracovali s nimi pri aktivitách, takisto zameraných na podporu aktívneho čítania, ale aj tvorivého myslenia. Jednou z nich bola napríklad výmena knižky vo dvojici a vytvorenie zaujímavého a originálneho názvu knihy podľa jej obalu.“

Adriana Šalamonová, Gymnázium P. J. Šafárika – P. J. Šafárik Gimnázium, Rožňava

„Naši žiaci navštívili školskú knižnicu, kde starší žiaci prečítali niekoľko rozprávok mladším žiakom, prezerali si spolu rôzne rozprávkové knižky s ilustráciami a tiež videli niekoľko animovaných rozprávok. Potom počas hodín výtvarnej výchovy a čítania sa sami stali ilustrátormi a vyrobili záložky pre našich nových kamarátov.“

Zuzana Lišková, Základná škola s materskou školou – Alapiskola és Óvoda, Šarovce

„V rámci sprievodných podujatí aj v tomto školskom roku žiaci čítali knihy nielen vo svojich triedach, ale aj v školskej knižnici. Následne o nich diskutovali a v tvorivých dielňach vyrábali záložky do kníh pre seba a pre svojich českých kamarátov z pridelenej partnerskej školy, s ktorou sme zažili veľmi priateľskú spoluprácu v rámci vzájomnej výmeny záložiek. Žiaci sa každý rok veľmi tešia a radi zapájajú do tohto projektu podporujúceho motiváciu čítať. Ďakujeme za podnetné podujatie.“

Zuzana Timková, Základná škola s materskou školou, Podolíneec

„Pri výbere literárneho diela sa žiaci väčšinou inšpirovali svojimi obľúbenými knihami, pričom si vybrali predovšetkým knihy od slovenských autorov. Knihy si žiaci priniesli do školy a prezentovali ich pred spolužiakmi. Výrobu záložiek sme tematicky prepojili aj s Medzinárodným dňom školských knižníc. V rámci podujatia žiaci v triedach čítali úryvky z prinesených kníh a navštívili aj školskú knižnicu, kde si požičali knihu na domáce čítanie... Prijaté záložky od českých kamarátov sme najskôr počas jedného týždňa vystavili v priestoroch vestibulu a až následne si žiaci vybrali záložku, ktorá ich bude sprevádzať svetom čítania po celý školský rok.“

Ivana Kurčinová, Základná škola s materskou školou, Babín

„I v tomto školskom roku sa naši žiaci zapojili do tohto skvelého projektu. Naši školáci sa veľmi potešili, že sa opäť budú môcť realizovať a prostredníctvom záložky do knižky imaginárne spojiť s kamarátom z iného mesta. Žiaci mali z tvorby záložiek veľkú radosť... Spolu so záložkami sme poslali našej partnerskej škole aj vlastnoručne vyrobenú knihu o našej obci.“

Slávka Zakuťanská, Cirkevná základná škola s materskou školou sv. Petra a Pavla, Belá nad Cirochou

„Vážená pani Mgr. Rozália Cenigová, týmto Vám chceme srdečne poďakovať za možnosť zúčastniť sa projektu. Žiaci z marginalizovaného prostredia často darčeky nedostávajú. Pocítiť a zažiť výrobu darčeka a byť obdarovaný je pre nich nezabudnuteľná skúsenosť. Projektom sme žili od septembra. Na hodinách slovenského jazyka a literatúry, v aktivitách Čítajme spolu, Spolu múdrejší a v školskom klube detí sme rozvíjali čitateľskú gramotnosť, jazykovú kultúru, lásku k čítaniu a ku knihám. Pri vyrábaní záložiek v rámci medzipredmetových vzťahov sme rozvíjali fantáziu a kreativitu. Pri čerpaní námetov najviac zaujali rozprávky: Popoluška, Snehulienka, Máša a medveď, Tri prasiatka. Na spostenie čítania sme využili časopis Vrabček. Starší žiaci čítali príbehy: Danko a Janka, Lujza a Lotka, Ferdo mravec, Tarzan a bájku Havran a líška. Do balíka pre našu partnerskú školu sme priložili list, sladkosti, prospekty o Slovenskom raji a okolí.“

Dana Tkáčová, Špeciálna základná škola, Letanovce

„Na podporu kreatívneho čítania sme použili knihy zo školskej knižnice, detské encyklopédie a detské časopisy. V rámci aktivít na hodinách čítania, literatúry, výtvarnej výchovy, ako aj v rámci medzipredmetových vzťahov žiaci čítali a vyrábali záložky s nadšením, zodpovedne a s dobrým pocitom, že urobia radosť kamarátom z partnerskej školy. Na záložkách sa objavili postavy a motívy z prečítaných kníh, ako aj odkazy pre zatiaľ neznámych kamarátov. Ďakujeme predovšetkým Vám, organizátorom tohto krásneho projektu, ako aj všetkým žiakom a pedagógom z našej aj partnerskej základnej školy, ktorí sa na projekte podieľali.“

Jana Berezňá, Základná škola, Hrnčiarska, Stropkov

„Tento rok žiaci našej školy pripravili záložky pre kamarátov z Prešova. Pri výrobe záložiek sa inšpirovali rozprávkami, príbehmi, básňami. Okrem záložiek žiaci napísali pohľadnicu s pozdravom a želaním, aby sa im novým kamarátom záložky páčili. Do balíčka sme pribalili žiakmi ručne maľovanú cyklomapu Kysuce a dévedéčko Kysucký triangel.“

Emília Behúňová, Základná škola, Svrčinovec

„Projekt prebiehal na hodinách čítania, literatúry, výtvarnej výchovy i pracovného vyučovania. Pri výbere literárneho motívu na záložky sa inšpirovali rôznymi knihami, ktoré si priniesli z domu alebo si ich zapožičali v našej školskej knižnici (napr. Malý princ, Harry Potter, Pán prsteňov, Ludové rozprávky, Víla Amálka, Šmolkovia, Ladové kráľovstvo, Heidi – dievčatko z hôr, Dumbo, Krtko a rybka). Sprievodným programom výroby záložiek boli rôzne aktivity zamerané na podporu čítania (napr. výstavy a prezentácie o knihách, besedy o prečítaných knihách, hodiny hlasného čítania, literárne kvízy, dramatizácie rozprávok, príbehov, čitateľské súťaže Z rozprávky do rozprávky, Poznáš názvy kníh?), ktoré sa konali v triedach i v školskej knižnici... Vyrobené záložky sme vložili do balíka a pribalili aj suveníry našej školy a vďaka starostovi obce aj zopár milých darčiekov propagujúcich obec Zubák (napr. tašky, pohľadnice, hodiny, náš školský časopis Zubko).“

Jana Ocelíková, Základná škola s materskou školou, Zubák

„Pri výbere literárneho motívu na záložky sa naši žiaci inšpirovali napríklad knihami: Malý Mikuláš, Zatúlaný Gombík, Medzi nebom a morom, Dorka magorka, Claude, Yakari, Dračia pošta, Veľká kniha o malých tvoroch. Popri výrobe záložiek sme hlavne na 1. stupni zrealizovali množstvo sprievodných čitateľských aktivít (napr. niektoré triedy sú zapojené do projektu Naša trieda číta, v mnohých triedach 1. aj 2. stupňa majú založenú mini knižnicu, do ktorej knihami prispeli aj žiaci, žiaci 2. B triedy si napríklad každý deň na vyučovaní vyhradia 10 minút na to, aby im triedna učiteľka čítala z knihy podľa výberu).“

Zuzana Kanisová, Základná škola, Vrútocká, Bratislava

„Práce na realizácii záložiek sa nám podarilo rozbehnúť už v priebehu septembra, ale sprievodných akcií veľa nebolo, vždy len v rámci jednotlivých tried, lebo žiaci sa nemohli spájať. Zatvorená bola aj školská knižnica, takže sme si museli vystačiť besedami v kmeňových triedach na hodinách výtvarnej výchovy, lebo slovenčinári doháňali zameškané učivo z minulého školského roku.... Záložky sme poslali spolu s drobnými upomienkovými predmetmi a sprievodnými listami. Záložky postupne žiakom rozdáme po ich príchode z karantény opäť do školy. A majú sa na čo tešiť, lebo záložky žiakov zo Svidníka sú naozaj krásne, tvorivé, farebné, nápadité...veľmi pekne im ďakujeme a veríme, že aj naše záložky ich potešili a páčia sa im.“

Iveta Arvajovičová, Základná škola, Ďumbierska, Banská Bystrica

„V šikovných rukách žiakov prvého stupňa a ôsmakov vznikali záložky s motívmi Troch prasiatok, Janka Hraška, Červenej čiapočky, Malého princa, Harry Pottera, Grega Heffleyho a mnohých ďalších. Pri ich vytváraní ich usmerňovali učitelia, vychovávateľa a vedúci záujmových krúžkov... V mesiaci október sme pri príležitosti Medzinárodného dňa školských knižníc realizovali v priestoroch školskej knižnice aktivity podnecujúce tvorivé čítanie našich žiakov. Žiaci prvého ročníka spoznávali krásy maľovaného čítania v knihe Moje prvé rozprávky od Adolfa Dudeka, druháci ožili s príbehmi Danky a Janky od Márie Ďuríčkovej, tretiaci sa zabávali s príbehmi Jozefa Cígera Hronského Budkáčik a Dubkáčik a štvrtáci s dielom Carla Collodiho Pinocchio otestovali svoju úroveň čítania s porozumením. Žiaci druhého stupňa pri príležitosti 100. výročia úmrtia P. O. Hviezdoslava nášho najväčšieho slovenského básnika overovali svoje vedomosti v Kvíze o jeho diele a tvorbe.“

Lubomíra Gromová, Základná škola, Haniska

„V každej triede si zvolili iný prístup: u najmladších to bolo spoločné čítanie rovnakej knižky (Rozprávky o psíčkovi a mačičke, klasické slovenské rozprávky), potom si spoločne vybrali motív, ktorý vyfarbovali. Starší žiaci si vybrali knižné príbehy samostatne, ktoré potom po diskusii následne spracovali na vopred pripravený formát záložky. Všetky záložky sme vystavili pre všetkých našich žiakov na celoškolskom podujatí k Medzinárodnému dňu školských knižníc.“

Denisa Takáčsová, Základná škola, Dvory nad Žitavou

„S našou českou partnerskou školou sme mali aj videokonferenčný hovor so žiakmi oboch zapojených tried. Naši žiaci napísali svojim kamarátom v Čechách i listy, pretože si chcú s nimi dopisovať... V projekte sme zapojení po prvýkrát a veľmi sa nám páči. Určite sa zapojíme aj v budúcom ročníku.“

Libuša Hošťáková, Základná škola, Brezová, Piešťany

„Motívy záložiek čerpali žiaci predovšetkým z kníh pre deti a mládež. Pre najmenších sme pripravili rozprávkový motív v podobe maľovaných zvieratiek a rozprávkových postavičiek. Starší žiaci vytvorili malé umelecké dielka, do ktorých ukryli názvy kníh a ich autorov, ako aj krátke citáty z obľúbených kníh... Darované záložky boli pekné a motivujúce. Prezentovali sme ich žiakom našej školy na výstavke v priestoroch školy, kde si ich mohli prezrieť žiaci z každej triedy. Následne budú odovzdané tým, ktorí sa podieľali na výrobe záložiek určených na výmenu.“

Miriám Kasášová, Základná škola, J. Alexyho, Zvolen

„Čítanie je činnosť, ktorá má pozitívne účinky na naše zdravie. Posilňuje myseľ, pomáha nám spoznávať svet, kultivovať reč, robí nás empatickejšími a prináša nám radosť zo života. Aj toto sú benefity, ktoré sme získali zapojením sa do projektu. Tešili sme sa, že očarujúci svet knižných príbehov, rozprávok a básní ožil na našich záložkách a potešil dievčatá i chlapcov z partnerskej školy v Košiciach.“

Jarmila Zacharová, Základná škola Nevädzová, Bratislava

„Inšpirovali sme sa tentoraz aj staršími knihami, ktoré máme v našej školskej knižnici (napr. *Danka a Janka*, *Smelý zajko*, *O psíčkovi a mačičke*, *Mach a Šebestová*, *Už ho vezú*, *Krtko*), ako aj novými (napr. *Ema a ružová veľryba*, *Mimi a Líza*, *Klára a mátohy*). A tiež aj básničkami a riekankami. Takisto sme zorganizovali tieto dopĺňujúce čitateľské akcie: Maratón v čítaní, návšteva v obecnej knižnici, vyrábali sme obaly na knihy... Ku záložkám sme pribalili knihu *Najkrajšie slovenské rozprávky* od *Lubomíra Feldeka* a *Rozprávky Deda Lysca*. Druhá kniha je o vrchu *Lysec*, ktorý je blízko našej obce *Žabokreky* a spája *Jasenskú dolinu* s *Belianskou*. Naším českým kamarátom sme ďalej poslali magnetky s našou obcou, náramky priateľstva, pletené kľúčenky a ekologické omaľovánky.“

Lubica Šalagová, Základná škola, Žabokreky

„Výrobu záložiek sme spestrili hlasným čítaním príbehov samotnými žiakmi aj učiteľmi. Prečítali sme báseň od *Denisy Dobrovodovej Jablko*, rozprávku *Koza a líška* či *Rozprávky o chrobáčikoch*. Na podporu čítania a vzbudenie záujmu o knihu sme realizovali aj podujatie *Číta celá škola* a hodiny hlasného čítania. Takisto sme sa zapojili aj do celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice k Medzinárodnému dňu školských knižníc*. Sme radi, že sme boli súčasťou tohto krásneho projektu a tešíme sa na ďalší ročník.“

Sylvia Bognárová, Špeciálna základná škola, Zlaté Klasy

„Myšlienka nadviazať nové priateľské vzťahy a vzájomne sa obdarit' záložkou, ktorá spríjemní čítanie, žiakov nadchla. Žiaci si mohli vybrať zo širokej a pestrej ponuky kníh. Na hodinách čítania a literatúry sa so svojimi učiteľkami rozprávali o potrebe čítania, priniesli si do školy svoje obľúbené knižky, navštívili školskú knižnicu, prečítali príbehy, rozprávky i básne a výroba záložiek sa mohla začať...“

Jana Danielčáková, Dr. Daniela Fischera, Kežmarok

„Námety na záložky žiaci čerpali zo známych rozprávkových príbehov a básní. Nechýbali najznámejšie rozprávkové postavičky ako Červená Čiapočka, Tri prasiatka, Pes Bodrík, Janičko a Marienka, Myška Hryzka a mnoho ďalších. Veselé záložky potom žiaci vyrábali v rámci jednotlivých predmetov, pracovného vyučovania a krúžkovej činnosti spolu s našimi učiteľmi. Ilustrácie v knihách im pomohli pri návrhoch jednotlivých záložiek... Záložky a darčeky od našich kamarátov nás veľmi prekvapili a potešili. Verím, že naše záložky urobia radosť našim novým kamarátom a budú ich sprevádzať pri čítaní nových príbehov, rozprávok a básničiek. Ďakujeme za to, že môžeme byť súčasťou tohto krásneho a zmysluplného projektu.“

Jarmila Justová, Špeciálna základná škola, Fraňa Kráľ'a, Levoča

„Žiaci si pred výrobou záložiek čítali rôzne rozprávky, napríklad *Ferdo Mravec*, *Zlatovláska*, *Alica v krajine zázrakov*, *O škaredom káčatku*, *Matko a Kubko*, *O troch prasiatkach*, *Mach a Šebestová*. Mladší žiaci záložky kreslili a vyfarbovali, starší ich následne laminovali, strihali a niektoré z nich ozdobovali stužkami. Práca so záložkami prebiehala na vyučovacích hodinách aj v školskom klube detí... Do balíka sme okrem záložiek pribalili pre našich českých kamarátov aj niekoľko čísel nášho školského časopisu *Praskot*, propagačné materiály našej obce (perá, tričko, občasník obce) i balík vianočných ozdôb z rôznych regiónov Slovenska.“

Stanislava Štrohnerová, Základná škola, Kanianka

„Sprievodnou doplnujúcou aktivitou projektu bola v našej škole burza kníh s názvom *Prines knihu, zober knihu*. Žiaci donesú knihu, ktorú prečítali, a zoberú si inú, o ktorú majú záujem a ktorú priniesol iný žiak. Ďalšou aktivitou bol *Čitateľský maratón* a súťaž v čitateľskej gramotnosti *Viem, čo čítam?*“

Martina Balogová, Gymnázium, Krompachy

„Najprv sme prečítali rôzne ľudové aj autorské rozprávky, povestí, tajuplné príbehy. Uskutočnili sme zaujímavú besedu s hercom Ivanom Tulim Vojtekom. Pri príležitosti Medzinárodného dňa školských knižníc sa naši žiaci premenili na rozprávkové bytosti. Všetko sa dialo so zámerom zatriktívniť čítanie a rozvíjať čitateľskú gramotnosť. Na záložkách sa očitli postavy a postavičky z príbehov Miška a jej malí pacienti, Rozprávky ostrihané na ježka, Čo si hračky rozprávali, Pipi Dlhá Pančucha, Snehulienka, Pampúšik, Červená čiapočka, Žabí princ, Tri prasiatka... Žiaci už tradične okrem samotných záložiek napísali kamarátom z partnerskej školy list o našom meste, o našej škole a dokonca vymysleli aj peknú básničku.“

Janka Ďurčová, Základná škola, Golianova, Banská Bystrica

„Nápady a námety na tvorbu nových záložiek čerpali žiaci pri čítaní svojich kníh, alebo si ich vybrali z pestrej ponuky našej školskej knižnice. Najmenší žiaci čítali najmä rozprávkové knihy, napríklad Slovenské rozprávky, Najkrajšie rozprávky pre deti, Za zvieratkami do rozprávky. Starší žiaci našli námety v knihách Malý princ, Analfabeta Negramotná, príbehy Harry Pottera. Pri tvorbe záložiek sa žiaci rozprávali o prečítaných knihách, o tom, čo sa im najviac páčilo a spoločne hodnotili krásne ilustrácie. Niektorí si i zasúťažili v literárnych kvízoch.“

Drahomíra Šupová, Základná škola, Tribečská, Topoľčany

„Tento rok sme sa s nesmiernou radosťou a kreatívnymi nápadmi opäť zapojili do tohto tvorivého procesu. Žiaci sa pri výbere motívov inšpirovali množstvom rozprávkových kníh a pútavých príbehov, ktoré sú ukryté v našej školskej knižnici. Knižnicu opantala detská optimistická nálada dychtiaca zvedavosťou, čo nové či pútavé v knihách objavila. Počas hodín slovenského jazyka a literatúry a tiež aj po vyučovaní sme sa stretávali v školskej knižnici a nasávali atmosféru rozprávkových kníh, nevšedných príbehov a básní. Čítali sme si ukážky, hrali sme divadlo, parodovali sme niektoré známe rozprávky i príbehy alebo sme ich obliekali do moderných šiat súčasnej doby. Vymýšľali sme hádanky na najznámejšie rozprávky, usporiadali sme si výstavku kníh pre mladších žiakov a inšpirovaní vedomostnými súťažami sme si vytvorili aj kvíz o knihách. Zrealizovali sme aj interview s rozprávkovou postavou. Veršovali sme prozaické príbehy...“

Katarína Sudárová, Súkromná základná škola s materskou školou DSA, Lučenec

„Náš projekt sme začali Dňom zvierat, keď si žiaci doniesli do školy knižky o zvieratkách. Utvorili sme v rámci oddychovej činnosti čitateľské okienka. Žiacka téma zapáčila, tak sme sa rozhodli pokračovať a vybrali sme si knižku Ako šla rozprávka do sveta. Zdramatizovali sme dve rozprávky, a to Rozprávka o troch prasiatkach a Ako lienka Rosita sa vydala za myšiaka Péreza. Vyrobili sme si aj kulisy a masky... Záložky boli zalaminátované fóliou a následne odoslané spolu so sprievodným listom, knižnú publikáciu Novohradské podzámčie, slovenskými detskými časopismi a propagačným materiálom o obci Tomášovce. Projekt sme ukončili nástenkou s informáciami o obci Žihobce a fotkami. Žiaci si vymenili mailové a poštové adresy.“

Eva Drenková, Základná škola, Tomášovce

„V našej škole sme v rámci tohto projektu realizovali hodiny čítania s porozumením, dramatizáciu textu, žiaci vyplňali pracovné listy, navštívili školskú knižnicu. Veľmi úspešná bola aj aktivita Starší žiaci čítajú mladším, kde prebiehala vzájomná interakcia medzi nimi. Literárne motívy na záložky si vybrali zväčša podľa svojich obľúbených kníh a knižných hrdinov. O niektorých z nich sa dozvedeli doma pri spoločnom čítaní s rodičmi alebo samostatne, niektorí si vybrali literárne motívy inšpirované hodinami čítania a literatúry. Výroba záložiek prebiehala v pohodovej a tvorivej atmosfére. Radi sa do projektu zapojíme aj v ďalších ročníkoch.“

Anna Gontkovská, Základná škola – Grundschule, Kežmarok

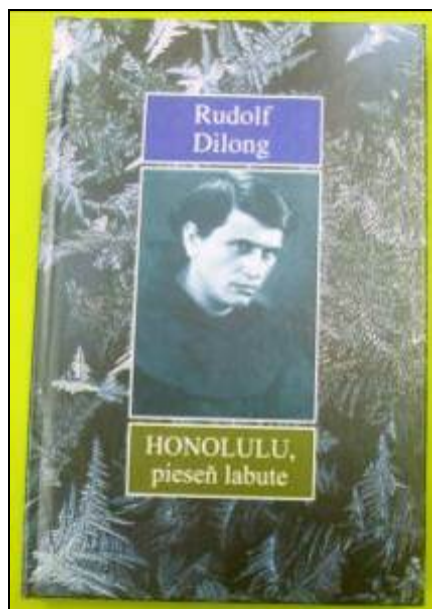
„Žiaci sa inšpirovali knihami, ktoré radi čítajú. Sú to knihy nielen z ich domáceho prostredia, ale aj z našej školskej knižnice. Knihy jednotlivých žiakov sme si poprezerali, niečo z nich aj prečítali na vyučovacích hodinách a aj mimo vyučovania (napr. v školskej knižnici, školskom klube detí). V rámci našej spolupráce s partnerskou školou nás obohatilo poznanie ich školy prostredníctvom ukážky videa z ich obce Banské. Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu s našimi novými kamarátmi. Ďakujeme veľmi pekne za spríjemnenie školských dní s Vaším projektom.“

Zuzana Dubayová, Základná škola sv. Dominika Sávia, Machulince

„Zložky žiaci vytvárali s veľkým zánietením. Menší žiaci sa inšpirovali hlavne klasickými alebo modernými rozprávkami. Žiaci 5. ročníkov zobrazovali na záložkách hrdinov ich obľúbených kníh pre deti a mládež. Keďže máme vynovenú školskú knižnicu obohatenú o rôzne knižné tituly, vybrali sa učiteľky so žiakmi do nej a spoločne si prečítali ukážky známych i menej známych rozprávkových príbehov. Do balíka sme našej českej partnerskej škole okrem záložiek pribalili list, knižnú publikáciu o našom meste Nesvady, propagačné materiály z nášho okolia, pohľadnicu termálneho kúpaliska, knižnú publikáciu venovanú 75. výročiu založenia našej školy – Pamätnicu, v ktorej nájdete naše školské úspechy, aktivity, a taktiež hudobné cédečko nášho speváckeho súboru Úsmev... A už teraz sa naši žiaci tešia na budúci rok, kedy sa opäť zapojíme do tohto výborného projektu.“

Zuzana Mituchovičová, Základná škola, Nesvady

„V balíčku od našej partnerskej školy sme si našli okrem záložiek aj dve knihy s venovaním, ktoré sme uložili so školskej knižnice a ktoré budú k dispozícii žiakom a pedagógom. Okrem toho nám ešte pribalili propagačné perá a veľké množstvo kľúčeniek...“

Soňa Tomešová, Základná škola, Senec

„Žiaci si sami zvolili literárny motív na záložky. Na základe pozorovania a následného rozhovoru so žiakmi som zistila, že išlo o ich obľúbené knihy... Čitateľskú gramotnosť žiakov rozvíjame nielen na vyučovacích hodinách pomocou rôznych hier a čitateľských besied, ale aj na ranných komunitách, ktoré realizujeme každý deň v našej základnej škole. Partnerskej škole sme poslali aj listy, v ktorých žiaci písali o sebe (ako sa volajú, ktorú triedu navštevujú, kde bývajú, ako sa v škole cítia, ktoré predmety sú obľúbené/neobľúbené, čo robia vo voľnom čase a čím by chceli byť, keď budú dospelí, v závere listu bolo pranie pre kamarátov z partnerskej školy). Okrem záložiek a listov sme odoslali aj školský časopis, ktorý vydávame a propagačný bulletin o našej škole a o obci Turčianske Kľačany.“

Renáta Lepetová, Základná škola, Turčianske Kľačany

„Žiaci sa pri tvorbe záložiek inšpirovali textami z čítaniek a učebníc literatúry na 2. stupni, prípadne animovanými filmovými spracovaniami štúdiom Walt Disney (Dumbo, Alica v krajine zázrakov a pod.). Z dopĺňajúcich kreatívnych aktivít uvádzame: hlasné čítanie, ŠKD v rámci svojich aktivít dopĺňalo oddychovú fázu individuálnym alebo kolektívnym čítaním vybraných detských kníh, púšťaním slovenských ľudových audio rozprávok; krátke kvízy v školskom čitateľskom kútiku.“

Petra Faith Tóbiášová, Základná škola, Drábova, Košice

„Žiaci sa s veľkou chuťou pustili do výroby záložiek. Pracovali oduševnene, s čo najväčším úsilím potešiť nového majiteľa svojej záložky. Na druhej strane boli nesmierne nadšení, keď k nám dorazili záložky z Bolatic, na ktorých boli zobrazené príbehy z českých rozprávok, ktoré sú známe aj na Slovensku. O školskom živote svojich nových kamarátov sa naši žiaci dozvedeli z propagačných materiálov, videí a boli milo prekvapení z listov a pozvánky na vzájomnú písomnú komunikáciu. A tak naši žiaci neváhali a tiež sa pustili do písania listov. V týchto dňoch zažívajú to povestné čaro z čakania na odpoveď. Sme radi, že sa tento projekt realizuje, ďakujeme jeho organizátorom a tešíme sa na ďalšie ročníky!“

Martina Šimanská, Základná škola s materskou školou, Bučany

„Žiaci si vyberali knihy podľa vlastného záujmu z našej školskej knižnice alebo si knihy priniesli z domácej knižničky. Žánre boli rôzne: knihy pre deti (napr. Chlapec v sukni od Davida Walliamsa), rozprávky, príbehy o zvieratkách (napr. Čierny krásavec od Anny Sewellovej), encyklopédie (napr. o dinosauroch, o nezvyčajných povolaniach), životopisné príbehy (napr. o známom futbalistovi Cristianovi Ronaldovi), dobrodružné čítanie (napr. Detektívi od Zuzany Pospíšilovej, Život Adama 3 od Petra Opeta, Tigrí tím od T. C. Brezínu). Žiaci pripravili krátke referáty o obľúbených knihách a zároveň čítali spolužiakom aj úryvky z prečítaných kníh.“

Klára Zaťková, Základná škola a Gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským, Dunajská, Bratislava

„Mladší žiaci sa pri výrobe záložiek zameriavali na rozprávkových i súčasných hrdinov. Starší žiaci si zase vybrali na záložky slovenských literárnych velikánov (napr. P. O. Hviezdoslav, L. Štúr, A. Sladkovič)... Chceme povedať, že je to veľmi obohacujúce, že sa môžu takto žiaci zo vzdialených základných škôl oboch priateľských republík vzájomne tešiť a motivačne povzbudzovať k zlepšeniu čítania. A všetci zapojení žiaci i učitelia sme mali radosť pri samotnom tvorení a vyrábaní záložiek.“

Veronika Šteľmachová, Základná škola s materskou školou sv. Cyrila a Metoda, Stará Ľubovňa

„Samotnej výrobe záložiek predchádzali viaceré doplňujúce aktivity. Žiaci na hodine slovenského jazyka a literatúry sa rozprávali o práve rozčítaných knihách, o obľúbených literárnych druhoch a žánroch, o periodicite čítania kníh. Pri výrobe záložiek sa inšpirovaní klasickými rozprávkami (napr. Tri prasiatka, Červená čiapočka, Janko Hráško, Včielka Maja), ale aj novodobými (napr. SpongeBob, AngryBirds, [The Powerpuff Girls](#), Harry Potter). Počas kreslenia počúvali príbehy z cédečka. Okrem záložiek sme našim novým kamarátom poslali aj darčeky. V školskom klube deti vyrobili pre nich náramky, náušnice. Starší žiaci zase vyrobili anjelikov, ktorými si môžu ozdobiť spoločný vianočný stromček.“

Katarína Kuricová, Základná škola s materskou školou, Nová Bystrica-Vychylovka

„Ďakujeme, že sme sa mohli zapojiť do tohto projektu, v ktorom sme pracovali s veľkým elánom na záložkách. Počas trvania projektu žiaci aktívne čítali rôzne knihy, ktoré si požičali z našej školskej knižnice. Menší žiaci napríklad čítali ľudové rozprávky a pozerali si aj niektoré sfilmované rozprávky. Väčší žiaci na hodine slovenského jazyka zase čítali napríklad rozprávky od Boženy Nemcovej či Ezopove bájky. Do balíka zo záložkami sme pribalili ešte pohľadnice, mapy a propagačné materiály mesta Šamorín.“

Henrieta Balheimová, Špeciálna základná škola, Šamorín

„Žiaci 1. až 4. ročníka si prečítali knihu Rozprávky o psíčkovi a mačičke od J. Čapeka, starší žiaci zažili dobrodružstvá s knihou Malý princ od A. de Saint-Exupéryho. B variant si prečítal rozprávku Soľ nad zlato a žiaci C variantu sa popasovali s rozprávkou O repe. Každá trieda si sama vybrala najkrajšie záložky na odoslanie partnerskej škole. Žiaci okrem toho, že spoločne čítali pekné knihy, prezreli si ilustrácie, vyskúšali si dramatizáciu a samozrejme tí, ktorí mohli, išli aj do mestskej knižnice.“

Mária Némethová, Spojená škola, Hradná, Komárno

„Tento školský rok sme vyrábali záložky, ktoré sa viažu na príbehy z knihy *Tatranskí kyslíkovci*. Príbehy do knihy napísali žiaci našej školy na podnet autorky Grétky Hlaváčikovej. Najprv vyrobila bábkы tatranských škriatkov – ochrancov vody, lesa, skál, vzduchu, zvierat, čistoty prírody, mamičiek a ockov tatranských detí. Potom prišla s nápadom vydať knihu s príbehmi, ktoré deti zažili. Ku záložkám, sme pribalili aj naše cédečko s pesničkami, ktoré sú nielen o tatranských škriatkoch, ale aj o Tatrách a našich zážitkoch a pocitoch. Ďakujeme za projekt, ktorý vytvára možnosť získať nové priateľstvá.“

Renáta Maniková, Základná škola, Vyšné Hágy, Vysoké Tatry

„Výrobe záložiek predchádzalo čítanie kníh, práca s pracovnými listami – čítanie s porozumením a rôzne literárne aktivity v školskej knižnici. Záložky sme vyrábali predovšetkým na hodinách literatúry, v rámci literárneho krúžku v školskej knižnici, ale aj na hodinách výtvarnej výchovy, techniky. Výroba záložiek je u našich žiakov veľmi obľúbená a vždy zaujme žiakov tak, že si vyrábajú záložky aj doma vo voľnom čase a tešia sa z toho, že ich záložka poteší niekoho iného. Okrem záložiek sme si navzájom vymenili aj listy. Navyše sme od našej partnerskej školy na pamiatku dostali knihu o histórii ich obce, ktorá si našla už svoje miesto v našej školskej knižnici. Záložky, ktoré sme dostali, veľmi potešili našich žiakov, pretože boli krásne, pestré, plné veršikov alebo ukážok z obľúbených kníh žiakov. Každá záložka si našla miesto v knihách žiakov.“

Lucia Holováčová, Základná škola s materskou školou, Dolná Strehová

„Do projektu sa zapojili všetci žiaci našej školy. Popri čítaní kníh zo školskej knižnice vytvárali záložky pre priateľov z Česka s použitím rôznych techník. Každý žiak vložil do tvorby kus seba samého, snažil sa o čo najlepší výkon. Žiaci tretej a deviatej triedy napísali, zatiaľ neznámym českým kamarátom, aj listy.“

Anna Hercegová, Základná škola Jána Palárika, Majcichov

„Tvorbu záložiek v každej triede sprevádzalo čítanie a besedy o obľúbených knihách, či návšteva školskej knižnice. Žiaci deviateho ročníka mali možnosť stretnúť sa a diskutovať aj s miestnou autorkou poézie a prózy pani Vierou Stolárikovou. Inšpirovalo ich to okrem tvorby záložiek aj k vlastnými básnickým pokusom. Knihy, ktorými sa naši žiaci inšpirovali, boli rôzne. Záviselo to od veku i pohlavia žiakov. Z mnohých uvediem napríklad Prázdniny u starej mamy, Ryšavky, Hľadám si lepšiu mamu, Malý princ, rozprávky Snehulienka a sedem trpaslíkov, Včielka Maja.“

Zuzana Jakušová, Základná škola, Hliník nad Hronom

„Motiváciou pre čítanie boli vyučovacie hodiny realizované v školskej knižnici. Vyučovacie hodiny sa realizujú v školskej knižnici vtedy, keď začíname preberať texty známych autorov, ktoré čítame v čítanke. Tu sa zoznamujeme s tvorbou autora, ktorého texty práve čítame v čítanke. Pri čítaní vieme, že ako nám pomáha záložka pri čítaní. So záložkou si označíme stranu ktorú práve čítame. Pri výrobe záložiek sme sa rozprávali o rozprávkach. Žiaci spomínali na básničky, ktoré sa im páčili, a recitovali ich. Pre prvákov bola najzaujímavejšou básničkou Spadla hruška zelená. Druháci zase spomínali na básničku Jeseň pani bohatá. Ostatní žiaci sa venovali obľúbeným hrdinom z rozprávok“

Nataša Stašková, Základná škola, Podhorod'

„Aj tento školský rok sme sa s veľkým elánom a nadšením pustili do výroby záložiek, ktoré vytvárali žiaci 1. až 9. ročníka. Téma žiakov veľmi oslovila, nakoľko poskytovala priestor na vyjadrenie ich individuálneho čitateľského vkusu. Žiaci sa inšpirovali svojimi obľúbenými knižnými hrdinami, básňami a príbehmi z kníh, ktoré mali k dispozícii v triednych knižniciach. Hodiny trávili aj čítaním v školskej knižnici. Veríme, že naše záložky mali úspech aj u žiakov v partnerskej škole. K záložkám sme pribalili i priateľský list, propagačný materiál, darčkové predmety a knihu Vranov nad Topľou a okolie z neba, aby sme priradenej partnerskej škole priblížili náš región, obec a školu.“

Mariana Ihnátová, Základná škola, Sačurov

„Projekt Záložka do knihy spája školy je veľmi vydareným projektom, do ktorého sa s nadšením zapájame každý školský rok. Teší nás, ako žiaci s radosťou kreslia a vyrábajú záložky pre svojich neznámych kamarátov a nedočkavo čakajú sa na záložky, ktoré dostanú. Ďakujeme všetkým a hlavne učiteľom a žiakom z našej partnerskej školy. So záložkami sme si vymenili radosť, dobrý pocit a chuť čítať.“

Simona Streberová, Základná škola Odorín

„Žiaci sa pri hľadaní motívov na priateľské záložky inšpirovali návštevou školskej knižnice, čitateľskými aktivitami v obnovej čítárni a samozrejme svojimi obľúbenými knihami. U najmladších žiakov prevládali rozprávkové postavičky. Starší žiaci sa snažili na záložkách zachytiť nielen motívy z rozprávok zo svojho detstva, ale i z fantasy literatúry či dobrodružných príbehov. Niektorí žiaci na zadnú stranu písali želanie pre svojich rovesníkov... Veríme, že každá záložka potešila kamaráta z partnerskej školy a bude mu spríjemňovať chvíle pri čítaní pekných kníh.“

Jana Daňková, Základná škola s materskou školou, Prakovce

„Žiaci vyrábali záložky rozmanitých tvarov a rôznych veľkostí na hodinách výtvarnej výchovy a pri ich výrobe sa inšpirovali rozprávkovými knihami a básničkami, ktoré prečítali. Pripravovali ich s radosťou a veľmi sa tešili na záložky od partnerskej školy... S partnerskou školou plánujeme do budúcnosti nadviazať užšiu spoluprácu.“

Renáta Kolesárová, Spojená škola, Odborárska, Košice

„V 12. ročníku česko-slovenského projektu sa v každej triede našej školy čítalo niečo iné. Žiaci s otvorenými ústami a zatajeným dychom počúvali z úst svojich učiteliek rôzne zaujímavé rozprávky, texty a básne. Príbehy preniesli do svojich rúk a usilovne vyrábali záložky pre žiakov našej novej českej partnerskej školy. Do balíka so záložkami sme nezabudli pribalit knihu pre spomienku našej spolupráca a žiakom sme poslali malé spomienkové predmety. Práca na tomto projekte nás každoročne posúva ďalej a naplňa radosťou, pohodou a pocitom dobre vykonanej práce. Už teraz sa tešíme do ďalšieho ročníka.“

Ingrid Kršjaková, Základná škola s materskou školou, Tajovského ulica, Poprad

„Na hodinách čítania sme čítali z čítanky väčšinou články o jeseni, lastovičkách. Zaradili sme však aj rozprávky, bájky, ktoré potom žiaci v rámci hodín pracovného vyučovania a výtvarnej výchovy výtvarne zobrazili. Mladším žiakom pri výrobe záložiek pomáhali učiteľky. Z knižných titulov, ktoré si žiaci v rámci októbrového projektu vypožičali, to boli hlavne Ezopove Bájky, Bratislavské povesti, Slovenské rozprávky Trojruža, Maľko a Kubko, O troch prasiatkach, Perníková chalúpka, Rozprávky o psíčkovi a mačičke, Janka a Danka, Veselé rozprávky o zvieratkách, O mýšatku a ceruzke, Malý princ, Zlatá brána. Sprievodným programom pri výrobe záložiek bolo najmä hlasné čítanie a návšteva školskej knižnice.“

Mária Gočárová, Spojená škola, Mudroňova, Nitra

„Na začiatku projektu sme sa so žiakmi rozprávali o ich obľúbených knihách, o knihách, ktoré poznajú. Následne si mali priniesť do školy tie svoje obľúbené a predstaviť ich svojim spolužiakom. Žiaci na záložkách zobrazili rôzne známe rozprávkové postavičky ako Červená Čiapočka, Medovníkový domček, psíček a mačička, Martinko Klingáč, Snehulienka, Popoluška, Tri prasiatka, Budkáčik a Dubkáčik, Snehová kráľovná, Krtko a pod. Okrem tvorenia záložiek sme zorganizovali výlet do mestskej knižnice, kde na nás čakal terapeutický psík Ajko, ktorému sme čítali...“

Lenka Jesenská, Základná škola, Skároš

„Na hodinách slovenského jazyka a literatúry, ale i pracovného vyučovania a výtvarnej výchovy žiačky s pomocou a usmerneniami vyučujúcich posilňovali radosť z čítania čítaním obľúbených i nových kníh v školskej knižnici, kam dievčatá prichádzali teraz vo zvýšenej miere najmä skupinovo počas vyučovacích hodín. Pracovali sme s viacerými rozprávkovými knihami, ale i románmi, vedecko-fantastickou a dobrodružnou literatúrou, s knihami básní. So žiakami sme robili rôzne aktivity zamerané na podporu čítania aj z časopisov, ako sú hodiny hlasného čítania na hodinách čítania a literatúry v priestoroch triedy i školskej knižnice, literárne kvízy, recitačné súťaže v rámci tried, žiacke besedy o prečítaných knihách.

Petronela Reháková, Špeciálna základná škola, Trstín

„Na tvorbu záložiek si žiaci vybrali knihy, ktoré mali rozčítané alebo ktoré si priniesli svoje najobľúbenejšie knihy. Z nich sa potom snažili stvárniť buď hlavnú postavu, alebo sa inšpirovali konkrétnym príbehom z knihy. Na vyučovacej hodine Práca s textom čítali aj najobľúbenejšiu časť z ich knihy. Niektorí potom dávali spolužiakom otázky zamerané na porozumenie úryvku, niektorí žiaci povedali stručný obsah svojej knihy... Z partnerskej školy sme dostali krásne, vo fólii zaliate záložky. Niektorí naši žiaci ich hneď použili ako záložku do literatúry, iní si ich založili do svojich rozčítaných kníh. Sme veľmi radi, že sme sa do tohto projektu zapojili. Bolo to prvýkrát a už teraz sme presvedčení, že nie poslednýkrát. Ďakujeme!“

Eva Hujová, Základná škola s materskou školou, Štiavnik

„Pred samotným tvorením si žiaci požičiavali knihy zo školskej knižnice a čítali rôzne básne a príbehy. Niektoré triedy tvorili záložky na spoločne prečítanú tému (napr. Mach a Šebestová, Ťahal dedko repku, Moje priateľky myšky) a iní ich tvorili podľa svojej obľúbenej knihy. Na niektoré záložky písali aj citáty alebo poučenie z konkrétneho príbehu, alebo prepísali celý príbeh. Žiaci pracovali s chuťou a neznámym kamarátom poslali so svojimi záložkami aj sprievodné listy, v ktorých priblížili svoju školu, triedu a záujmy. Pribalili sme aj informačné materiály o našej obci a krásach regiónu Kysuce.“

Anna Cabuková, Základná škola, Zákopčie

„Pri výbere literárnych motívov sme sa s našimi žiakmi inšpirovali rôznymi nádhernými klasickými príbehmi, ako sú napríklad Rozprávky o psíčkovi a mačičke, Šípková Ruženka alebo O troch prasiatkach. Prečítali sme si však aj niektoré známe La Fontainové bájky, z ktorých vyplýva veľa ponaučenia pre žiakov. No nezabudli sme ani na významné príbehy z pier súčasných autorov, ako napríklad Radosti a starosti opičiaka Eda od Michaly Šuranovej. Naša partnerská škola nás ako prvá potešila svojim balíčkom, a tak si naši žiaci s veľkou radosťou vybrali z prekrásnych záložiek, ktoré sme dostali. Milým darčekom boli aj propagačné materiály partnerskej školy a pochopiteľne sme mali veľkú radosť aj z knižky Prečítaj mi rozprávku od Petra Šulca.“

Ágnes Gyepes, Špeciálna základná škola – Speciális Alapiskola, Šaľa

„Vzhľadom k pandemickej situácii a k zákazu premiešavania žiakov, sme záložky tvorili v troch učebniach. V školskej knižnici sa stretli žiaci V.E, kde tvorili záložky na motívy rozprávky Zlatá páva. Žiaci VI.C ostali v triede a vytvárali rohové záložky s motívmi zvieratiek. Žiaci VII.B triedy tiež ostali v triede a vytvárali záložky na motívy poézie Janka Kráľa. Do aktivity sa nám zapojilo aj pár deviatakov, ktorí však záložku vytvorili doma na motívy ukážky z hodiny literatúry. V každej skupine vládla pokojná pracovná atmosféra, žiaci sa navzájom inšpirovali a tešili sa, že potešia niekoho, koho vôbec nepoznajú... V našom liste sme našich záložkových priateľov pozvali na návštevu.“

Jana Budzáková, Spojená škola, Lendak

„S radosťou sme sa zapojili do tohto úspešného projektu, ktorý podporuje čítanie, rozvíja fantáziu z prečítaného textu, obohacuje slovnú zásobu a myslenie a pretavuje hovorené slovo do výtvarného prejavu autora záložky. Pre tvorbu záložiek sme si vybrali motív sovy – reprezentantky múdrosti. Siahli sme po literatúre, ktorá sa tejto téme umelecky venuje v poézii i v próze. Východiskom pre nás boli literárne texty bájok, rozprávok, dobrodružnej a detektívnej literatúry európskych autorov, napríklad: F. Patočka – České bájky, H. Vdovičenko – Sova, ktorá sa chcela stať škovránkom, J. Nepp – Rozprávky múdrej sovy. Literárne posolstvá týchto spisovateľov šiestaci pretavili do záložiek na hodinách výtvarnej výchovy. Čitateľské zručnosti sme rozvíjali na hodinách literatúry.“

Erika Drozdová, Základná škola, Fábryho, Košice

„Na našej škole každý rok prebieha súťaž o najlepšieho čitateľa triedy, preto čítame radi a stále. Najmenší žiaci začali čítať rozprávky a príbehy *Kúzelná trieda, Tri prasiatka, Gulko Bombulko*. Starší žiaci čítali knihy *Rozprávky o psíčkovi a mačičke, Denník odvážneho bojka, Hľadám lepšiu mamu, Mimi a Líza* a najstarší sa venovali najmä knihe *Malý princ*. Čítame nielen na hodinách čítania, ale aj v školskom klube detí. V každej triede sme si vytvorili čitateľský kútik. Čítanie u žiakov aktívne podporuje aj naša školská knižnica Trojruža.“

Zuzana Petíková, Základná škola, Nábrežná, Nové Zámky

„Tohto roku sme sa zamerali so staršími žiakmi na básnickú tvorbu slovenských autorov pre deti a mládež. S mladšími žiakmi sme čítali bajky, ktoré sa žiakom veľmi páčili. V rámci Medzinárodného dňa školských knižníc sme usporiadali spoločné čítanie príbehov. Starší žiaci čítali mladším a tiež učiteľky a vychovávateľky čítali žiakom z ich obľúbených kníh. Veríme, že takouto formou sme podporili u žiakov pekný vzťah ku knihe a k čítaniu.“

Agnesa Fuková, Základná škola s materskou školou pri zdravotníckom zariadení, Nitra

„Naše žiaci sa s radosťou pustili do výroby záložiek. Piataci sa ponorili do pútavého príbehu Marty Hlušikovej *Len sa teš, Pampúch. Pipa a Miško* nám robili spoločnosť niekoľko hodín. Žiaci čítali jednotlivé kapitoly často so zatajeným dychom, predvídali ich koniec, písali a kreslili vlastné pokračovanie, rozmýšľali, ako by konali na mieste hrdinov a nakoniec vyrábali záložky. Vyrábali aj niekoľko záložiek s pranostikami. Ôsmaci sa zoznámili s Marínou a lúboštnou lyrikou, preto ich záložkám dominovala láska... Každému kamarátovi z našej partnerskej školy poslali aj farebné pero.“

Zuzana Šinkovicová, Základná škola, Budatínska, Bratislava

„Sme veľmi radi, že vďaka projektu sme spoznali obec Mníšek nad Hnilcom, a tak aj kúsok nášho krásneho Slovenska. Žiakov sme oboznámili s históriou obce, ale aj s aktivitami školy. Do projektu sa zapojili žiaci I. aj II. stupňa. Na druhom stupni deti vyrábali záložky na hodinách slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy a technickej výchovy. Žiakov tešilo, že ich záložky potešia iných ich nových kamarátov... Veríme, že naše záložky budú sprevádzať žiakov nielen pri učení, ale aj pri čítaní zaujímavých kníh.“

Karin Fóglová, Základná škola, Námestie mládeže, Zvolen

„Tento projekt bol už od začiatku školského roka na našej škole sprevádzaný na hodinách slovenského jazyka a literatúry doplnkovým čítaním, kde sme si najmä so staršími žiakmi zvolili čítanie knihy Čarokrásna Ruca – Cigánske rozprávky od Milana Húževku, kde sme sa dočítali množstvo krásnych rozprávok a tým sme si viac priblížili kultúru našich žiakov. Nezanedbali sme ani čítanie poézie. Kniha Bola raz jedna láska od Valentína Šefčíka, bola príjemným spestrením z radov modernejšej literatúry pre mládež. V mesiaci október prebehol na našej škole aj Týždeň hlasného čítania, ktorý realizujeme pravidelne.“

Lucia Betková, Špeciálna základná škola, Čierny Balog

„Tvorbe záložiek sa naši žiaci venovali na hodinách slovenského jazyka, výtvarnej a hudobnej výchovy. Spoločne sme si pomocou techniky prezreli informácie o partnerskej škole. Našli sme veľa spoločného medzi našimi školami. Na hodinách žiaci čítali zo svojich obľúbených kníh a snažili sa odkrývať očarujúci svet príbehov v nich. V rámci exkurzie sme navštívili Národnú knižnicu vo Viedni a miesta, po ktorých kedysi kráčala Sisi.“

Mariana Masnicová, Gymnázium, Tvrdošín

„Žiaci spolu s učiteľkami využili fantáziu a so zameraním tvorili veľmi pekné záložky. Inšpirovali sa hlavne rozprávkovými knihami a básňami, z ktorých vybrané motívy zobrazili na záložkách... Do balíkov so záložkami sme si navzájom s našou českou partnerskou školou pribalili aj propagačný materiál, ktorý priblíži zaujímavosti o našich regiónoch.“

Silvia Latová, Spojená škola internátna, Komenského, Humenné

„Naši žiaci sa inšpirovali obľúbenými knihami ako je *Smelý Zajko v Afrike*, *Pipi Dlhá Pančucha*, *Ariel – malá morská víla*, *Víla Amálka*, *Mačky vo vreci*, *Rozprávky z čarovného lesa*. V domácom prostredí sme zrealizovali tieto čitateľské akcie: *Nájdí svoju najobľúbenejšiu knižku v domácej knižnici a predstav ju v škole ostatným spolužiakom a tiež Večerné čítanie pred spaním*. V školskom prostredí sme zrealizovali tieto čitateľské akcie: *Slepá baba v školskej knižnici – žiaci mali zaviazané oči šatkou a hmatom si mali vybrať jednu knižku na čítanie*. *Ranné čítanie – žiaci pred vyučovaním trávili čas v školskej knižnici a čítali príbehy z kníh podľa vlastného výberu.*“

Marcela Koscelníková, Základná škola, Brekov

„Väčšina našich záložiek obsahovala postavy básne súčasného maďarského básnika, Károlya Fellingera, ktorý žije a píše detské básne v Jelke. Ďalšie literárne postavy sme vybrali zo svetovej literatúry, ako sú napríklad Malý princ, Šípková Ruženka, Lišiacik Vuk, Ferdo Mravec... Záložky od našich kamarátov boli očarujúce.“

Anasztázia Sárközi, Základná škola s materskou školou J. Kossányiho s VJM, Svätý Peter

„Výrobu záložiek sme realizovali v piatom ročníku na hodinách TBZ a v šiestom ročníku na hodinách tvorivého písania. Žiaci siedmeho ročníka realizovali tvorbu záložky doma a na hodinu slovenského jazyka priniesli záložku aj knihu, ktorá ich inšpirovala k vytvoreniu záložky. Na dolnej chodbe našej školy sme vytvorili čitateľský kútik, kde si žiaci môžu sadnúť a vybrať si knihu a čítať si. Mnohí žiaci sa inšpirovali týmito knihami a ich hrdinami. Zistili sme spoločnou komunikáciou na hodinách a prezentáciou záložiek, že žiaci majú stále radi hrdinov z knižiek Harryho Pottera, Nema, Danku a Janku či Gulka Bombulka.“

Mária Podmanická, Základná škola s materskou školou, Jacovce

„Očarujúci svet knižných príbehov, rozprávok a básni sa objavil na záložkách vyrobených našimi žiakmi v Školskom klube detí. Tri prasiatka, Šmolkovia, Žabiatko, Macko Uško, Vtáčatko, Zajačík Ušiačik, Myška Hryzka, Lienka Lenka, psík Bodrík a iní knižní hrdinovia, sa stali motívov pre navrhnutie záložiek do kníh.“

Tamara Škovránková, Základná škola, Šmeralova, Prešov

„Predtým, ako sme sa pustili do prípravy a výroby záložiek, tak sme si v triedach pripravili čitateľský kútik (výstavu), kde si každý priniesol svoju obľúbenú knihu, o ktorej porozprával, či niečo z nej prečítal. Chvilky čítania s našou obľúbenou knihou sme si spríjemnili aj vonku na školskom dvore a v blízkom chránenom parku. Pri tvorbe záložiek sme sa inšpirovali obľúbenými knihami a rozprávkami. Napríklad o Šípovej Ruženke, O troch prasiatkach, Mimoni, bájkami a rozprávkami o zvieratkách a inými. Niektorí dokonca aj úryvkami a článkami z čítaniek, pretože aj tam sú príbehy, ktoré vedia potešiť a pobaviť. Na záver sme naším kamarátom z partnerskej školy k záložkám pribalili aj list od druhákov, číslo nášho školského časopisu, aby nás trochu viac spoznali.“

Stela Antalíková, Základná škola, Abovská, Košice

„Žiaci sa nechali inšpirovať rôznymi dielami, ktoré prečítali v škole počas vyučovacích hodín slovenského jazyka a literatúry alebo ich prečítali doma, či v školskej knižnici. Na ich výrobe pracovali nielen počas vyučovacích hodín literatúry, ale i výtvarnej výchovy, pracovného vyučovania či počas triednických hodín. Mnohí zo žiakov pracovali aj doma a vyrobili záložky nielen pre žiakov z partnerskej školy, ale i pre seba či svojich spolužiakov. Väčšina žiakov sa do výroby záložiek zapojila ochotne a tvorivo, pričom pracovali s textom, knihami, rôznymi zdrojmi informácií a na záložky napísali úryvky z jednotlivých diel. Mladší žiaci sa nechali inšpirovať predovšetkým svetom rozprávok, starší objavili i krásu ukrytú v poézii a v rôznych epických dielach. Viacerí z nich neskôr spracovali prečítané diela do krátkych prezentácií.“
Gabriela Furková, Základná škola s materskou školou, Valaská Belá

„Kým žiaci usilovne pracovali na záložkách, triedne učiteľky im čítali príbehy z kníh zo školskej knižnice alebo hľadali na internete údaje o obci Krpel'any a o živote a aktivitách pridelenej základnej školy. Tento rok naše záložky totiž putovali kamarátom do Krpel'ian.“
Erika Gajdošová, Základná škola s materskou školou V. Záborského, Vráble

„Po výmene mailov s partnerskou školou sme sa zhodli na motívoch záložiek. Mali to byť rozprávky a riekanky o zvieratách. Šiestaci doplnili zvieratá aj motívmi, o ktorých v danom mesiaci čítali v mimočítankových knihách a robili si z nich zápis do čitateľských denníkov. Takže v našich záložkách sa objavili okrem zvierat aj rakety a vesmír. Spolu so záložkami sme poslali našej partnerskej škole vo Svite ďakovný list spolu s podpismi žiakov.“

Iveta Haštová, Súkromná základná škola Wonderschool, Bratislava

Žiaci 1. ročníka si s triednou učiteľkou prečítali napínavý príbeh od dánskeho autora Jakoba Martina Strida Neuveriteľný príbeh o obrovskej hruške. Druháci si rozvíjali svoje čitateľské zručnosti čítaním knihy od českého autora Josefa Čapka Rozprávky o psíčkovi a mačičke. Tretiaci strávili celý deň s optimisticky naladeným a vynaliezavým Ferdom Mravcom. Štvrtáci vyrobili záložky z kníh, ktoré prečítali individuálne. V školskom klube detí žiaci čítali o strašidelných povestiach z českých a slovenských hradov, výsledkom sú ich záložky. K záložkám sme pribalili Mega omalovánku Slovensko a propagačnú brožúru Spišský hrad.

Mária Bodnárová, Základná škola, Hôrka

„Záložky naši žiaci vyrábali počas hodín výtvarnej výchovy. Aj keď to bolo náročné obdobie, lebo choroby neobišli ani nás, no zvládli sme to a vyrobili ich s veľkou radosťou a najlepšie, ako sme vedeli. Mnohí ukázali svoj talent, ktorý bol ukrytý a voľakde ešte driemal. Počas vyrábania sme si čítali rozprávky, chodievali do školskej knižnice vypožičať si zaujímavé rozprávkové knihy. Neboli to len klasické rozprávky, ale už aj modernejšie. O projekte sme napísali na našu školskú stránku, na Facebook a bude o tom zmienka aj vo vianočnom vydaní školského časopisu Ratolesť.“

Božena Ferková, Základná škola sv. Cyrila a Metoda, Košice

Náš prvý stupeň sa stal v tomto školskom roku súčasťou projektu, ktorý prináša žiakom spôsob, ako nájsť inou, možno netradičnejšou formou, cestu ku knihe. Pri výrobe záložiek sa žiaci inšpirovali knihami z našej školskej knižnice, ako aj príbehmi z čítaniek v daných ročníkoch. Počas ich tvorby sa často stretávali v školskej knižnici a tvorili nielen počas hodín výtvarnej výchovy, ale aj v spolupráci s školským klubom detí... Okrem záložiek sme sa rozhodli zaslať našej partnerskej škole aj čo to o našej obci. Štvrtáci pripravili a napísali svojim kamarátom listy. Tie sme pridali do balíku so záložkami spolu s knihami o Hornej Nitre, ako aj knižku Baťoviedky.

Stanislava Kunová, Základná škola Rudolfa Jašíka, Partizánske

„Pri výrobe záložiek sa žiaci inšpirovali nielen knižnými, ale aj filmovými postavami. Žiaci 1. stupňa spolu s učiteľkami vyrábali záložky podľa prečítaných kníh: *Mach a Šebestová*, *Moje prvé písmenká*, rozprávky o princeznách, *Včielka Maja* – animovaná rozprávka. Žiaci 2. stupňa vyrábali záložky sami podľa vlastného výberu – na základe z podpory kreatívneho čítania kníh, ale aj filmových hrdinov (z produkcie Marvel). Žiakov sme sa pýtali, aké žánre najradšej čítajú, či majú radi poéziu alebo prózu, koľko kníh prečítajú do roka (okrem povinnej literatúry) a ako často dostávajú knihy od rodičov, príbuzných.“

Denisa Laurová, Základná škola, Kamenec pod Vtáčnikom

„Žiaci si počas októbra prečítali príbehy z kníh *Rozprávky o psíčkovi a mačičke* a *Budkáčik a Dubkáčik*. Dokonca sa naučili aj niekoľko riekaniek o zvieratkách. Na všetky záložky kreslili a maľovali zvieratká. A ako každý rok aj tento rok sa nám všetky čitateľské aktivity podarili a žiakom sa veľmi páčili.“

Viera Schneiderová, Špeciálna základná škola, Snina

„Okrem dvoch návštev spisovateľov (Andreas Cernuska a Anna Jónasová) a mnohých vyučovacích hodín, ktoré absolvovali žiaci v školskej knižnici, sme sa zapojili aj do tohto projektu. Na hodinách literatúry, ale aj iných vyučovacích predmetov žiaci vyrábali záložky pre rovesníkov z Českej republiky. Dúfame, že aj nám sa budú ich záložky páčiť a budeme sa z nich tešiť pri čítaní kníh.“

Helena Eliášová, Základná škola Jana Amosa Komenského, Sered'

„Keď sa číta v škole, nemusí to byť len povinnosť. Preto sa každý rok veľmi radi zapájame do tohto projektu. Vytvoríme tak žiakom skvelú čítareň, v ktorej vyvážame zábavnú atmosféru, priestor pre hru, fantazírovanie a kreativitu. Chceme podporiť nielen radosť z čítania, ale i stimulovať všetky schopnosti, dispozície a myšlienky k tvorivej aktivite žiakov – tú vedľa

využiť práve pri výrobe záložiek do kníh a budú ju vedieť neskôr využiť vo všetkých sférach života. Veľkou motiváciou pre žiakov i naďalej zostáva, že záložka, ktorú žiaci robia bude darom pre zatiaľ neznámeho kamaráta z partnerskej školy. Sprievodným programom výroby záložiek bolo hlasné čítanie s porozumením na pokračovanie.“

Adriana Puchoňová, Základná škola s materskou školou, V. Spanyola, Žilina

„Spoločne sme si čítali knihu Pipi Dlhá Pančucha, pričom sa žiaci striedali v čítaní. Takisto sme počúvali ľudové rozprávky z CD... Balík z partnerskej školy v Trstíne sme otvorili s napätím. Vybrali sme si záložky, dokonca aj publikácie, ktoré súviseli s Trstínom a knižky Príbehy z Čarovnej lúky – Miss lúčny kvietok. Rozpráva príbehy Trstínskych lúk. Žiaci sa tešia na príjemné zážitkové čítanie.“

Bibiána Štyriaková, Základná škola s materskou školou, Masarykova, Košice

„Pri výrobe záložiek sme sa inšpirovali knihami: *Gulko bombuľko*, *Popoluška*, *Malá morská víla*, *Rozprávky o dopravných značkách*, *Škaredé káčatko*. Okrem záložiek sme do veľkej obálky pre našu partnerskú školu pribalili maľovanú mapu Hornej Torysy, propagačný materiál obce Torysa a školskej koordinátorke sme venovali tašku s logom našej školy.“

Mária Bujňaková, Základná škola s materskou školou, Torysa

„Našich žiakov inšpirovali rôzni hrdinovia z rozprávok a príbehov. Týchto hrdinov sa snažili znázorniť rôznymi výtvarnými technikami na svoje záložky. *Harry Potter*, *Šípková Ruženka*, *sloník Jumbo*, *Leví kráľ*, *Ježibaby* a kopec ďalších postáv už má svojich kamarátov z partnerskej školy. Žiaci pod vedením svojich učiteliek boli kreatívni vo výtvarnom prevedení a tešili sa z každej novej záložky, ktorou mohli potešiť druhých. Už teraz sa tešíme na ďalší ročník projektu, ktorý spája nielen školy, ale vytvára aj nové priateľstvá a prehĺbuje lásku ku knihám, rozvíja kreativitu a fantáziu.“

Tatiana Krjaková, Základná škola, Košické Oľšany

„Výrobe záložiek predchádzalo čítanie z kníh, ktoré si žiaci priniesli z domu, ako aj kníh zo školskej knižnice. Žiaci čítali na hodinách čítania i v školskom klube detí. Rozhodli sme sa vyrobiť záložky na hodinách informatickej a výtvarnej výchovy. Na internete sme našli obrázky obalov slovenských kníh. Žiaci ich vytlačili a prilepili na záložky vyrobené z farebných výkresov. Každý žiak na záložku napísal ešte svoje meno a nakreslil ilustráciu k prečítanej knihe.“

Dana Rosolová, Základná škola, Lastomír

„Zaujať žiakov knihou a vypestovať u nich vzťah k čítaniu nie je vždy jednoduché. Jednou z možností môže byť aj tento zaujímavý projekt... Prajeme si, nech sa čítanie stane pre mnohých žiakov príjemným a obohacujúcim spostením života a prispeje k ich novým poznatkom a vedomostiam.“

Monika Švikruhová, Základná škola nár. um. L. Podjavorinskej s materskou školou Bzince pod Javorinou

“Učitelia a žiaci sa inšpirovali hlavne knihami od slovenských spisovateľov. V našej malej školskej knižnici bol teda čulý ruch. S našou partnerskou školou z Letanoviec sme si vymenili

záložky formou poštového balíka, do ktorého sme pribalili aj my potešenie pre žiakov, kávičku pre učiteľov ako poďakovanie za snahu a námahu, ktorú si dali spolu so žiakmi. Naši žiaci napísali aj ďakovný list, v ktorom našich nových kamarátov poprosili o vzájomnú komunikáciu a prostredníctvom súkromných listov. “

Denisa Botková, Špeciálna základná škola, Bánovce nad Bebravou

„Spoločne sme si vytvorili veľký plagát. Následne žiaci si vyrobili malé obálky, ktoré prilepili na plagát. Do obálok budú vkladať kartičky s názvami kníh, ktoré práve čítajú. Chcú takto motivovať svojich spolužiakov.“

Jana Dikošová, Základná škola s materskou školou, Školská, Žilina

„V mesiaci október sme uskutočnili veľa aktivít o knihách v našej školskej knižnici, v Krajskej knižnici v Žiline a aj na hodinách v triede. Po týchto aktivitách sme kreslili záložky, pričom sme rozoberali knihy, príbehy a rôzne rozprávky. Žiaci sa pri kreslení inšpirovali nielen svojimi obľúbenými knihami, ktoré mali momentálne rozčítané, ale aj klasickými a známymi

rozprávkami a ilustráciami z rozprávok. Na druhú stranu záložky prváci písali aj rôzne básničky na vyvodzovanie prvých písmen. Najkrajšie záložky a prácu žiakov na záložkách zverejníme na webovom sídle našej školy.“

Zuzana Dobroňová, Základná škola, Lichardova, Žilina

„Žiaci na záložky nakreslili literárne motívy z prečítaných príbehov o troch prasiatkach či krtkovi, o mimoňoch, o vajci na vandrovke, o rytierovi a princeznej... K záložkám sme pribalili pohľadnice Spišského hradu, pohľadnice aj mapy neďalekého mesta Levoča aj prospekty Potulky mestom Spišské Podhradie pre všetkých záložkových priateľov. Tešíme sa, že sme nadviazali ďalšie nové záložkové priateľstvo a spoznali školu v Diviackej Novej Vsi. Pozreli sme si ich webovú stránku a spoznali historické pamiatky a mestá v okolí ich školy.“

Kamila Komarová, Základná škola, Spišské Podhradie

„Novým kamarátom z Bánoviec nad Bebravou sme poslali viac ako 300 záložiek s obrázkami hrdinov príbehov, rozprávok a básní. Do balíka sme vložili aj tričko s logom našej školy a propagačný materiál mesta Prešov. Žiačka šiesteho ročníka napísala list, z ktorého sa kamaráti môžu dozvedieť viac o našej škole. Tešíme sa, že sme mohli urobiť radosť žiakom inej školy tak, ako aj my máme radosť z ich tvorby.“

Jaroslava Števíková, Základná škola, Šrobárova, Prešov

„Už druhýkrát sme sa rozhodli zapojiť do projektu spolu s členmi školského klubu detí v Udiči. Tento rok som zvolila nenápadnú, ale o to zaujímavejšiu knižku Roalda Dahla – Fantastický pán Lišiak. No a keďže je to útlá knižka, za pár dní sme ju prečítali celú. No a potom sme sa pustili do výroby záložiek pre našich kamarátov z Trebišova. Záložky v tvare lišiakov sa nám veľmi páčili a ťažko sme sa s nimi lúčili, ale nakoniec sme všetkých zabalili do škatule, pridali pár darčiekov s logom našej školy a informačným bulletinom, aby kamaráti v Trebišove vedeli, kto sme.“

Slavomíra Repková, Základná škola s materskou školou, Udiča

„Učiteľky si v jednotlivých triedach zvolili rozprávky a príbehy, ktoré potom žiaci zobrazovali na svojich záložkách. Napríklad žiaci I.A si s učiteľkou prečítali rozprávku Snehulienka a sedem trpaslíkov. Žiaci II.A si na hodine čítania prečítali knižku O psíčkovi a mačičke a taktiež si vypočuli rozhlasovú hru z internetu. Tretiaci tvorili záložku na známu rozprávku Zlatovláska. Žiaci zo IV.A siahli po knižke od Štefana Moravčíka Oženil sa haťa-paťa, kde si prečítali rozprávku O bystrej Ronave. Žiaci spoločne s triednymi učiteľkami a vychovávateľkami počas októbra často navštevovali školskú knižnicu, kde si rozvíjali svoje čitateľské zručnosti. Tretiaci a štvrtáci si začali viesť aj vlastné čitateľské denníky.“

Zuzana Kopúneková, Základná škola s materskou školou, Bohdanovce nad Trnavou

„Naši žiaci sa inšpirovali knihami, ktoré majú doma a aj v škole. Niektorí si ich priniesli z domu do školy a iní si vypožičali zo školskej knižnice. Počas prestávok si žiaci čítali v detských kútikoch, ktoré máme na chodbe školy.“

Katarína Šmondrková, Základná škola s materskou školou, Veľká Lehota

„Pri výrobe záložiek sa žiaci inšpirovali svojou obľúbenou knihou, encyklopédiami, knihami z čitateľského denníka a knihami, ktoré im rodičia čítali, keď boli ešte malé deti. Žiaci záložku kreslili podľa ilustrácie z knihy alebo podľa pocitov z prečítanej knihy. Počas mesiaca sme sa venovali rôznym aktivitám, ktoré boli zamerané na rozvoj čitateľskej gramotnosti ako napríklad: čítanie s porozumením, cloze test, maľované čítanie, prednes básne v kruhu, mimočítankové čítanie, čítanie na minútu, výroba čitateľského denníka, návšteva obecnej knižnice a beseda so spisovateľom.“

Nikola Turčeková, Základná škola, Kunerad

„So žiakmi sme sa dohodli, že ostaneme jedno popoludnie dobrovoľne v škole a každý predstaví svojim spolužiakom knižku, ktorú by chcel vystihnúť/zobraziť na svojej záložke. Popoludnie prebiehalo v uvoľnenej a príjemnej atmosfére, pri popíjaní čaju.“

Elena Sedláčková, Základná škola s materskou školou, Sibírska, Bratislava

„Žiaci vyšších ročníkov si podľa vlastného výberu vybrali zo školskej knižnice knihy, z ktorých čítali 3- až 4-člennej skupine žiakov prvých ročníkov. Cieľom bolo, aby prváčikovia dokázali prerozprávať dej rozprávok vlastnými slovami. Mladší žiaci si na základe vypočutého kreslili príbehy a vytvorili si svoju vlastnú rozprávkovú knihu. Starší žiaci si z prečítaných kníh vytvorili čitateľský denník... Odmenou pre najusilovnejšieho žiaka bola darovaná kniha.“

Jana Kováčová, Základná škola, Mučín

„Záložky pre našich kamarátov z partnerskej školy sme vyrábali prevažne na hodinách výtvarnej výchovy, ale i v ŠKD a najviac v priestoroch školskej knižnice. Počas vytvárania záložiek sme súčasne usporiadali podujatie Hodina rozprávok. Okrem našich žiakov 1. stupňa školskú knižnicu navštívili aj detičky z materskej školy, ktorým sme si čítali nielen rozprávky, ale i básničky. Keďže už minulý rok sme spolupracovali so žiakmi školy z Habovky a vymenili si záložky, v tomto roku padlo i vzájomné pozvanie do školy.“

Anna Eliášová, Základná škola, Jaklovce

„Realizácia projektu v našej škole prebiehala veľmi dobre, pretože sa do nej zapojili všetci žiaci. Najskôr si v školskej knižnici vybrali knihy na zadanú tému. Upútali a očarili ich rôzne príbehy, básne, rozprávky. Najmladší žiaci školy zatiaľ len počúvali čítanie a preto spoločne so staršími spolužiakmi vyrobili písmenkové záložky s mašličkami, ktoré sa im veľmi páčili. Tretiaci sa inšpirovali knihou Mach a Šebestová. Vytvorili retro-telefónne slúchadlá i s krátkymi textami. Štvrtákom sa páčila kniha Ahoj, ja som BAK od našej makovskej spisovateľky pani Marty Harajdovej. Piatakov zaujal Osmijanko, Pipi Dlhá Pančucha, ale i Zlatá kniha fantázie. Šiestaci objavili slovensko-anglickú knihu Sherlock Junior a medveď v Londýne a preto volili detektívne záložky, prekladaním z farebných papierov. Žiaci 7. ročníka uprednostnili rozprávky, ktoré výtvarne stvárnil na záložkách, chlapcov z 8. ročníka inšpiroval Harry Potter a dievčatá ľubozvučná poézia od M. Rúfusa, A. Sládkoviča, L. Štúra, J. Smreka, ale i od ďalších autorov. Žiakov 9. ročníka inšpirovali svetoví a naši klasickí, či súčasní autori: Hugo, Shakespeare, I. Asimov, Chalupka, Z. Šulajová.“

Anna Mrkvová, Základná škola s materskou školou, Makov

„Na podpore kreatívneho čítania sme pracovali v rámci jednotlivých ročníkoch. Žiaci mali vopred pripravené tvorivé zadania. Napríklad prváci si medzi sebou prerozprávali Rozprávku o repe a zároveň si ju aj zahráli. Druháci spoznávali rozprávku Sol' nad zlato a záver čítania mali vyjadriť vďačnosť svojim rodičom. Tretiaci vypracovávali literárny kvíz, v ktorom sa stretli s rôznymi postavami: Pipi Dlhá Pančucha, Opice z našej police, Pat a Mat. Štvrtáci pracovali s textom A. Douškovej, Z. Švecovej, S. Babiakovej: Rozprávky o Slovensku.“
Lubomíra Valasová, Základná škola sv. Cyrila a Metoda, Spišská Nová Ves

„Žiaci si v školskej knižnici vybrali knihy, prečítali úryvky z nich a zároveň si vybrali vhodný literárny námet na svoju záložku. Žiaci si užívali výrobu záložiek, pri výrobe sa rozprávali o obľúbených knihách a postavách z kníh, dokonca si aj zaspievali. V rámci čitateľských aktivít napríklad starší žiaci čítali knihy mladším žiakom, počúvali sme audio rozprávky a zahráli sme sa rolové hry... Váš projekt je čarovný, priateľský a úžasný. Ťahá žiakov počítačovej generácie od počítačov, televízie, otvára im fantáziu, ale najmä ich detské srdiečka. V dnešnej dobe urobiť niekomu radosť je to najdôležitejšie a mať radosť z čítania kníh je nenahraditeľné. Žiaci sa obohacujú o nespočetné množstvo krásnych a poučných príbehov.“
Danka Semanová, Základná škola, Sokolany

„Naši najmladší žiaci – prváci, si svet rozprávok, príbehov i básní priblížili zážitkovým učením. Celý deň sa vyučovali v rozprávkových kostýmoch. Potom sa zabavili pri Hádankovom čítaní. V našej malej školskej knižnici naši najmenší hádali aj hádanky, počúvali rozprávky a skladali rozprávkové puzzle. Žiaci druhých ročníkov si zdrobneniny i rýmy vyskúšali v recitačnej súťaži s tematickým názvom Žltá jeseň... Tretiaci a štvrtáci trávili čas v školskej knižnici, kde čítali a diskutovali o jednotlivých tituloch kníh, autoroch i ilustrátoroch. Najviac im zaimponovali naše najnovšie prírastky v školskej knižnici, a to napríklad *Náš pes Huncút*, (J. Kuchtová), *Mach a Šebestová v škole* (M. Macourek). Štvrtáci sa zahrali aj na ilustrátorov knihy od Gabriely Futovej – *Naša mama je bosorka*.“

Lenka Sabadková, Základná škola, Janka Palu, Nemšová

„S radosťou sme sa opäť zapojili do tohto úžasného projektu na podporu čítania. Celý mesiac v školskom klube detí prebiehala akcia Čitateľská štafeta, kedy štafetový kolík nahradila kniha a cieľom bola spoločne prečítaná rozprávka či príbeh. Hlavné postavy z prečítaných kníh sa stali motívom našich záložiek. Zároveň počas mesiaca október v školskej knižnici prebiehala akcia Literárny kvíz, kedy si žiaci mohli preveriť svoje vedomosti z literárnych pojmov, poznávaní rozprávok na základe indícií a vedomosti o autoroch detskej literatúry.“

Lucia Paľovčíková, Základná škola, Vysoká nad Uhom

Zapojenie sa do projektu bolo pre nás príjemným spostením vyučovania. Žiaci mali možnosť prezentovať sa svojou prácou pred žiakmi v inom kúte našej vlasti. Zároveň si pripomenuli význam kníh v ich živote a porozprávali sa o svojich obľúbených knihách. Žiakom z partnerskej školy sme poslali aj ukážky nášho školského časopisu, perá a odznaky s logom našej školy, a taktiež aj informačné letáky a záložky mesta Poprad.

Katarína Kalisová, Súkromná spojená škola, Poprad

„Ďakujeme za možnosť zúčastniť sa tak nádherného projektu, ako je tento. Každoročne sa zapájame veľmi radi, naši žiaci sa veľmi tešia na výrobu záložiek. Pri ich výrobe sa žiaci najčastejšie motivovali rozprávkovými postavami, knižnými bestsellermi (napr. Harry Potter), ale aj lyrickými motívmi. Popri výrobe záložiek sme realizovali v deviatom ročníku chvíľku poézie pod názvom Na krídlach poézie a v šiestom ročníku sme pátrali v školskej knižnici po detektívnych príbehoch.“

Katarína Tichá, Základná škola Sídliisko II., Vranov nad Topľou

„Pred začatím výroby záložiek si žiaci na hodinách čítania prečítali príbehy a básničky z čítaniek, ku ktorým mali v pracovných zošitoch vypracovať zaujímavé úlohy. Pracovali s prečítaným textom, odpovedali na otázky, písali osnovy príbehov, opisovali vlastnosti a správanie postáv, riešili tajničky a kvízy. Na hodinách výtvarnej výchovy tvorili leporelá na tému obľúbenej rozprávky či básničky a postáv z nej. Nevyhli sa ani mimočítankovej literatúre z krásnych knižiek, ktoré máme k dispozícii v našej školskej knižnici. Čítali knihy: Hana Ponická – O Štoplíkovi, Ezop a kol. – Najzaujímavejšie bájky, Mária Ďuríčková – O Gul’kovi Bombul’kovi, Jozef Čapek – O psíčkovi a mačičke, Gabriela Futová – Keby som bola bosorka, J. C. Hronský – Budkáčik a Dubkáčik, Krista Bendová – Ako Jožko Pletko poplietol si všetko. Na krúžku a v školskej družine hrali divadielko a učili sa stvárňovať jednotlivé role postáv z prečítaných príbehov, dokončovali rozčítané príbehy, písali vlastné ukončenia príbehov podľa fantázie...“

Martina Vrancová, Základná škola s materskou školou, Jelšava

„Pri tvorbe záložiek sa žiaci inšpirovali rozprávkami a povestami. Starší žiaci čerpali námet z obľúbených kníh určených pre mládež. Popri výrobe záložiek sme sa venovali rozprávaniu o obľúbených knihách, o zaujímavých literárnych postavách, ale aj diskusii, či je čítanie naozaj dôležité. Venovali sme sa aj hlasnému čítaniu vybraných ukážok... Na základe našej spoločnej mailovej a telefonической komunikácie s našou partnerskou školou usudzujem, že záložky od našich žiakov urobili radosť bratislavským kamarátom a stanú sa milými spoločníkmi pri čítaní zaujímavých príbehov.“

Andrea Kukučková, Základná škola, Fraňa Kráľ'a, Žarnovica

„Žiaci sa s radosťou opäť zapojili do zaujímavého projektu a veselo vyrábali záložky do kníh pre kamarátov z Českej republiky. Popri tvorivej práci sa veľa rozprávali o svojich naj knihách, o svete pútavých príbehov a neobyčajných postáv, o svete skrytom na bielučkomo voňavom tlačiarenskom papieri... Nech žijú záložky a inšpirujúci svet knižných príbehov!“

Soňa Škulová, Základná škola Ivana Bukovčana, Bratislava

„Samotní žiaci sa zapojeniu do projektu veľmi potešili, nakoľko ho už považujú za samozrejmosť, s ktorou sa spája začiatok školského roka. Na svojich záložkách pracovali s radosťou nielen na hodinách výtvarnej výchovy, ale aj literatúry, alebo doma. Na záložky písali aj citáty z ich obľúbených kníh... Hneď v deň doručenia záložiek od našich kamarátov sme si z nich zhotovili nástenku, ktorá nás bude tešiť niekoľko týždňov. Potom budú záložky rozdane žiakom, ktorí na nich pracovali.“

Erika Cipovová, Základná škola, Lehota pod Vtáčnikom

„Naši žiaci usilovne čítali a prečítané príbehy sa snažili zobrazit' na svojich záložkách. V tomto ročníku sme dali prednosť slovenským rozprávkovým príbehom Maťko a Kubko, Janko Hraško a rozprávke O medovníkovom domčeku. Tí menší sa venovali klasickým rozprávkam ako je Červená Čiapočka, Rozprávka o repe a dievčatá zaujímali rôzne princezné. Zároveň sme s tvorbou záložiek i trochu experimentovali. Na hodinách informatiky hral hlavnú úlohu Harry Potter a jeho slávne výroky a zase na počítačovom krúžku Malý princ.“

Miroslava Kušnierová, Špeciálna základná škola, Ilava

„Pri výbere záložiek sa žiaci inšpirovali literárnymi témami a hrdinami prečítaných kníh, námety čerpali aj z filmov, z rozprávok, z kníh mimočítankového čítania, z vypožičaných kníh z miestnej ľudovej knižnice a zo školskej knižnice. Záložky vyrábali na hodinách literatúry, výtvarnej, pracovnej a technickej výchovy, v školskom klube detí, niektorí žiaci vyrábali záložky doma. Na hodinách literárnej výchovy prebehli besedy o prečítaných knihách a ich hrdinoch. Ako ďalšiu sprievodnú akciu sme usporiadali predajnú výstavu kníh.“

Viera Kapičáková, Základná škola, Brodské

„Uvedená téma bola pre žiakov veľmi zaujímavá. Hľbavo listovali v rozprávkových knihách a veršovaných básničkách. Objavili sme množstvo takýchto kníh v našej školskej knižnici. Sprievodnými aktivitami bolo hlasné čítanie, pokus o recitáciu básničiek a riekaniek.“

Anna Sukubová, Základná škola, Mníchova Lehota

„Zapojenie do projektu bolo pre nás príjemným spestrením vyučovania a voľnočasových aktivít. Na podporu kreatívneho čítania sme zrealizovali čitateľskú aktivitu Čitateľské kreslo, ktorej sa zúčastnili žiaci v školskom klube detí, a to žiaci s ľahkým a stredným stupňom mentálneho postihnutia z prípravného, 1. – 10. ročníka. Ďalej sme spoločne čítali z kníh Jozko Mrkvička Spáč, Už ho vezú a Opice z našej police. Námety žiaci čerpali z rôznych zdrojov, a to z prečítaných, ale aj z obľúbených kníh, ktoré čítali doma, či v školskej knižnici. Záver aktivít patril vždy reflexii k prečítaným textom a vyrobeným záložkám.“

Eva Košťalová, Spojená škola – Špeciálna základná škola pre žiakov s telesným postihnutím, Dolný Kubín

„Pod vedením triednych učiteliek a vyučujúcich slovenského jazyka a literatúry, už od začiatku októbra, začala príprava záložiek pre našu partnerskú školu z Českej republiky. Tou bola tento rok Základní škola a Mateřská škola Dr. Joklíka z Kyjova, ktorá je zároveň našou družobnou školou. Nadviazali sme tak na minuloročnú výmenu... Väčšinu záložiek vyrobili žiaci v rámci triednických aktivít, inšpirovaní u tých mladších najmä rozprávkami a básničkami a u tých starších, zasa skôr dobrodružnými a fantazijnými knižkami. Pri výrobe záložiek zneli príbehy, ale i moravské piesne, aby sme si i tak priblížili kraj, kam naše záložky poputujú. K záložkám sme pribalili listy a informačné materiály o našej škole i o projektoch, ktoré na škole realizujeme.“

Eva Timárová, Základná škola Júlie Bilčíkovej, Budkovce

„Pri výrobe záložiek sa v jednotlivých triedach 1. a 2. stupňa, v školskej knižnici i v školskom klube detí čítali ukážky z rozprávkových kníh, bájí, povestí, dobrodružných i dievčenských románov. Žiaci s radosťou odprezentovali svoju obľúbenú knihu pred svojimi spolužiakmi. Medzi našimi žiakmi je veľmi obľúbená kniha Denník odvážneho bojka, Grázlik Gabo, Víchor, hlavné postavy z týchto kníh na chvíľu ožili na záložkách našich žiakov. Pri práci s textom si žiaci zopakovali informácie o autoroch a ich literárnej tvorbe, upevnili si učivo o literárnych druhoch a útvaroch. Aj tento projekt rozvíja komunikačné zručnosti žiakov a motivuje ich k čítaniu kníh, k návšteve školskej knižnice.“

Dana Volčková, Základná škola s materskou školou, Rakovec nad Ondavou

„Žiaci 1. stupňa našej školy vytvárali záložky v zmodernizovanom prostredí našej školskej knižnice, ktorá je vybavená najmodernejšími digitálnymi technológiami. Pri vytváraní záložiek sa inšpirovali dielami slovenských klasikov a majstrov pera, ako sú napríklad Dobšinského Najkrajšie ľudové rozprávky, Bendovej Osmijankove rozprávky, Ďuričkovej Danka a Janka, Moravčíkove Veselé potulky po Slovensku, Grznárovej Maľko a Kubko, Futovej Nezblázni sa mamička, ako aj dielami zahraničných autorov, ako sú napríklad J. R. Tolkien, J. K. Rowlingová, Y. Zommer. Využívali sme aj množstvo aktivít, stratégií a metód čítania: hravé čítanie, maľované čítanie, techniky hlasného i tichého čítania. Pri tejto príležitosti sme si pripomenuli aj Medzinárodný deň školských knižníc.“

Patricia Móriová, Základná škola s materskou školou Horné Saliby

„Chcela by som sa poďakovať za tento nápaditý projekt v mojom mene aj mojich kolegov. Žiaci si vychutnávali chvíle strávené na jeho vypracovaní. Počas projektu sme mali čitateľský maratón. Okrem toho sme vyrábali čitateľské denníky a vyhodnocovali sme žiakov, ktorí prečítali najviac kníh s poéziou a prózou. Žiaci na záver projektu napísali listy vybranej škole, kde jej všetky postrehy opísali a nezabudli napísať aj o sebe. Tešíme sa, že práve naše záložky prispejú k čítaniu kníh...“

Andrea Bajtošová, Základná škola s materskou školou, Hrabušice

„Ďakujeme za príležitosť formou projektu sa zoznámiť so školou v Českej republike. Bolo to pre našich žiakov veľmi zaujímavé a inšpiratívne. Súčasťou balíčka so záložkami bol aj list, kde sme napísali niečo o našej škole.“

Anna Šeniglová, Základná škola, Malé Leváre

Naši žiaci si zvolili postavu Harryho Pottera, pretože si každý deň v školskom klube čítajú jeho príhody. Záložky sme tvorili počas hodín výtvarnej výchovy a v rámci školského klubu. Na začiatku hodiny sme žiakom predstavili našu pridelenú partnerskú školu a spoločne sme si prezreli aj ich webové sídlo školy. Záložky spolu s listami sme so žiakmi zabalili a s darčekom odoslali. Prekrásne záložky od našich kamarátov sa niesli v duchu príbehov Od srdca k srdcu. Naši žiaci sa veľmi potešili aj spätným listom, ktoré im kamaráti napísali.“

Jana Cimerman, Základná škola, Kráľová nad Váhom

„Máme radi tento projekt. Tohtoročná téma bola naozaj exkluzívna, zaujímavá pre všetkých kov. Zobraziť obľúbenú rozprávku alebo knižný príbeh nikomu nerobilo problémy. Žiaci prejavili prirodzenú radosť z tvorby najmä na hodinách výtvarnej výchovy. Nádherné záložky žiaci slávnostne dostali na čitateľskom podujatí v rozprávkovej miestnosti Kysuckej knižnice. Obľúbená kniha tak dostala čarovnú záložku s jedinečnými zážitkami. Ďakujeme.“

Eva Kubalová, Gymnázium Jozefa Miloslava Hurbana, Čadca

„Projekt na našej škole mal veľký úspech. Žiaci boli kreatívni a vytvárali nové a nové záložky. Veríme, že sa naše dielka sa budú páčiť našim novým kamarátom a prinesú im niečo inšpirujúce a motivujúce, pretože sme na záložky pripísali pár citátov i úryvkov z literárnych diel.“

Milada Mackovčinová, Základná škola, Za vodou, Stará Ľubovňa

„Najčastejšie knihy, ktorými sa žiaci motivovali pri výrobe záložiek, boli napríklad: J. Čapek – Rozprávky o psíčkovi a mačičke, Favilli, F. Cavallo – Príbehy na dobrú noc pre rebelky, G. Futová – Psia škola kocúra Červenochvosta, Hľadám lepšiu mamu, M. Ďuríčková – O guľkovi Bombul’kovi, Úžasné dinosaury, B. Broks – Príbehy pre chlapcov, ktorí sa neboja byť výnimoční, Princezná – knižka na celý rok, Moja najkrajšia kniha o zvieratkách, Carl-Johan Forssén Ehrlin – Sloníča, ktoré chce zaspáť. Výroba záložiek prebiehala v triedach alebo v našej školskej knižnici Knihuľkovo. Bolo to veľmi inšpiratívne, obohacujúce, plné uvoľnenia a zábavy.“

Zuzana Šarinová, Základná škola, Lesnícka, Prešov

„Naši žiaci na výtvarnej výchove tvorili záložky z prečítaných kníh. V školskom klube detí napísali svojim českým rovesníkom list, v ktorom predstavili aj našu školu. Od partnerskej školy sme dostali záložky vo forme básničiek, ku ktorým žiaci dokresľovali obrázky. Naši žiaci sa s radosťou zoznamovali s češtinou, bol to pre nich zaujímavý jazyk.“

Margaréta Matúšová, Základná škola, Naporadza

„Pod vedením svojich triednych učiteľov i vyučujúcich slovenského jazyka a výtvarnej výchovy tvorili záložky, ktorým predchádzalo čítanie rozprávok, príbehov a tvorenie básní. Napríklad druháci si prečítali knižku *Puf a Muf* od Nataši Tanskej, 3. B sa inšpirovala rozprávkovými príbehmi a tiež prečítaním knihy *Štyri kosti pre Flipra* od Gabriely Futovej, štvrtáci si čítali *Mačka a Kubka*.... Šiestaci čítali známe romány od Julesa Verna *20 tisíc míľ pod morom*, *Cesta okolo sveta za 80 dní* a siedmci sa zabavili nad príbehom *Pipi Dlhej Pančuchy*. Projekt sme zavŕšili krásnou aktivitou *Básnický dom*, počas ktorej piataci, šiestaci a siedmci samostatne tvorili svoje básne.“

Erika Trnovcová, Základná škola SNP, Strečno

„Pri výrobe záložiek sme si dali veľmi záležať, aby sme potešili záložkou obdarovaného. Najväčšou inšpiráciou bola naša školská knižnica, v ktorej máme veľmi veľa knižiek. Napriek množstvu nám výber kníh netrval dlho a každá trieda si vybrala knihy, ktoré jej poslúžili k tvorivosti... Našou čitateľskou akciou bola práca v školskej knižnici, kde každá trieda realizovala spoločné aktivity, ktoré im pripravila triedna učiteľka, počas slovenského jazyka a literatúry. Do balíčka sme k záložkám ešte pribalili aj perá pre každého žiaka, pohľadnice Dolnej Stredy, knihy *Galanta a okolie* a *Dolné Považie z neba*, Mapu cyklotrás v Považí, cédečko *Hudobná jeseň s heligónkou* a súkromné listy, ktoré sme napísali pre našich nových českých priateľov spolu s vlastnou ilustráciou.“

Petra Hřčková, Základná škola Jána Majku, Dolná Streda

„V našej škole sa na tvorbe záložiek podieľali žiaci prvého stupňa s ich triednymi učiteľkami. Táto akcia je u žiakov veľmi obľúbená. Triedy sa dohodli a vybrali knihy, ktoré predstavujú svojim rovesníkom. Prvákom, keďže ešte nevedia čítať, rozprávky o zvieratkách, čítali učiteľky. Druhákovi zaujali tiež príbehy o zvieratkách. Na motívy týchto veselých príbehov vyrobili zaujímavé záložky. Tretia trieda kreslila záložky s motívmi z kníh Smelý Zajko. Štvrtáci vypracovali záložky na príbehy Špehuňa Očka, ale niektorí pracovali s knihami aj podľa vlastného výberu.“

Margita Ferancová, Základná škola s materskou školou Martina Hamuljaka, Oravská Jasenica

„Tento školský rok sa každý ročník inšpiroval rôznymi knihami. Napríklad prváci pracovali s knihami Čítajme si spolu a Tri múdre kozliatka, druháci navštívili školskú knižnicu, kde si každý vybral práve tú svoju, tretiaci pracovali s knihou Mach a Šebestová, štvrtáci sa venovali hlavne čítaniu ľudových rozprávok... Teší nás, keď z úst našich žiakov počujeme: Čítanie je moje naj... alebo „Už som prečítala 86 strán.“

Anna Mináriková, Základná škola s materskou školou, Vavrečka

„Aj v tomto školskom roku sme sa s veľkou radosťou zapojili do projektu. Bolo nám potešením spolupracovať s pridelenou slovenskou partnerskou školou z Košíc a vzájomne si vymeniť žiakmi vyrobené záložky. Žiaci ich vyrábali s veľkou chuťou a nadšením na hodinách výtvarnej výchovy, ale i v školskom klube detí. Nemohli sa dočkať chvíle, kedy si záložky vymeníme a navzájom sa obdaríme. Partnerskej škole sme okrem záložiek pribalili aj knihy od spisovateľky Viery Čurmovej, ktorá je rodáčkou z nášho regiónu a jej knihy máme aj v našej školskej knižnici, šálku i privesok na kľúče s logom našej školy ako malú pozornosť pre učiteľku – školskú koordinátorku tohto projektu. V priebehu tohto projektu žiaci síce nemohli navštevovať školskú knižnicu z dôvodu nepremiešavania sa žiakov, ale priniesli si veľa rozprávkových kníh z domu.“

Emília Koval'ová, Základná škola, Komenského, Snina

„Zapojenie sa do projektu bolo pre nás príjemným spestrením vyučovania aj voľnočasových aktivít. Žiaci mali možnosť prezentovať sa svojou prácou pred žiakmi v inom kúte našej vlasti a poslať darčekový pozdrav svojim rovesníkom v inej škole. Zároveň si pripomenuli význam kníh v ich živote, porozprávali sa o svojich obľúbených knihách a tiež o tom, koľko múdrosti je možné do nich ukryť. Na dva týždne sme urobili aj nástenku na chodbe školy z našich záložiek.“

Eva Bežáková, Gymnázium, Dubnica nad Váhom

„Výrobu záložiek sme realizovali na literárnej a výtvarnej výchove. Čerpali sme z učebníc literárnej výchovy a z internetu (napr. ukážky Smrť Kriváňa, Zlaté klasy zeme). Našich žiakov najviac zaujala báseň Smrť Kriváňa, Krvavé sonety, Zlaté klasy zeme a Zuzanka Hraškovie. Na jednu stranu záložky žiaci kreslili ilustrácie a na jej druhú stranu poväčšine písali úryvky z básní, poprípade napísali niečo o živote a tvorbe P. O. Hviezdoslava. Žiaci boli veľmi kreatívni, dokonca niektorí vyrobili záložku aj pre seba, kamarátovi alebo rodičom.“

Terézia Lisá, Základná škola, Bobrovec

„Pri výrobe záložiek sme sa inšpirovali rozprávkami, ktoré si naši žiaci ľubovoľne vybrali. Sprievodným programom boli aj aktivity Čítajme si, dramatizácia rozprávok a besedy o obľúbených knihách... Spolupráca bola pre pedagógov a deti novou pozitívnou skúsenosťou, preto sme sa rozhodli pokračovať aj počas vianočného obdobia aktivitou Posolstvo Vianoc“.

Dana Brňáková, Základná škola s materskou školou, Dunajov

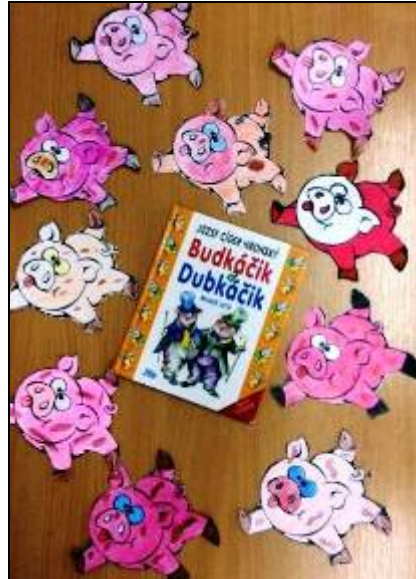

„Na prvom stupni sa nám inšpiráciou pre výrobu záložky stalo spoločné čítanie na koberci, ktoré je pre mladších žiakov relaxom, oddychom, stíšením sa a zároveň upevnením vzťahu s učiteľom. Na druhom stupni sme sa so žiakmi rozprávali o knihách, ktoré čítali v rámci mimočítankového čítania na hodinách slovenského jazyka a literatúry. Piataci na svoje záložky nakreslili ilustrácie z Dobšinského Prostonárodných slovenských povestí a z Čapkových Deväťoro rozprávok. V šiestom ročníku to boli ilustrácie k Malému princovi. Vo vyšších ročníkoch chlapci inklinovali k detektívnej literatúre a dievčatá urobili záložky venované knihe Jana Eyrová a jej hlavnej hrdinke.“

Danka Sálusová, Základná škola s materskou školou, Liptovská Teplá

„Keďže v škole čítame radi, s radosťou sme sa zapojili do projektu. Naši prváci a druháci majú v oblúbe rozprávky, príbehy a básničky o zvieratkách. Čítali o slonoch, medveďoch, ba ja prasiatkach Budkáčikovi a Dubkáčikovi. Práve preto má väčšina záložiek podobu zvieratiek. Starší žiaci zas vyrábali záložky v tvare kľúča a farebných mandel, pretože svet rozprávok, bájok a básní je nielen pestrofarebný, ale aj tajomný... Súčasťou obálky so záložkami boli aj propagačné a upomienkové materiály, pohľadnice, ročenka a omaľovánka o našej obci a škole.“

Marcela Labudíková, Základná škola s materskou školou, Divinka

„S radosťou sme sa zapojili do projektu a na hodinách slovenského jazyka, výtvarnej a technickej výchovy sme tvorili záložky, v triedach organizovali besedy o prečítaných knihách, predstavovali sme svoje obľúbené knihy spolužiakom. Niektorí sa inšpirovali natoľko, že si knihu, o ktorej počuli, neskôr aj kúpili. Žiaci sa pri tvorbe záložiek inšpirovali rozprávkovou klasikou i modernými autormi a novými publikáciami. V rámci iných čitateľských aktivít sme sa napríklad zúčastnili tvorivej čitateľskej dielne v knižnici, zasúťažili sme si, spoznávali sme autorov a ilustrátorov kníh. V rozhlasovom okienku sme informovali o tejto aktivite i o našej pridelenej partnerskej škole.“

Dominika Čechová, Základná škola, Staničná, Košice

„Žiaci na svojich záložkách stvárňali čarovný svet knižných príbehov a rozprávok. Pri tvorbe záložiek sa inšpirovali najmä svojimi obľúbenými knižkami a ich hrdinami a inými dielami svetovej literatúry. Prácu na projekte som spojila aj so školským kolom výtvarnej súťaže O najkrajšiu záložku do knihy, ktorá bola pre žiakov i pre mňa zaujímavým spštením vyučovania výtvarnej výchovy. V rámci projektu žiaci navštívili aj školskú knižnicu a o knihách, ktoré si požičali, sme uskutočnili besedu.“

Gabriela Jačianska, Gymnázium Karola Štúra, Modra

„Naši žiaci usilovne pracovali počas celého mesiaca a vyrobili: Myšku Hryzku, Zvieratká z lesa, Hrušku zelenú, Záhady, Na lúke, Rozprávky na dobrú noc, Pán Tau.“
Miroslava Švehlová, Základná škola s materskou školou, Košeca

„Všetci sa veľmi tešili na zhotovenie záložiek a škola sa na mesiac premenila na svet rozprávok a príbehov. Fantázii sa medze nekládli a žiaci počas hodín pracovného vyučovania využitím rôznych technik zhotovovali záložky pre svojich kamarátov z partnerskej školy... Celý projekt je jednou krásnou myšlienkou nielen o propagácii čítania, ale aj vedie k rozvíjaniu priateľstiev medzi sebou navzájom. Radí sa aj v budúcnosti do projektu zapojíme.“
Lucia Pardusová, Spojená škola sv. Klementa Hofbauera internátna, Podolíneec

„Do tohto projektu sa zapojili žiaci zo sociálne znevýhodneného a málo podnetného prostredia. Sú to žiaci s mentálnym postihnutím, ktorí navštevujú prípravný, 1. – 8. ročník špeciálnej základnej školy. Čítali sme veľa rozprávok a básničiek od slovenských autorov. Myšlienka urobiť radosť niekomu inému, ich veľmi zaujala. Záložky žiaci zhotovovali s nadšením a láskou. Snažili sa, aby všetky záložky sa im vydarili, verili, že budú pekným doplnkom v knihách... Projekt bol pre nás prínosom tak v nadviazaní nových kontaktov, ako aj v podpore myšlienky, že kniha je pre náš život stále dôležitá. Táto myšlienka bola motiváciou a hnacím motorom realizácii celého projektu.“

Anna Harmanová, Špeciálna základná škola, Krompachy

„Žiaci 1. stupňa pracovali s veľkou chuťou, radosťou, a tvorivosťou. Inšpirovali sa hlavne prečítanými knihami, rozprávkami z vyučovacej hodiny, ako aj kníh požičaných zo školskej knižnice alebo obecnej knižnice. Veľa žiakov má doma svoje vlastné knižnice na veľmi dobre vybavenej úrovni a tak žiaci čerpali námety aj z domu – z vlastných knižníc. Veľmi nápomocné im boli triedne učiteľky ako aj učiteľky výtvarnej výchovy, pracovného vyučovania a vychovávateľky. Nápady boli rôzne – napríklad záložky v tvare hadíkov, vtáčikov, kníh, telefónnych slúchadiel. Žiaci 2. stupňa väčšinou pracovali pod vedením učiteliek slovenského jazyka, ako aj v domácom prostredí.“

Mária Poliačiková, Základná škola Jánošovka, Čierny Balog

Vypracovala:

Mgr. Rozália Cenigová, metodička a hlavný odborný garant česko-slovenského projektu
(25. 11. 2021)

Metodicko-pedagogické centrum, Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice, Ševčenkova 11,
P.O.BOX 58, 850 05 Bratislava

Tel.: 02/68 20 86 10

E-mail: rozalia.cenigova@mpc-edu.sk

www.spgk.sk

Príloha č. 3 Vyhodnotenie 10. ročníka celoslovenského projektu pre stredné školy *Záložka do knihy spája slovenské školy*

Vyhodnotenie
10. ročníka celoslovenského projektu
pre stredné školy

Záložka do knihy spája slovenské školy:
Významné osobnosti slovenskej literatúry – Pavol Országh Hviezdoslav
(100. výročie úmrtia) a Božena Slančíková-Timrava (70. výročie úmrtia)

Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice Metodicko-pedagogického centra v Bratislave vyhlásil pri príležitosti októbra ako **Medzinárodného mesiaca školských knižníc 2021** pre stredné školy **10. ročník celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy: Významné osobnosti slovenskej literatúry – Pavol Országh Hviezdoslav (100. výročie úmrtia) a Božena Slančíková-Timrava (70. výročie úmrtia)***.

Cieľ celoslovenského projektu

Cieľom celoslovenského projektu bolo nadviazanie kontaktov medzi slovenskými strednými školami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh, ktoré žiaci vyrobili ľubovoľnou technikou na tému *Významné osobnosti slovenskej literatúry – Pavol Országh Hviezdoslav (100. výročie úmrtia) a Božena Slančíková-Timrava (70. výročie úmrtia)*. Výmenu záložiek využili stredné školy aj k nadviazaniu vzájomnej spolupráce, kontaktov a poznávaniu života žiakov v rôznych kútoch Slovenska. Rovnako sa zážitkovým spôsobom oboznámili s významnými osobnosťami a dielami slovenského realizmu a spoločne si pripomenuli aj ich výročie úmrtia.

Priebeh celoslovenského projektu

Stredné školy, ktoré sa chceli zúčastniť celoslovenského projektu, vyplnili do 30. septembra 2021 elektronickú prihlášku, ktorá bola zverejnená na webovom sídle Odboru Slovenskej pedagogickej knižnice. Na základe spracovaných údajov z elektronických prihlášok Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice vytvoril partnerské dvojice medzi strednými školami s prihliadnutím na typ školy a počet prihlásených žiakov. Dňa 1. októbra 2021 zaslal Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice kontaktné údaje každej partnerskej dvojici spolu s podrobnými doplňujúcimi informáciami o realizácii celoslovenského projektu. Zúčastnené partnerské dvojice zároveň informoval, že vzájomná komunikácia, výmena záložiek i nadväzovanie priateľských kontaktov bude len v ich pôsobnosti. Termín ukončenia výmeny záložiek bol stanovený na 31. október 2021.

Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice priebežne posielal zúčastneným školám dôležité informácie a pokyny ako postupovať pri realizácii celoslovenského projektu. Termín výmeny záložiek a zaslania dobrovoľného vyhodnotenia bol stanovený na 16. november 2021.

Odporúčané čitateľské aktivity

Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice odporučil stredoškólakom na začiatku realizácie celoslovenského projektu, aby výrobu záložiek doplnili aj rôznymi aktivitami zameranými na

podporu kreatívneho čítania, ako sú napríklad žiacke besedy a prezentácie o živote a literárnej tvorbe Pavla Országha Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy formou krátkych referátov, slohových prác alebo powerpointových prezentácií, vyučovacie hodiny zamerané na spoločné čítanie alebo počúvanie audio nahrávok najvýznamnejších literárnych diel od uvedených slovenských literárnych osobností, tvorivé čitateľské dielne alebo aj čitateľské jarmoky, literárne exkurzie, návštevy školskej knižnice alebo verejnej knižnice.

Vyhodnotenie celoslovenského projektu

Do celoslovenského projektu sa prihlásilo **170 stredných škôl s celkovým počtom 8 495 žiakov**.

Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice poslal poďakovanie každej zúčastnenej škole za aktívnu účasť v celoslovenskom projekte a za zmysluplné, radostné a inšpiratívne naplnenie poslania projektu. Následne školy vyzval na dobrovoľné vyhodnotenie celoslovenského projektu a pripojenie fotografií z priebehu výroby záložiek alebo fotografií najkrajších záložiek.

Výber z dobrovoľného hodnotenia celoslovenského projektu 93 strednými školami spolu s fotografiami z priebehu výroby záložiek alebo s fotografiami so samotnými najkrajšími záložkami je dostupný na webovej adrese:

<http://spgk.sk/?vyhodnotenie-10-rocnika-celoslovenskeho-projektu-zalozka-do-knihy-spaja-slovenske-skoly>

Výroba záložiek

Výrobe záložiek predchádzalo vyhľadávanie a štúdium informácií v rôznych informačných zdrojoch nachádzajúcich sa v školskej knižnici a na internete, ktoré sa týkali života a tvorby Pavla Országha Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy, a takisto i živé žiacke diskusie o uvedených najvýznamnejších predstaviteľov slovenského realizmu, pričom sa často spomínali aj nezvyčajné zaujímavosti z ich súkromného života. Nato sa žiaci snažili umelecky stvárniť literárne motívy z prečítaných lyrických, epických i dramatických diel. Stredoškólači vyrábali záložky rôznych veľkostí, rozmanitých tvarov a s využitím rozličných techník najčastejšie v rámci vyučovania (napr. na hodinách slovenského jazyka a literatúry, občianskej náuky, dejepisu, estetickej výchovy, umenia a kultúry, informatiky), na záujmových krúžkoch a praktických cvičeniach alebo po nástupe na dištančnú formu vzdelávania doma. Na zadnú stranu záložiek poväčšine písali svoje poštové a mailové adresy alebo kontakty na sociálne siete (napr. Facebook, Instragram, Tik Tok), aby mohli medzi sebou navzájom komunikovať a upevňovať priateľské vzťahy aj po oficiálnom ukončení celoslovenského projektu.

Čitateľské aktivity

Doplňujúcim programom výroby záložiek boli predovšetkým už spomínané žiacke diskusie o živote a prečítaných dielach od Pavla Országha Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy. Ďalej to boli zábavné vyučovacie hodiny o neznámych a zároveň nezvyčajných skutočnostiach zo života a literárnej tvorby oboch spisovateľov, odborné prednášky (napr. Prechádzka výročiami – Hviezdoslav, herold čias) či literárne vychádzky (napr. Po stopách Pavla Országha Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy). Písanie čitateľských denníkov (napr. Predstav nám zaujímavú/oblúbenú knihu), tvorba takzvaných myšlienkových pamäťových máp (napr. Čo už o Timrave a Hviezdoslavovi vieme?) alebo vypracovanie powerpointových prezentácií o uvedených predstaviteľov realistickej literatúry a ich prezentácia pred spolužiakmi. Počúvanie rozhlasových hier od Pavla Országha Hviezdoslava (napr. Hájnikova žena) a Boženy Slančíkovej-Timravy (napr. Chudobná rodina, Príde čas, Všetko za národ). Spoločné pozeranie videí v rámci vzdelávacieho projektu Baštrng (napr. videá Ťapákovci, Hájnikova žena, Ežo Vlkolinský), riešenie online kvízov prostredníctvom využitia vzdelávacej platformy Kahoot! alebo aktívna účasť na online seminári venovanom živote a literárnej tvorbe Pavla Országha Hviezdoslava. Organizovanie čitateľských maratónov či súťaží v čitateľských zručnostiach (napr. Viem, čo čítam). Veľké množstvo škôl pre členov svojej školskej komunity pripravilo aj nástenky a nástenné noviny o živote a literárnych dielach oboch výnimočných slovenských spisovateľov, či zorganizovalo inšpiratívne podujatie v rámci 17. ročníka celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice pri príležitosti osláv Medzinárodného dňa školských knižníc*, aby si spoločne pripomenuli výročie ich úmrtia.

Výmena záložiek

Väčšina stredných škôl k záložkám do balíka pribalila propagačné materiály o činnosti školy a o svojom regióne, monografie miest a regiónov, informačné brožúrky, školské časopisy, školské ročenky, fotografie žiakov, ktorí sa aktívne zúčastnili výroby záložiek na danej škole, rôzne upomienkové predmety či dokonca darčeky pre školských koordinátorov. Zúčastnené školy na svojich webových sídlach uverejňovali fotografie z priebehu realizácie celoslovenského projektu, fotografie s najkrajšími záložkami, stručné informácie o uvedenom projekte a takisto písali články aj do školských časopisov o kreatívnej podpore čítania. Často si zo svojich alebo aj z priateľských záložiek urobili nástenky alebo výstavy vo vestibule škôl alebo v triedach. Viacerí školskí koordinátori sa navzájom dohodli, že zostanú v priateľskom kontakte a budú hľadať ďalšie spôsoby prehlbovania priateľských vzťahov napríklad aj vo forme spoločnej návštevy zástupcov školy, literárnej exkurzie či školského výletu.

Výber z vyjadrenia niektorých pedagogických zamestnancov

„Projekt Záložka do knihy spája slovenské školy je jedinečný projekt, ktorý rozvíja u žiakov a žiačok čitateľskú a literárnu gramotnosť, kreativitu, kritické myslenie a spolupatričnosť s vybranými partnermi. Zažili sme chvíle plné tvorivosti, pohody a zábavy pri realizácii tohto projektu.“

Marián Višňovský, Stredná odborná škola pre žiakov s telesným postihnutím, Mokrohájska, Bratislava

„Záložka, malá, užitočná pomôcka, ktorá naše čítanie robí krajším. Lebo kniha, ako dobre vieme, je najlepším priateľom človeka. Preto nezabúdajme na čítanie a na význam záložky, ktorá nás síce zastaví v čítaní, ale potom opäť privedie k pôžitku z čítania.“

Mária Horváthová, Spojená škola internátna, Prakovce

„Ďakujeme za možnosť zapojiť sa do tohto nášho obľúbeného projektu. Dúfame, že zaujímavé záložky inšpirujú žiakov častejšie tráviť voľný čas čítaním kníh. A tešíme sa na jeho ďalší ročník, do ktorého sa plánujeme zapojiť.“

Jana Chlebcová, Obchodná akadémia, Nitra

“Projekt sa nám vydaril, žiaci získali nové poznatky, rozšírili svoje vedomosti, stmelovali sa ako kolektívy, keďže viacerí sú iba prvákmi.”

Iveta Kuzárová, Spojená škola, Stará Ľubovňa

Prínos celoslovenského projektu

Výmena záložiek opäť pomohla pedagógom zábavnou formou získať žiakov pre čítanie s radosťou a upevniť ich vzťah ku knihám a školskej knižnici. Rovnako výrazne prispela k vytváraniu živých spoločenstiev stredoškolákov, v ktorých s radosťou a nadšením pracovali, rozprávali sa o prečítanom a navzájom podporovali svoje čitateľské záujmy a osobné talenty. Výroba záložiek, konkrétne jej výtvarná činnosť, zároveň pomohla žiakom rozvinúť jemnú motoriku, tvorivosť, predstavivosť, fantáziu, emočnú inteligenciu a umožnila im uspokojiť ich estetické cítenie a potrebu seberealizácie. Práca na záložkách zároveň priniesla všetkým žiakom, teda aj žiakom pochádzajúcim zo sociálne znevýhodneného prostredia a málo podnetného prostredia potešenie z tejto činnosti, obohatila ich o skúsenosť zo sústredenej práce a o pocit hrdosti nad ňou samou. Žiak sa pri nej učí nielen preberať spolurozhodovanie o tom, čo sa ho týka, ale učí sa aj rešpektovať potreby druhých a čestne si splniť svoj záväzok voči poväčšine neznámemu kamarátovi z pridelenej partnerskej školy.

Pridanou hodnotou celoslovenského projektu bolo oživenie vyučovacieho procesu, podpora medzipredmetových vzťahov, ako aj podpora štúdia osobností a diel slovenského realizmu a spoločné pripomenutie si 100. výročie úmrtia Pavla Országha Hviezdoslava a 70. výročie úmrtia Boženy Slančíkovej-Timravy v školských komunitách. Rovnako jeho bonusom bolo nadviazanie nových priateľských kontaktov medzi partnerskými školami a rovesníkmi zo všetkých kútov Slovenska.

PodĎakovanie

Naše úprimné poďakovanie patrí **všetkým**, ktorí sa slobodne a dobrovoľne zapojili do tohto celoslovenského projektu a podieľali sa na jeho príprave, propagácii, realizácii a hodnotení.

Veľkú vďaku vyjadrujeme všetkým **tvorivým, inšpirujúcim a šľachetným školským koordinátorom** za prijatie pridelenej partnerskej školy, za skvelú koordináciu celoslovenského projektu na svojej škole a za korektnú a priateľskú komunikáciu s partnerskou školou. Taktiež im ďakujeme za ich elán, voľný čas a inšpiráciu, s ktorou sa venovali usmerňovaniu práce svojich žiakov v rámci celoslovenského projektu.

Osobitne im a ich vzácnym kolegom ďakujeme za všetky originálne, kreatívne a inšpirujúce aktivity, ktoré zrealizovali na podporu čítania v triedach, v školských knižniciach alebo počas dištančného vzdelávania.

Oprávnene im patrí naša veľká vďaka, úprimný obdiv a hlboká úcta.

Špeciálne poďakovanie

Naša veľká vďaka patrí aj **žiakom** stredných škôl za to, že sa opäť stali nezvyčajnými poslami priateľstva a dobrosrdečnosti. Ďakujeme im aj za to, že využili svoje nadšenie, nadanie a talenty na ušľachtilý cieľ, ktorým je sebavzdelávanie a vzdelávanie druhých, a že vytvárali živé a diskutujúce priateľstvá v rámci svojich tried a medzi partnerskými školami.

Vypracovala

Mgr. Rozália Cenigová, metodička a hlavný odborný garant celoslovenského projektu (26. 11. 2021)

Metodicko-pedagogické centrum, Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice, Ševčenkova 11, 850 05 Bratislava

Tel.: 02/68 20 86 10

E-mail: rozalia.cenigova@mpc-edu.sk

www.spgk.sk

Organizátori:

Príloha č. 4 Hodnotenie 10. ročníka celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy* strednými školami

Hodnotenie

10. ročníka celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy* *Významné osobnosti slovenskej literatúry – Pavol Országh Hviezdoslav* *(100. výročie úmrtia) a Božena Slančíková-Timrava (70. výročie úmrtia)* **strednými školami**

(výber z 93 dobrovoľných hodnotení)

„Pavol Országh Hviezdoslav – elegán s bodkovanou mašľou. Je takmer nemožné nepoznať jeho tvorbu. Sonety, Krvavé sonety, Prechádzky jarom, Hájnikova žena či Ežo a Gábor Vlkolinský..., tak tieto diela asi najčastejšie inšpirovali našich žiakov pri tvorbe záložiek. No nezabudli ani na našu provokatívnu a tak trochu kontroverznú predstaviteľku slovenského kritického realizmu Boženu Slančíkovú-Timravu a jej nestarnúcich Ťapákovcov.“

Martina Čuchranová, Stredná odborná škola pedagogická, Prešov

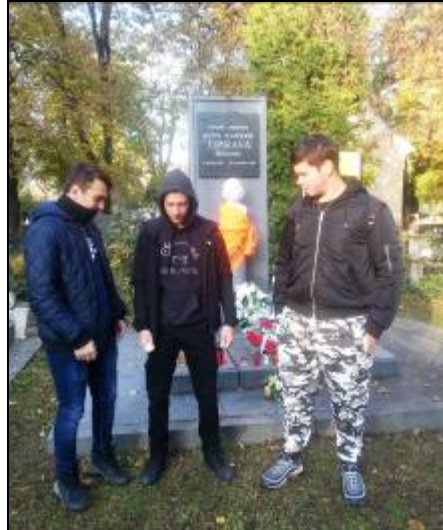
„Žiaci štvorročného gymnázia vyrábali záložky väčšinou doma a dokončili ich na hodinách umenia a kultúry. Aj ich téma oslovila a keďže sa o osobnostiach P. O. Hviezdoslava a B. Slančíkovej-Timravy už učili a ich diela poznajú, dokonca novela Ťapákovci patrí do povinnej literatúry pre maturantov, ich spracovanie im nerobilo žiadne problémy. Do balíčka k záložkám sme priložili monografiu mesta a regiónu, knihu absolventov našej školy, ktorú žiaci vytvorili v rámci projektu, a reklamné materiály o škole.“

Silvia Szabová, Gymnázium Martina Hattalu, Trstená

„Snahou žiakov bolo vytvoriť viacero druhov záložiek, ktoré by súviseli so zadanou témou a zároveň boli aj nápadité a potešili by nielen oči, ale aj dušu človeka. Sme radi, že tvorba záložiek podporila u žiakov nielen rozvoj čitateľskej gramotnosti, kreativity, fantázie, manuálnej zručnosti, ale i práce s umeleckým textom. Okrem výroby záložiek žiaci na jesenný list vystrihnutý z papiera napísali autora, názov knihy a myšlienku, ktorá sa im páčila, a tak obohatili vytvorený jesenný čitateľský strom. Záložky sme zaslali našej partnerskej škole a veríme, že budú inšpirovať aj ich žiakov a podnietia u nich túžbu akúkoľvek knihu si aj prečítať, pretože aj napriek digitálnej dobe, alebo práve vďaka nej, stále platí, že kniha je najlepším priateľom človeka.“

Jana Semjonová, Stredná priemyselná škola, Snina

„Žiaci odboru pracovník marketingu si v rámci hodín slovenského jazyka a literatúry vypočuli audioknihu Hájnikova žena a niektorí boli takí očarení tvorbou Hviezdoslava, že si v nasledujúcich dňoch prišli požičať zo školskej knižnice jej tlačенú verziu. V rámci sprievodných akcií sme na pôde našej školy privítali docenta Júliusa Lomenčíka z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ktorý medzi našich žiakov zavítal s prednáškou Prechádzka výročiami – Hviezdoslav, herold čias. Ďalšou zo sprievodných akcií bola vychádzka po stopách B. Slančíkovej-Timravy, v rámci ktorej si žiaci pozreli dom, v ktorom Timrava bývala a na mieste jej posledného odpočinku, na cintoríne v Lučenci, zapálili sviečky na jej hrobe.“
Marta Segéňová, Stredná odborná škola hotelových služieb a dopravy, Lučenec

„Sprievodným programom výroby záložiek boli rôzne aktivity: besedy o živote autorov, o ich tvorbe, realizácia učebnej pomôcky a nástenky Kaviareň pod hviezdami. Na hodinách SJL sme sa snažili vytvoriť atmosféru, ktorá žiakov nadchne pre čítanie kníh, podnieti diskusiu a naštartuje estetické čítanie. Naši žiaci preukázali svoj talent, fantáziu, tvorivosť a vytvorili veľmi pekné a rôznorodé záložky. Veľmi nás potešili, preto sme sa rozhodli uskutočniť aj výstavu ich tvorby vo vestibule školy.“

Zuzana Palková, Stredná zdravotnícka škola, Žilina

„Záložky vyrábali žiaci väčšinou vo svojom voľnom čase, kvôli pandemickej situácii. Chcem poďakovať a pochváliť žiakov, že aj napriek tejto pandemickej situácii ukázali, že majú pozitívny vzťah ku knihám, ale zároveň oceňujem ich kreativitu... Na webovom sídle našej školy v osobitnej rubrike Školská knižnica sú pravidelne obnovované informácie, recenzie a upútavky na nové knihy, ktoré dopĺňame podľa záujmu žiakov. Zároveň našich žiakov aktívne zapájame do rôznych súťaží a projektov. V tomto roku sa nám podarilo zorganizovať pri príležitosti Medzinárodného dňa školských knižníc aj podujatie, na ktorom žiaci okrem iného zahrli divadlo a robili ešte prezentácie o knihách.“

Jana Lissová, Stredná zdravotnícka škola, Dolný Kubín

„K doplnujúcim aktivitám patrilo: priebežné čítanie ľubovoľných kníh, ale aj príbehov najznámejších prozaikov a básnikov, s ktorými sa žiaci stretnú na maturite a následné prerozprávanie príbehu, ktorý žiakov zaujal, aj s oboznámením sa s postavami, ktoré v príbehu vystupujú a tiež sa zamyslíme aj nad básnickými textami, aby aspoň takouto formou si žiaci obohatili svoje myslenie. Zároveň získajú aj väčšiu schopnosť vyjadrovať svoje myšlienky a tiež si vylepšia aj pravopis. Čítanie kníh sme doplnili o vypracovanie a prezentovanie diela *Ťapákovci* od B. Slančíkovej-Timravy a diela *Hájnikova žena* od P. O. Hviezdoslava, čím sme nadviazali na tému výroby záložiek.“

Janka Dzvóniková, Konzervatórium, Košice

„Žiačky odboru vychovávateľsko-opatrovateľská činnosť výtvarne stvárnil motív z prečítaného textu a informácie o osobnostiach slovenskej literatúry – Pavlovi Orsághovi Hviezdoslavovi a Božene Slančíkovej-Timrave. Žiačky použili rôzne predmety a materiály na vytvorenie záložiek s danou témou počas hodín výtvarnej výchovy, animácie voľného času či v rámci domácej úlohy z literatúry. Noví kamaráti z Nitry nám poslali milý list, záložky, fotografie so zvieratkami a do školskej knižnice knihu o Nitrianskom kraji. My sme im zase poslali list s knihou o našom kraji.“

Jana Jakubeková, Súkromná stredná odborná škola, Zlatovská cesta, Trenčín

„Ďakujeme za výbornú tému. Žiaci mali možnosť bližšie spoznať dielo, tvorbu i zaujímavé myšlienky dvoch významných predstaviteľov slovenského realizmu. Záložky s takouto témou prispeli nielen k rozvoju čitateľskej gramotnosti, tvorivosti žiakov, ale podporili aj sociálne väzby v kolektíve a medzipredmetové vzťahy. Na dejepise sa žiaci podrobnejšie zoznámili s obdobím realizmu, v ktorom autori žili a tvorili, na literatúre sme rozoberali ich diela a zaujímavé myšlienky a hodiny informatiky boli využité na grafické spracovanie návrhov záložiek.“

Miroslava Mikundová, Obchodná akadémia, Ružomberok

„Východiskom pre tvorbu záložiek s tohtoročnou tematikou bola účasť žiakov na online seminári venovanému P. O. Hviezdoslavovi a Jánovi Chalupkovi, ktorý sa uskutočnil v rámci 56. ročníka Literárneho Kežmarku. Tu sa žiaci oboznámili s viac či menej známymi informáciami najmä o P. O. Hviezdoslavovi, ktorý v našom meste prežil roky svojho stredoškolského štúdia. Informácie, týkajúce sa života a tvorby B. Slančíkovej-Timravy, žiaci vyhľadávali v rôznych zdrojoch – odborná literatúra, umelecká literatúra, internet – počas knižničného krúžku. Podmienkou pre vytvorenie záložiek bola práca s počítačom – nielen vyhľadávanie potrebného obrazového materiálu, ale aj práca s rôznymi základnými grafickými programami, čo korešponduje aj zo zámerom ministerstva školstva podporiť rozvoj počítačových zručností žiakov. Hlavnú aktivitu – tvorbu záložiek sprevádzalo aj niekoľko sprievodných aktivít. Prvou z nich bola expozícia o živote a tvorbe P. O. Hviezdoslava, ktorú v spolupráci s vyučujúcim SJL pripravili žiaci tretieho ročníka. Expozícia bola prístupná pre ostatných žiakov vo foyeri našej školy. Do projektu prispela svojou troškou aj naša riaditeľka školy, ktorá pre všetkých žiakov pripravila zábavnú hodinu o neznámych faktoch zo života a tvorby tohto spisovateľa.“

Marcel Krajňák, Hotelová akadémia Otta Brucknera, Kežmarok

„Práce vznikali v rámci poobedných voľnočasových aktivít v klubovni internátu ako aj individuálne na izbách žiakov vzhľadom na epidemiologickú situáciu. Z internetu sme si púšťali ukážky tvorby oboch veľikánov – rozhlasové hry podľa diel Timravy (Chudobná, Príde čas, Všetko za národ), Hviezdoslavovu Hájnikovu ženu a pre priblíženie sa stredoškolskému veku našich žiakov sme využili aj Baštrngove videá o Ďapákovcoch, Hájnikovej žene a Ežovi Vlkolinskom. Pripravili sme aj online kvízy cez platformu Kahoot, aby sa naši ale aj žiaci z našej partnerskej školy zabavili. Veríme, že sa naši žiaci niečo nového dozvedeli a naučili o našich významných osobnostiach slovenskej literatúry. Takto virtuálne online formou sme otvorili brány našej školskej knižnice a pozvali sme našich žiakov čítať knihy našich dvoch spomínaných veľikánov. Kvízy sme zdieľali aj na našom Facebooku, aby sa mohli žiaci takto virtuálne zabaviť.“

Marián Višňovský, Stredná odborná škola pre žiakov s telesným postihnutím, Mokrohájska, Bratislava

„Aj v tomto školskom roku sme sa s nadšením pustili do zhotovovania záložiek, k čomu prispela aj opätovná spolupráca so Strednou zdravotníckou školou v Dunajskej Strede. Naše očakávanie bolo potvrdené peknými a esteticky tvorivými záložkami, ktoré nám zaslali. Tvorbu záložiek pre partnerov sme doplnili prezentáciami o autoroch, ako i čítaním niektorých známych diel z ich tvorby. Na druhej strane záložky okrem krátkeho hodnotenia diela a citátov autorov, žiaci často uvádzali svoje kontaktné údaje, čím vyjadrili snahu nadviazať priateľstvo so svojimi rovesníkmi.“

Júlia Srnková, Stredná zdravotnícka škola, Považská Bystrica

„Po samostatnom hľadani informácií o P. O. Hviezdoslavovi a B. Slančíkovej-Timrave a vytvorení krátkych školských referátov žiaci postupne predstavovali život a tvorbu uvedených autorov svojim spolužiakom. Následne si každý žiak zvolil pre tvorbu záložky toho najzaujímavejšieho autora a jeho dielo... Záložky od našich kamarátov hneď našli svoje využitie v ich učebniciach literatúry a čítankách.“

Júlia Smoroňová, Gymnázium, Sabinov

„Žiaci vyrábali záložky doma (už v septembri) s tým, že chcú niekoho potešiť. Téma ich veľmi oslovila, lebo sme si mohli spoločne pripomenúť našich veľikánov... Na mnohých záložkách od našich kamarátov boli uvedené aj ich kontaktné údaje, takže možno vzniknú aj nové priateľstvá. Ostáva len dúfať, že záložky budú motivovať aj k čítaniu. Do balíčka sme pribalili knihu o našej škole a propagačné materiály o Kysuciach. V súvislosti s témou tohto ročníka sme pripravili nástenku o P. O. Hviezdoslavovi.“

Emília Černeková, Obchodná akadémia D. M. Janotu, Čadca

„Na danom projekte na našej škole spolupracovala školská knižnica, PK humanitných predmetov, učitelia slovenského jazyka a koordinátorka pre čitateľskú gramotnosť. Najskôr sme spolu so žiakmi hľadali a získavali informácie o živote, vzdelaní, tvorbe a dielach Pavla Országha Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy. O literárnych dielach a živote spisovateľov sa žiaci oboznamovali aj na hodinách slovenského jazyka, z kníh v školskej knižnici a pomocou internetu, čím sme sa snažili zvýšiť čitateľskú gramotnosť, rozvíjať záujem o literatúru, inšpirovať sa životom a tvorbou spisovateľov, rozvíjať obrazotvornosť i tvorivé a kritické myslenie.“

Marcela Šimíčková, Stredná odborná škola obchodu a služieb, Trenčín

„Na našej škole žiaci vyrábali záložky na vyučovanie v rámci predmetu Estetika v umení alebo aj individuálne doma. Do balíčka so záložkami sme pribalili aj pamätné odznaky s logom školy, bulletin o našej škole a publikáciu o Žiline. Naši žiaci dostali spolu so záložkami drobné darčeky, ktoré pre nich vyrobili kamaráti z partnerskej školy a niekoľko vydaní ich školského časopisu.“

Helena Fojtíková, Konzervatórium, Žilina

„Tohtoročná téma našich žiakov opäť veľmi zaujala. Tak, ako po minulé ročníky projektu, tak aj tento rok sme sa zasa niečo nové naučili, teda hlavne žiaci, ktorí objavili niektoré zaujímavosti o ktorých ani nevedeli. S prípravou nám pomáhali aj vyučujúce SJL. Pomohli žiakom s výberom niektorých diel uvedených osobností. Aj sme si tie najznámejšie zarecitovali. Dokonca sme si ich ešte aj my pedagógovia pamätali z našich školských čias!! Veď kto by nepoznal: Pozdravuje vás, lesy, hory, z tej duše pozdravujem vás!“
Zuzana Dimová, Stredná odborná škola, Považská Bystrica

„Podujatie prebehlo formou tvorivých dielní, rozprávania o spisovateľoch a čítania úryvkov z ich diel v Hornonitrianskej knižnici v Prievidzi. Žiaci z odborného učilište a praktickej školy pod vedením pedagógov a lektorky vytvárali záložky s prírodnou tematikou, keďže autori milovali prírodu... Do balíčka sme okrem záložiek pribalili i pár fotografií o tom, ako vznikali. Záložky od partnerskej školy sa našim žiakom veľmi páčili a hneď si ich rozobrali a pozakladali do kníh.“
Alena Šandriková, Spojená škola, Prievidza

„Naši žiaci boli motivovaní a pripravení na projekt na hodinách estetickej výchovy, odborného kreslenia a slovenského jazyka a literatúry čítaním diel P. O. Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy. Diela žiakov veľmi zaujali, o čom svedčia aj prezentácie, ktoré vytvorili na hodinách slovenského jazyka a literatúry. Tieto prezentácie sme zaslali aj školskej koordinátorky z partnerskej školy. Na záver projektu sme zhotovili nástenku so záložkami našich žiakov a žiakov z partnerskej školy.“

Ivana Vavrovičová, Stredná odborná škola techniky a služieb, Nitra

„Žiaci sa do projektu zapojili dobrovoľne... Keďže v našom školskom internáte máme žiakov z 26 typov stredných škôl, žiaci, ktorí študujú na umeleckých školách sa sami chopili iniciatívy a spontánne začali vyrábať záložky s vedomím, že je to dar a ich vizitka, príspevok pre niekoho, koho nepoznajú, ale majú záujem skontaktovať sa. Do aktivity sa zapojili aj prváci a prváčky, ktorí sa takisto oboznámili so životom P. O. Hviezdoslava a B. Slančíkovej-Timravy.“

Matúš Tirpák, Školský internát pri Strednej odbornej škole technickej, Prešov

„Žiaci si pri spoločnej práci na hodinách literatúry, keď tvorili v skupinkách a pomedzi to sa rozprávali o knihách, našli aj celkom zaujímavé knihy, ktoré potom využili na tzv. čitateľský denník, ktorý u nás robíme v duchu Predstav nám zaujímavú/oblíbenú knihu aj si vymysleli masky na náš Literárny karneval. Na 3.stupni sme nadviazali na minuloročné učivo a bolo zaujímavé sledovať, ako sa v skupinkách popri výrobe záložiek rozprávali o Hviezdoslavovi, Timrave a zároveň si googlili pikošky a rôzne zaujímavosti o nich... S partnerskou školou sme sa dohodli, že v budúcnosti uskutočníme nejaký výmenný pobyt na našich spriatelенých školách.“

Anna Hlavinková, Spojená škola, Tilgnerova, Bratislava

“Do 10. ročníka celoslovenského projektu sa zapojili žiaci prvých a druhých ročníkov študijných odborov hotelová akadémia, obchodná akadémia, kuchár a čašník, servírka. Pre analýzu života a diela Timravy a Hviezdoslava sme si zvolili webquesty. Motiváciou pred aktivitami boli myšlienkové pamäťové mapy, ktoré žiaci zaplňali pomocou burzy nápadov Čo už o Timrave a Hviezdoslavovi vieme? Po našich inštrukciách žiaci následne pracovali v tímoch na vypracovávaní webquestových úloh, analyzovali život a dielo spisovateľov. Rozdelili si povinnosti, pracovali s odporúčanými zdrojmi, literárnymi ukážkami a výsledkom ich tímových prác boli powerpointové prezentácie, ktoré postupne odprezentovali spolužiakom, hodnotili navzájom svoje výsledky, hovorili o problémoch a zaujímavostiach, s ktorými sa počas práce stretli.”

Iveta Kuzárová, Spojená škola, Stará Ľubovňa

„Cieľom projektu bolo nadviazať kontakt s pridelenou partnerskou školou a podporiť čítanie prostredníctvom výmeny záložiek do kníh, ktoré svojpomocne vyhotovili žiaci prvých až štvrtých ročníkov odboru propagačná grafika, grafik digitálnych médií, kozmetik a výživa, ochrana zdravia a hodnotenie potravín. Žiaci pri vyhotovovaní záložiek použili rozličné výtvarné techniky, dokonca pracovali aj digitálnou technikou pomocou Photoshopu spojenú s ručným kreslením. Na svojich záložkách zobrazovali predovšetkým osobnosť a tvorbu Pavla Országha Hviezdoslava, ale i Boženu Slančíkovú-Timravu. K výročiam oboch spisovateľov sme v priestoroch školy vyhotovili nástenné noviny a zorganizovali besedu.“

Iveta Tóthová, Stredná odborná škola, Ul. A. Dubčeka, Vranov nad Topľou

„Už po desiatykrát sme sa zapojili do tohto projektu. Sme zdravotnícka škola a sme radi, že našou partnerskou školou sa stala škola, ktorá je blízka nášmu odboru a sídli v Dolnom Kubíne. Zároveň nás teší, že sme si takýmto spôsobom pripomenuli výročie úmrtia našich veľikánov P. O. Hviezdoslava a B. Slančíkovej-Timravy, ktorí sú súčasťou výuky slovenskej literatúry na strednej škole. Pri tvorbe záložiek žiaci využili poznatky z literárnych diel, ktoré čítali na hodine literatúry a tiež výtvarné techniky, ktoré sa naučili v základnej škole.“

Gabriela Zavadská, Stredná zdravotnícka škola, Humenné

„Výrobe záložiek predchádzali žiacke besedy o čítaní a prečítaných knihách. Žiaci pripravili prezentácie o osobnostiach, ktoré sa významným spôsobom zaslúžili o rozvoj slovenskej literatúry. Diskutovali o živote i literárnej tvorbe Pavla Országha-Hviezdoslava, Boženy Slančíkovej-Timravy. Projekt sa zapáčil najmä tvorivým žiakom, ktorí majú k čítaniu a umeniu pozitívny vzťah. Žiaci vo voľnom čase vyrábali originálne záložky pomocou rozličných výtvarných techník. Na zadnú stranu záložiek písali svoje mailové adresy a kontakty na sociálnych sieťach. Doplňujúcim programom výroby záložiek bolo sledovanie filmových spracovaní diel Pavla Országha-Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy. Uskutočnila sa beseda so spisovateľkou Evou Hráškovou, ktorá predstavila svoju knižnú tvorbu inšpirovanú životnými príbehmi ľudí z jej blízkeho okolia.

Jana Chlebcová, Obchodná akadémia, Nitra

„Naše záložky korešpondovali s osobnosťami a dielami predstaviteľov slovenskej literárnej tvorby, a to s P. O. Hviezdoslavom a B. Slančíkovou-Timravou. Žiaci čítali niektoré ukážky z ich diel, ktoré mali uvedené v učebných osnovách, na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a literatúry. Do projektu sa zapojili žiaci z troch ročníkov odboru kaderník, pričom pracovali na záložkách v rámci vyučovacích hodín uvedeného odboru.“

Anna Žákovičová, Súkromná stredná odborná škola, Dolný Kubín

„Ako už stabilní účastníci projektu sme aj tento rok s potešením prijali výzvu umelecky spracovať záložku do knihy. Bolo nám cťou, že sme sa mohli zaoberať takými zvučnými menami, akými boli literárni veľikáni Pavol Országh Hviezdoslav a Božena Slančíková-Timrává, a pripomenúť si tak ich pôsobenie, životné peripetie, hodnotný prínos pre oblasť literatúry a dozvedieť sa doposiaľ nepoznané. Táto aktivita dokázala nadchnúť celý kolektív žiakov, vniesla medzi nich hodnotnú diskusiu o prečítaných príbehoch a pomohla im s o to väčším zanietením umelecky stvárniť literárne motívy z prečítaných diel. Veríme, že aj naše záložky potešia priateľov z pridelenej partnerskej školy v Starej Lubovni a poslúžia im pri nadväzovaní nových priateľstiev či pri čítaní zaujímavej knihy.“

Miroslava Šujanská, Stredná priemyselná škola informačných technológií, Kysucké Nové Mesto

„Tohtoročná téma projektu bola našim žiakom blízka. Pripomíname si výročie úmrtia oravského rodáka Pavla Országha Hviezdoslava. Práve diela, portréty, citáty z diel autora inšpirovali žiakov pri tvorbe záložiek. Spoločne sme si pripomenuli osobnosť autora (tvorbu, miesta jeho štúdií, miesta pobytu na Orave...) prostredníctvom pásma Oravského múzea Pavla Országha Hviezdoslava pod názvom Hviezdoslav našimi očami. Hlavne Hájovňa pod Babou horou, v ktorej je inštalovaná literárna expozícia venovaná autorovi a jeho dielu Hájnikova žena, je známym miestom, spájajúcim sa so spomienkami na turistiku či školský výlet.“

Mariana Masnicová, Gymnázium, Tvrdošín

„Tohtoročný projekt na našej škole sprevádzala atmosféra spájajúca sa s ochorením Covid-19... Pri výrobe záložiek sa žiaci inšpirovali nielen životom a tvorbou obidvoch autorov, ale aj konkrétnymi dielami (napr. Hájnikova žena, Ťapákovci). K záložkám sme priložili aj niekoľko darčkových predmetov s logom našej školy. Z partnerskej školy sme dostali balík s množstvom záložiek. Väčší počet záložiek sme rozdali žiakom, niektoré sme vystavili v školskej knižnici ako spomienku na tohtoročný projekt.“

Natália Mattová, Stredná odborná škola technická, Humenné

„Do tohto projektu sa zapojili žiaci zo sociálne znevýhodneného a málo podnetného prostredia. Žiaci vyrábali záložky s nadšením, dúfajúc, že sa budú páčiť a potešia nejedného žiaka – čitateľa. Naši žiaci vyrábali záložky na hodinách slovenského jazyka, na občianskej a etickej výchove, odborných predmetoch a hlavne počas odborného výcviku. Do balíka pre našich kamarátov sme vložili aj naše školské časopisy a zopár milých darčkov, ktoré vyrábali naši žiaci. Veríme, že pekná záložka im spríjemní čítanie kníh, že záložky urobili kamarátom aspoň takú radosť pri čítaní, akú sme mali my pri ich vyrábaní.“

Mária Horváthová, Spojená škola internátna, Prakovce

„Tvorba našich najvýznamnejších realistických spisovateľov Pavla Országha Hviezdoslava a Boženy Slančíkovej-Timravy ovplyvnila aj tvorbu záložiek. Žiaci sa snažili nakresliť oboch autorov i ich najvýznamnejšie diela. Inšpirovali sa dielami ako sú napríklad Hájníkova žena, Ťapákovci, Krvavé sonety, Tá zem vábna. Zobrazovali aj prírodu, s ktorou bol život našich predkov, a teda aj jednotlivých postáv, spojený. Niektorí žiaci sa zamerali na citáty a výroky týchto osobností. Veríme, že aj naše záložky budú sprevádzať žiakov z partnerskej školy pri čítaní všetkých kníh, či už zábavných, poučných, alebo odborných.“

Margita Košútová, Stredná odborná škola, Pruské

„Dobré nápady, trochu fantázie, štipka tvorivosti, primeraná zvedavosť, nadväzovanie nových priateľstiev. A ešte chuť zapojiť sa... Po krátkej príprave, zháňaní informácií a materiálov sa žiaci pustili do samotnej výroby záložiek rozmanitých tvarov, farieb, veľkostí. Inšpirovali sa životom, ako aj lyrickými, epickými i dramatickými dielami dvoch významných predstaviteľov slovenskej realistickej literatúry. Projekt sme vo vybraných triedach doplnili netradičnou hodinou literatúry, v rámci ktorej žiaci ľubovoľnou formou prezentovali vybrané dielo P. O. Hviezdoslava alebo B. Slančíkovej-Timravy. O projekte sme informovali na webovej stránke školy, ako i v školskom časopise, v ktorom sme predstavili aj našu tohtoročnú partnerskú školu.“

Iveta Maliariková, Stredná priemyselná škola, Myjava

„Pri príprave záložiek prejavili naši žiaci tvorivosť a fantáziu. Projekt spojený s kreatívnym čítaním sa im veľmi páčil. Dokonca zaslali partnerskej škole aj zaujímavú prezentáciu o svojej škole.“

Alena Procházová, Stredná odborná škola obchodu a služieb, Komárno

„Tohoročná téma priniesla príjemnú zmenu na hodiny slovenského jazyka a literatúry. Ešte pred výrobou záložiek vyučujúci slovenského jazyka a literatúry navštívili so žiakmi našu školskú knižnicu, kde si žiaci vybrali knihy od Pavla Országha Hviezdoslava a Boženy Slanččkovej-Timravy. Z ich diel si vybrali úryvky, ktoré prečítali svojim spolužiakom.. Tí mali na základe prečítaného úryvku uhádnuť autora a dielo.“

Daša Barátová, Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Nové Zámky

„Všetci žiaci pracovali na návrhoch, ktoré súviseli s vyhlásenou tohtoročnou témou, a neskôr sa pustili do realizácie. Kombinovali viacero techník. Niektorí žiaci využili aj prácu v počítačových programoch a výsledkom sú viaceré zrealizované návrhy v rôznych prevedeniach.“

Lubomíra Bujňáková, Stredná odborná škola služieb, Prešov

„Na začiatku projektu sme si zopakovali alebo prebrali Hviezdoslava a Timravu a ich tvorbu tak, ako predpisujú učebné osnovy pre stredné školy. Žiaci si tiež hľadali doplňujúce informácie na internete a využili aj vlastné poznámky a Čítanku pre stredné školy. Na internete sme si pozreli krátky film o Timravinej rodnej dedine, jej rodnom dome a o Hviezdoslavovi, ktorý sme našli na stránke Oravského múzea. Dvaja žiaci si pripravili powerpointovú prezentáciu o živote a tvorbe Timravu a Hviezdoslava, ktorú prezentovali ostatným spolužiakom na hodine SJL. So žiakmi sme urobili aj nástenku k výročiu úmrtia týchto autorov. Informácie o projekte a fotografie sme dali na webovú stránku školy a na nástenku, ktorá sa nachádza na chodbe školy.“

Jaroslava Gicová, Obchodná akadémia, Považská Bystrica

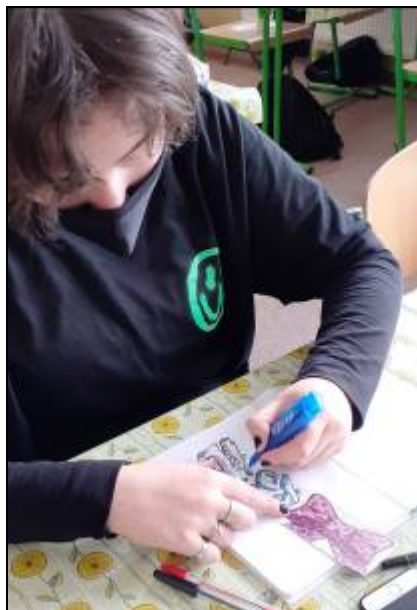
„Dočkali sme sa... Konečne sme mohli v príjemnom prostredí spoločne tvoriť záložky a prežívať si tú neopakovateľnú atmosféru plnú kreativity, ale aj zábavy. Žiaci boli potešení výberom autorov, nakoľko ich diela sú im veľmi blízke a s obľubou ich čítajú. Veľká vďaka patrí predovšetkým hlavnej koordinátorky tohto projektu Rozálii Cenigovej, ktorá je nielen rozumom, ale hlavne srdcom celého podujatia. Tešíme sa, čo zaujímavé nám ponúkne na budúci rok!“

Eleonóra Kopecká, Súkromná stredná odborná kola polytechnická DSA, Nitra

„Žiaci našej školy sa s veľkým nadšením pustili do výroby záložiek, ktoré vyrábali pre svoju družobnú školu celý mesiac. Sprievodným programom celého projektu bolo na hodinách slovenského jazyka a literatúry zážitkové vyučovanie, ktorého hlavnou témou bola významná osobnosť slovenskej literatúry – Pavol Országh Hviezdoslav. Žiaci sa rozdelili do pracovných skupín a pár dní pracovali na svojom zadaní. Jedna skupina žiakov vytvorila pre ostatných powerpointovú prezentáciu o živote a diele Pavla Országha Hviezdoslava. Ďalšia skupina rozoberala prečítané diela, napr. Hájnikovu ženu, Eža Vlkolinského, básne Pozdrav, S Bohom!, List, ale aj smutnú baladu Zuzanka Hraškovie. Niektorí sa pokúsili o vlastnú tvorbu, ktorá bola inšpirovaná veršami Hviezdoslava. Na vyučovacích hodinách odznelo množstvo zaujímavých informácií, faktov a nádherných veršov Pavla Országha Hviezdoslava, o ktoré sa postarali samotní žiaci.“

Viktória Bednáriková Stredná odborná škola dopravy a služieb, Nové Zámky

„Pred samotnou realizáciou projektu si žiaci našťudovali fakty zo života a tvorby Hviezdoslava a Timravy prostredníctvom internetu. O zistených informáciách sme sa následne rozprávali na hodinách slovenského jazyka a literatúry. Najviac ich oslovili diela Hájnikova žena a Tri gaštanové kone.“

Ivana Baloghová, Obchodná akadémia, Michalovce

„Pred samotným zhotovovaním záložiek dostali žiaci na úlohu pripraviť si prezentáciu obsahu akéhokoľvek diela z tvorby uvedených autorov. Zorganizovali sme diskusné štúdio, kde si žiaci navzájom odovzdávali zistené poznatky a živo diskutovali o danej problematike. Na základe vybraného diela potom zhotovovali záložky ľubovoľnými technikami, úlohou bolo použiť na záložke motív, ktorý nejako súvisí s prezentovaným príbehom alebo básnickou skladbou. Samotné záložky žiaci vyrábali s nadšením, bolo to pre nich spštenie bežnej učebnej činnosti, kde mohli preukázať svoju zručnosť a kreativitu. Z hotových záložiek sme urobili výstavku a žiaci spoločne vybrali tie najlepšie, ktoré sme poslali partnerskej škole spolu s krátkym pozdravným listom a propagačnými materiálmi, ktoré priblížia novým priateľom prostredie našej školy.“

Daniela Polníková, Stredná odborná škola sv. Jozefa Robotníka, Žilina

„Práca na tvorbe záložiek na našej škole prebiehala v priateľskej a príjemnej atmosfére. Najprv sme hľadali inšpiráciu na internete – ako skladať origami z papiera v tvare Hviezdoslavovej mašle. Potom sme sa inšpirovali knihami. Mnohí žiaci si takto vyskúšali aj svoje zručnosti v práci s papierom, nožnicami, ale hlavne svoje logické a pamäťové schopnosti. Okrem záložiek a ďakovného listu sme poslali svojim kamarátom z Humenného aj malý zápisník s perom. Dúfame, že ho dostane najšikovnejší žiak...“

Renáta Imrichová, Obchodná akadémia, Polárna, Košice

„Naša škola sa do projektu zapojila po šiestykrát. Žiaci druhého a tretieho ročníka sa pri realizácii záložiek inšpirovali viacerými dielami týchto našich dvoch veľikánov literatúry. Na hodinách slovenského jazyka a literatúry sme dokázali vytvoriť priestor na to, aby sme si pripomenuli ich život a tvorbu. Už tradične bol samotný projekt podporený aj našou školskou knižnicou, ktorej dvere mali naši žiaci otvorené.“

Jana Kamasová, Hotelová akadémia Ľudovíta Wintera, Piešťany

„Zapojenie sa do projektu bolo pre nás príjemným spestrením vyučovania aj voľnočasových aktivít. Žiaci mali možnosť prezentovať sa svojou prácou pred žiakmi na inej škole, poslať darčekový pozdrav svojim rovesníkom v inej škole. Zároveň si pripomenuli význam kníh v ich živote, porozprávali sa o svojich obľúbených knihách a tiež o tom, koľko múdrosti je možné do nich ukryť. Na dva týždne sme urobili aj nástenku na našej škole z našich záložiek. Samotnej tvorbe záložiek predchádzali diskusie o knihách, literárnych postavách a záložkách. Jedna z diskusií prebiehala za pekného počasia na Trenčianskom námestí pri Morovom stĺpe Najsvätejšej Trojice.“

Lubomíra Šupalová Martišová, Piaristické gymnázium Jozefa Braneckého, Trenčín

„Projekt sa teší veľkej obľube medzi našimi žiakmi. Aj tento školský rok sa s nadšením zapojili do výroby a realizácie záložiek. Naše pôvodné plány s výrobou záložiek však skrížila covidová situácia, keďže viaceré triedy sa ocitli v karanténe. Preto záložky vyrábali žiaci

doma. Výrobe predchádzal spoločný rozhovor o osobnostiach P. O. Hviezdoslava a B. Slančíkovej-Timravy. Nadviazali sme na poznatky, ktoré už mali a pracovali sme aj s citátmi z konkrétnych diel. Žiaci sami hľadali citáty, ktoré ich oslovili a ktoré sa im zdali aktuálne aj v súčasnosti.“

Katarína Tutková, Gymnázium sv. Moniky, Prešov

„Pri výrobe záložiek sme sa inšpirovali dielami P. O. Hviezdoslava a B. Slančíkovej-Timravy. Na záložky sme napísali citát či stručnú informáciu o autoroch, ich tvorbe. Doplňujúcou akciou tohto projektu bola exkurzia našich žiačok z prvého ročníka v Mestskej knižnici Partizánske spojená s voľným čítaním kníh podľa vlastného výberu... V podaní Divadla Hotel z Mária z Banskej Bystrice sme videli interaktívne predstavenie Hájnikova žena. Naši žiaci tak mali netradičné podanie tvorby P. O. Hviezdoslava a spestrenie vyučovania literatúry. Divadlo Jána Palárika v Trnave nám zase poskytlo dokonalý zážitok z predstavenia hry od B. Slančíkovej-Timravy Ľapákovci.“

Bibiána Dzianová, Stredná odborná škola Jána Antonína Bat'ú, Partizánske

„Mottom tvorby našich záložiek bol citát Pavla Országha Hviezdoslava: ‚Čo dávam, dávam z úprimnosti duše. Čítať, hľadať, tvoriť, darovať ten najkrajší alebo najznámejší verš z tvorby autora bolo naším cieľom. Využívali sme zdroje školskej knižnice a internetovej stránky Zlatý fond. Žiaci boli motivovaní spoznávať život a rozsiahlu tvorbu nášho hviezdneho spisovateľa a zároveň sa invenčne prejavili pri tvorbe záložiek pre partnerskú školu. Takto netradične odhalili krásu slova, krásu slovenčiny a krásu úprimného obdarovania.“

Eva Kubalová, Gymnázium Jozefa Miloslava Hurbana, Čadca

„Žiaci na svojich záložkách zobrazovali knihy s názvami diel Hviezdoslava a Timravy (prevažovali diela Hájnikova žena, Zuzanka Hraškovie a Ďapákovci), spomenuli si aj na poštové známky a desaťkorunáčku s portrétom Hviezdoslava, maľovali i rodnú dedinu Hviezdoslava – Vyšný Kubín. Žiaci na záložky často pridávali svoje kontaktné údaje s prosbou, aby sa im budúci majiteľ záložky ozval...“

Dušan Kazimír, Gymnázium, Lipany

„Aj tento rok sme sa s radosťou zapojili do už zabehnutého projektu... Vyhlásená téma bola príjemným pripomenutím významnej udalosti našich literátov, preto nebol problém pri tvorbe záložiek.“

Renáta Krajňáková, Stredná odborná škola ekonomická, Spišská Nová Ves

„Žiakov sme inšpirovali k tvorbe záložiek rôznymi výtvarnými technikami. Niektorí žiaci pracovali priamo s literárnymi dielami od autorov Hviezdoslav a Timrava alebo s citátmi, ktoré im pripomínajú diela alebo literárny žáner... S partnerskou školou sme si dohodli stretnutie na festivale, ktorý naša škola koncom školského roka organizuje. Poslali sme jej propagačné letáčky a tiež o niečo viac vytvorených záložiek, keďže sme nevedeli vybrať tie najkrajšie. Partnerská škola nám tiež poslala ich propagačný materiál vo forme pier, textilnej tašky, letáčku.“

Alexandra Šutáková, Súkromná spojená škola, Biela voda, Kežmarok

„Pri tvorbe záložiek sme sa inšpirovali Krvavými sonetmi od P. O. Hviezdoslava a taktiež Ďapákovcami od B. Slančikovej-Timravy. V rámci odboru scénická a kostýmová tvorba sme vytvorili záložky aj z textilu, kde sme zosobnili hlavné postavy Ďapákovcov, a to Paľa Ďapáka a Ilu Ďapákovú. Nepohrdli sme ani kresbou portrétov P. O. Hviezdoslava a B. Slančikovej-Timravy. A taktiež sme do záložiek vložili úryvky a citáty týchto slávnych slovenských spisovateľov.“

Stanislava Halaj, Škola umeleckého priemyslu PinkHarmony, Zvolen

„Prišiel október a máme tu jubilejnú 10. edíciu záložiek, venovanú 100. výročiu úmrtia P. O. Hviezdoslava a 70. výročiu úmrtia Slančikovej-Timravy. Dvaja veľikáni našej slovenskej literárnej tvorby. Ale ako realizovať záložky a neopomenúť našich literátov? A tak za rozprávania a spomínania na Ďapákovcov, Hájnikovu ženu, Bútoru a Čútoru vznikali nové farebné a plné fantázie záložky.“

Katarína Tocciová, Stredná zdravotnícka škola, Záhradnícka, Bratislava

„Z tohtoročnej témy sme si vybrali Pavla Országha Hviezdoslava (100. výročie úmrtia). Pri výbere motívu záložky žiaci vychádzali z internetových stránok.“

Valéria Geľová, Spojená škola internátna, Snina

„Do projektu sa naša škola zapája pravidelne. Cieľom projektu je podpora čítania a rozvoj čitateľskej gramotnosti pomocou takýchto doplnkových čitateľských aktivít vo vyučovaní. Vhodnou témou je povinná maturitná autorka Timrava, čo je veľké plus pre stredné školy pri príprave na maturitné skúšky. Záložky boli doplnkom vyučovacích hodín, kde sme danú tému preberali a čítali si úryvky z diela Timravy – Ťapákovci, a od Hviezdoslava báseň Pozdrav... V školskej knižnici sme zorganizovali výstavku všetkých záložiek.“

Slavomíra Kurillová Hubinská, Súkromná spojená škola EDURAM, Krompachy

„Každý žiak, ktorý sa chcel projektu zúčastniť, vytvoril dve záložky na vyhlásenú tému. Vychádzali sme z vedomostí zo základnej školy a z vedomostí získaných na našej škole na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a literatúry.“

Eva Šofranková, Spojená škola, Štefánikova, Bardejov

„Naša škola sa každoročne zapája do celoslovenského projektu. Záložky sme vyrábali na hodinách slovenského jazyka v triedach a v priestoroch školskej knižnice. Počas mesiacov september a október sme si prostredníctvom prezentácií a filmov priblížili našich najznámejších spisovateľov Pavla Országha Hviezdoslava a Boženu Slančíková-Timrava a ich diela. V priestoroch školskej knižnice sme vytvorili projekt o živote a diele týchto slovenských velikanov a zorganizovali sme aj burzu kníh pre žiakov a zamestnancov školy.“

Slavomíra Gáborová, Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nová Baňa

Vypracovala:

Mgr. Rozália Cenigová, metodička a hlavný odborný garant celoslovenského projektu (26. 11. 2021)

Metodicko-pedagogické centrum, Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice, Ševčenkova 11, 850 05 Bratislava

Tel.: 02/68 20 86 10

E-mail: rozalia.cenigova@mpc-edu.sk

www.spgk.sk

Príloha č. 5 Vyhodnotenie 17. ročníka celoslovenského projektu
Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice
k Medzinárodnému dňu školských knižníc 25. októbra 2021

Vyhodnotenie
17. ročníka celoslovenského projektu
„Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“
k Medzinárodnému dňu školských knižníc
25. októbra 2021

Celoslovenský projekt sa konal pod záštitou
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Dňa 10. septembra 2021 vyhlásil Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice Metodicko-pedagogického centra 17. ročník celoslovenského projektu „**Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice**“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc 25. októbra 2021 na tému „**Radostná podpora zážitkového učenia školskou knižnicou**“.

Cieľ celoslovenského projektu

Cieľom celoslovenského projektu bolo zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici a k čítaniu, poznávaniu nového.

Propagácia celoslovenského projektu

Celoslovenský projekt propagoval Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice Metodicko-pedagogického centra, vyššie územné celky, školské úrady a okresné úrady v sídle kraja – odbory školstva a informačný portál Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

Priebeh celoslovenského projektu

Školská knižnica, ktorá sa chcela zúčastniť celoslovenského projektu, bola povinná:

- Vyplniť do **21. októbra 2021** **elektronickú prihlášku**, ktorá bola dostupná na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice:

<http://www.spgk.sk/?17-rocnik-celoslovenskeho-projektu-najzaujimavejsie-podujatie-skolskej-kniznice-prihlaska>

- Zorganizovať podujatie k Medzinárodnému dňu školských knižníc práve dňa **25. októbra 2021** na tému „**Radostná podpora zážitkového učenia školskou knižnicou**“.
- Poslať stručný popis podujatia v rozsahu 3 – 5 strán textu vo formáte A4 v programe Word klasickou poštou najneskôr do **5. novembra 2021** na adresu **Slovenská pedagogická knižnica, Hálova 6, 851 01 Bratislava** spolu s predpísanými povinnými údajmi.
- Prihlásiť do celoslovenského projektu **len jedno podujatie**.

- Byť zriadená v súlade s platným právnym stavom.

Odporúčanie

Školským knižniciam sa odporúčalo, aby na svoje podujatie pozvali rodičov žiakov, zriaďovateľa školy, predstaviteľov miestnej samosprávy, poprípade iných členov miestnej komunity.

Vyhodnotenie celoslovenského projektu

Do celoslovenského projektu sa do 21. októbra 2021 prihlásilo **185 školských knižníc v základných školách a stredných školách**. Na základe skutočnosti, že z dôvodu zhoršenej epidemiologickej situácie v súvislosti s ochorením Covid-19 niektoré triedy v prihlásených v základných školách a stredných školách prešli na dištančnú výučbu, 29 školských knižníc v prihlásených školách, ktoré mali pripravené podujatie pre svojich žiakov, z uvedeného dôvodu nemohlo zorganizovať podujatie. Oslavu Medzinárodného dňa školských knižníc reálne zorganizovalo **158 školských knižníc v základných školách a stredných školách s celkovým počtom 25 973 účastníkov podujatí**.

Kritériá hodnotenia celoslovenského projektu

Odborná porota, zložená zo zástupcu vyhlasovateľa celoslovenského projektu a dvoch zástupcov školských knižníc, hodnotila podujatia v troch kategóriách. V kategórii A hodnotila, či bolo **podujatie v súlade s vyhlásenou témou „Radostná podpora zážitkového učenia školskou knižnicou“**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 0 bodov do 20 bodov. V kategórii B hodnotila **originalitu a vtipnosť realizovaného podujatia**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 0 bodov do 20 bodov. V kategórii C hodnotila **úroveň popisu podujatia po formálnej stránke – úplnosť povinných údajov**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 0 bodov do 10 bodov.

Odborná komisia nehodnotila podujatie 2 školským knižniciam. Dôvodom ich vyradenia z hodnotiaceho kola bolo nesplnenie formálnych náležitostí v súlade s vyhlásenými podmienkami celoslovenského projektu (nesplnenie povinnej elektronickej registrácie). Do hodnotiaceho kola celoslovenského projektu postúpilo 156 školských knižníc.

Po sčítaní bodov udelených jednotlivými členmi odbornej komisie bolo určené výsledné poradie zúčastnených školských knižníc.

Cena celoslovenského projektu

Víťazom celoslovenského projektu venovalo Metodicko-pedagogické centrum **knižné publikácie v celkovej sume 2 000 €** do ich školských knižníc na základe ich vlastného výberu.

Víťazi celoslovenského projektu

1. miesto – Základná škola, Lipová, Spišská Nová Ves

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom Kniha oslavuje s cieľom zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici a k čítaniu, poznávaniu nového. Na začiatku podujatia všetci žiaci postupne prezentovali z domu prinesenú najobľúbenejšiu knihu a hovorili svojim spolužiakom, prečo práve túto knihu by si mali prečítať. Nato sa podľa jednotlivých ročníkov aktívne zúčastnili niekoľkých originálnych, vtipných a zábavných čitateľských aktivít. Napríklad prváci v rámci

rozprávkového kvízu riešili zaujímavé úlohy, ktoré boli tvorené z klasických rozprávok. Druháci v rámci aktivity nazvanej Kniholes vyrábali z tvrdého papiera veselé ponožky, na ktoré nakreslili obľúbené rozprávkové postavičky. Počas tvorivého písania vymýšľali žartovné hádanky, vtipy a pesničky. Tretiaci zase tvorili z tvrdého papiera krásne darčkové hrnčeky, na ktoré písali citáty z obľúbených kníh a farebne ich zdobili. Štvrtáci v malých skupinkách písali srdečné blahoželaniam knihám a priali im, aby ich vydavatelia čo najviac vydávali a zanielení čitatelia čo najviac čítali. Potom fixkami na textil kreslili na bavlnených tričkách farebné obrázky s knižnou tematikou. Ostatné ročníky písali napríklad krásne básničky na tému kniha, ďakovné radostné listy knihám, navrhovali pútavé obaly, inzeráty či reklamy na knihy.

2. miesto – Gymnázium Ladislava Novomeského, Bratislava

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *Cesta k Lacovi Novomeskému*, ktoré prebiehalo v rámci celého vyučovacieho procesu pre všetkých žiakov. Podujatie otvorili moderátori podujatia v školskej aule prostredníctvom prezentácie krátkeho edukatívneho filmu *Lacova ponožka*, ktorého cieľom bolo predstaviť osobnosť Ladislava Novomeského ako politika, novinára, reportéra, publicistu a básnika. Nato sa žiaci v rámci súťaže nazvanej *Rozstrihaný Laco* hravou formou podrobnejšie zoznamovali s jeho básnickými zbierkami. Ďalšou aktivitou zábavného podujatia bola videoprojekcia s názvom *Duch našej školy*, v ktorom žiaci vyzdvihli vplyv Ladislava Novomeského na harmonický rozvoj mladých osobností, ktorí sa uplatnili v rôznych sférach spoločenského, kultúrneho, športového a politického života a ktorí boli žiakmi školy. Sprievodným podujatím zážitkového vyučovania bolo celodenné riešenie zábavných a tvorivých čitateľských úloh, na základe ktorých sa žiaci podrobnejšie zoznamovali s krásnymi a podnetnými veršami uvedeného básnika ľavicovej avantgardy. Navyše na obrazovke v priestoroch vstupnej haly školy prebiehala celodenná prezentácia o živote a tvorbe Ladislava Novomeského.

3. miesto – Špeciálna základná škola, Zlaté Klasy

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *V kráľovstve rozprávok* vo forme projektového dňa. Všetky zábavné a inšpiratívne čitateľské aktivity zvolila v súlade s mentálnymi schopnosťami žiakov a s cieľom podporiť ich kreativitu, fantáziu, dobrý vzťah ku knihe a k školskej knižnici. V rámci pútavých čitateľských aktivít, ktoré nazvala školská knihovníčka podľa jednotlivých ľudových rozprávok, napríklad *Snehulienka* a *sedem trpaslíkov*, *Tri prasiatka*, *O dvanástich mesiacikoch*, *Vlk a kozliatka*, *Rozprávka o rybárovi a jeho žene*, sa žiaci s pomocou svojich triednych učiteľov venovali motivačnému rozprávaniu o knihe, prezeraniu ilustrácií, maľovaniu obrázkov, prerozprávaniu prečítaného alebo vypočutého obľúbeného príbehu, dramatizácii veselých básničiek a krásnych slovenských ľudových rozprávok, hraníu vtipných malých divadielok s využitím krásnych makiet rozprávkových postáv, spievaním žartovných pesničiek so sprievodom hudobného nástroja či riešení zaujímavých úloh v pracovných listoch, ktoré boli zamerané na hravé poznávanie sveta rozprávok a iných pútavých príbehov zapožičaných zo školskej knižnice.

4. miesto – Spojená škola, Pankúchova, Bratislava

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *Čitateľské mosty* vo forme fiktívneho cestovania po svete, pričom takzvaným dopravným prostriedkom boli vlastné skúsenosti, vedomosti a čitateľské zážitky žiakov. Na začiatku podujatia každý žiak dostal z papiera vyrobený cestovný pas, do ktorého si počas jednotlivých tvorivých a mimoriadne pútavých aktivít robil osobné zápisky a lepil nálepky, ktoré mu darovali hlavní hrdinovia po predstavení jednotlivých hraných ukážok z vybraných knižných príbehov z celého sveta. Žiaci sa tak hravou formou zoznámili napríklad s Malým princom z Francúzska, s Harry Potterom

z Anglicka, s dômyselným rytierom Don Quijotom de la Mancha zo Španielska, s bratmi Grimmovcami z Nemecka či Mauglim z Indie. Podujatie bolo ukončené záverečnou živou diskusiou, počas ktorej sa žiaci navzájom delili o zážitky a postrehy z celého inšpiratívneho a mimoriadne pútavého zážitkového učenia sa o významných spisovateľoch, ktorí reprezentovali krajiny ich spolužiakov – rovesníkov na škole.

5. miesto – Základná škola, Pugačevova, Humenné

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom Čarovný svet knihovčielok vo forme zážitkového vyučovania s využitím pútavých a zábavných kolektívnych foriem práce s knihami v ich školskej knižnici. Žiaci na piatich stanovištiach, ktoré boli nazvané napríklad Cestovanie časom, Čarovný kútik, Meduškovo, Poznáš ma?, Knihovčielky na potulkách prírodou, riešili inšpiratívne zadania rôznych vtipných úloh, ktorých cieľom bolo nielen posilniť dobrý vzťah žiakov ku školskej knižnici, naučiť ich orientovať sa v jej knižničnom fonde a vedieť vyhľadávať konkrétne tituly z odbornej literatúry, ale aj prepojiť čítanie s porozumením s biológiou, geografiu a slovenským jazykom a literatúrou. Riešenia jednotlivých úloh si všetci zapisovali do pracovných listov, ktoré mali formu medových plástov. Napríklad na stanovišti nazvanom Knihovčielky na potulkách prírodou žiaci v oddelení biológie a geografie najskôr hľadali konkrétne tituly kníh (napr. Krížom krážom prírodou, Minipríručka: Hmyz, Základy včelárstva), v ktorých potom vyhľadávali informácie o živote včiel a ich význame pre našu planétu. Takisto kreslili včielky a tvorili o nich pútavé myšlienkové mapy.

6. miesto – Základná škola, Nesvady

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom Indiánska cesta do školskej knižnice vo forme zážitkového učenia školskou knižnicou. Žiaci sa najskôr v prestrojení za Indiánov prostredníctvom rozmanitých hravých, vtipných a inšpiratívnych čitateľských aktivít podrobne venovali poznávaniu života Indiánov. Napríklad sa zoznamovali s ich spôsobom stravovania, obliekania, rituálmi či posunkovou rečou. Následne si aktívne a hravou formou vyskúšali aj niektoré zvyky z ich života. Svoju takzvanú indiánsku cestu ukončili v školskej knižnici krstom najmladších prvákov – Indiánov za používateľov školskej knižnice. Zdrojom inšpirácie na zorganizovanie zaujímavého podujatia boli informačné pramene v klasickej i elektronickej forme, ktoré sa nachádzajú v ich školskej knižnici.

7. miesto – Stredná odborná škola obchodu a služieb, Trenčín

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom Hobití večierok – vitajte vo svete fantasy vo forme zážitkového učenia. Žiaci si na hodinách slovenského jazyka a literatúry, spoločenskej komunikácie a anglického jazyka najskôr prečítali rozmanité ukážky z knihy Hobit od Johna Ronalda Tolkiena a nato spoločne diskutovali o hobitoch, ich svete, charaktere, výzore, spôsobe života a snažili sa ho porovnávať s ich vlastným životom. V ďalšej časti podujatia navštevovali takzvanú hobitiu noru, v ktorej na motívy mýtov a legend z knihy Stredozem od toho istého autora riešili rôzne originálne, pútavé a vtipné úlohy zamerané na aktívnu prácu s literárnym textom. V jednotlivých podnetných čitateľských aktivitách zároveň prejavili aj svoju kreativitu, šikovnosť či získanú odbornú zručnosť. Napríklad aktivita nazvaná Hobití večierok sa stala kulisou pre sebarealizáciu žiakov gastronomických odborov, ktorí pre svojich spolužiakov pripravili takzvané hobitie slávnostné tabule. V kozmetickom a kaderníckom salóne robili zase spolužiačky svojim rovesníckam vizáž na motívy mýtov a legend zo spomínanej knihy Stredozem.

Zvláštne ceny celoslovenského projektu

Klub mladých čitateľov Albatros (www.kmc.sk) venoval **Základnej škole s materskou školou Jána Bakossa v Banskej Bystrici**, ktorá sa umiestnila ako prvá základná škola mimo poradia víťazov, **knihy v hodnote 150 €** do jej školskej knižnice.

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom Cesta okolo sveta za jeden deň vo forme zážitkového učenia s využitím informačných zdrojov z ich školskej knižnice. Cieľom podujatia bolo, aby všetci žiaci hravou formou prostredníctvom pripravených exkurzií, besied či workshopov získali bohaté informácie z histórie, vedy, kultúry, umenia či športu jednotlivých vybraných krajín. Napríklad prváci pomysleným spôsobom navštívili v Dánsku známeho rozprávkara Hansa Christiana Andersena a aktívne sa venovali práci s jeho najznámejšími rozprávkami. Druháci podobným fiktívnym spôsobom navštívili Mexiko, kde sa podrobnejšie zoznamovali s jeho hlavným mestom. Žiaci z 2. stupňa zase prostredníctvom aktivít nazvaných Doprava nielen na kolesách, Svetobežníci a Krížom krážom a s využitím kníh, časopisov a pripravených prezentácií získali bohaté informácie o významných spisovateľoch a najznámejších pamätihodnostiach napríklad z Anglicka, Austrálie, Spojených štátov amerických, Kanady či Nemecka, Francúzska a Ruska. Výstupom zo zaujímavého podujatia boli takzvané študijné galérie umiestnené v priestoroch školskej knižnice a na hlavnej chodbe školy a výstava suvenírov a miniatúr svetových stavieb, ktoré žiaci spoločne vytvorili.

Vydavateľstvo Tatran (www.slovtatran.sk) venovalo **Základnej škole – Grundschule v Kežmarku**, ktorá sa umiestnila ako druhá základná škola mimo poradia víťazov, **knihy v hodnote 150 €** do jej školskej knižnice.

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom Jesenné zážitkové vyučovanie. Žiaci pracovali na riešení vtipných, inšpirujúcich a zaujímavých čitateľských aktivít vo svojich triedach. Napríklad prváci si spoločne zahrali na motívy ľudových rozprávok, ako boli napríklad Ako dedko repku zasadil a O červenej čiapočke, bábkové divadielka. Druháci po prečítaní knihy O Gul'kovi Bombul'kovi kreslili, maľovali, strihali a spoločne si pripravili knihu, ktorú nazvali O Gul'kovi. Štvrtáci sa zase prostredníctvom zaujímavých úloh dozvedeli, ako vzniká kniha, koľko ľudí je potrebných na jej vznik a uvedenie na knižný trh a takisto podľa zadaných indícií z knihy Harry Potter riešili pútavé tajničky. Piataci, naopak, zhotovovali 3D modely planét Slnčnej sústavy a Slnka, pričom sa pridržiavali informácií z encyklopédií. Šiestaci preložili rozprávku Žabí princ do slovenčiny. Zaujímavé podujatie bolo doplnené besedou so spisovateľkou a historičkou Norou Baráthovou.

ŠEVT, a. s., (www.sevt.sk/firstnews) venoval **Spojenej škole na Tilgnerovej ulici v Bratislave**, ktorá sa umiestnila ako prvá stredná škola mimo poradia víťazov, **50 výťažkov anglických novín First News z Veľkej Británie z ročníka 2019/2020 a knihy Practice Book a Course v hodnote 150 €** do jej školskej knižnice.

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom Tilgnerácky festival zážitkov – TIFEZA 2021 vo forme realizácie rôznych zaujímavých a vtipných čitateľských aktivít, ako boli napríklad Karneval literárnych postáv, Starší mladším, Knižné pokusy, Adoptuj si knihu, Z ktorej rozprávky, Čo vieš o školskej knižnici, Čítanie na lavičkách, Divy prírody, Pomôž Viktorovi Tilgnerovi. V rámci čitateľskej aktivity nazvanej Karneval literárnych postáv prebiehalo čítanie z najobľúbenejších kníh, ktoré si žiaci priniesli do školy, a hádanie, o akú literárnu postavu ide, za ktorú prišiel príslušný žiak preoblečený do školy. V rámci druhej čitateľskej aktivity nazvanej Starší mladším zahrali starší spolužiaci mladším spolužiakom nielen rôzne divadielka, ale aj pre nich pripravili tvorivé úlohy venované najmä poznávaniu najznámejších rozprávkarov. V rámci tretej čitateľskej aktivity nazvanej Knižné pokusy žiaci

robili s pomocou učiteľky chémie rozmanité chemické pokusy podľa názorných príkladov, ktoré boli uvedené v požičanej knihe zo školskej knižnice 101 mega vedeckých experimentov.

Knižná edícia pre malých čitateľov Stonožka (www.stonozka.sk) venovala **Spojenej internátnej škole v Trenčíne**, ktorá sa umiestnila ako tretia základná škola mimo poradia víťazov, **knihy v hodnote 80 €** do jej školskej knižnice.

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *Môj literárny vzor*. Samotné podujatie sa začalo reláciou v školskom rozhlase, počas ktorej sa žiaci dozvedeli o celodenných plánovaných čitateľských aktivitách, ktoré boli pre ne pripravené v jednotlivých triedach. Nato sa triedni učitelia rozprávali so žiakmi o ich obľúbených literárnych hrdinoch, knihách, význame čítania a fungovaní školskej knižnice. Ďalej pokračovali v realizácii rôznych zábavných foriem práce s knihami. Hrali sa pútavé didaktické hry. Venovali sa dramatizácii veselého literárneho textu či hraniu rolí, ktoré boli primerané ich zdravotnému znevýhodneniu a veku a ktorých cieľom bolo aj zatraktívnenie čítania, posilnenie vzájomnej spolupatričnosti a súdržnosti v triede. Napríklad žiaci čítali rôzne ľudové rozprávky, snažili sa vytvoriť vlastnú ilustráciu na motívy prečítaného literárneho úryvku, riešili inšpiratívne a vtipné hlavolamy a rébusy. Dokonca vyhľadávali aj zaujímavé informácie na tému, ako vzniká kniha, kto je to spisovateľ, ako sa vyhľadávajú knihy v školskej knižnici.

Knižná edícia pre mladých čitateľov YOLI (www.yoli.sk) venovala **Strednej odbornej škole obchodu a služieb v Galante**, ktorá sa umiestnila ako druhá stredná škola mimo poradia víťazov, **knihy v hodnote 80 €** do jej školskej knižnice.

Školská knižnica zorganizovala podujatie pod názvom *Radostná práca s knihami*, ktoré tvorili štyri originálne a vtipné čitateľské aktivity. V rámci prvej čitateľskej aktivity nazvanej *Pevnosť kníh* žiaci lúštili zaujímavú literárnu tajničku, ktorej jednotlivé písmenká boli ukryté v podobe ukrytých indícií v priestoroch školy. V rámci druhej čitateľskej aktivity nazvanej *Wallreading* mali žiaci za úlohu zodpovedať na kvízové otázky, ktoré sa týkali troch odlišných textov, ako boli napríklad článok o Karolovi Duchoňovi, ukážky z kníh *Černobyľská modlitba* a *Denník odvážneho bojka*. Texty boli umiestnené na rôznych nástenkách v škole. V rámci tretej čitateľskej aktivity nazvanej *Skrývačka* sa žiaci v dvojiciach zahrli na poslov informácií a usilovali sa zachytiť čo najviac pravdivých informácií z vybraného literárneho diela. V rámci poslednej čitateľskej aktivity žiaci vytvárali takzvaný *Strom lásky pre Marínu*. Na kartičky písali najkrajšie verše z najdlhšej ľubostnej básne venovanej *Sládkovičovej láske*.

Pod'akovanie školským knižniciam

Naše pod'akovanie patrí **všetkým**, ktorí sa podieľali na príprave, propagácii a realizácii osláv **Medzinárodného dňa školských knižníc 25. októbra 2021** vo svojich základných školách a stredných školách a ktorí sa zúčastnili originálnych, vtipných a zábavných čitateľských aktivít. Rovnako im patrí vďaka za to, že vytvorili príležitosť pre každého účastníka, aby mohol prispieť svojou inšpiráciou a svojimi vedomosťami k originálnemu priebehu podujatia a zároveň v ňom mohol prejaviť svoj osobný talent.

Všetkým **oceneným školským knižniciam** úprimne gratulujeme.

Špeciálne pod'akovanie

Osobitne ďakujeme **Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky** za prevzatie záštity nad 17. ročníkom celoslovenského projektu „Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“.

Pod'akovanie partnerom celoslovenského projektu

Veľkú vďaku vyjadrujeme aj partnerom celoslovenského projektu, a to Klubu mladých čitateľov Albatros (www.kmc.sk), Vydavateľstvu Tatran (www.slovtatran.sk), ŠEVT, a. s., (www.sevt.sk/firstnews), Knižnej edícii pre malých čitateľov Stonožka (www.stonozka.sk) a Knižnej edícii pre mladých čitateľov YOLI (www.yoli.sk).

Odborný garant celoslovenského projektu

Mgr. Rozália Cenigová

Metodicko-pedagogické centrum, Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice, Ševčenkova 11, P.O.Box 58, 850 05 Bratislava

Tel.: 02/68 20 86 10, e-mail: rozalia.cenigova@mpc-edu.sk

Organizátori

Partneri:

Hodnotiaca tabuľka

Poradie	Číslo projektu	Názov a sídlo školy	Počet bodov
1	35	Základná škola Lipová 13 052 01 Spišská Nová Ves	150
2	141	Gymnázium Ladislava Novomeského Tomášikova 889/2 821 04 Bratislava	147
3	52	Špeciálna základná škola Čakanská cesta 800/1 930 39 Zlaté Klasy	145

4	99	Spojená škola Pankúchova 6 851 04 Bratislava 5	141
5	76	Základná škola Pugačevova 1381/7 066 01 Humenné	140
6	40	Základná škola Ulica Komenského 21 946 51 Nesvady	138
7	33	Stredná odborná škola obchodu a služieb Ul. P. Jilemnického 24 912 50 Trenčín	135
8	62	Základná škola s materskou školou Jána Bakossa Bakossova 5 974 01 Banská Bystrica	133
9	115	Základná škola - Grundschule Hradné námestie 38 060 01 Kežmarok	132
10	149	Spojená škola Tilgnerova 14 841 05 Bratislava	130
11	82	Spojená škola internátna L. Stárka 12 911 05 Trenčín	127
12	65	Stredná odborná škola obchodu a služieb Z. Kodály 765 924 47 Galanta	126
13	49	Základná škola s materskou školou Štefana Ďurovčíka Palín 104 072 13 Palín	119
13	130	Spojená škola Školská 535/5 059 07 Lendak	119
14	60	Stredná odborná škola masmediálnych a informačných štúdií Kadnárova 7 834 14 Bratislava	117
15	4	Základná škola Ivana Bukovčana 3 841 07 Bratislava	116
15	38	Základná škola Lesnícka 1 080 05 Prešov	116
16	7	Základná škola Saratovská 85 934 05 Levice	115
16	13	Základná škola s materskou školou Hviezdoslavova 38 956 17 Solčany	115
16	19	Základná škola Školské námestie 399/2 906 38 Rohožník	115

16	46	Základná škola M. R. Štefánika Haličská cesta 1191/8 984 01 Lučenec	115
16	97	Základná škola s materskou školou Školská 311 059 34 Spišská Teplica	115
16	98	Základná škola Ul. 17. novembra 31 083 01 Sabinov	115
16	126	Základná škola s materskou školou Valaská Belá 242 972 28 Valaská Belá	115
16	132	Základná škola s materskou školou M. Nešpora 12/1 972 45 Bystričany	115
17	43	Základná škola s materskou školou Krasňany 19 013 03 Krasňany	114
18	11	Základná škola s materskou školou Sasinkova 1 951 41 Lužianky	113
18	41	Spojená škola internátna Mičurova 364/1 014 01 Bytča	113
18	61	Základná škola Jakubov 276 900 63 Jakubov	113
18	79	Základná škola s materskou školou Mútne 224 029 63 Mútne	113
18	81	Základná škola s materskou školou Školská 539 958 54 Skačany	113
18	90	Základná škola Hlavné námestie 14 641 31 Dvory nad Žitavou	113
18	120	Gymnázium sv. Moniky Tarasa Ševčenka 1 080 01 Prešov	113
18	133	Základná škola Športovcov 372/21 958 04 Partizánske	113
18	151	Základná škola s materskou školou Bukovce 80 090 22 Bukovce	113
19	51	Spojená škola internátna Tovarnícka 1632 955 01 Topoľčany	112
19	53	Základná škola Jedľové Kostolány 75 951 96 Jedľové Kostolány	112
19	86	Súkromná základná škola Oravská 11 010 01 Žilina	112

19	100	Spojená škola L. Štúra 155/23 962 71 Dudince	112
19	117	Základná škola Podhorod' 17 072 64 Podhorod'	112
19	135	Základná škola Odorín 65 053 22 Odorín	112
19	136	Základná škola s materskou školou Školská 3 072 14 Pavlovce nad Uhom	112
19	152	Základná škola s materskou školou Rudinská 115 023 31 Rudinská	112
20	101	Katolícka spojená škola sv. Vincenta de Paul Saratovská 87 934 05 Levice	111
20	103	Základná škola Škultétyho 2326/11 955 01 Topoľčany	111
21	44	Základná škola SNP Partizánska 13 038 52 Sučany	110
21	95	Gymnázium M. R. Štefánika ul. Slnecná 2 931 01 Šamorín	110
21	129	Základná škola Teodora Jozefa Moussona T. J. Moussona 4 071 01 Michalovce	110
22	2	Základná škola s materskou školou Školská 5 956 21 Jacovce	109
22	15	Základná škola J. A. Komenského Komenského 652/50 020 01 Púchov	109
22	36	Základná škola Bajkalská 29 080 01 Prešov	109
22	37	Gymnázium Martina Hattalu Železničiarov 278 028 01 Trstená	109
22	39	Základná škola s materskou školou Spartakovská 5 917 01 Trnava	109
22	63	Základná škola Ul. Poľná 1 990 01 Veľký Krtíš	109
22	87	Základná škola Školská 757/10 946 14 Zemianska Oľča	109

22	116	Základná škola s materskou školou Prakovce 307 055 62 Prakovce	109
22	122	Základná škola s materskou školou Papradno 312 018 13 Papradno	109
22	125	Spojená škola Ulica M. R. Štefánika 1 038 61 Vrútky	109
23	8	Základná škola s materskou školou Rakovec nad Ondavou 2 072 03 Rakovec nad Ondavou	108
23	25	Základná škola Májové námestie 1 080 01 Prešov	108
23	48	Základná škola Školská ul. 255/6 053 14 Spišský Štvrtok	108
23	104	Spojená škola Pod kalváriou 941 955 01 Topoľčany	108
23	108	Základná škola Školská 482 966 01 Hliník nad Hronom	108
23	110	Základná škola s materskou školou Krivany 1 082 71 Krivany	108
23	114	Základná škola Papín 199 067 33 Papín	108
24	18	Základná škola Lúčna 8 985 52 Divín	107
24	34	Základná škola s materskou školou Stará Bystrica 680 023 04 Stará Bystrica	107
24	58	Stredná odborná škola Pruské 294 018 52 Pruské	107
24	64	Stredná odborná škola obchodu a služieb Školská 4 071 01 Michalovce	107
24	91	Základná škola s materskou školou Kapitána Nálepku 873/43 941 01 Bánov	107
24	123	Základná škola s materskou školou Dlhá nad Oravou 110 027 55 Dlhá nad Oravou	107
24	128	Základná škola Čaklov 495 094 35 Čaklov	107
24	154	Základná škola s materskou školou Udiča 248 018 01 Udiča	107

25	14	Základná škola Štefana Závodníka Pružina 408 018 22 Pružina	106
25	28	Základná škola Báb 225 951 34 Báb	106
25	59	Základná škola Ulica P. J. Šafárika 3 971 01 Prievidza	106
25	85	Základná škola s materskou školou Záriečie 136 020 52 Záriečie	106
25	96	Základná škola s materskou školou Udavské 80 067 31 Udavské	106
25	109	Základná škola Námestia mládeže 587/17 960 01 Zvolen	106
25	131	Špeciálna základná škola Trstín 335 919 05 Trstín	106
25	142	Základná škola Školská 192/8 972 44 Kamenec pod Vtáčnikom	106
25	147	Gymnázium arm. gen. L. Svobodu Komenského 4 066 01 Humenné	106
25	148	Základná škola Školská 289 951 95 Obyce	106
26	105	Základná škola s materskou školou Juraja Holčeka Ul. Juraja Holčeka 583/18 941 43 Dolný Ohaj	105
26	127	Stredná priemyselná škola informačných technológií Ignáca Gessaya Medvedzie 133/1 027 44 Tvrdošín	105
26	150	Základná škola Jána Majku Jána Majku 695 925 63 Dolná Streda	105
27	143	Spojená škola Kremnička 10 974 05 Banská Bystrica	104
27	153	Základná škola Jozefa Horáka Ul. P. Dobšinského 17 969 01 Banská Štiavnica	104
28	21	Základná škola s materskou školou Školská 2 065 41 Ľubotín	103
28	26	Spojená škola Matúškova 1631 026 01 Dolný Kubín	103

28	32	Základná škola Modranská cesta 892 946 34 Bátorove Kosihy	103
28	42	Základná škola Školská 235/10 017 01 Považská Bystrica	103
28	47	Základná škola Stredisková 2735/5 622 21 Lieskovec	103
28	68	Základná škola Mateja Bela Funtíka ČSA 109/91 962 23 Očová	103
28	69	Gymnázium Bernolákova 37 942 01 Šurany	103
28	75	Spojená škola J. Fabiniho 3 052 01 Spišská Nová Ves	103
28	84	Gymnázium Jesenského 2243 024 04 Kysucké Nové Mesto	103
28	94	Základná škola J. A. Komenského Nová cesta 9 941 10 Tvrdošovce	103
28	119	Základná škola L. Kossutha 580/56 077 01 Kráľovský Chlmec	103
28	155	Základná škola Školská 212/19 059 92 Huncovce	103
29	17	Spojená škola Mudroňova 1 949 01 Nitra	102
29	113	Spojená škola Centrálňa 464 089 01 Svidník	102
30	3	Základná škola Školská 1 906 32 Jablonica	101
30	45	Stredná odborná škola technická Družstevná 1474/19 066 01 Humenné	101
30	134	Základná škola Hermanovská 347/7 094 34 Bystré	101
30	137	Základná škola Severná 21 045 01 Moldava nad Bodvou	101
31	24	Základná škola Nábřežná 2335/95 940 57 Nové Zámky	100
31	54	Základná škola Medňanská 514/5 019 01 Ilava	100

31	70	Cirkevná základná škola sv. Cyrila a Metoda Komenského 3064/41 926 01 Sered'	100
31	118	Základná škola J. A. Komenského Komenského 7 050 01 Revúca	100
31	138	Súkromná spojená škola Starozagorská 8 040 23 Košice	100
31	139	Stredná priemyselná škola dopravná Hlavná 113 040 01 Košice	100
31	140	Stredná odborná škola služieb Košická 20 080 01 Prešov	100
32	57	Základná škola s materskou školou Ondreja Štefku M. R. Štefánika 432 013 03 Varín	99
33	6	Stredná zdravotnícka škola Vrbická 632 031 01 Liptovský Mikuláš	98
33	93	Základná škola Sľažany 122 951 71 Sľažany	98
33	124	Základná škola Stred 957 023 11 Zákopčie	98
34	31	Stredná priemyselná škola elektrotechnická Hálova 16 851 01 Bratislava	97
34	55	Stredná odborná škola polytechnická Sládkovičova 104 034 01 Ružomberok	97
34	77	Základná škola Eduarda Schreibera Ul. Schreiberova 372 020 61 Lednické Rovne	97
34	102	Základná škola s materskou školou Oravská Polhora 130 029 47 Oravská Polhora	97
34	106	Základná škola Andreja Kmeťa Ul. M. R. Štefánika 34 934 01 Levice	97
34	144	Spojená škola sv. Jána Bosca Trenčianska 66/28 018 51 Nová Dubnica	97
35	111	Súkromná základná škola s materskou školou Námestie slobody 100 083 01 Sabinov	96
35	121	Gymnázium Šrobárova 1 042 23 Košice	96

36	20	Základná škola Holíčska 50 851 05 Bratislava	95
36	66	Gymnázium Juraja Fándlyho Školská 3 927 01 Šaľa	95
36	67	Základná škola s materskou školou P. E. Dobšinského Teplý Vrch 57 980 23 Teplý Vrch	95
36	83	Základná škola Bernolákova ul. 1061 093 01 Vranov nad Topľou	95
36	107	Základná škola Ulica energetikov 242/39 971 01 Prievidza	95
36	112	Gymnázium Ľ. Štúra 26 071 01 Michalovce	95
37	30	Základná škola Nobelovo nám. 6 851 01 Bratislava	94
37	50	Základná škola Blatné Remety 98 072 44 Blatné Remety	94
37	92	Základná škola Cabajská 2 949 01 Nitra	94
37	158	Základná škola Františka Hrušovského Gymnaziálna 197 038 43 Kláštor pod Znievom	94
38	56	Základná škola s materskou školou Kolta 245 941 33 Kolta	93
38	73	Základná škola Sibírska 42 080 01 Prešov	93
39	10	Základná škola s materskou školou Juraja Sláviky Neresnického Ul. školská 3 961 61 Dobrá Niva	92
39	27	Základná škola s materskou školou Komenského 257/32 026 01 Dolný Kubín	92
39	29	Základná škola Kysak 210 044 81 Kysak	92
39	74	SOŠ podnikania a služieb Hattalova 968/33 029 01 Námestovo	92
40	12	Základná škola nár. um. Ľ. Podjavorinskej s materskou školou Školská ulica 346 916 11 Bzince pod Javorinou	91

41	16	Základná škola s materskou školou Krajné 173 916 16 Krajné	90
42	80	Základná škola s materskou školou Horné Otrokovce 137 920 62 Horné Otrokovce	89
43	1	Odborné učilište internátne Námestie sv. Ladislava 1791/14 951 15 Mojmírovce	87
44	78	Základná škola Devínska 12 940 63 Nové Zámky	86
44	88	Základná škola Alexandra Dubčeka Majerníkova 62 841 05 Bratislava	86
44	89	Stredná odborná škola veterinárna Drážovská 14 950 12 Nitra	86
45	5	Základná škola Poľný Kesov 69 951 15 Poľný Kesov	85
46	146	Základná škola s materskou školou Horná Ždaňa 107 966 04 Horná Ždaňa	82
47	71	Základná škola Školská 285 908 43 Čáry	81
48	9	Stredná športová škola Trieda SNP 104 040 11 Košice	80
49	22	Spojená škola internátne Námestie Štefana Kluberta 2 054 01 Levoča	73
49	23	Základná škola s materskou školou Tovarné 173 094 01 Tovarné	73
50	145	Špeciálna základná škola s materskou školou pre žiakov a deti s autizmom Do Stošky 8 010 04 Žilina-Bánová	71
51	72	Základná škola s materskou školou Železničná 245 049 16 Jelšava	68
	156	Základná škola Školská ulica 1123/29 957 91 Bánovce nad Bebravou	Nehodnotené
	157	Gymnázium Mikuláša Kováča Mládežnícka 51 974 04 Banská Bystrica	Nehodnotené

Príloha č. 6 Fotogaléria zo 16. medzinárodnej konferencie

16. medzinárodná konferencia
Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl

(Foto Róbert Erent, Ľudovít Zupko)

*Zástupkyňa Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
Slávka Veningerová počas slávnostného otvorenia 16. medzinárodnej konferencie*

Účastníci 16. medzinárodnej konferencie

**Slávnostné ocenenie víťazov 17. ročníka celoslovenského projektu
Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice
k Medzinárodnému dňu školských knižníc 25. októbra 2021**

(Foto Róbert Erent)

*Zástupkyňa Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
Slávka Veningerová, školská knihovnička zo Základnej školy na Lipovej ulici
v Spišskej Novej Vsi Eva Kukoľová a riaditeľ odboru podpory neformálneho vzdelávania
Národného inštitútu vzdelávania a mládeže Tomáš Horváth*

*Zástupkyňa Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
Slávka Veningerová, zástupkyňa Gymnázia Ladislava Novomeského v Bratislave
Natália Zajačková a riaditeľ odboru podpory neformálneho vzdelávania
Národného inštitútu vzdelávania a mládeže Tomáš Horváth*

*Zástupkyňa Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
Slávka Veningerová, školská knihovnička zo Špeciálnej základnej školy
v Zlatých Klasoch Sylvia Bognárová a riaditeľ odboru podpory neformálneho vzdelávania
Národného inštitútu vzdelávania a mládeže Tomáš Horváth*

*Zástupkyňa Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
Slávka Veningerová, školská knihovnička zo Spojenej školy na Pankúchovej ulici v Bratislave
Anna Kotulová a riaditeľ odboru podpory neformálneho vzdelávania
Národného inštitútu vzdelávania a mládeže Tomáš Horváth*

Zástupkyňa Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Slávka Veningerová, riaditeľ Základnej školy na Pugačevovej ulici v Humennom Peter Vachula, školská knižnička Veronika Bobal'ová a riaditeľ odboru podpory neformálneho vzdelávania Národného inštitútu vzdelávania a mládeže Tomáš Horváth

Zástupkyňa Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Slávka Veningerová, riaditeľka Základnej školy na ulici Komenského v Nesvadoch Silvia Hlavačková a riaditeľ odboru podpory neformálneho vzdelávania Národného inštitútu vzdelávania a mládeže Tomáš Horváth

*Zástupkyňa Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
Slávka Veningerová, školská knihovnička zo Strednej odbornej školy obchodu a služieb
v Trenčíne Marcela Šimíčková a riaditeľ odboru podpory neformálneho vzdelávania
Národného inštitútu vzdelávania a mládeže Tomáš Horvát*

Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl

16. medzinárodná konferencia

Zborník príspevkov 8. septembra 2022

Zostavila Mgr. Rozália Cenigová

Jazyková korektúra: Mgr. Miroslava Hajtmánková

Typografická úprava Mgr. Rozália Cenigová

Vydal Národný inštitút vzdelávania a mládeže v Bratislave, 2022

1. vydanie

Nepredajné

ISBN 978 – 80 – 565 – 1517 – 4

EAN 9788056515174

ISBN 978 – 80 – 565 – 1517 – 4

EAN 9788056515174